

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

2

SIRA SAYISI: 310

Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu
Tasarısı ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu,
Avrupa Birliği Uyum Komisyonu ve İçişleri
Komisyonu Raporları
(1/619)

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 1/619 Esas Numaralı Tasarının	
- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	4
- Genel Gerekçesi	5
- Madde Gerekçeleri	7
• İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Raporu	15
• Avrupa Birliği Uyum Komisyonu Raporu	18
• Alt Komisyon Raporu	24
• Alt Komisyon Metni	33
• Alt Komisyon Metnine Ekli Cetvel	76
• Alt Komisyon Metnine Ekli Listeler	77
• İçişleri Komisyonu Raporu	82
• Tasarı Metni	88
• İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin	130
• Tasarı Metnine Ekli Cetvel	172
• İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metne Ekli Cetvel	172
• Tasarı Metnine Ekli Listeler	173
• İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metne Ekli Listeler	178

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

3/5/2012

Genel Müdürlüğü

Sayı: B.02.0.KKG.0.10/101- 282/1981

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İçişleri Bakanlığı’nca hazırlanan ve Başkanlığımıza arzı Bakanlar Kurulu’nca 16/1/2012 tarihinde kararlaştırılan “Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanun Tasarısı” ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (1/619)	
ESAS	İçişleri Komisyonu
TALİ	Adalet Komisyonu Avrupa Birliği Uyum Komisyonu Dışişleri Komisyonu İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Plan ve Bütçe Komisyonu Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Ülkeler arasında artan insan hareketleri, göç olgusunu siyasî, ekonomik, sosyal ve kültürel boyutlarıyla önemli bir politika alanı hâline getirmiştir. Söz konusu insan hareketleri; çeşitli nedenlerle ülkelere giriş ve çıkış yapan, vatandaşı oldukları veya yaşadıkları ülkelerden ayrılarak diğer bir ülkeye göç eden, orada yerleşen, iş kuran veya koruma talep eden yabancıların yanı sıra, göçmen kaçakçılığı ve insan ticareti gibi örgütlü suçlarla doğrudan bağlantılı olan düzensiz göçü de kapsamaktadır.

Türkiye, coğrafi, stratejik, kültürel ve siyasî konumu nedeniyle, tarih içinde önemli göç akınlarıyla karşı karşıya kalmıştır. Türkiye'nin artan ekonomik gücü ülkemize yönelik göç hareketleri için bir çekim unsuru oluştururken, yer aldığı coğrafi bölgede devam eden siyasî istikrarsızlıklar, Türkiye'ye yönelik göçü teşvik eden bir diğer unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Son döneme kadar göç hareketleri açısından Türkiye daha çok "geçiş ülkesi" konumunda iken, yabancılar tarafından ülkemizin artan ekonomik gücü ve istikrarıyla giderek bir "hedef ülke" olarak görüldüğü ve bu bağlamda ülkemize yönelik göçün artarak devam ettiği de bir gerçektir.

Ülkemize çeşitli amaçlarla gelen yabancıların sayılarına bakıldığında, yıllara göre önemli artışlar olduğu görülmektedir. 1995 yılında ülkemize gelen yabancıların sayısı 6.762.956 iken, bu sayı 2010 yılında 27.024.609 olarak gerçekleşmiştir. 1995 yılında düzenlenen ikamet izni sayısı 84.727 iken, bu sayı 2010 yılında 176.944 olmuştur. 1995 yılında uluslararası koruma başvurusu sayısı 2.024 iken, 2010 yılında 8.190'a yükselmiştir. 1995- 2010 yılları arasında toplam 77.430 uluslararası koruma başvurusu yapılmıştır. 22.544 yabancıların uluslararası koruma başvurusuyla ilgili işlemleri hâlen devam etmektedir. Öte yandan, 1995- 2010 yılları arasında 829.161 düzensiz göçmen yakalanmıştır. Yakalanan düzensiz göçmenlerin sayısı; 1995 yılında 11.362, 2008 yılında 65.737, 2009 yılında 34.345 ve 2010 yılında ise 32.667 olmuştur. 1998- 2010 yılları arasında yakalanan yasadışı göçmen kaçakçısı sayısı ise 11.449 olmuştur. Ayrıca, göç konuları içinde önemli bir yer teşkil eden insan ticareti suçuyla ilgili olarak, 2005- 2010 yılları arasında 930 insan ticareti mağduru, insan tacirlerinin elinden kurtararak, güvenli bir şekilde ülkelerine gönderilmiştir.

Uluslararası koruma dışında kalan yabancıların ülkeye girişini, ülkede kalışını, ülkeden çıkışını, vize ve ikamet izni işlemlerini, sınır dışı edilmelerini ve Türkiye'de bulundukları sürece sahip oldukları hak ve yükümlülüklerini düzenleyen 5682 sayılı Pasaport Kanunu ile 5683 sayılı Yabancıların Türkiye'de İkamet ve Seyahatleri Hakkında Kanun, 1950 tarihli olup, güncel sorunlar ve gelişmeler karşısında yetersiz kalmaktadır. Bunun yanında, uluslararası koruma alanında kanun düzeyinde temel bir düzenleme bulunmamakta, uygulamalar idarî düzenlemeler doğrultusunda yürütülmektedir.

Göç alanı, ulusal ve uluslararası düzeyde işbirliği ve koordinasyon gerektiren, çok boyutlu, Türkiye'nin ekonomik, sosyo- kültürel ve demografik yapısını, kamu düzeni ve güvenliğini derinden ilgilendiren dinamik bir konudur. Buna rağmen, ülkemizde münhasıran göç alanında uzmanlaşmış bir kamu kurumu bulunmamaktadır. Göç sorunlarının etkin yönetimi açısından, dünyadaki örnekleri gibi, görev alanına yönelik strateji ve güncel politikaları geliştirip uygulayan, insan hakları odaklı, nitelikli personel ve sağlam bir maddî alt yapıyla donanmış, yetkin bir kurumsal yapılanmaya ihtiyaç duyulmaktadır.

Öte yandan, Avrupa Birliği müzakere sürecinde göç konusu "24 üncü Fesil" kapsamında önemli bir yer tutmaktadır. "2003 tarihli Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı" doğrultusunda hazırlanan İltica ve Göç Ulusal Eylem Planı, Avrupa Birliğine (AB) katılım müzakereleri süresince, Türkiye'nin göç mevzuatı ve sisteminin AB müktesebatıyla uyumlu hâle getirilmesi için yürürlüğe konması gereken hukukî düzenlemeleri, idarî yapılanma ve fizikî alt yapının tamamlanması için alınması gereken tedbirleri ve yatırım projelerini içermektedir.

2007- 2013 dönemini kapsayan Dokuzuncu Kalkınma Planında, düzensiz göç hareketleriyle etkili bir mücadele amacıyla göç ve iltica alanında hukukî ve kurumsal düzenlemelerin yapılması, 2011- 2013 Orta Vadeli Kalkınma Planında da, özgürlük ve güvenlik arasındaki hassas dengenin korunarak, düzensiz göç hareketleri, insan ticareti ve kaçakçılığı ile etkin bir şekilde mücadele edilmesi ve sınır güvenliğinin yeniden yapılandırılması konularındaki çalışmalara devam edilmesi hususları yer almıştır.

Anılan plan ve program belgeleri ışığında, Türkiye'nin AB'ye tam üyeliği gerçekleşene kadar, uluslararası koruma sistemimizin ve uygulamalarımızın AB müktesebatı ve uygulamalarına paralellik sağlaması, ayrıca göç alanında kurumsal yapılanmanın tamamlanması gerekmektedir.

Belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak hazırlanan Tasarıda öncelikle yabancıların Türkiye'ye girişi ve çıkışları, vize ve ikamet izinleri hususları düzenlenmiştir. Bu konulardaki dağınık, güncelliğini yitirmiş, karşılaşılan sorunlara cevap vermekte yetersiz mevzuatın yerine, ülkemizin gelişme vizyonu ile uyumlu, uluslararası normlara uygun, millî çıkarları gözetken, ilgili olduğu konuları tüm yönleriyle kuşatan, kaliteli mevzuat ilkelerine uygun düzenlemeler getirilmiştir. Tasarı ile vize ve ikamet izinlerine ilişkin konularda uygulamada yaşanan sıkıntıların önüne geçilecektir.

Tasarının bir diğer temel ayağını, uluslararası koruma düzenlemeleri oluşturmaktadır. Vize ve ikamet izinlerinden farklı olarak, uluslararası korumayla ilgili hususlarda dağınık ve güncelliğini kaybetmiş bir kanun dahi bulunmamakta; insan haklarını, millî güvenliği ve uluslararası ilişkileri doğrudan etkileyen bu son derece önemli konu, idarî düzenlemeler aracılığıyla yürütülmeye çalışılmaktadır. Tasarı ile uygulamadaki söz konusu eksiklik giderilmektedir.

Tasarı, özgürlük ve güvenlik ilkeleri noktasında önemli sonuçları olan sınır dışı etme uygulamasına yönelik olarak da berrak bir hukukî çerçeve oluşturmakta; kimler hakkında sınır dışı etme kararı alınacağı, sınır dışı etme kararının hangi durumlarda uygulanamayacağı, alınan kararın nasıl yerine getirileceği hususlarını sağlam bir temele oturtmaktadır.

Mültecilerin Hukukî Statüsüne Dair Cenevre Sözleşmesi'ne coğrafi kısıtlama ile taraf olduğumuzdan, tasarıda yer verilen uluslararası koruma statüleri de anılan husus çerçevesinde, mülteci, şartlı mülteci ve ikincil koruma şeklinde düzenlenmiştir. Uluslararası koruma başvurusunun şartları ve prosedürleri, başvuru sahiplerine sağlanan barınma imkânları, idarî gözetim, başvurunun incelenme kriterleri, incelemede dikkat edilecek usûller, mülakat, karar ve itiraz aşamaları özenle düzenlenerek, bir uluslararası koruma vak'asının muhtemel tüm aşamaları açık kurallara bağlanmıştır. Başvuru sahiplerinin durumları ve takip edebilecekleri idarî ve hukukî yollar hakkında her aşamada bilgilendirilmesi esas alınmış, başvuru sürecinde hiçbir mağduriyetin yaşanmaması için gerekli çerçeve çizilmiştir.

Başvuru aşamasından sonra uluslararası koruma statüsü elde edenlere eğitim, çalışma, sosyal yardım ve sağlık imkânları sağlanması hususları düzenleme altına alınırken, statünün hangi hâllerde sona ereceği ve iptal edileceği de açık hükümlerle belirlenmiştir.

Bir diğer önemli nokta, Türk toplumu ve yabancılar arasında iletişimi mümkün kılan ve ilk kez mevzuatımıza girecek olan "uyum" konusundaki düzenlemelerdir. Bununla, yabancıların ve uluslararası koruma başvurusu ve statüsü sahibi kişilerin toplumla uyumu, toplumun da yabancılarla uyum içinde bulunabilmesi için yapılacak çalışmalara imkân tanınmakta, her şeyden önce bu sürecin önü açılmaktadır. Bu hükümler, kimi ülkelerde olduğu gibi göçü kısıtlama amaçlı değil, yabancıların ve toplumun bilinçli ve düzenli bir şekilde birlikte yaşamalarını mümkün kılacak ve kolaylaştıracak esnek bir yapıda düzenlenmiştir.

Tasarıda, özel ihtiyaç sahibi gruplar için de düzenlemeler getirilmiş, bu grupların özel ihtiyaçları gözetilmiştir. Örneğin insan ticareti mağdurları ve refakatsiz çocuklar için Kanunda önemli koruma hükümlerine yer verilmiştir.

İnsan ticareti ile mücadele çerçevesinde, insan ticareti mağdurlarının korunması sığınma evleri ve ulusal yardım hattının sürdürülebilirliği, ulusal yönlendirme mekanizmasının daha etkin şekilde işlerliğinin sağlanması amaçlanmaktadır.

Tasarının son temel ayağını ise göç yönetiminden sorumlu olacak Göç İdaresi Genel Müdürlüğünün kuruluş, görev, yetki ve sorumluluklarının düzenlenmesi, teşkilat ve personel yapısının belirlenmesi oluşturmaktadır. İçişleri Bakanlığına bağlı bir kuruluş olarak faaliyet gösterecek olan Genel Müdürlüğün, Tasarıyla getirilen düzenlemelerden oluşan göç sistemini ilgili tüm kurum ve kuruluşlarla işbirliği ve koordinasyon içinde yöneterek, bu alandaki kurumsal sorumluluğu üstlenmesi beklenmektedir.

Tasarı ile;

- Kanunla düzenlenmesi gerekirken, daha çok ikincil düzenlemelerle yürütülen göç alanı, kanun ve kanun temelinde hazırlanacak düzenlemelerle yürütülmeye başlanarak, uluslararası insan hakları standartlarına uyumlu göç sistemi hayata geçirilmiş olacak,
- Uluslararası bir sorun hâline gelen düzensiz göçle mücadelenin hukukî alt yapısının güçlendirilmesi ve etkinleştirilmesi; düzenli göçte ise bürokratik işlemlerin olabildiğince azaltılarak tutarlılık ve güvene dayalı bir göç yönetimi anlayışının hâkim kılınması sağlanacak,
- İnsan hakları temelinde, özgürlük ve güvenlik arasındaki hassas dengenin korunduğu, uluslararası insan hakları normlarına ve AB müktesebatına uyumlu, göç alanında ihtiyaç duyduğumuz hukukî, idarî ve fizikî alt yapıya uygun etkin ve yönetilebilir bir göç sistemi kurulacaktır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Madde ile Kanunun amacı düzenlenmiştir.

Madde 2- Madde ile Kanunun kapsamı düzenlenmiştir.

Madde 3- Madde ile Kanunda yer alan bazı kavramlar tanımlanmıştır.

Madde 4- Madde ile geri gönderme yasağı düzenlenmiştir.

Madde 5- Madde ile yabancının Türkiye'ye yasal giriş ve Türkiye'den yasal çıkışın nerelerden ve nasıl yapılacağı belirtilmiştir.

Madde 6- Madde ile yabancının Türkiye'ye giriş ve Türkiye'den çıkış yaparken uymaları gereken prosedür belirlenmiştir. Ayrıca, bir yabancının, Türkiye'ye giriş şartlarını taşıyıp taşımadığının tespiti amacıyla kontrole ve gerektiğinde kapsamlı kontrole tâbi tutulabileceği düzenlenmiştir.

Madde 7- Madde ile Türkiye'ye girişlerine izin verilmeyecek yabancılar sayılmış ve bu kişilerin sınır kapısından geri çevrilmeleri hükme bağlanmıştır.

Madde 8- Madde ile yabancılardan yerine getirilmesi beklenen Türkiye'ye giriş şartlarının, uluslararası koruma talebinde bulunan kişilerin haklarını engelleyecek şekilde yorumlanamayacağı ve uygulanamayacağı düzenlenmiştir.

Madde 9- Madde ile yabancıların Türkiye'ye giriş yasağına ilişkin hususlar düzenlenmiştir.

Madde 10- Madde ile Türkiye'ye giriş yasağının tebliği ile buna karşı itiraz usûlleri düzenlenmiştir.

Madde 11- Madde ile vize vermeye yetkili makamlar belirlenerek, Türkiye'de doksan günü aşmayacak şekilde kalacak yabancıların vize olarak gelmelerinin esas olduğu hükme bağlanmıştır. Vize veya vize muafiyetinin Türkiye'de sağladığı kalış hakkının, sınırlardan giriş- çıkış yapmak suretiyle amacı dışında kullanılmaması için, vize veya vize muafiyetinin sağladığı kalış süreleri her yüzseksen günde doksan günü geçmeyecek şekilde düzenlenmiştir.

Madde 12- Madde ile vize şartından muaf olan yabancılar belirlenmiştir.

Madde 13- Madde ile vize almadan sınır kapılarına gelen yabancılara, istisnâ olarak sınır kapılarında sınır vizesi verilebilmesi düzenlenmiştir. Sınır kapılarında verilen vize, istisnâ bir uygulama olduğundan süre onbeş günle sınırlı tutulmuştur.

Madde 14- Madde ile Türkiye'den hava yoluyla transit geçecek yabancılara havalimanı transit vize şartı getirilebileceği, transit vize istenecek yabancıların ise İçişleri ve Dışişleri bakanlıklarınca müştereken belirleneceği düzenlenmiştir.

Madde 15- Madde ile vize verilmeyecek yabancılar belirtilmiştir. Ancak, madde kapsamında olmalarına rağmen vize verilmesinde yarar görülenlere İçişleri Bakanının onayıyla vize verilebileceği düzenlenmiştir.

Madde 16- Madde ile vizelerin iptal edileceği hâller ve iptal yetkisi olan makamlar belirtilmiştir.

Madde 17- Madde ile vize talebinin reddi ya da iptalinin ilgiliye tebliğ edilmesi düzenlenmiştir.

Madde 18- Madde ile vize ve pasaport işlemlerinde Bakanlar Kurulunun yetkisi düzenlenmiştir.

Madde 19- Madde ile yabancıların ikamet izni alma zorunluluğu düzenlenmiştir.

Madde 20- Madde ile ikamet izninden muaf olan yabancılar sayılmıştır.

Madde 21- Madde ile ikamet izni başvuru koşulları ve başvuruların sonuçlandırılmasına ilişkin hükümler düzenlenmiştir.

Madde 22- Madde ile ikamet izinlerinin istisnâ olarak valilikler tarafından verilmesini gerekli kılan hâller düzenlenmiştir.

Madde 23- Madde ile ikamet izni süresinin her halükârda pasaport veya pasaport yerine geçen belgelerin geçerlilik süresinden altmış gün daha kısa süreli olacağı, ikamet izinlerinin kalış amacına bağlı ve her yabancı için ayrı düzenlenmesi gerektiği belirtilmiştir.

Madde 24- Madde ile ikamet izinlerinin uzatılmasıyla ilgili hususlar düzenlenmiştir.

Madde 25- Madde ile Türkiye içinden yapılan ikamet izni talebinin reddi, uzatılmaması veya iptali işlemleriyle ilgili hususlar düzenlenmiştir.

Madde 26- Maddede tutuklu veya hükümlü olarak cezaevlerinde ya da geri gönderme merkezlerinde bulunan yabancıların ikamet izinleriyle ilgili hususlar belirtilmiştir.

Madde 27- Madde ile geçerli çalışma izni ve 4817 sayılı Kanun uyarınca verilen Çalışma İzni Muafiyet Teyit Belgesinin, Türkiye'de ikamet izni yerine de geçeceği hükme bağlanmıştır.

Madde 28- Madde ile kesintisiz ikamet izni süresinin sağladığı hakların önemi göz önünde bulundurularak, kesintisiz ikamet izinlerinin hesaplanması düzenlenmiştir.

Madde 29- Madde ile kalış amacı değişen yabancıların ikamet izinleriyle ilgili işlemler düzenlenmiştir.

Madde 30- Madde ile yabancılara verilecek ikamet izni çeşitleri sayılmıştır. İkamet izni çeşitleri, yabancılarda bulundurma amaçlarına göre düzenlenmiştir.

Madde 31- Madde ile kısa dönem ikamet izni verilecek yabancılar ve bu iznin süresi açıklanmıştır.

Madde 32- Madde ile kısa dönem ikamet izninin verilmesinde aranacak şartlar sayılmıştır.

Madde 33- Madde ile kısa dönem ikamet izninin hangi hâllerde verilmeyeceği, verilmişse iptal edileceği veya uzatılmayacağı düzenlenmiştir.

Madde 34- Madde ile aile ikamet izni verilecek yabancılar ve bu iznin süresi açıklanmıştır.

Madde 35- Madde ile destekleyicide ve destekleyicinin yanında kalmak üzere aile ikamet izni talebinde bulunacak yabancılarda aranacak şartlar düzenlenmiştir. Ancak, mülteci ve ikincil koruma statüsü sahiplerinde, bu maddedeki şartların aranmayabileceği hükme bağlanmıştır.

Madde 36- Madde ile aile ikamet izninin hangi hâllerde verilmeyeceği, verilmişse iptal edileceği veya uzatılmayacağı düzenlenmiştir.

Madde 37- Madde ile anlaşmalı evlilik yaparak aile ikamet izni alınmasının önüne geçilmesi amaçlanmıştır.

Madde 38- Madde ile öğrenci ikamet izni verilecek yabancılar ve bu iznin süresi açıklanmıştır.

Madde 39- Madde ile öğrenci ikamet izninin verilmesinde aranacak şartlar düzenlenmiştir.

Madde 40- Madde ile öğrenci ikamet izninin hangi hâllerde verilmeyeceği, verilmişse iptal edileceği veya uzatılmayacağı düzenlenmiştir.

Madde 41- Madde ile Türkiye'de öğrenim gören ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora öğrencilerinin çalışma izni almak kaydıyla çalışabilecekleri hükme bağlanmıştır.

Madde 42- Madde ile Türkiye'de kesintisiz sekiz yıl ikamet izni almış olan ya da Göç Politikaları Kurulunun belirlediği şartlara uyan yabancılara, Bakanlığın onayıyla valilikler tarafından uzun dönem ikamet izni verileceği hükme bağlanmıştır.

Madde 43- Madde ile uzun dönem ikamet izninde aranacak şartlar düzenlenmiştir.

Madde 44- Madde ile Türkiye'de uzun dönem ikamet izninin sağladığı haklar düzenlenmiştir.

Madde 45- Madde ile uzun dönem ikamet izninin hangi hâllerde iptal edileceği düzenlenmiştir.

Madde 46- Madde ile insanî mülâhazalar gözönünde bulundurularak Bakanlığın onayıyla valilikler tarafından verilecek insanî ikamet izninin şartları düzenlenmiştir.

Madde 47- Madde ile insanî ikamet izninin, Bakanlığın onayı alınmak kaydıyla, iznin verilmesini zorunlu kılan şartlar ortadan kalktığına valiliklerce iptali ve uzatılmaması hükme bağlanmıştır.

Madde 48- Madde ile Türkiye'de işlenen insan ticareti suçunun mağduru olduğu veya olabileceği yönünde kuvvetli şüphe duyulan yabancılara, yaşadıklarının etkisinden kurtulabilmeleri ve yetkililerle işbirliği yapıp yapmayacaklarına karar verebilmeleri için, diğer ikamet izinlerinin verilmesindeki şartlar aranmadan valilikçe otuz gün süreli ikamet izni verilebilmesi hükmü getirilmiştir.

Madde 49- Madde ile iyileşme ve düşünme süresi tanımak amacıyla verilen ikamet izninin, mağdurun güvenliği, sağlığı veya özel durumu nedeniyle altışar aylık sürelerle en fazla üç yıl uzatılabileceği öngörülmüştür.

Madde 50- Madde ile vatansızlığın tespiti ve vatansız kişilere düzenlenecek belgeye ilişkin hususlar belirtilmiştir.

Madde 51- Madde ile vatansız kişilere tanınacak hakların genel çerçevesi ortaya konulmuştur.

Madde 52- Madde ile yabancıların, sınır dışı etme kararıyla, menşe ülkesine veya transit gideceği ülkeye ya da üçüncü bir ülkeye sınır dışı edilebileceği hükme bağlanmıştır.

Madde 53- Madde ile sınır dışı işleminin, her bir yabancı için yapılacak değerlendirmeden sonra alınacak sınır dışı kararıyla yapılması ve kararın ilgililere tebliğ edilmesi hukukî bir zorunluluk olarak öngörülmüştür.

Madde 54- Madde ile haklarında sınır dışı etme kararı alınacak yabancılar sayılmıştır.

Madde 55- Maddede sınır dışı etme kararının alınmayacağı durumlar düzenlenmiştir. Maddede belirtilen durumların sona ermesi hâlinde sınır dışı etme kararı alınacaktır. Maddede söz konusu değerlendirmelerin herkes için ayrı yapılacağı ve bu kişilerin belli bir adreste ikamet etmeleri ve istenilen şekil ve sürelerde bildirimde bulunmalarının istenebileceği belirtilmiştir.

Madde 56- Madde ile kaçma ve kaybolma riski bulunanlar, yasal giriş veya yasal çıkış kurallarını ihlâl edenler, sahte belge kullananlar, asılsız belgelerle ikamet izni almaya çalışanlar veya aldığı tespit edilenler, kamu düzeni veya güvenliği ya da kamu sağlığı bakımından tehdit oluşturanlar hariç olmak üzere haklarında sınır dışı etme kararı alınanlar için, Türkiye'yi terk edebilmeleri amacıyla yedi günden az olmamak kaydıyla otuz güne kadar süre tanınması hükmü getirilmiştir.

Madde 57- Madde ile haklarında sınır dışı etme kararı alınan yabancıların hangi durumlarda idarî gözetim altına alınabileceği, idarî gözetimin süresi, uzatılması, sonlandırılması, kararın tebliği ve idarî gözetim kararına karşı yargıya başvuru yolları düzenlenmiştir.

Madde 58- Madde ile idarî gözetim altına alınan yabancıların geri gönderme merkezlerinde tutulacakları öngörülmüş; ayrıca geri gönderme merkezlerinin kurulması, yönetimi, işletilmesi ve denetimiyle ilgili usûl ve esasların yönetmelikle düzenleneceği hükme bağlanmıştır.

Madde 59- Madde ile geri gönderme merkezlerinde sağlanacak hizmetler düzenlenmiştir.

Madde 60- Madde ile yabancıların sınır dışı edilmesi işlemleri düzenlenmiştir.

Madde 61- Madde ile kimlere mülteci statüsü verilebileceği açıklanmıştır.

Madde 62- Madde ile kimlere şartlı mülteci statüsü verilebileceği açıklanmıştır.

Madde 63- Madde kimlere ikincil koruma statüsü verilebileceği açıklanmıştır.

Madde 64- Madde ile uluslararası koruma kapsamına alınmayacak kişiler belirlenmiştir.

Madde 65- Madde ile uluslararası koruma başvurularının etkin ve düzenli olarak alınması, başvuru sahipleri açısından hak kayıplarının önlenmesi amacıyla uluslararası koruma başvurularına ilişkin süreçler düzenlenmiştir.

Madde 66- Madde ile refakatsiz çocukların yüksek yararının gözetilmesine ilişkin esaslar yer almıştır.

Madde 67- Madde ile özel ihtiyaç sahiplerine, Kanunun Üçüncü Kısımında yer alan hak ve işlemlerde öncelik tanınacağı düzenlenmiştir.

Madde 68- Madde ile uluslararası koruma başvuru sahiplerinin, istisnâ olarak hangi şartlarda idarî gözetim altına alınabileceği ve bu gözetimin süresi düzenlenmiştir.

Madde 69- Madde ile başvuru sahiplerinin kayıtlarının tutulması ve eşyalarının kontrolleriyle ilgili işlemler düzenlenmiştir.

Madde 70- Madde ile başvuru sahibinin başvurusu ile yapılacak değerlendirme süreçleri hakkında bilgilendirilmesi hükme bağlanmıştır.

Madde 71- Madde ile başvuru sahiplerine, gösterilen yerde ikamet etme zorunluluğu ve adreslerini bildirim yükümlülüğü getirilmiştir.

Madde 72- Madde ile başvurunun hangi şartlarda kabul edilemez bir başvuru olarak değerlendirileceği düzenlenmiştir.

Madde 73- Madde ile ilk iltica ülkesinden gelen kişilerle ilgili yapılacak işlemler düzenlenmiştir.

Madde 74- Madde ile güvenli üçüncü ülkeden gelen kişilerle ilgili yapılacak işlemler belirlenmiştir.

Madde 75- Madde ile uluslararası koruma başvurusunun tam ve kapsamlı bir şekilde değerlendirilebilmesinin en önemli araçlarından biri olan mülakata ilişkin hususlar düzenlenmiştir.

Madde 76- Madde ile uluslararası koruma başvuru sahibine düzenlenecek kimlik belgesine ilişkin hususlar belirlenmiştir.

Madde 77- Madde ile uluslararası koruma başvurusunun geri çekilmesi veya geri çekilmiş sayılmasıyla ilgili hususlar düzenlenmiştir.

Madde 78- Madde ile uluslararası koruma başvurusuyla ilgili karar süreçleri düzenlenmiştir.

Madde 79- Madde ile uluslararası koruma başvurularının hangi şartlarda hızlandırılmış olarak değerlendirilip sonuçlandırılacağı açıklanmıştır.

Madde 80- Madde ile idarî itiraz ve yargı yolu düzenlenmiştir.

Madde 81- Madde ile başvuru sahipleri ve uluslararası korumadan yararlananların avukat tarafından temsil edilmeleri ve sivil toplum kuruluşları tarafından sağlanan danışmanlık hizmetlerinden faydalanmaları düzenlenmiştir.

Madde 82- Madde ile şartlı mülteci ve ikincil koruma statüsü sahibi kişiye, kamu düzeni veya kamu güvenliği nedeniyle belirli bir ilde ikamet etme, belirlenen süre ve usullerle bildirimde bulunma yükümlülüğü getirilmesi hususları düzenlenmiştir.

Madde 83- Madde ile uluslararası koruma statüsü sahiplerine verilecek kimlik belgelerine ilişkin hususlar düzenlenmiştir.

Madde 84- Madde ile uluslararası koruma statüsü sahipleri için düzenlenecek seyahat belgelerine ilişkin hükümler düzenlenmiştir.

Madde 85- Madde ile uluslararası koruma statüsünün hangi hâllerde sona ereceğine ilişkin hususlar düzenlenmiştir.

Madde 86- Madde ile uluslararası koruma statüsünün hangi hâllerde iptal edileceği ve iptal kararının tebliğiyle ilgili hususlar düzenlenmiştir.

Madde 87- Madde ile başvuru sahibi veya uluslararası korumadan yararlanan kişilerden gönüllü olarak geri dönmek isteyenlere, uluslararası kuruluşlar, kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği içerisinde aynı ve nakdî destek sağlanabileceği hükme bağlanmıştır.

Madde 88- Madde ile uluslararası korumadan yararlanan kişilerin karşılıklılık şartından muaf olduğu, ayrıca başvuru sahibi veya uluslararası korumadan yararlanan kişilere sağlanan hak ve imkânların, Türk vatandaşlarına sağlanan hak ve imkânlardan daha fazla olamayacağı hususu düzenlenmiştir.

Madde 89- Madde ile başvuru sahibi veya uluslararası koruma statüsü sahipleri ile ailelerinin ilköğretim ve ortaöğretim hizmetlerinden faydalanacakları belirtilmiştir.

Madde 90- Madde ile ihtiyaç sahibi olduğu tespit edilen başvuru sahibi veya uluslararası koruma statüsü sahiplerinin, sosyal yardım ve hizmetlere erişimlerinin sağlanabileceği düzenlenmiştir.

Madde 91- Madde ile başvuru sahibi veya uluslararası koruma statüsü sahiplerinin sağlık hizmetlerine erişimi düzenlenmiştir.

Madde 92- Madde ile başvuru sahibi ve şartlı mültecilerin, uluslararası koruma başvurusundan itibaren altı ay sonra 27/2/2003 tarihli ve 4817 sayılı Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanun kapsamında çalışma izni almak için başvurabilecekleri düzenlenmiştir.

Madde 93- Madde ile mülteci veya ikincil koruma statüsü sahiplerinin, statü almalarından itibaren iş piyasasına erişimiyle ilgili hususlar düzenlenmiştir.

Madde 94- Madde ile muhtaç durumda olan uluslararası koruma başvuru sahiplerine verilecek harçlık konusu düzenlenmiştir.

Madde 95- Madde ile başvuru sahibi veya uluslararası koruma statüsü sahiplerinin yükümlülükleri belirlenmiştir.

Madde 96- Maddeyle geçici korumaya ilişkin usûl ve esasların Bakanlar Kurulu yönetmeliğiyle düzenlenmesi hükmüne bağlanmıştır.

Madde 97- Madde ile uluslararası koruma alanında işbirliği hususu düzenlenmiştir.

Madde 98- Madde ile menşe ülke bilgi sisteminin kurulması ve işletilmesine ilişkin hususlar düzenlenmiştir.

Madde 99- Madde ile başvuru sahibi veya uluslararası koruma statüsü sahiplerinin kişisel bilgilerinde gizlilik esası hükmüne bağlanmıştır.

Madde 100- Madde ile başvuru sahibi veya uluslararası korumadan yararlananların barınmasının sağlanması amacıyla kabul ve barınma merkezleri kurulması ve işletilmesine ilişkin hususlar düzenlenmiştir.

Madde 101- Madde ile yabancıların toplumla olan sosyal, kültürel, hukukî ve ekonomik ilişkilerini kolaylaştırmak amacıyla planlanacak uyum faaliyetlerine ilişkin usûl ve esaslar düzenlenmiştir.

Madde 102- Madde ile yabancıların, başvuru sahiplerinin ve uluslararası koruma statüsü sahiplerinin, Türkiye'de kalışları hakkında inceleme ihtiyacının doğması veya sınır dışı etme kararı alınma ihtimalinin bulunması ya da Kanunun uygulanmasıyla ilgili işlemlerin bildirimi nedenleriyle, valiliğe veya Genel Müdürlüğe davet edilmesiyle ilgili hususlar düzenlenmiştir.

Madde 103- Maddede taşıyıcıların ülkeye giriş yapmak veya ülkeden transit geçmek üzere sınır kapılarına getirmiş oldukları yabancılardan herhangi bir nedenle Türkiye'ye girişleri ve Türkiye'den transit geçişleri reddedilenleri, geldikleri ya da kesin olarak kabul edilecekleri bir ülkeye geri götürmekle yükümlü oldukları hükmüne bağlanmıştır. Taşıyıcıların Türkiye sınırlarına getirdikleri veya Türkiye'den transit geçirdikleri yolcuların girişlerini sağlayacak belgelere sahip olduklarını kontrol etmeleri ve gerektiğinde ilgili kurumlarla yolcuların bilgilerini paylaşmaları, düzensiz göçle etkili bir şekilde mücadele edebilmek için büyük önem arz etmektedir. Ayrıca taşıyıcıların yabancıya refakat edecek kişilerin gidiş ve dönüşlerini sağlamakla ve Türkiye sınırlarına getirecekleri yolcuların bilgilerini Genel Müdürlüğe vermekle yükümlü oldukları belirtilmiştir. Söz konusu yükümlülüklerle ilişkin usûl ve esaslar, İçişleri ve Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme bakanlıklarınca müştereken çıkarılacak yönetmelikle belirlenecektir.

Madde 104- Madde ile yabancılara ait kişisel verilerin ne şekilde ve hangi makamlar tarafından alınacağı, korunacağı, saklanacağı ve kullanılacağı açıklanmıştır.

Madde 105- Madde ile Kanun kapsamındaki tebligat işlemlerinin, 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre yapılacağı hükme bağlanmıştır.

Madde 106- Madde ile Kanunun uygulamasında yargı denetiminin ihtisaslaşmış idare mahkemeleri eliyle yürütülmesini sağlamak amacıyla, birden fazla idare mahkemesinin bulunduğu yerlerde bu davaların hangi idare mahkemelerinde görüleceğinin Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından belirlenmesi hükmü getirilmiştir.

Madde 107- Madde ile bu Kanun hükümlerine aykırı davranan yabancılara uygulanacak idarî para cezaları ile bu cezaların hangi makamlar tarafından tatbik edileceği hususları düzenlenmiştir.

Madde 108- Madde ile İçişleri Bakanlığına bağlı Göç İdaresi Genel Müdürlüğünün kuruluşu belirtilmiştir.

Madde 109- Madde ile Genel Müdürlüğün görev ve yetkileri düzenlenmiştir.

Madde 110- Madde ile Göç Politikaları Kurulu ve görevleri düzenlenmiştir.

Madde 111- Madde ile Göç İdaresi Genel Müdürlüğünün teşkilat yapısı belirlenmiştir.

Madde 112- Madde ile Genel Müdürün görevleri düzenlenmiştir.

Madde 113- Madde ile Genel Müdürlüğün hizmet birimleri ve görevleri düzenlenmiştir.

Madde 114- Madde ile Genel Müdürlüğün taşra teşkilâtı düzenlenmiştir.

Madde 115- Madde ile Genel Müdürlüğün yurt dışı teşkilâtı düzenlenmiştir.

Madde 116- Madde ile Genel Müdürlük merkez teşkilatında çalışma gruplarının oluşturulması düzenlenmiştir.

Madde 117- Madde ile yöneticilerin sorumlulukları ve yetki devri konuları düzenlenmiştir.

Madde 118- Madde ile Genel Müdürlüğün görevleriyle ilgili konularda, bakanlıklar, kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları, özel sektör ve uluslararası kuruluşlarla işbirliği ve koordinasyonu sağlamakla yetkili olduğu, Genel Müdürlüğün bilgi ve belge taleplerinin ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından geciktirilmeden yerine getirileceği düzenlenmiştir.

Madde 119- Madde ile Genel Müdürlüğün, görev, yetki ve sorumluluk alanına giren ve önceden kanunla düzenlenmiş olan konularda idarî düzenleme yapmaya yetkili olduğu hükme bağlanmıştır.

Madde 120- Madde ile Genel Müdürlüğün sürekli kurul ve komisyonları, bunların çalışma ve karar alma esasları ile ilgili diğer hususların yönetmelikle belirleneceği, sekretarya ve destek hizmetlerinin ise Genel Müdürlük tarafından sağlanacağı düzenlenmiştir.

Madde 121- Madde ile Göç Danışma Kurulunun kimlerden oluşacağı, toplanma usûlleri ve görevleri düzenlenmiştir.

Madde 122- Madde ile başvuru sahipleri ve uluslararası korumadan yararlanan kişilerle ilgili alınacak kararlarda, idarî itirazların yapılabileceği Uluslararası Koruma Değerlendirme Komisyonunun kimlerden oluşacağı, toplanma usûlleri ve görevleri düzenlenmiştir.

Madde 123- Madde ile Düzensiz Göçle Mücadele Koordinasyon Kurulunun kimlerden oluşacağı ve Kurulun toplanma usûlleri ile görevleri düzenlenmiştir.

Madde 124- Madde ile Genel Müdürlük tarafından, görev alanına giren konularla ilgili olarak çalışmalarda bulunmak üzere, Bakanın onayıyla kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, uluslararası kuruluşlar ve konuyla ilgili uzmanların katılımıyla geçici komisyonlar oluşturulabileceği, üye sayısı, görevlendirme ve seçilme yeterlilikleri, olağan ve olağanüstü toplantıların yer ve zamanı, çalışma ve karar alma esasları ile komisyonlarla ilgili diğer hususların yönetmelikle belirleneceği hükme bağlanmıştır.

Madde 125- Madde ile Genel Müdürlük personelinin atama ve görevlendirilmelerine ilişkin hususlar düzenlenmiştir.

Madde 126- Madde ile Genel Müdürlük personeline ilişkin hükümler düzenlenmiştir.

Madde 127- Madde ile kadrolara ilişkin hususların 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye göre düzenleneceği hükme bağlanmıştır.

Madde 128- Madde ile yürürlükten kaldırılan mevzuat belirtilmiştir.

Madde 129- Madde ile mevzuat hükümlerinde yapılan değişiklikler gösterilmiştir.

Madde 130- Madde ile diğer mevzuatta, 5683 sayılı Yabancıların Türkiye'de İkamet ve Seyahatleri Hakkında Kanuna yapılmış olan atıfların, bu Kanuna yapılmış sayılması öngörülmüştür.

Geçici Madde 1- Madde ile Kanunun uygulanmasıyla ilgili geçiş hükümleri düzenlenmektedir. Bu çerçevede;

- Daha önce Emniyet Genel Müdürlüğü uhdesinde yürüyen iş ve işlemler ile devredilmesi zaruri olan taşıtır, araç, gereç, malzeme, demirbaş ve taşıtların devrine ilişkin işlemler düzenlenmiş,

- Göç İdaresi Genel Müdürlüğünün kuruluş aşamasındaki ödenek ve personel ihtiyacının karşılanmasına ilişkin hükümler düzenlenmiş,

- Kanunun yayımı tarihinden itibaren bir yıl içinde valiliklere yazılı olarak müracaat eden yabancıların, bu Kanunda ikamet izinleriyle ilgili kendilerine tanınan haklardan yararlandırılacağı hükme bağlanmıştır.

- Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 14/9/1994 tarihli ve 94/6169 sayılı Türkiye'ye İltica Eden veya Başka Bir Ülkeye İltica Etmek Üzere Türkiye'den İkamet İzni Talep Eden Münferit Yabancılar ile Topluca Sığınma Amacıyla Sınırlarımıza Gelen Yabancılar ve Olabilecek Nüfus Hareketlerine Uygulanacak Usûl ve Esaslar Hakkında Yönetmelik uyarınca statü verilenlere, bu kanunda belirtilen statülerine göre işlem yapılacağı ve sonuçlandırılacağı hükme bağlanmış,

- Kanunun uygulanmasına ilişkin düzenlemeler yürürlüğe girinceye kadar mevcut düzenlemelerin Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunacağı hükme bağlanmıştır.

Madde 131- Yürürlük maddesidir.

Madde 132- Yürütme maddesidir.

İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu

30.5.2012

Esas No: 1/619

Karar No: 21

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bakanlar Kurulunca 3/5/2012 tarihinde Başkanlığınıza sunulan 1/619 esas numaralı "Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu Tasarısı" Başkanlığınız tarafından 15/5/2012 tarihinde tali olarak Komisyonumuza, esas olarak İçişleri Komisyonuna sevk edilmiştir. Teklif Komisyonumuzun 24 Mayıs 2012 tarihli 10'uncu toplantısında, İçişleri Bakanlığı temsilcilerinin katılımıyla incelenip görüşülmüştür.

Kanun Tasarısı ile,

- Yabancıların Türkiye'ye giriş ve çıkışları, vize ve ikamet hususları, mevcut mevzuatın yetersiz kalması sebebi ve uluslararası normlara uygun düzenlemenin gerekliliği altında yeniden düzenlenmiş ve uygulamada yaşanan sıkıntıların önüne geçilmesi hedeflenmiştir.

- Hali hazırda uluslararası korumaya ilişkin herhangi bir kanun bulunmaması ve bu alanda karşılaşılan sorunların idari düzenlemeler yoluyla çözülmeye çalışılması nedeniyle bu eksikliğin giderilmesi öngörülmektedir.

- Düzenlenen diğer önemli bir husus da sınır dışı etme uygulamasına ilişkin olarak karar alma sürecine ve durumlarına ilişkin bir çerçeve sunulmasıdır.

- Yabancılarla uyum hususu da ilk kez düzenlenmektedir. Buna göre; yabancıların ve uluslararası koruma başvurusu ve statüsü sahibi kişilerin toplumla uyumu, toplumun da bu kişilerle uyumu hedeflenerek çift yönlü uyum vurgulanmaktadır.

- Özel ihtiyaç sahibi gruplar için de düzenlemeler getirilmekte ve bu grupların ihtiyaçları gözetilmektedir.

- İçişleri Bakanlığına bağlı bir kuruluş olarak faaliyet gösterecek olan Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nün kuruluş, görev, yetki ve sorumlulukları düzenlenmekte ve teşkilat ve personel yapısı belirlenmektedir.

Tasarı hakkında yapılan görüşmelere geçildikten sonra Komisyon Başkanı;

- İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun mülteciler ve sığınmacılar hakkında faaliyetlerini sürdürmekte olan bir alt komisyonu olduğu için bu konularda devam eden bir çalışması olduğunu,

- Türkiye'nin uzun yıllardır Avrupa ülkelerine yapılan göçlerde transit ülke olduğunu, ancak son yıllardaki ekonomik performansla birlikte artık Türkiye'nin de hedef ülke haline geldiğini,

- Ekonomik gelişmeyle beraber bu gelişmeden pay almak isteyen yabancıların olabileceğini ve bunun göçlere neden olacağını,

- Bu yüzden göç olgusunu iyi yönetebilmek için uluslararası standartlara uygun bir göç kanununa ihtiyacımızın olduğunu,

- Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu Tasarısı'nın doğru zamanda düzenlenerek, göç olgusuna uygun teşkilat oluşturma, mevzuat düzenleme ve insanlarımızı yeni bir bakış açısı kazandırma noktasında gerekli olduğunu,

- Ülkemize gelen göçü iyi yönetirsek bu yönetimin bizlere katkısının olacağını, aksi halde çevre ülkelerdeki dostlarımızla sıkıntılar yaşayabileceğimizi,

belirtmiştir.

Tasarı üzerinde yaptığı sunuş konuşmasında hükümet temsilcisi,

- Yabancıların iş ve işlemleri ile göçmen kaçakçılığı ve insan ticareti gibi örgütlü suçlarla doğrudan bağlantılı olan düzensiz göçe konu insan hareketlerinin, tüm dünyayı olduğu gibi ülkemizi de yakından ilgilendirdiği ve ülkemizin coğrafi, stratejik konumu nedeniyle, tarih içerisinde önemli göç akınlarıyla karşı karşıya kaldığı, kalmaya da devam ettiği, ülkemize çeşitli amaçlarla gelen yabancıların sayılarında her geçen yıl önemli artışlar olduğunu,

- AİHM'nin ülkemiz aleyhine vermiş olduğu son dönem kararları, göç ve iltica alanında yasal düzenlemelerin yapılmasını elzem kıldığı, bu çerçevede, Türkiye'nin göç yönetimi alanında taraf olduğumuz uluslararası sözleşmeler ve AB müktesebatıyla uyumlu göç ve iltica mevzuat altyapısının oluşturulmasının son derece önemli olduğunu,

- Yasal ve yasa dışı yollarla gerçekleşen göç hareketlerini düzenleyen mevzuat ve kurumsal altyapımız, ülkemizin bugünkü ihtiyaçlarını karşılamakta yetersiz kaldığı ve tasarının göç alanında yeni bir kurumsal yapılanmayı mümkün kılan, göç ve uluslararası koruma alanını ayrıntılı şekilde düzenlediğini,

- Tasarı ile uluslararası insan hakları standartlarına uyumlu göç ve uluslararası koruma sistemi, kurumsal yapılanmayla birlikte hayata geçirileceği ve ülkemizin kısa ve uzun dönemli göç politika ve stratejilerinin belirlenmesine de imkân tanınacağını,

- Yasal göç alanını oluşturan çalışma ve ikamet izinleri ile vize işlemlerinde, etkin ve sistematik bir yapı getirilecek, bürokratik işlemler olabildiğince azaltılarak tutarlılık ve güvene dayalı bir göç yönetimi anlayışının hakim kılınmasının sağlanacağını,

- Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin bu alandaki hükümleriyle tam uyum sağlanarak ülkemiz aleyhine Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından verilen ihlal kararlarının önüne geçilmesinin öngörüldüğünü,

- Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu Tasarısının insan hakları alanında önemli bir boşluğu dolduracağını,

belirtmiştir.

Tasarının tümü üzerinde gerçekleştirilen görüşmelerde, Milletvekilleri;

- Türkiye'nin geçmişte Avrupa'ya yapılan göçlerde transit ülke konumunda olduğunu, ancak günümüzde transit ülke konumunda olmanın yanı sıra hedef ülke haline de geldiğini, bu yüzden tasarının yabancılar ve göç olgusuna dair bir hukuki düzen oluşturmalarının önemli olduğunu,

- Bu alanda eksikliklerin genel düzenleyici bir kanun olmaması nedeniyle idari düzenlemelerle aşmaya çalışıldığı, tasarısıyla birlikte Kanun düzeyinde, yabancıların temel hak ve hürriyetlerinin güvence altına alınmasıyla, idari uygulamalarda da istikrarın sağlanmasına yardımcı olunacağını,

- Özellikle son 15 yılda Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin ülkemiz aleyhine verdiği kararlarda, yabancıların temel hak ve hürriyetlere erişiminde sorunlar yaşandığı, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin tespit ettiği hukuki boşlukların ve eksikliklerin Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu Tasarısı tarafından giderileceği ve gelecekte göç ve iltica alanında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından ülkemiz aleyhine verilebilecek kararların önüne geçilmesi bakımından tasarıda gerekli düzenlemelerin yapıldığını,

- Tasarının İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu temel çalışma alanı olan insan haklarıyla ilgili önemli standartlar getirdiğini,

- Yabancılarla yönelik bakış açısının "güvenlik ve ekonomi odaklı" olmaktan çıkarılarak "insan hakları odaklı" bir bakış açısına dönüştürülmesi yönünde önemli bir düzenleme olduğunu,

- Tasarının 4'üncü Maddesi Geri Gönderme Yasağını düzenleyen 2'nci fıkrasının çıkarılmasının "1'inci fıkranın, düzenlendiği haliyle, uluslararası hukuk ve ilgili içtihatla uyum sağladığı ve Türkiye aleyhine sonuçlanacağı aşikar bulunan davaları engelleyici bir nitelik taşıdığı ve uluslararası insan hakları hukuku ve mülteci hukukunun temel ilkelerinden biri olarak sayılan ve uluslararası teamül hukukunun bir ilkesi haline gelmiş olan geri göndermeme' ilkesinin, herhangi bir istisnaya tabi tutulmaksızın yazılmasının gerekliliği" nedeniyle uygun olacağını,

- Tasarının 22'nci maddesi 1'inci fıkrasında yer alan i) bendine, Valiliklere başvuru zaten (b) bendinde belirtilen nedenle ve istisnai olarak mümkün olduğu için gerek olmadığı, bu yüzden i) bendinin madde metninden çıkarılmasının uygun olacağını,

- "Öğrenci İkamet İzni" başlıklı 38'inci maddenin burada madde bütünlüğünün sağlanması, dilinin sadeleşmesi ve madde içi tekrarlardan kaçınılması açısından 1'inci fıkrada yer alan "bir yıllık sürelerle" ibaresi ile "ve uzatılır" ibaresinin çıkarılmasının uygun olacağını,

- Son olarak 56'ncı maddesinde yer alan "...Türkiye'yi edebilmeleri için yedi günden az olmamak üzere otuz güne kadar süre tanınır..." hükmünün, uygulanabilir bir süre olması açısından, "yedi günden az olmamak üzere " ibaresinin "on beş günden az olmamak üzere" şeklinde değiştirilmesinin faydalı olacağını,

Hükümet temsilcisi, Tasarıdaki değişiklik önerilerine ilişkin olarak,

- Tasarının 4'üncü Maddesi Geri Gönderme Yasağını düzenleyen 2'nci fıkrasının çıkarılmasına ilişkin görüşe, olumlu baktıklarını,

- Tasarının 22'nci maddesi 1'inci fıkrasında yer alan i) bendinin b) bendi ile "aynı anlama gelmesi nedeniyle" çıkarılmasında mahzur olmadığını,

- Öğrenci İkamet izinlerine ilişkin 38'inci maddesindeki "bir yıllık sürelerle" ibaresi ile "ve uzatılır" ibaresinin çıkarılmasına olumlu baktıklarını,

- 56'ncı maddesinde yer alan "yedi günden az olmamak üzere" ibaresinin "on beş günden az olmamak üzere " şeklinde değiştirilmesinin hazırlık yapılabilmesi açısından daha uygun olacağı düşüncesiyle olumlu baktıklarını,

belirtmiştir.

Teklif üzerinde yapılan görüşmeler sonunda, tasarı üzerindeki genel uygunluk görüşünün esas komisyon olan İçişleri Komisyonu'na bildirilmesine karar verilmiştir.

Raporumuz, İçişleri Komisyonu'na sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan
Ayhan Sefer Üstün
Sakarya
Üye
Ülker Güzel
Ankara
Üye
Mehmet Metiner
Adıyaman

Başkanvekili
Mehmet Naci Bostancı
Amasya
Üye
Oya Eronat
Diyarbakır
Üye
Ahmet Salih Dal
Kilis

Kâtip
Yusuf Halaçoğlu
Kayseri
Üye
Hamza Dağ
İzmir
Üye
Abdurrahim Akdağ
Mardin

Üye
İhsan Şener
Ordu

Üye
Cemal Yılmaz Demir
Samsun

Avrupa Birliği Uyum Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Avrupa Birliği Uyum Komisyonu

19.6.2012

Esas No: 1/619

Karar No: 17

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIğINA

İçişleri Bakanlığı tarafından hazırlanarak Bakanlar Kurulunca Başkanlığınıza sunulan 1/619 Esas Numaralı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu Tasarısı 15 Mayıs 2012 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir. Tasarı, Komisyonumuzun 6 Haziran 2012 tarihli 8'inci toplantısında İzmir Milletvekili Mehmet TEKELİOğLU başkanlığında, Komisyon üyeleri ile İçişleri Bakanlığı, Avrupa Birliği Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Sosyal Güvenlik Kurumu, Dış İşleri Bakanlığı, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği, Uluslararası Göç Örgütü, İnsan Hakları Derneği ve Hacettepe Üniversitesi temsilcilerinin katılımlarıyla görüşülmüştür.

Tasarının gerekçesinde, göç alanının, ulusal ve uluslararası düzeyde işbirliği ve koordinasyon gerektiren, çok boyutlu, Türkiye'nin ekonomik, sosyo- kültürel ve demografik yapısını, kamu düzeni ve güvenliğini derinden ilgilendiren dinamik bir konu olduğu belirtilmektedir. Bu bağlamda gerekçede Tasarı ile getirilenlerin ana başlıklarıyla şunlar olduğu belirtilmektedir:

- Tasarı ile, kanunla düzenlenmesi gerekirken, daha çok ikincil düzenlemelerle yürütölen göç alanı, kanun ve kanun temelinde hazırlanacak düzenlemelerle yürütölmeye başlanarak, uluslararası insan hakları standartlarına uyumlu göç sistemi hayata geçirilmiş olacaktır.

- Tasarı ile, uluslararası bir sorun hâline gelen düzensiz göçle mücadelenin hukukî alt yapısının güçlendirilmesi ve etkinleştirilmesi; düzenli göçte ise bürokratik işlemlerin olabildiğince azaltılarak tutarlılık ve güvene dayalı bir göç yönetimi anlayışının hâkim kılınması sağlanacaktır.

- Tasarı ile, insan hakları temelinde, özgürlük ve güvenlik arasındaki hassas dengenin korunduğu, uluslararası insan hakları normlarına ve AB müktesebatına uyumlu, göç alanında ihtiyaç duyduğumuz hukukî, idarî ve fizikî alt yapıya uygun etkin ve yönetilebilir bir göç sistemi kurulacaktır.

Komisyonumuzca Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerde, İçişleri Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Hükümet temsilcisi sıfatıyla, Tasarı ile getirilen düzenlemeler konusunda Komisyonumuza bilgi vererek aşağıdaki hususları belirtmiştir:

- Konjonktürel nedenlere bağlı olarak, ölkeler arasındaki göç hareketleri artarak devam etmekte; suç örgütleri de bundan menfaat sağlamaya çalışmakta ve hak kayıpları artmaktadır. Kamu düzeni ve güvenliği ile kamu sağlığının tehdit altında olduğu göz önüne alındığında göç, modern devletlerin dikkatle yönetmeleri gereken bir alan olarak önümüze çıkmaktadır.

- Göç; yasal ya da yasa dışı, başka bir ifadeyle, düzenli veya düzensiz göç şeklinde gerçekleşebilmektedir. Düzenli göç, gidilen veya transit geçilen ölkenin yasalarına uygun gerçekleşen insan hareketi iken, düzensiz göç, ölkeye yasa dışı giriş çıkış yapmak, yasa dışı şekilde kalmak ya da çalışmak olarak ifade edilmektedir. Öte yandan, yasa dışı göç yasal göçü yönetememenin bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır.

- Türkiye yüzyıllardır gerek doğudan gerek batıdan büyük göç hareketlerinin son durağı olmuştur ve milyonlarca göçmene ev sahipliği yapmıştır. Türkiye göç olgusuna yabancı değildir. Türkiye, bulunduğu coğrafyadaki özel konumu nedeniyle, uluslararası göç hareketleri için transit ve güzergâh ülkesi konumunda iken; artık hedef ülke hâline gelmiş bulunmaktadır.

- Bir insan hareketi olarak iltica olgusunu göç kavramından tamamıyla ayrı tutmak mümkün değildir. Göçte olduğu gibi iltica hareketinde de kişilerin çeşitli gerekçelerle ülkelerini terk etmeleri ve yasal ya da yasal olmayan yollardan diğer ülkelere göç etmeleri söz konusudur. İltica ve göçü birbirinden ayıran en önemli nokta, iltica eden kişilerin ülkelerini zulüm görme korkusuyla terk etmeleri ve bu kişilere sağlanan sistemli bir uluslararası korumanın varlığıdır.

- Göç ve iltica alanının yönetilebilmesi için gerekli adımların atılması, bu çerçevede, göç ve iltica konularında sağlam bir mevzuat altyapısı ve etkin işleyen kurumsal bir yapının kurulması hayati önem arz etmektedir. Yasal ve yasadışı yollarla gerçekleşen göç hareketlerini düzenleyen mevcut mevzuatımız ve kurumsal altyapımız ülkemizin bugünkü ihtiyaçlarını karşılamaya yetmemektedir. Yabancıların hukuki durumlarını düzenleyen temel kanunlarımız 1950 tarihini taşımakta olup, bunlar Yabancıların Türkiye’de İkamet ve Seyahatleri Hakkında Kanun ile Pasaport Kanunu’dur. Yabancıların temel hak ve hürriyetleri ancak kanunla sınırlandırılabilirken, ağırlıklı olarak ikincil mevzuatla bu sınırlandırmalar yapılmış bulunmaktadır. Örneğin, bir iltica kanunumuz yoktur. İlticayla alakalı olan mevzuat 1994 yılında çıkartılan bir yönetmelikten ibarettir.

- TÜİK verilerine göre, 1953 yılında ülkemize giriş yapan yabancı sayısı 100 bin civarında iken, 2011 yılında bu rakam 30 milyona ulaşmıştır. Hâlen ülkemizde ikamet eden yabancıların, yasal ikamet izinleriyle ikamet eden yabancıların sayısı 2011 yılı itibarıyla 250 bine yaklaşmaktadır.

- Ülkemizin göç politikası genellikle soydaş göçü üzerine odaklanmıştır. Bu nedenle, soydaş göçü dışında kalan göç alanını günümüz ihtiyaçlarına uygun bir şekilde düzenleyecek mevzuat ile göç ve iltica alanında görev yapacak ihtisaslaşmış uzman bir kuruma duyulan ihtiyaç her gün artmaktadır.

- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi son dönem kararlarında, Türkiye’nin iltica ve göçe ilişkin sorunlarda iç hukuk yollarını etkin işletemediği tespitinde bulunmakta; bu nedenle, yapılan başvurularda iç hukuk yollarının tüketilmesi şartını aramayıp, gelen başvuruları doğrudan incelemektedir. Ülkemiz bu konularda yüksek meblağlı tazminatlar ödemektedir.

- Mülteci ve sığınmacılara sağlanması gereken haklar kanunlarımızda açıkça düzenlenmediğinden uygulamada hak kayıpları yaşanmaktadır. İnsan ticaretiyle mücadele ve insan ticareti mağdurlarının korunması uluslararası alanda takip edilen önemli konulardandır. Günümüzde modern köleler olarak nitelendirilen insan ticareti mağdurlarının korunması ve bu anlamda sığınma evlerinin işletilmesi konularında da ihtisaslaşmış bir kurum ihtiyacı her geçen gün artmaktadır. Türkiye, iltica ve göç mağdurları için kurduğu kabul merkezleri, geri gönderme merkezleri ve insan ticareti mağdurları sığınma evlerinin uluslararası normlara uygun olarak işletilmesiyle ilgili eleştirilere maruz kalmaktadır.

- Kanun tasarısında düzenlenen temel konulardan bir tanesi, yabancıların sınır dışı edilmesi ve idari gözetim alanına alınmasına ilişkin hükümlerdir. Tasarı ile, yabancılar hakkında alınacak sınır dışı ve idari gözetim kararları için hukuki zemin hazırlanmış, bu kararların tebliği, kararlara karşı yargı itiraz imkânları, itirazların değerlendirilmesine ilişkin süreler, avukatın yanı sıra yasal temsilci, noter ve uluslararası örgüt temsilcilerine erişim, itirazların otomatik etkileyiciye etkisi, erteleyiciye etkisi ve geri gönderme merkezleriyle ilgili temel hükümler Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin bu konudaki kararlarında yer verdiği hususlara uygun şekilde düzenlenmiştir.

- Yasa dışı göçün önlenmesi için ilk adım olan vize düzenlemeleri Tasarıda önemli bir yer tutmaktadır. Vize konusunda tüzük niteliğinde olan ve dolayısıyla her Avrupa Birliğine üye devletini doğrudan ilgilendiren 13/04/2010 tarihli AB Vize Tüzük’ünde yer verilen düzenlemelere olabildiğince yaklaşılmaya çalışılmıştır. Bu kapsamda, vize talebi reddedilecek yabancılardan karara karşı itiraz usulleri, hava limanı transit vizeleri gibi vize konuları titizlikle düzenlenmiştir.

- Tasarıda, Türk toplumu ve yabancılar arasında çift taraflı etkileşimi mümkün kılan düzenlemeler yapılmıştır ve özel ihtiyaç sahibi gruplar için de düzenlemeler getirilmiştir.

- Tasarıyla, uluslararası koruma şekilleri, usul güvenceleri, geri göndermeme ilkesi, itiraz usulleri, idari gözetim şekilleri, uluslararası koruma başvuru sahipleri, uluslararası korumadan yararlananların hak ve yükümlülükleri, kitlesel akın durumlarında sağlanacak geçici korumanın kanuni dayanağı gibi konularda Avrupa mevzuatıyla uyumlu, başvuru sahipleri uluslararası korumadan faydalanan kişilerin temel insani hak ve ihtiyaçlarına ve ülke cevaplarına verebilecek bir sistem oluşturulması hedeflenmiştir.

- Avrupa Birliği müktesebatıyla uyum içinde son on yılda kaleme alınan ulusal programlarımızın göç ve iltica alanına dair ortak vurgusu yeni bir göç ve iltica yasası ile bu konulardaki usul ve işlemleri tek bir elden yürütecek ihtisas biriminin kurulmasıdır. Avrupa Birliği ile müzakerelerde 24’üncü fasıl kapsamında bu kanun tasarısının sahip olduğu önem son Avrupa Birliği İlerleme Raporu’nda da açıkça ifade edilmekte, Avrupa Birliğinin bu alandaki beklentisi dile getirilmektedir.

Avrupa Birliği Bakanlığı temsilcisi Tasarının AB mevzuatına uygunluğu hakkında aşağıdaki hususları belirtmiştir:

- Avrupa Birliği’ne (AB) üyelik müzakerelerinde iltica, göç ve vize politikaları 24’üncü Fasıl “Adalet, Özgürlük ve Güvenlik” kapsamında ele alınmakta olup, bu fasla ilişkin tanıtıcı ve ayrıntılı tarama toplantıları 2006 yılında Kurumlarımızın katılımı ile Brüksel’de gerçekleştirilmiştir. Söz konusu toplantıları müteakip, Avrupa Komisyonu tarafından hazırlanarak AB Konseyi’ne sunulan ve tarafımıza resmi ve gayri resmi olarak iletilen tarama sonu raporlarında da iltica, göç ve vize politikalarıyla ilgili hususlar ele alınmıştır. Söz konusu gayri resmi tarama sonu raporunda:

“İltica ve Göç Ulusal Eylem Planı çerçevesinde; Türkiye, yasadışı göçmenler, mülteciler ve iltica başvurusunda bulunanlar için gerekli olan altyapısını önemli ölçüde geliştirmek üzere kurumsal kapasitesinin güçlendirilmesinin (uzman personel alımı ve eğitimi dahil) ve yasal uyumu sağlamak için, ayrıntılı bir yol haritası hazırlamasının gerektiği” ifade edilmektedir.

- 2005 tarihli Müzakere Çerçeve Belgesi’nde Adalet, Özgürlük ve Güvenlik alanına ilişkin olarak Schengen müktesebatı dahil, bu alandaki müktesebatı tümüyle üstlenmemiz gerektiği belirtilmiştir. 25/03/2005 tarihli “İltica ve Göç Ulusal Eylem Planı” kapsamında İltica Kanunu ile Yabancılar Kanunu’nun kabul edilmesi hususları ile bu çerçevede uyum sağlanması gereken AB müktesebatı belirtilmiştir.

- 2008 tarihli "Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı”nda, AB müktesebatı ile uyumlu bir iltica otoritesinin kurulmasını da içeren kapsamlı bir kanunun kabulü için hazırlıkların yapılması ve yasadışı göçle mücadele konusunda uluslararası standartlarla uyum içerisinde kapasitenin artırılması önceliklerine de yer verilmiş olup, hazırlanacak Kanun’un kapsamı; “iltica, göç ve yabancılar hususundaki Türk mevzuatının mevcut coğrafi kısıtlamanın korunması suretiyle AB müktesebatı ile uyumlu hale getirilmesi” olarak belirtilmiştir.

- 2003, 2006 ve 2008 yılı Katılım Ortaklığı Belgeleri’nde ise orta vadeli öncelikler arasında; özellikle Cenevre Sözleşmesi’ne getirilen coğrafi sınırlamaların kaldırılması yoluyla, mülteciler için korumanın, sosyal destek ve bütünleşme tedbirlerinin geliştirilmesi yoluyla iltica alanındaki müktesebat uyumuna devam edilmesi hususu vurgulanmıştır.

- 2011 İlerleme Raporunda Avrupa Birliği Komisyonu açık bir şekilde Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu Tasarısına atıf yapmakta, göç ve iltica ile ilgili gelişmeleri Kanunun yasalaşması üzerinden değerlendirmekte, Kanunun hazırlanma sürecini Türk yetkililerinin açık ve şeffaf bir sürecin yürütülmesine yönelik çabaların kanıtı olarak addetmektedir. Göç alanına ilişkin kaydedilen ilerlemenin “sınırlı” olduğu belirtilen raporda, Türkiye’nin göç konusunda önemli bir geçiş ve hedef ülke olmaya devam ettiği vurgulanmaktadır. Raporun göç alanına ilişkin bölümünde Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu Tasarısının kabul edilmesi, etkin bir iltica ve göç yönetiminin sağlam bir yasal zemine oturması ve göçmenler ile mültecilerin haklarının güvenceye alınması için öncelik olmaya devam ettiği belirtilmiştir.

- 20, 21, 22, 23, 24 ve 25’inci Reform İzleme Grubu kararlarında, Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu Tasarısı’nın, Türkiye’nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerden kaynaklanan yükümlülüklerin yerine getirilebilmesi ve Avrupa Birliği müktesebatına uyumun sağlanabilmesi ve yine Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin son dönemde ülkemizle ilgili aldığı kararlarda belirtilen hususlarda düzenleme yapılabilmesi bakımından önemli olduğu da vurgulanmaktadır.

- Tasarı’da, İltica ve Göç Ulusal Eylem Planı’nda, Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Program’da ve AB Müktesebatına Uyum Programı’nda uyum sağlanması öngörülen AB müktesebatının büyük ölçüde gözetildiği, Tasarı’nın bu alandaki önceliklere uygun olduğu ve yürürlüğe girmesinin de ülkemiz bakımından önem arz ettiği değerlendirilmektedir.

Tasarıya ilişkin olarak, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği temsilcisi şu hususlara değinmiştir:

- Tasarı ile, iltica ve göç alanındaki hem uluslararası standartların hem de Avrupa Birliği müktesebatıyla da tesis edilmiş olan en iyi uygulamaların ve mekanizmaların yansıtılmasına olanak sağlanmıştır.

- Türkiye’de hâlihazırda mevcut bir uygulama bulunmakta ve koruma sağlanmaktadır ancak bu ilkelerin hukukun üstünlüğünü benimsemiş bir yasal çerçeveye kanun hâline getirilmesi Türkiye’nin bu insancıl değerlere ve ideallere olan bağlılığını yansıtan büyük bir başarıdır.

- Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği hazırlandığı şekliyle bu kanunun uluslararası insancıl hukukun ve insan hakları hukukunun temel ölçütlerini kapsamına aldığı ve uluslararası korumanın önemini vurgulayan değerleri ve ilkeleri bünyesinde barındırdığı kanaatindedir.

Tasarıya ilişkin olarak, Uluslararası Göç Örgütü Türkiye Misyonu temsilcisi şu görüşleri dile getirmiştir:

- Göç, son derece karmaşık ve her sektörü ilgilendiren bir süreçtir. Örneğin, sağlık, çalışma, toplumsal cinsiyet eşitliği, çocuklar ve kadınlar, bütün hepsini kapsadığı için hiçbirini izole edemeyeceğimiz, ayrı tutamayacağımız ama birlikte alınması gereken ve gerçekten karmaşık bir olgudur.

- Uluslararası Göç Örgütü, Tasarının uluslararası standartları tamamen kapsadığı, Avrupa Birliği mevzuatıyla uyumlu, göç ve iltica alanındaki bütün değerleri içeren ve bütün uluslararası standartları gözetten bir çerçevede hazırlandığı kanaatindedir.

Tasarıya ilişkin olarak İnsan Hakları Derneği temsilcisi şu görüşleri dile getirmiştir:

- Türkiye'nin Cenevre Sözleşmesi'ne koyduğu çekince uyarınca, Avrupa dışından gelenler mülteci sayılmamaktaydı. Tasarı ile bu durumda olanlar "şartlı mülteci" statüsünde sayılacaklardır. Ancak fiili durumda Türkiye'ye gelenlerin büyük kısmı bu statüdedir. Cenevre Sözleşmesi ile getirilen kısıtlama kaldırılmalı ve Türkiye Avrupa dışından gelenlere de mülteci statüsü tanınmalıdır.

- Tasarıda ayrımcılık yasağı ile ilgili bir düzenlemeye yer verilmelidir. Cinsiyet, ırk, renk, etnik, sosyal ya da ulusal köken, kalıtsal özellikler, dil, din, inanç, cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği, felsefi ve siyasi görüş, medeni hâl, hemşehrilik, servet, doğum, hamilelik, sağlık durumu, engellilik, yaş ve benzeri temellere dayanarak ayrımcılık yapılamayacağının bir madde olarak tasarıya eklenmesi gerekmektedir.

- Yabancılar için getirilen ikamet izin harcı ödenebilir bir düzeye çekilmelidir.

- Göç, mülteci ve sığınmacı alanlarında faaliyette bulunan sivil toplum örgütleriyle iş birliğinde "kamu yararına çalışan dernek"lerin yanında, bu konuda çalışan diğer sivil toplum örgütleriyle de işbirliği yapılacağı Tasarıya eklenmelidir.

Tasarıya ilişkin olarak Komisyon Üyeleri tarafından aşağıdaki görüşler dile getirilmiştir:

- Tasarının düzenlediği konular insana, aileye, travmatik olaylara, gruplara ilişkin konulardır. Dolayısıyla bu sorunun salt bir idari yapılanma değişikliği ile çözülmesi mümkün değildir. Tasarı ile getirilen idari yapılanmada çalışacak olan uzmanların hukukçular ve iktisadi ve idari bilimler mezunları arasından seçilmeleri doğru değildir. Göçmenlerin sorunları üzerine çalışacak bir kurumda uzman olarak çalışması gerekenler sosyologlar, psikologlar, rehberlik ve danışmanlık mezunları, eğitimciler, sosyal çalıştırıcılar vb. gruplar olmalıdır. Çünkü sorun idari bir sorun değil, insani bir sorundur ve çözümler de insani sorun uzmanlarında aranmalıdır.

- Göçmen ticareti sonucunda yakalanıp gözaltına alınanların yiyecek ihtiyaçları dahi günler boyunca karşılanamayabilmektedir. Bunun sebebi olarak ise ödenek yokluğu gösterilmektedir. Bu sorunu çözecek düzenleme yapılması gerekmektedir.

- Tasarıya ayrımcılık yasağı ile ilgili hükümler eklenmelidir. Hakkında sınır dışı kararı verilen göçmenlerin adli yardımdan faydalandırılması gerekmektedir.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmelerin ardından, Tasarının maddelerinin görüşülmesine geçilmesi kabul edilmiş ve Komisyonumuzca Tasarının yalnızca değişiklik önergesi verilen 4'üncü, 9'uncu, 53'üncü, 66'ncı, 75'inci, maddelerinin görüşülmesine karar verilmiştir.

Tasarının 66'ncı maddesi üzerine yapılan görüşmelerde, uluslararası koruma başvurusunda bulunan refakatsiz çocukların, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından, uygun konaklama yerlerine veya yetişkin akrabalarının yanına yahut koruyucu bir ailenin yanına yerleştirilmelerinde "çocuğun görüşüne başvuru" koşulunun getirilmemiş olması eleştirilmiştir.

Bu çerçevede yapılan görüşmeler sonucunda, Avrupa Birliği'nin 2004/83/AT sayılı Direktifi'nin 30'uncu maddesine uygun olarak, çocukların yaşlarına ve olgunluk derecelerine bağlı olarak görüş ve isteklerinin göz önünde bulundurulması gerektiği gerekçesiyle, 66'ncı maddenin birinci fıkrasının (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

"b) Refakatsiz çocuğun görüşüne başvurularak Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından, uygun konaklama yerlerine veya yetişkin akrabalarının veya koruyucu bir ailenin yanına yerleştirilirler."

Haklarında önerge bulunan maddeler üzerindeki görüşmelerin tamamlanmasının ardından Tasarının tümü, yapılan değişikliklerle birlikte Komisyonumuzca uygun bulunmuştur.

Raporumuz, yukarıdaki mülahazalarla, esas Komisyon olan İçişleri Komisyonu'na sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Mehmet Tekelioğlu</i>	<i>Cahit Bağcı</i>	<i>Ercan Candan</i>
İzmir	Çorum	Zonguldak
Kâtip	Üye	Üye
<i>Ahmet Kenan Tanrıkulu</i>	<i>Nazmi Haluk Özdalga</i>	<i>Zühal Topcu</i>
İzmir	Ankara	Ankara
(Muhalfim)		
Üye	Üye	Üye
<i>Aykan Erdemir</i>	<i>Ali Şahin</i>	<i>Ayşe Eser Danişoğlu</i>
Bursa	Gaziantep	İstanbul
(Muhalfim)		(Muhalfim)
Üye	Üye	Üye
<i>Halide İncekara</i>	<i>Oğuz Oyan</i>	<i>Yıldırım Mehmet Ramazanoğlu</i>
İstanbul	İzmir	Kahramanmaraş
Üye	Üye	Üye
<i>Lütfü Türkkan</i>	<i>Cem Zorlu</i>	<i>Faruk Işık</i>
Kocaeli	Konya	Muş
Üye	Üye	Üye
<i>Ebubekir Gizligider</i>	<i>Afif Demirkıran</i>	<i>Mesude Nursuna Memecan</i>
Nevşehir	Siirt	Sivas

Alt Komisyon Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

İçişleri Komisyonu

18/6/2012

Esas No: 1/619

İÇİŞLERİ KOMİSYONU BAŞKANLIĞINA

Bakanlar Kurulunca 3/5/2012 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan "1/619 esas numaralı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu Tasarısı" Başkanlıkça; 15/5/2012 tarihinde esas olarak İçişleri Komisyonuna, tali olarak da Adalet, Avrupa Birliği Uyum, Dışişleri, İnsan Haklarını İnceleme; Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor; Plan ve Bütçe ile Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler komisyonlarına havale edilmiştir. İçişleri Komisyonu 31/5/2012 tarihli 11'inci toplantısında Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmeler neticesinde bir alt komisyon kurulmasını, alt komisyonun Niğde Milletvekili Alpaslan KAVAKLIOĞLU, Mersin Milletvekili Ahmet Tevfik UZUN, Elazığ Milletvekili Sermin BALIK, Şırnak Milletvekili Mehmet Emin DİNDAR, Diyarbakır Milletvekili Cuma İÇTEN, Balıkesir Milletvekili Namık HAVUTÇA, İstanbul Milletvekili Celal DİNÇER ile Osmaniye Milletvekili Hasan Hüseyin TÜRKOĞLU'ndan oluşmasını kararlaştırmıştır. Alt Komisyon üyeleri Niğde Milletvekili Alpaslan KAVAKLIOĞLU'nu başkanlığa seçerek çalışmalarına başlamıştır.

Alt Komisyonumuz, 5/6/2012, 6/6/2012, 7/6/2012, 12/6/2012 ve 14/6/2012 tarihlerinde yaptığı toplantılarda İçişleri, Adalet, Maliye, Dışişleri, Sağlık, Kültür ve Turizm, Avrupa Birliği, Milli Savunma, Gümrük ve Ticaret, Milli Eğitim, Çalışma ve Sosyal Güvenlik bakanlıkları ile Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığı, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, Genelkurmay Başkanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı, Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği, Uluslararası Göç Örgütü, Uluslararası Af Örgütü, İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı, Sığınmacılar ve Göçmenler Dayanışma Derneği, Mülteciler Dayanışma Derneği ile Helsinki Yurttaşlar Derneği temsilcilerinin katılımlarıyla Tasarıyı incelemiş ve karara bağlamıştır.

Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerde sivil toplum kuruluşları ve uluslararası kuruluşlar tarafından yapılan açıklamalarda;

- Göç alanını düzenleyen kapsamlı bir yasa olmamasından kaynaklı problemler yaşandığı, buna bağlı olarak mevzuat eksikliğinden kaynaklı AİHM'nin Türkiye aleyhine vermiş olduğu kararlar bulunduğu, Tasarının genel olarak uluslararası mevzuatla uyumlu olduğu, Türkiye'de şimdiye kadar var olan önemli bir boşluğu dolduracağı, uygulamadaki sorunları büyük oranda düzelteceği,

Türkiye'nin cömertçe sağlamakta olduğu koruma ve uygulamaların yasal bir metne büründürülmesini çok olumlu bulduklarını, hukukun üstünlüğü ilkesinin vurgulanması bakımından, hem koruma sağlanacak kişiler hem de ülkenin menfaatleri açısından, uluslararası standartlarla uyumlu, uluslararası yargı kararlarıyla paralel olduğunu, aynı şekilde, şeffaf ve katılımcı bir süreçle hazırlandığı için yasanın uluslararası insani hukukun kriterlerine uygun olduğunu,

- Türkiye'nin göç yönetimi oluşturma çabasını takdirle karşıladıklarını ve bunu desteklediklerini, izlenen şeffaf ve katılımcı yaklaşımla uluslararası kuruluşların ve sivil toplum örgütlerinin sürece dâhil edilmesini son derece olumlu bulduklarını,

- Sivil toplum örgütleri, akademisyenler ve uluslararası kuruluşların, kendi bilgi ve deneyimlerini ortaya koyarak Tasarının kapsamlı, bütüncül bir yaklaşımla ve insan hakları temelinde hazırlanmasına katkıda bulunduklarını,

- Göç yönetiminin tüm unsurlarını kapsayacak şekilde uluslararası normlarda bir yapı getirildiği, Tasarının bir bütün olarak değerlendirilmesi gerektiği, dağınık olan mevzuatın bu yasa ile bir bütün haline getirileceği, Tasarı ile Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nün kurulacağını ve göç alanında daha sistemli bir mekanizmanın oluşacağı,

- Tasarıda sınır dışı kararlarının, sınır dışı amacıyla idari gözetim kararlarının hangi kriterlere göre alınacağını kapsamlı bir şekilde tanımlandığı, keza sınır dışı ve idari gözetim süreçlerindeki kişilere sağlanacak usul güvencelerinin ve itiraz usullerinin tanımlandığı, bunların bugünkü duruma kıyasla ciddi ilerleme olduğu,

- Tasarıda genel olarak tanımlanmış olan uluslararası koruma statüleri, özellikle de ikincil koruma statüsü ve özellikle işkence, ölüm cezası ve genel şiddet ortamı ve savaş durumlarından kaçan kişilere sağlanacak korumayla ilgili hükümlerin konmuş olmasını son derece olumlu bulduklarını,

- Uluslararası koruma başvurusu yapmış kişilerin sağlık hizmetlerine erişimi konusunda çok ciddi sorunlar olduğu, Tasarıyla bu konuda çok büyük iyileştirilmeler yapıldığı,

- Ancak, Tasarıda sınır dışı kararına karşı itiraz süresinin on beş gün olarak belirlendiği, uluslararası koruma kısmında 72 ve 79'uncu maddelerle ilgili itiraz sürelerinin on beş gün olarak belirlendiği, bu kısıtlı süre uygulamada sorunlar yaratabileceği ve kişinin hakkını kullanamamasına neden olabileceği,

- İtiraz usullerinde yargısal itiraz usullerinin tanımlandığı, ancak bir üst mahkemenin denetiminin söz konusu edilmediği, bu bağlamda göç alanında içtihat hukukunun oluşmasının mümkün olmayacağı, iç hukuk yollarının sadece bir hâkimin bir mahkemenin vereceği kararla sonuçlanmış olacağı, kişilerin elinde de hak aramak için sadece Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine gitme seçeneği kalacağı,

- Tasarıdaki göç yönetimi perspektifinin, dar bir güvenlik perspektifinden öteye geçmesi ve içinde temel hukuk devleti ilkeleriyle uluslararası insan hakları standartlarının da bulunması gerektiği, Tasarının temel prensip ve yaklaşımının bu şekilde olduğu ancak bazı maddelerde iyileştirmeye muhtaç noktalar olduğu,

İfade edilmiştir.

Kamu kurumları temsilcileri tarafından yapılan açıklamalarda;

- Tasarının genelinde bir eksikliğin giderilmesi temelinden hareket edildiği, ulusal bir ihtiyaca cevap verme üzerinde durulduğu, gelişen, kalkınan, büyüyen ve dünyaya açılan Türkiye'nin yabancılara ilişkin bir mevzuatının olmasının önem arz etmekte olduğu, bu mevzuatın içerisinde de uluslararası korumanın özellikle günümüzde kazandığı önem dikkate alınarak Tasarının bu ihtiyaca cevap verecek şekilde geliştirildiği,

- Tasarının hazırlanmasında ulusal çıkarların, ulusal güvenlik ve kamu düzeni kadar, insan hakları dengesinin de gözetildiği, aynı zamanda, bu alanda yapılan düzenlemelerin, özellikle son yıllarda sıkıntı hâline gelen düzensiz göçün önlenmesinde fayda sağlaması şeklinde bir anlayışın da gözetildiği,

- Tasarının esas itibarıyla bir yabancının herhangi bir şekilde Türkiye'ye gelmeyi düşünmesinden itibaren uzun seneler ülkemizde kalmasına, yerleşmesine, çalışmasına, burada mülk edinmesine kadar geçen dönemi düzenlemeye yönelik olduğu,

- AİHM'nin Türkiye aleyhine verdiği kararlar göz önünde bulundurulduğunda, idari gözetim ve sınır dışı kararlarının hâkim tarafından verilmesinin daha isabetli olacağı,

Alt Komisyon üyelerimiz tarafından yapılan açıklamalarda;

- Tasarıda tebliğ ve bildirim dili olarak açık bir hüküm bulunmadığı, idari gözetim altındaki kişilerin adli yardımdan faydalandırılması konusuna açıklık getirilmesi gerektiği, adli yardım yapılacaksa bunun hangi şartlar altında yapılacağı, başvuru sürelerinin kısıtlayıcı hükümlerin ortadan kaldırılması gerektiği,

- Tasarıyla üst mahkemelerin denetim yetkilerinin ortadan kaldırıldığı, Anayasa'ya göre üst yargı yolunun açık olması gerektiği, yakında Anayasa Mahkemesine bireysel başvurunun da olacağı bu şekilde Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvuruların da azalmış olacağı, yargı yolunun tek mahkemeye sonuçlandırılmaması gerektiği,

- Çocuk tanımının Çocukları Koruma Kanunu'na aykırı olduğu, Bu konuda ergin tanımının yeniden belirlenmesi gerektiği, çocuklara yönelik olarak hangi yasa uygulanacağı, Çocuk Koruma Kanunu'ndaki tanım mı uygulanacak, yoksa Medeni Kanun'daki tanım mı uygulanacak? Bu konuda açık bir hüküm konulması gerektiği,

- Tasarıda dosyaya erişim konusunda kısıtlamalar getirildiği, mahkemenin başlangıcında dosyaya erişim konusunda açık hüküm getirilmesi, başvurusu kabul edilen kişilerin artık şartlı mülteci konumuna alınması ve iş piyasasına erişiminin sağlanması ve bedensel şiddete maruz kalmış veya kalma ihtimali olan kadınların da korunma kapsamına alınmasını teminen tasarıda değişiklik yapılması gerektiği,

- Tasarı metnine ayrımcılık yapmama ilkesinin eklenmesi ve "kabul edilemez başvuru" başlığı altında düzenlenen hükümlerin metinden çıkarılması gerektiği,

Hükümeti temsilen yapılan tamamlayıcı açıklamada;

- Tasarının hazırlanması sürecinde sivil toplum örgütleri, akademisyenler ve uluslararası kuruluş temsilcileriyle beraber çok şeffaf ve katılımcı bir süreç izlendiğini, toplantıda dile getirilen her türlü konunun, hem hazırlık sürecinde hem de ilgili çalıştaylarda uzun uzun konuşulduğunu, yazılan her maddenin veya yazılmayan her bir şeyin gerekçesinin de olduğunu,

- Tasarıdaki çocuk tanımının Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin 1'inci maddesinin referans alınarak yapıldığını, söz konusu maddede "Bu sözleşme uyarınca çocuğa uygulanabilecek olan kanuna göre daha erken yaşta reşit olma durumu hariç, on sekiz yaşına kadar herkes çocuktur." ifadesinin yer aldığı, bu bağlamda iç hukukta referans alacağımız kanunun reşit olup olmama durumunu açıklayan Medeni Kanun olduğu, Medeni Kanun'un 11'inci maddesinde "Erginlik on sekiz yaşının doldurulmasıyla başlar, evlenmek kişiyi ergin kılar." hükmünün yer aldığı, aynı Kanunun 12'nci maddesinde "On beş yaşını dolduran küçük kendi isteği ve velisinin rızasıyla mahkemece ergin kılınabilir." hükmünün yer aldığı,

- Adli yardım konusunda; uluslararası korumayla ilgili kısmın tamamında adli yardım hükümlerinin olduğu, ancak hakkında sınır dışı kararı alınmış kişilerle ilgili olarak bunun mali külfeti ve bütçe dengeleri de göz önüne alınarak metne eklenmediğini, Ülkenin bütçe dengeleriyle ilgili konuları dikkate almak gibi bir hususla karşı karşıya kaldıklarını,

- Tek hâkimle alınan kararlara karşı yargı yolunun açık olmamasına ilişkin olarak; ülkemizin güzergâh ülkesi, hedef ülke konumu dikkate alındığında, idari yargıyla ilgili temyiz süreleri bakımından yargı yolu sonuçlanıncaya kadar, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde belirtildiği şekliyle etkin çare sunmak adına yasa dışı göçmenlerin geri gönderilmeyeceği, sınır dışı edilmeyeceği varsayıldığında Türkiye'de sınır dışı edilemeyecek, milyonlarla karşı karşıya kalınacağını,

- Sınır dışıyla alakalı her türlü kararların gerekçeli olarak yazılacağı, itiraz ve usul güvenceleri de ayrıntılı olarak belirtildiği, Tasarıda Tebligat konusunda genel hükümler yer aldığını ikincil mevzuatla daha ayrıntılı bir şekilde düzenlenebileceği,

- Ayrımcılıkla yasağı ile ilgili bir tasarının hazırlanmakta olduğu, bu konunun bu Tasarıda düzenlenmesi durumunda aynı yasağın farklı kanunlarda tekrarı ve tezahürü olacağı bu bağlamda metne eklenmediği

İfade edilmiştir.

Tasarının geneli üzerindeki görüşmelerden sonra maddelerine geçilmesi kabul edilmiştir.

Tasarının birinci kısım başlığı, içeriği ile uyum sağlanması amacıyla başlıkta geçen "Genel İlkeler" ibaresi "Geri Gönderme Yasağı" olarak değiştirilmiştir.

Tasarı metninde, üzerinde şapka işareti yer alan veya şapka yer alması gereken kelimeler Türk Dil Kurumunun yazım kuralları doğrultusunda redaksiyona tabi tutulmuştur.

Tasarı metninde geçen "gözönünde" ibareleri Türk Dil Kurumunun yazım kuralları doğrultusunda "göz önünde" şeklinde değiştirilmiştir.

Tasarının 1 ve 2'nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 3'üncü maddesinin birinci fıkrasının (1) bendinde geçen "oniki yaşından küçük" ibaresi, çocukların genel olarak korunmaya muhtaç olmaları göz önünde tutularak "beraberinde" şeklinde değiştirilmesi, (ü) bendinde geçen "Devletiyle" ibaresi yazım kuralları çerçevesinde "Devleti ile" şeklinde değiştirilmesi suretiyle kabul edilmiştir.

Tasarının 4'üncü maddesinin ikinci fıkrasının, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin "İşkence yasağı" başlıklı 3'üncü maddesinin mutlak geçerliliği bağlamında madde metninde bulunmasının anlamı olmayacağından hareketle metinden çıkarılması suretiyle kabul edilmiştir.

Tasarının 5, 6, 7, 8 ve 9'uncu maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 10'uncu maddesinin birinci fıkrasında geçen "makamlar" ibaresi uygulamada tereddütlere yol açmaması amacıyla "makam" şeklinde değiştirilmesi suretiyle kabul edilmiştir.

Tasarının 11'inci maddesinin beşinci fıkrası, münhasıran yabancı diplomatlara büyükelçiliklerimiz tarafından resen vize verilebilmesini teminen ve uluslararası teamüllere uygun olarak harca tabi olmaması amacıyla ve kanun yazım usulüne uygun olarak iki ayrı fıkraya bölünmesi ve oluşturulan yeni fıkranın maddeye altıncı fıkra olarak eklenmesi suretiyle kabul edilmiştir.

Tasarının 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18 ve 19'uncu maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 20'nci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde geçen "5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununun" ibaresi kanun yazım usulüne uygun olarak "5901 sayılı Kanunun" şeklinde değiştirilmesi suretiyle kabul edilmiştir.

Tasarının 21 'inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (i) bendi, aynı fıkranın (b) bendi ile içerik olarak aynı olması sebebiyle metinden çıkarılması suretiyle kabul edilmiştir.

Tasarının 23, 24, 25, 26, 27, 28 ve 29'uncu maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 30'uncu maddesinin birinci fıkrasının bentlerinin sonunda yer alan noktalama işaretleri, kanun yazım usulüne uygun olarak redaksiyon yetkisi kapsamında çıkarılması suretiyle kabul edilmiştir.

Tasarının 31, 32 ve 33 üncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 34 üncü maddesinin birinci fıkrasında geçen "Türk vatandaşlarının" ibaresi mavi kart sahibi olan yabancıların da bu fıkra kapsamında öngörülen haktan yararlanmalarını teminen "Türk vatandaşlarının, 5901 sayılı Kanunun 28 inci maddesi kapsamında olanların" şeklinde değiştirilmesi suretiyle kabul edilmiştir.

Tasarının 35'inci maddesinin ikinci fıkrası, 34'üncü maddenin birinci fıkrasında yapılan değişikliğe paralel olarak "Bilimsel araştırma amaçlı ikamet izni ya da çalışma izni bulunanlar, 5901 sayılı Kanunun 28 inci maddesi kapsamında olanlar veya Türk vatandaşlarıyla evli olan yabancılar hakkında, birinci fıkranın (ç) bendi uygulanmaz." şeklinde değiştirilmesi suretiyle kabul edilmiştir.

Tasarının 36'ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 37'nci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen görevlerin hangi makam tarafından yapılacağı konusuna açıklık getirmek amacıyla, söz konusu fıkra da geçen "yapılmadığı" ibaresinden sonra gelmek üzere "valiliklerce" ibaresi eklenmesi suretiyle kabul edilmiştir.

Tasarının 38'inci maddesinin birinci fıkrasında geçen "bir yıllık sürelerle verilir ve uzatılır" ifadesi öğrenci ikamet izni alınmasındaki bürokrasinin azaltılması ve öğrenciye öğrenimi boyunca ikamet izni verilmesini teminen "verilir." şeklinde değiştirilmesi suretiyle kabul edilmiştir.

Tasarının 39, 40, 41, 42, 43, 44 ve 45'inci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 46'ncı maddesinin birinci fıkrasının (e) bendine "menfaatlerinin korunması" ibaresinden sonra gelmek üzere, ikamet izni verilmesine engel teşkil eden durumları sebebiyle diğer ikamet izinlerinden birini alma imkanı bulunmayan fakat kamu düzeni ve kamu güvenliği açısından Türkiye'ye girişine veya kalmasına izin verilmesi gereken yabancılara da insani ikamet izni verilmesini teminen "ile kamu düzeni ve kamu güvenliği" ibaresinin eklenmesi suretiyle kabul edilmiştir.

Tasarının 47, 48, 49 ve 50'nci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Kanun yazım usulüne uygun olarak, Tasarının 51'inci maddesinin birinci fıkrasının "Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında" ibaresi metinden çıkarılması, (d) bendinde geçen "Pasaport Kanununun" ibaresinin "Kanunun" şeklinde değiştirilmesi suretiyle kabul edilmiştir.

Tasarının 52'nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 53'üncü maddesinin üçüncü fıkrasının son cümlesinin başına uygulamada tereddütleri gidermek amacıyla hakkında sınır dışı kararı alınmış yabancıların rızası saklı kalmak şartıyla dava açma süresi içinde veya yargı yoluna başvurulması hâlinde yargılama sonuçlanıncaya kadar sınır dışı edilmemesini teminen "Yabancıların rızası saklı kalmak kaydıyla; dava açma süresi içinde veya" ibaresinin eklenmesi suretiyle kabul edilmiştir.

Tasarının 54'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde geçen "Türk Ceza Kanununun" ibaresi kanun yazım usulüne uygun olarak "Kanunun" şeklinde değiştirilmesi suretiyle kabul edilmiştir.

Tasarının 55'inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 56'ncı maddesinin birinci fıkrasında geçen "yedi" ibaresi yabancıya, itiraz süresi ile paralel bir sürenin tanınması ve kişi itiraz etmese bile terke davet edilen yabancıların ülkemizden çıkış işlemlerini yapmak üzere verilen zamanın artırılmasını teminen "onbeş" şeklinde değiştirilmesi suretiyle kabul edilmiştir.

Tasarının 57'nci maddesinin altıncı fıkrasında geçen "en seri şekilde" ibaresi uygulamadaki aksaklıkların önüne geçilmesi amacıyla "derhâl" şeklinde değiştirilmesi suretiyle kabul edilmiştir.

Tasarının 58'inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 59'uncu maddesine, göç alanında uzmanlığı bulunan ilgili sivil toplum kuruluşları temsilcilerinin Genel Müdürlüğün izniyle geri gönderme merkezlerini ziyaret edebilmelerini teminen "(2) Göç alanında uzmanlığı bulunan ilgili sivil toplum kuruluşu temsilcileri, Genel Müdürlüğün izniyle geri gönderme merkezlerini ziyaret edebilirler." şeklinde yeni bir fıkra eklenmesi suretiyle kabul edilmiştir.

Tasarının 60, 61, 62, 63, 64 ve 65'inci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 66'ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin başına, refakatsiz çocuğun görüşünün dikkate alınmasını teminen "Refakatsiz çocuğun görüşü dikkate alınarak" ibaresinin eklenmesi suretiyle kabul edilmiştir.

Tasarının 67'nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 68'inci maddesinin yedinci fıkrasında geçen "en seri şekilde" ibaresi uygulamadaki aksaklıkların önüne geçilmesi amacıyla "derhâl" olarak değiştirilmesi suretiyle kabul edilmiştir.

Tasarının 69, 70 ve 71'inci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 72'nci maddesinin birinci fıkrasının (c) ve (ç) bentlerinin, Tasarı metninin 73 ve 74'üncü maddelerinde ifade edilmiş olması ve tereddütlere mahal verilmemesi bakımından "c) 73 üncü madde kapsamında olan ülkeden gelmişse" ve "ç) 74 üncü madde kapsamında olan ülkeden gelmişse" şeklinde değiştirilmesi suretiyle kabul edilmiştir.

Tasarının 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81 ve 82'nci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 83'üncü maddesinin ikinci fıkrasında geçen "yıllık" ibaresinin kanun yazım usulüne uyum sağlamak amacıyla "yıl" şeklinde değiştirilmesi suretiyle kabul edilmiştir.

Tasarının 84, 85, 86, 87 ve 88'inci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Tasarı metninde tekrarlardan kaçınmak amacıyla Tasarının 90, 91, 92, 93 ve 94'üncü maddelerinin 89'uncu madde altında, kanun yazım usulüne uygun olarak ve anlamsal bütünlüğü sağlayacak şekilde birleştirilmesi; 89'uncu madde altında birleştirilen 91'inci maddesinin ikinci fıkrasının başında geçen "Başvuru sahibi veya uluslararası koruma statüsü sahibi kişilerden," ibaresinin, 89'uncu madde içerisinde tekrarlardan kaçınmak amacıyla metinden çıkarılması; başvuru sahibi ve şartlı mülteci ile mülteci ve ikincil koruma statüsü sahibi kişilerin iş piyasasına erişimlerinin kapsamının genişletilmesi amacıyla 89'uncu madde altında birleştirilen 92'nci maddenin birinci fıkrasının son cümlesinin metinden çıkarılması; 89'uncu maddenin başlığının, yapılan bu düzeltme çerçevesinde "Yardım ve hizmetlere erişim" olarak düzeltilmesi; yapılan bu eklemeler ve çıkarmalar neticesinde diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesi suretiyle kabul edilmiştir.

Tasarının 95, 96, 97 ve 98'inci maddeleri 90, 91, 92 ve 93'üncü maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Başvuru sahibi ve uluslararası koruma statüsü sahibi kişi ile yasal temsilcisi veya avukatının, millî güvenlik ve kamu düzeninin korunması ile suç işlenmesinin önlenmesine ilişkin belgeler hariç olmak üzere, dosyadaki diğer belgelere erişimlerini teminen Tasarının 99'uncu maddesinin ikinci fıkrasında geçen "kayıt belgeleri, mülakat raporu, başvuranın başvurusuna ilişkin sunduğu bilgi ve belgeler ve karar örneği ile menşe ülke bilgilerini" ifadesinin, "belgeleri" şeklinde değiştirilmesi suretiyle 94'üncü madde olarak kabul edilmiştir.

Sivil toplum kuruluşu temsilcilerinin, Genel Müdürlüğün izniyle kabul ve barınma merkezlerini ziyaret edebilmelerini teminen Tasarının 100'üncü maddesine yedinci fıkradan sonra gelmek üzere yeni bir fıkra eklenmesi ve diğer fıkranın bu değişikliğe uygun olarak teselsül ettirilmesi, kabul edilen bu değişiklik çerçevesinde madde başlığının madde içeriği ile uyumlu hale getirilmesini teminen "Kabul ve barınma merkezleri" şeklinde değiştirilmesi suretiyle 95'inci madde olarak kabul edilmiştir.

Tasarının 101, 102, 103 ve 104'üncü maddeleri 96, 97, 98 ve 99'uncu maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarı kapsamında yapılacak tebliğlerin muhatabının yabancılar olduğundan hareketle, Tasarının 105'inci maddesinin ikinci fıkrasında geçen "esaslar" ibaresinden sonra gelmek üzere "ilgilinin yabancı olduğu dikkate alınarak" ifadesinin eklenmesi suretiyle 100'üncü madde olarak kabul edilmiştir.

Tasarının 106'ncı maddesi, 101'inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 107'nci maddesinin ikinci fıkrasında geçen "suçların" ibaresi, idari para cezalarının, kabahat nev'inden suç olduğu gerekçesiyle "kabahatlerin" şeklinde değiştirilmesi suretiyle 102'nci madde olarak kabul edilmiştir.

Tasarının 108'inci maddesi 103'üncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 109'uncu maddesinin birinci fıkrasında geçen "Göç İdaresi Genel Müdürlüğünün" ibaresinin tanımlar maddesinde yer alması nedeniyle "Genel Müdürlüğün" şeklinde değiştirilmesi, Tasarının 118'inci maddesi hükümlerinin kanun yazım usulüne uygun olarak bu maddeye (2) ve (3) numaralı fıkralar şeklinde eklenmesi suretiyle 104'üncü madde olarak kabul edilmiştir.

Tasarının 110'uncu maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendinde geçen "stratejilerini" ibaresinden sonra gelmek üzere, Göç Politikaları Kurulunun Türkiye'nin göç politika ve stratejilerini belirlemesini teminen "belirllemek," ibaresinin eklenmesi suretiyle 105'inci madde olarak kabul edilmiştir.

Tasarının 111 ve 112'nci maddeleri 106 ve 107'nci maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 113'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (1) numaralı alt bendinde geçen "ve düzensiz" ibaresinin, düzenli ve düzensiz göçün ayrı bentler halinde düzenlenmesini teminen metinden çıkarılması; (1) numaralı alt bentten sonra gelmek üzere yeni bir alt bendin eklenmesi ve diğer alt bentlerin buna göre teselsül ettirilmesi; Türkiye'nin taraf olduğu geri kabul anlaşmalarının üçüncü ülke vatandaşları ile vatansız kişilere ilişkin hükümlerinin sağlıklı bir şekilde yürütülmesini teminen (5) numaralı alt bentten sonra gelmek üzere yeni bir alt bent eklenmesi; (c) bendinin (4) numaralı alt bendinde geçen "yerine getirmek" ibaresinin diğer fıkralarla uyumunu sağlamak amacıyla "yapmak" şeklinde değiştirilmesi; (f) bendinin (1) ve (4) numaralı alt bentlerinde geçen "eşgüdümü" ibarelerinin kanun yazım usulüne uygun olarak "koordinasyonu" şeklinde değiştirilmesi; Destek Hizmetleri Daire Başkanlığının görevleri arasına afet ve acil durum hizmetlerinin de eklenmesini teminen (ı) bendinin (4) numaralı alt bendinde geçen "seferberlik" ibaresinden sonra gelmek üzere "ile afet ve acil durum" ibaresinin eklenmesi; (g) bendinin (1) numaralı alt bendinde geçen "5436 sayılı" ibaresinden sonra gelmek üzere "Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında" ibaresinin kanun yazım usulüne uygun olarak eklenmesi suretiyle, 108'inci madde olarak kabul edilmiştir.

Tasarının 114 ve 115'inci maddeleri 109 ve 110'uncu maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 116'ncı maddesinin birinci fıkrasında geçen "eşgüdümünde" ibaresinin Tasarı metninde terim birliğini sağlamak amacıyla "koordinasyonunda" şeklinde düzeltilmesi, bu fıkranın son cümlesi fıkra içinde çelişkiye neden olacağı düşüncesiyle metinden çıkarılması, 119'uncu maddenin kanun yazım usulüne uygun olarak bu maddeye ikinci fıkra olarak eklenmesi ve eklenen bu fıkrada geçen "ve önceden kanunla düzenlenmiş konularda" ifadesinin, Genel Müdürlüğün görev, yetki ve sorumluluk alanının kanunla belirlendiği gerekçesiyle metinden çıkarılması, maddeye yapılan bu ekleme ve çıkarma neticesinde maddenin başlığının "Çalışma grupları ve düzenleme yetkisi" şeklinde düzeltilmesi suretiyle 111 'inci madde olarak kabul edilmiştir.

Tasarının 117'nci maddesi 112'nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 118'inci maddesi, teselsül ettirilmiş 104'üncü maddesine kanun yazım usulüne uygun olarak (2) ve (3) numaralı fıkra olarak eklenmiştir.

Tasarının 119'uncu maddesi, teselsül ettirilmiş 111'inci maddeye ikinci fıkra olarak eklenmiştir.

Tasarının 120'nci maddesi 113'üncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 121'inci maddesi: Göç Danışma Kurulunun karar alma yetkisinin artırılması amacıyla birinci fıkrasında geçen "bakanlıklarının" ibaresinden sonra gelmek üzere "en az daire başkanı seviyesindeki" ibaresinin eklenmesi suretiyle 114'üncü madde olarak kabul edilmiştir.

Tasarının 122'nci maddesi 115'inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 123'üncü maddesi; kolluk birimlerinden düzensiz göçle mücadelede görevli olanların dâhil edilmesini teminen birinci fıkrasında geçen "Müsteşarlığı," ibaresinden sonra gelmek üzere "ilgili" ibaresinin eklenmesi, Düzensiz Göçle Mücadele Koordinasyon Kurulunun karar alma yetkisinin artırılması amacıyla aynı fıkra da geçen "Müdürlüğün" ibaresinden sonra gelmek üzere "en az daire başkanı seviyesindeki" ibaresinin eklenmesi suretiyle 116'ncı madde olarak kabul edilmiştir.

Tasarının 124 ve 125'inci maddeleri 117 ve 118'inci maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 126'ncı maddesinin beşinci fıkrasında geçen "Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası" ibaresinin kanun yazım usulüne uygun olarak metinden çıkarılması, göç müşavirliği kadrosuna sadece mülki idare amirliği hizmetleri sınıfından atama yapılmasını teminen altıncı fıkrasında geçen "başkanları" ibaresinden sonra gelmek üzere "ile göç müşavirleri" ibaresinin eklenmesi suretiyle 119'uncu madde olarak kabul edilmiştir.

Tasarının 127'nci maddesi 120'nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarının uygulanmasına ilişkin usul ve esasların belirlenmesine yönelik yönetmelikler çıkarma konusuna açıklık getirilmesi amacıyla Tasarıya "Yönetmelik" başlığı altında 121'inci madde olarak yeni bir madde eklenmesi kabul edilmiştir.

Kanun yazım usulüne uygun olarak, madde sıralamasının atıf yapılan hükümler, değiştirilen hükümler ve yürürlükten kaldırılan hükümler şeklinde sıralanmasını teminen, Tasarının 128'inci maddesi ile 130'uncu maddesinin yer değiştirilmesi ve yapılan teselsül sonucu 130'uncu maddesinin 122'nci madde olarak teselsül ettirilmesi suretiyle kabul edilmiştir.

Kanun yazım usulüne uygun olarak Tasarının 129'uncu maddesinin dördüncü fıkrasında geçen "(d) bendinden sonra gelmek üzere" ibaresinin metinden çıkarılması, beşinci fıkrasının (a) bendinde geçen "yürürlükten kaldırılmıştır." ibaresinin "metinden çıkarılmıştır." şeklinde değiştirilmesi, aynı fıkranın (b) bendinde geçen "(h) bendinden sonra gelmek üzere" ibaresinin de metinden çıkarılması suretiyle 123'üncü madde olarak kabul edilmiştir.

Tasarının 130'uncu maddesi ile 128'inci maddesinin yer değiştirilmesi sonucu ve yapılan teselsülle Tasarının 128'inci maddesi 124'üncü madde olarak kabul edilmiştir.

Tasarının geçici birinci maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen merkezlere açıklık getirilmesini teminen fıkra da geçen "bir yıl sonra" ibaresinden sonra gelmek üzere "kabul ve barınma merkezleri ile geri gönderme" ibaresinin eklenmesi, üçüncü fıkrasında geçen "2011 malî yılı" ibaresinin "2012 mali yılı" şeklinde değiştirilmesi suretiyle kabul edilmiştir.

Tasarının yürürlük ve yürütmeye ilişkin 131 ve 132'nci maddeleri 125 ve 126'ncı maddeler olarak kabul edilmiştir.

Tasarının tümü alınan yetki kapsamında redaksiyona tabi tutulmuştur.

Raporumuz, İçişleri Komisyonuna arz olunur.

Başkan	Üye	Üye
<i>Alpaslan Kavaklıoğlu</i>	<i>Sermin Balık</i>	<i>Mehmet Emin Dindar</i>
Niğde	Elazığ	Şırnak
Üye	Üye	Üye
<i>Cuma İçten</i>	<i>Namık Havutça</i>	<i>Celal Dinçer</i>
Diyarbakır	Balıkesir	İstanbul

ALT KOMİSYONUN KABUL ETTİĞİ METİN

YABANCILAR VE ULUSLARARASI KORUMA KANUNU TASARISI

BİRİNCİ KISIM

Amaç, Kapsam, Tanımlar ve Geri Gönderme Yasağı

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı; yabancıların Türkiye’ye girişleri, Türkiye’de kalışları ve Türkiye’den çıkışları ile Türkiye’den koruma talep eden yabancılara sağlanacak korumanın kapsamına ve uygulanmasına ilişkin usul ve esasları ve İçişleri Bakanlığına bağlı Göç İdaresi Genel Müdürlüğünün kuruluş, görev, yetki ve sorumluluklarını düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Kanun, yabancılarla ilgili iş ve işlemleri; sınırlarda, sınır kapılarında ya da Türkiye içinde yabancıların münferit koruma talepleri üzerine sağlanacak uluslararası korumayı, ayrılmaya zorlandıkları ülkeye geri dönemeyen ve kitlesel olarak Türkiye’ye gelen yabancılara acil olarak sağlanacak geçici korumayı, Göç İdaresi Genel Müdürlüğünün kuruluş, görev, yetki ve sorumluluklarını kapsar.

(2) Bu Kanunun uygulanmasında, Türkiye’nin taraf olduğu milletlerarası anlaşmalar ile özel kanunlardaki hükümler saklıdır.

Tanımlar

MADDE 3- (1) Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Aile üyeleri: Başvuru sahibinin veya uluslararası koruma statüsü sahibi kişinin eşini, ergin olmayan çocuğu ile bağımlı ergin çocuğunu,

b) Avrupa ülkeleri: Avrupa Konseyi üyesi olan ülkeler ile Bakanlar Kurulunca belirlenecek diğer ülkeleri,

c) Bakan: İçişleri Bakanını,

ç) Bakanlık: İçişleri Bakanlığını,

d) Başvuru sahibi: Uluslararası koruma talebinde bulunan ve henüz başvurusu hakkında son karar verilmemiş olan kişiyi,

e) Çocuk: Henüz onsekiz yaşını doldurmamış ve ergin olmamış kişiyi,

f) Destekleyici: Aile birliği amacıyla Türkiye’ye gelecek yabancıların masraflarını üstlenen ve ikamet izni talebinde bulunanlar tarafından başvuruya dayanak gösterilen Türk vatandaşını veya Türkiye’de yasal olarak bulunan yabancıyı,

g) Genel Müdür: Göç İdaresi Genel Müdürünü,

ğ) Genel Müdürlük: Göç İdaresi Genel Müdürlüğünü,

h) Giriş ve çıkış kontrolü: Sınır kapılarındaki kontrol işlemlerini,

i) Göç: Yabancıların, yasal yollarla Türkiye’ye girişini, Türkiye’de kalışını ve Türkiye’den çıkışını ifade eden düzenli göç ile yabancıların yasadışı yollarla Türkiye’ye girişini, Türkiye’de kalışını, Türkiye’den çıkışını ve Türkiye’de izinsiz çalışmasını ifade eden düzensiz göçü ve uluslararası korumayı,

i) İkamet adresi: Türkiye’de adres kayıt sisteminde kayıtlı olunan yeri,

j) İkamet izni: Türkiye’de kalmak üzere verilen izin belgesini,

k) Konsolosluk: Türkiye Cumhuriyeti başkonsolosluklarını, konsolosluklarını veya büyükelçilik konsolosluk şubelerini,

l) Özel ihtiyaç sahibi: Başvuru sahibi ile uluslararası koruma statüsü sahibi kişilerden; refakatsiz çocuk, özürlü, yaşlı, hamile, beraberinde çocuğu olan yalnız anne ya da baba veya işkence, cinsel saldırı ya da diğer ciddi psikolojik, bedensel ya da cinsel şiddete maruz kalmış kişiyi,

m) Refakatsiz çocuk: Sorumlu bir kişinin etkin bakımına alınmadığı sürece, kanunen ya da örf ve adet gereği kendisinden sorumlu bir yetişkinin refakati bulunmaksızın Türkiye’ye gelen veya Türkiye’ye giriş yaptıktan sonra refakatsiz kalan çocuğu,

n) Seyahat belgesi: Pasaport yerine geçen belgeyi,

o) Sınır kapısı: Bakanlar Kurulu kararıyla Türkiye’ye giriş ve Türkiye’den çıkış için belirlenen sınır geçiş noktasını,

ö) Son karar: Başvuru sahibinin başvurusuyla veya uluslararası koruma statüsü sahibi kişinin statüsüyle ilgili kararlardan; idari itirazda bulunulmaması ve yargıya başvurulmaması hâlinde Genel Müdürlük tarafından verilen kararı veya yargıya başvurulması sonucunda temyiz edilmesi mümkün olmayan kararı,

p) Sözleşme: Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair 1967 Protokolüyle değişik 28/7/1951 tarihli Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Sözleşmeyi,

r) Uluslararası koruma: Mülteci, şartlı mülteci veya ikincil koruma statüsünü,

s) Vatandaş olduğu ülke: Yabancıların vatandaşı olduğu ülkeyi veya yabancıların birden fazla vatandaşlığının bulunduğu durumlarda, vatandaşlığında olduğu ülkelerden her birini,

ş) Vatanlız kişi: Hiçbir devlete vatandaşlık bağıyla bağlı bulunmayan ve yabancı sayılan kişiyi,

t) Vize: Türkiye’de en fazla doksan güne kadar kalma hakkı tanıyan ya da transit geçişi sağlayan izni,

u) Vize muafiyeti: Vize alma gerekliliğini kaldıran düzenlemeyi,

ü) Yabancı: Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatandaşlık bağı bulunmayan kişiyi,

v) Yabancı kimlik numarası: 25/4/2006 tarihli ve 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu uyarınca yabancılara verilen kimlik numarasını,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Geri Gönderme Yasağı

Geri gönderme yasağı

MADDE 4- (1) Bu Kanun kapsamındaki hiç kimse, işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya muameleye tabi tutulacağı veya ırkı, dini, tabiiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi fikirleri dolayısıyla hayatının veya hürriyetinin tehdit altında bulunacağı bir yere gönderilemez.

İKİNCİ KISIM

Yabancılar

BİRİNCİ BÖLÜM

Türkiye'ye Giriş ve Vize

Türkiye'ye giriş ve Türkiye'den çıkış

MADDE 5- (1) Türkiye'ye giriş ve Türkiye'den çıkış, sınır kapılarından geçerli pasaport veya pasaport yerine geçen belgelerle yapılır.

Belge kontrolü

MADDE 6- (1) Yabancı, pasaport veya pasaport yerine geçen belge ya da belgelerini, Türkiye'ye giriş ve Türkiye'den çıkışlarda görevlilere göstermek zorundadır.

(2) Sınır geçişlerine ilişkin belge kontrolleri, taşıtlarda seyir hâlinde de yerine getirilebilir.

(3) Havalimanlarının transit alanlarını kullanan yabancılar, yetkili makamlarca kontrole tabi tutulabilirler.

(4) Türkiye'ye girişlerde, yabancıların 7 nci madde kapsamında olup olmadığı kontrol edilir.

(5) Bu maddenin uygulanmasında, kapsamlı kontrole tabi tutulması gerekli görülenler en fazla dört saat bekletilebilir. Yabancı, bu süre içerisinde her an ülkesine dönebileceği gibi dört saatlik süreyle sınırlı kalmaksızın ülkeye kabulle ilgili işlemlerin sonuçlanmasını da bekleyebilir. Kapsamlı kontrol işlemlerine dair usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

Türkiye'ye girişlerine izin verilmeyecek yabancılar

MADDE 7- (1) Aşağıdaki yabancılar, Türkiye'ye girişlerine izin verilmeyerek geri çevrilir:

a) Pasaportu, pasaport yerine geçen belgesi, vizesi veya ikamet ya da çalışma izni olmayanlar ile bu belgeleri veya izinleri hileli yollarla edindiği veya sahte olduğu anlaşılanlar.

b) Vize, vize muafiyeti veya ikamet izin süresinin bitiminden itibaren en az altmış gün süreli pasaport veya pasaport yerine geçen belgesi olmayanlar.

c) 15 inci maddenin ikinci fıkrası saklı kalmak kaydıyla, vize muafiyeti kapsamında olsalar dahi, 15 inci maddenin birinci fıkrasında sayılan yabancılar.

(2) Bu maddeyle ilgili olarak yapılan işlemler, geri çevrilen yabancılar tebliğ edilir. Tebligatta, yabancıların karara karşı itiraz haklarını etkin şekilde nasıl kullanabilecekleri ve bu süreçteki diğer yasal hak ve yükümlülükleri de yer alır.

Uluslararası koruma başvurusuna ilişkin uygulama

MADDE 8- (1) 5 inci, 6 ncı ve 7 nci maddelerde yer alan şartlar, uluslararası koruma başvurusu yapmayı engelleyici şekilde yorumlanamaz ve uygulanamaz.

Türkiye'ye giriş yasağı

MADDE 9- (1) Genel Müdürlük, gerektiğinde ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının görüşlerini alarak, Türkiye dışında olup da kamu düzeni veya kamu güvenliği ya da kamu sağlığı açısından Türkiye'ye girmesinde sakınca görülen yabancıların ülkeye girişini yasaklayabilir.

(2) Türkiye'den sınır dışı edilen yabancıların Türkiye'ye girişi, Genel Müdürlük veya valilikler tarafından yasaklanır.

(3) Türkiye’ye giriş yasağının süresi en fazla beş yıldır. Ancak, kamu düzeni veya kamu güvenliği açısından ciddi tehdit bulunması hâlinde bu süre Genel Müdürlükçe en fazla on yıl daha artırılabilir.

(4) Vize veya ikamet izni süresi sona eren ve bu durumları yetkili makamlarca tespit edilmeden önce Türkiye dışına çıkmak için valiliklere başvuruda bulunup hakkında sınır dışı etme kararı alınan yabancıların Türkiye’ye giriş yasağı süresi bir yılı geçemez.

(5) 56 ncı madde uyarınca Türkiye’yi terke davet edilenlerden, süresi içinde ülkeyi terk edenler hakkında giriş yasağı kararı alınmayabilir.

(6) Genel Müdürlük, giriş yasağını kaldırabilir veya giriş yasağı saklı kalmak kaydıyla yabancıların belirli bir süre için Türkiye’ye girişine izin verebilir.

(7) Kamu düzeni veya kamu güvenliği sebebiyle bazı yabancıların ülkeye kabulü Genel Müdürlükçe ön izin şartına bağlanabilir.

Türkiye’ye giriş yasağının tebliği

MADDE 10- (1) Giriş yasağına ilişkin tebligat, 9 uncu maddenin birinci fıkrası kapsamında olan yabancılara Türkiye’ye giriş yapmak üzere geldiklerinde sınır kapılarındaki yetkili makam tarafından, 9 uncu maddenin ikinci fıkrası kapsamında olan yabancılara ise valilikler tarafından yapılır. Tebligatta, yabancıların karara karşı itiraz haklarını etkin şekilde nasıl kullanabilecekleri ve bu süreçteki diğer yasal hak ve yükümlülükleri de yer alır.

Vize zorunluluğu, vize başvurusu ve yetkili makamlar

MADDE 11- (1) Türkiye’de doksan güne kadar kalacak yabancılar, vatandaşı oldukları veya yasal olarak bulundukları ülkedeki konsolosluklardan geliş amaçlarını da belirten vize alarak gelirler. Vizenin veya vize muafiyetinin Türkiye’de sağladığı kalış süresi, her yüzseksen günde doksan günü geçemez.

(2) Vize başvurularının değerlendirmeye alınabilmesi için, başvuruların usulüne uygun olarak yapılması gerekir.

(3) Vizeler, Türkiye’ye giriş için mutlak hak sağlamaz.

(4) Vizeler, konsolosluklarca, istisnai durumlarda ise, sınır kapılarının bağlı olduğu valiliklerce verilir. Konsolosluklara yapılan başvurular doksan gün içinde sonuçlandırılır.

(5) Yabancı ülke diplomatlarına, Türkiye Cumhuriyeti büyükelçiliklerince resen vize verilebilir. Bu vizeler, genel vize verme usulüne uygun olarak Bakanlık ve Dışişleri Bakanlığına derhâl bildirilir. Bu vizeler harca tabi değildir.

(6) Ülke menfaatleri göz önünde bulundurularak vize verilmesinde yarar görülen yabancılara, istisnai olarak Türkiye Cumhuriyeti büyükelçilerince resen vize verilebilir. Bu amaçla verilen vizeler, genel vize verme usulüne uygun olarak Bakanlık ve Dışişleri Bakanlığına derhâl bildirilir. Bu vizeler harca tabi değildir.

(7) Vize türlerine ve işlemlerine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

Vize muafiyeti

MADDE 12- (1) Aşağıda sayılan yabancılardan Türkiye’ye girişte vize şartı aranmaz:

a) Türkiye Cumhuriyeti’nin taraf olduğu anlaşmalarla ya da Bakanlar Kurulu kararıyla vizeden muaf tutulan ülkelerin vatandaşları.

b) Türkiye’ye giriş yapacağı tarih itibarıyla, geçerli ikamet veya çalışma izni bulunanlar.

c) 15/7/1950 tarihli ve 5682 sayılı Pasaport Kanununun 18 inci maddesine göre verilmiş ve geçerliliklerini yitirmemiş yabancılara mahsus damgalı pasaport sahipleri.

ç) 29/5/2009 tarihli ve 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununun 28 inci maddesi kapsamında olduğu anlaşılanlar.

(2) Aşağıda sayılan yabancılardan Türkiye'ye girişte vize şartı aranmayabilir:

a) Mücbir nedenlerle, Türk hava ve deniz limanlarını kullanmak zorunda kalan taşıtlardaki yabancılardan liman şehrine çıkacak kişiler.

b) Deniz limanlarına gelip, yetmişiki saati geçmemek kaydıyla, liman şehrini veya civar illeri turizm amaçlı gezecek kişiler.

Sınır kapılarında verilen vizeler

MADDE 13- (1) Vize almadan sınır kapılarına gelen yabancılara, süresi içinde Türkiye'den ayrılacaklarını belgelemeleri hâlinde, sınır kapılarında istisnai olarak vize verilebilir.

(2) Sınır vizesi, sınır kapılarının bağlı olduğu valiliklerce verilir. Valilik bu yetkisini sınırda görevli kolluk birimine devredebilir. Bakanlar Kurulunca farklı bir süre belirlenmediği sürece, bu vize Türkiye'de en fazla onbeş gün kalma hakkı sağlar.

(3) Sınır vizesinin verilmesinde, insani nedenlere bağlı olarak sağlık sigortası şartı aranmayabilir.

Havalimanı transit vizeleri

MADDE 14- (1) Türkiye'den transit geçecek yabancılara, havalimanı transit vizesi şartı getirilebilir. Havalimanı transit vizeleri, en fazla altı ay içinde kullanılmak üzere konsolosluklar tarafından verilir.

(2) Havalimanı transit vizesi istenecek yabancılar, Bakanlık ve Dışişleri Bakanlığınca müştereken belirlenir.

Vize verilmeyecek yabancılar

MADDE 15- (1) Aşağıda belirtilen yabancılara vize verilmez:

a) Talep ettikleri vize süresinden en az altmış gün daha uzun süreli pasaport ya da pasaport yerine geçen belgesi olmayanlar.

b) Türkiye'ye girişleri yasaklı olanlar.

c) Kamu düzeni veya kamu güvenliği açısından sakıncalı görülenler.

ç) Kamu sağlığına tehdit olarak nitelendirilen hastalıklardan birini taşıyanlar.

d) Türkiye Cumhuriyeti'nin taraf olduğu anlaşmalar uyarınca, suçluların geri verilmesine esas olan suç veya suçlardan sanık olanlar ya da hükümlü bulunanlar.

e) Kalacağı süreyi kapsayan geçerli sağlık sigortası bulunmayanlar.

f) Türkiye'ye giriş, Türkiye'den geçiş veya Türkiye'de kalış amacını haklı nedenlere dayandıramayanlar.

g) Kalacağı sürede, yeterli ve düzenli maddi imkâna sahip olmayanlar.

ğ) Vize ihlalinden veya önceki ikamet izninden doğan ya da 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna göre takip ve tahsil edilmesi gereken alacakları ödemeyi kabul etmeyenler veya 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununa göre takip edilen borç ve cezalarını ödemeyi kabul etmeyenler.

(2) Bu madde kapsamında olmasına rağmen vize verilmesinde yarar görülenlere Bakanın onayıyla vize verilebilir.

Vizenin iptali

MADDE 16- (1) Vizeler;

- a) Sahteciliğe konu olduğunun tespiti,
 - b) Üzerinde silinti, kazıntı veya tahrifat yapıldığının anlaşılması,
 - c) Vize sahibinin Türkiye’ye girişinin yasaklanması,
 - ç) Yabancıнын suç işleyebileceği yönünde kuvvetli şüphe bulunması,
 - d) Pasaport veya pasaport yerine geçen belgenin sahte olması veya geçerliliğinin sona ermesi,
 - e) Vize veya vize muafiyetinin amacı dışında kullanılması,
 - f) Vizenin verilmesine temel olan şartların veya belgelerin geçerli olmadığıının anlaşılması,
- hâllerinde, vizeyi veren makamlar veya valiliklerce iptal edilir.

(2) Vizenin geçerlilik süresi içinde yabancıyla ilgili sınır dışı etme kararı alınması hâlinde vize iptal edilir.

Vize işlemlerinin tebliği

MADDE 17- (1) Vize talebinin reddi ya da vizenin iptaline ilişkin işlemler ilgiliye tebliğ edilir.

Bakanlar Kurulunun vize ve pasaport işlemlerinde yetkisi

MADDE 18- (1) Bakanlar Kurulu;

- a) Pasaporta ve vizeye dair işlemlerin belirlenmesine ilişkin anlaşmalar yapmaya ve gerek gördüğü hâllerde bazı devletlerin vatandaşları için vize zorunluluğunu tek taraflı olarak kaldırmaya, vizelerin harçtan muaf tutulması da dâhil olmak üzere vize kolaylığı getirmeye ve vize sürelerini belirlemeye,
- b) Savaş hâlinde veya diğer olağanüstü hâllerde ülkenin bir bölgesini veya tamamını kapsamak üzere, yabancılar için pasaporta dair kayıt ve şartlar koymaya,
- c) Yabancıların Türkiye’ye girişlerini belli şartlara bağlayıcı veya kısıtlayıcı her tür önlemi almaya, yetkilidir.

İKİNCİ BÖLÜM

İkamet

İkamet izni

MADDE 19- (1) Türkiye’de, vizenin veya vize muafiyetinin tanıdığı süreden ya da doksan günden fazla kalacak yabancıların ikamet izni almaları zorunludur. İkamet izni, altı ay içinde kullanılmaya başlanmadığında geçerliliğini kaybeder.

İkamet izninden muafiyet

MADDE 20- (1) Aşağıda sayılan yabancılar ikamet izninden muaf tutulurlar:

- a) Doksan güne kadar vizeyle veya vizeden muaf olarak gelenler, vize süresi veya vize muafiyeti süresince.
- b) Vatansız Kişi Kimlik Belgesi sahibi olanlar.
- c) Türkiye’de görevli diplomasi ve konsolosluk memurları.
- ç) Türkiye’de görevli diplomasi ve konsolosluk memurlarının ailelerinden Dışişleri Bakanlığınca bildirilenler.

d) Uluslararası kuruluşların Türkiye’deki temsilciliklerinde çalışan ve statüleri anlaşmalarla belirlenmiş olanlar.

e) Türkiye Cumhuriyeti’nin taraf olduğu anlaşmalarla ikamet izninden muaf tutulanlar.

f) 5901 sayılı Kanunun 28 inci maddesi kapsamında olanlar.

g) 69 uncu maddenin yedinci fıkrası ile 76 ncı ve 83 üncü maddelerin birinci fıkraları kapsamında belge sahibi olanlar.

(2) Birinci fıkranın (c), (ç), (d) ve (e) bentlerinde belirtilen yabancılara, şekil ve içeriği Bakanlık ve Dışişleri Bakanlığınca birlikte belirlenen belge tanzim edilir. Bu yabancılar, ikamet izninden muafiyet sağlayan durumları sona erdikten sonra da Türkiye’de kalmaya devam edeceklerse, en geç on gün içinde ikamet izni almak üzere valiliklere başvurmakla yükümlüdür.

İkamet izni başvurusu

MADDE 21- (1) İkamet izni başvurusu, yabancının vatandaşı olduğu veya yasal olarak bulunduğu ülkedeki konsolosluklara yapılır.

(2) İkamet izni için başvuracak yabancılarda, talep ettikleri ikamet izni süresinden altmış gün daha uzun süreli pasaport ya da pasaport yerine geçen belgeye sahip olmaları şartı aranır.

(3) Başvuru için gerekli olan bilgi ve belgeler eksik ise, başvurunun değerlendirilmesi eksiklikler tamamlanıncaya kadar ertelenebilir. Eksik olan bilgi ve belgeler ilgiliye bildirilir.

(4) Konsolosluklar, ikamet izni başvurularını görüşleriyle birlikte Genel Müdürlüğe iletir. Genel Müdürlük, gerekli gördüğünde ilgili kurumların görüşlerini de alarak başvuruları sonuçlandırdıktan sonra, ikamet izninin düzenlenmesi ya da başvurunun reddedilmesi için konsolosluğa bilgi verir.

(5) Başvurular, en geç doksan gün içinde sonuçlandırılır.

(6) İkamet izni başvurusunun reddine ilişkin işlemler ilgiliye tebliğ edilir.

Türkiye içinden yapılabilecek ikamet izni başvuruları

MADDE 22- (1) İkamet izni başvuruları, aşağıdaki hâllerde istisnai olarak valiliklere de yapılabilir:

a) Adli veya idari makamların kararlarında veya taleplerinde.

b) Yabancının Türkiye’den ayrılmasının makul veya mümkün olmadığı durumlarda.

c) Uzun dönem ikamet izinlerinde.

ç) Öğrenci ikamet izinlerinde.

d) İnsani ikamet izinlerinde.

e) İnsan ticareti mağduru ikamet izinlerinde.

f) Aile ikamet izninden kısa dönem ikamet iznine geçişlerde.

g) Türkiye’de ikamet izni bulunan anne veya babanın Türkiye’de doğan çocukları için yapacağı başvurularda.

ğ) Geçerli ikamet izninin verilmesine esas olan gerekçenin sona ermesi veya değişikliğe uğramasından dolayı yeni kalış amacına uygun ikamet izni almak üzere yapılacak başvurularda.

h) 20 nci maddenin ikinci fıkrası kapsamında yapılacak ikamet izni başvurularında.

ı) Türkiye’de yükseköğrenimini tamamlayanların, kısa dönem ikamet iznine geçişlerinde.

İkamet izinlerinin tanzimi ve şekli

MADDE 23- (1) İkamet izinleri, pasaport veya pasaport yerine geçen belgelerin geçerlilik süresinden altmış gün daha kısa süreli, kalış amacına bağlı ve her yabancı için ayrı düzenlenir.

(2) İkamet izninin şekli ve içeriği Bakanlıkça, ikamet izni yerine geçen çalışma izninin şekli ve içeriği ise Bakanlık ve ilgili kurumlarca birlikte belirlenir.

İkamet izinlerinin uzatılması

MADDE 24- (1) İkamet izinleri valiliklerce uzatılabilir.

(2) Uzatma başvuruları, ikamet izni süresinin dolmasına altmış gün kalmasından itibaren ve her koşulda ikamet izni süresi dolmadan önce valiliklere yapılır. İkamet iznini uzatma başvurusunda bulunanlara, harca tabi olmayan bir belge verilir. Bu yabancılar, ikamet izni süreleri sona ermiş olsa dahi haklarında karar verilinceye kadar bu belgeyle Türkiye’de ikamet edebilir.

(3) Uzatılan ikamet izinleri, yasal izin sürelerinin bitim tarihinden itibaren başlatılır.

(4) Uzatma başvuruları, valiliklerce sonuçlandırılır.

Türkiye içinden yapılan ikamet izni talebinin reddi, iptali veya uzatılmaması

MADDE 25- (1) Türkiye içinden yapılan ikamet izni talebinin reddi, ikamet izninin uzatılmaması veya iptali ile bu işlemlerin tebliği valiliklerce yapılır. Bu işlemler sırasında, yabancının Türkiye’deki aile bağları, ikamet süresi, menşe ülkesindeki durumu ve çocuğun yüksek yararı gibi hususlar göz önünde bulundurulur ve ikamet iznine ilişkin karar ertelenebilir.

(2) İkamet izni talebinin reddi, iznin uzatılmaması veya iptali, yabancıya ya da yasal temsilcisine veya avukatına tebliğ edilir. Tebligatta, yabancının karara karşı itiraz haklarını etkin şekilde nasıl kullanabileceği ve bu süreçteki diğer yasal hak ve yükümlülükleri de yer alır.

İkamet izinlerine ilişkin diğer hükümler

MADDE 26- (1) Tutuklu veya hükümlü olarak cezaevlerinde ya da idari gözetim altında geri gönderme merkezlerinde bulunan yabancıların, buralarda geçirdikleri süreler ikamet izni süresinin ihlali sayılmaz. Bu kişilerin varsa ikamet izinleri iptal edilebilir. Bunlardan, yabancı kimlik numarası bulunmayanlara, ikamet izni şartı aranmadan yabancı kimlik numarası verilebilir.

(2) Konsolosluklardan ikamet ve çalışma izni alarak Türkiye’ye gelen yabancılar, giriş tarihinden itibaren en geç yirmi iş günü içinde adres kayıt sistemine kayıtlarını yaptırmak zorundadırlar.

Çalışma izninin ikamet izni sayılması

MADDE 27- (1) Geçerli çalışma izni ile 27/2/2003 tarihli ve 4817 sayılı Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanunun 10 uncu maddesine istinaden verilen Çalışma İzni Muafiyet Teyit Belgesi, ikamet izni sayılır. Çalışma izni ya da Çalışma İzni Muafiyet Teyit Belgesi verilen yabancılarından, 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununa göre çalışma izni süresi kadar ikamet izni harcı tahsil edilir.

(2) Çalışma izni verilebilmesi veya iznin uzatılabilmesi için, yabancının 7 nci madde kapsamına girmemesi şartı aranır.

İkamette kesinti

MADDE 28- (1) Bu Kanun hükümlerinin uygulanmasında; zorunlu kamu hizmeti, eğitim ve sağlık nedenleri hariç, bir yılda toplam altı ayı geçen veya son beş yıl içinde toplam bir yılı aşan Türkiye dışında kalışlar ikamette kesinti sayılır. İkamet süresinde kesintisi olanların ikamet izni başvurularında veya başka bir ikamet iznine geçişlerinde, önceki izin süreleri hesaba katılmaz.

(2) Kesintisiz ikamet izin sürelerinin hesaplanmasında, öğrenci ikamet izinlerinin yarısı, diğer ikamet izinlerinin ise tamamı sayılır.

İkamet izinleri arasında geçişler

MADDE 29- (1) Yabancılar, ikamet izninin verilmesine esas olan gerekçenin sona ermesi veya farklı bir gerekçenin ortaya çıkması hâlinde, yeni kalış amacına uygun ikamet izni talebinde bulunabilir.

(2) İkamet izinleri arasındaki geçişlere ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

İkamet izni çeşitleri

MADDE 30- (1) İkamet izni çeşitleri şunlardır:

- a) Kısa dönem ikamet izni.
- b) Aile ikamet izni.
- c) Öğrenci ikamet izni.
- ç) Uzun dönem ikamet izni.
- d) İnsani ikamet izni.
- e) İnsan ticareti mağduru ikamet izni.

Kısa dönem ikamet izni

MADDE 31- (1) Aşağıda belirtilen yabancılar kısa dönem ikamet izni verilebilir:

- a) Bilimsel araştırma amacıyla gelecekler.
- b) Türkiye’de taşınmaz malı bulunanlar.
- c) Ticari bağlantı veya iş kuracaklar.
- ç) Hizmet içi eğitim programlarına katılacaklar.
- d) Türkiye Cumhuriyeti’nin taraf olduğu anlaşmalar ya da öğrenci değişim programları çerçevesinde eğitim veya benzeri amaçlarla gelecekler.
- e) Turizm amaçlı kalacaklar.
- f) Kamu sağlığına tehdit olarak nitelendirilen hastalıklardan birini taşımamak kaydıyla tedavi görecekleler.
- g) Adli veya idari makamların talep veya kararına bağlı olarak Türkiye’de kalması gerekenler.
- ğ) Aile ikamet izninden kısa dönem ikamet iznine geçenler.
- h) Türkçe öğrenme kurslarına katılacaklar.
- ı) Kamu kurumları aracılığıyla Türkiye’de eğitim, araştırma, staj ve kurslara katılacaklar.
- i) Türkiye’de yükseköğrenimini tamamlayanlardan mezuniyet tarihinden itibaren altı ay içinde müracaat edenler.

(2) Kısa dönem ikamet izni, her defasında en fazla birer yıllık sürelerle verilir.

(3) Birinci fıkranın (h) bendi kapsamında verilen ikamet izinleri en fazla iki defa verilebilir.

(4) Birinci fıkranın (i) bendi kapsamında verilen ikamet izinleri, bir defaya mahsus olmak üzere en fazla bir yıl süreli verilebilir.

Kısa dönem ikamet izninin şartları

MADDE 32- (1) Kısa dönem ikamet izinlerinin verilmesinde aşağıdaki şartlar aranır:

- a) 31 inci maddenin birinci fıkrasında sayılan gerekçelerden biri veya birkaçını ileri sürerek talepte bulunmak ve bu talebiyle ilgili bilgi ve belgeleri ibraz etmek.
- b) 7 nci madde kapsamına girmemek.
- c) Genel sağlık ve güvenlik standartlarına uygun barınma şartlarına sahip olmak.
- ç) İstenilmesi hâlinde, vatandaşı olduğu veya yasal olarak ikamet ettiği ülkenin yetkili makamları tarafından düzenlenmiş adli sicil kaydını gösteren belgeyi sunmak.
- d) Türkiye’de kalacağı adres bilgilerini vermek.

Kısa dönem ikamet izninin reddi, iptali veya uzatılmaması

MADDE 33- (1) Aşağıdaki hâllerde kısa dönem ikamet izni verilmez, verilmişse iptal edilir, süresi bitenler uzatılmaz:

- a) 32 nci maddede aranan şartlardan birinin veya birkaçının yerine getirilmemesi veya ortadan kalkması.
- b) İkamet izninin, veriliş amacı dışında kullanıldığının belirlenmesi.
- c) Son bir yıl içinde toplamda yüzyirmi günden fazla süreyle yurt dışında kalınması.
- ç) Hakkında geçerli sınır dışı etme veya Türkiye’ye giriş yasağı kararı bulunması.

Aile ikamet izni

MADDE 34- (1) Türk vatandaşlarının, 5901 sayılı Kanunun 28 inci maddesi kapsamında olanların veya ikamet izinlerinden birine sahip olan yabancılar ile mültecilerin ve ikincil koruma statüsü sahiplerinin;

- a) Yabancı eşine,
- b) Kendisinin veya eşinin ergin olmayan yabancı çocuğuna,
- c) Kendisinin veya eşinin bağımlı yabancı çocuğuna,

her defasında iki yılı aşmayacak şekilde aile ikamet izni verilebilir. Ancak, aile ikamet izninin süresi hiçbir şekilde destekleyicinin ikamet izni süresini aşamaz.

(2) Vatandaşı olduğu ülkenin hukukuna göre birden fazla eş ile evlilik hâlinde, eşlerden yalnızca birine aile ikamet izni verilir. Ancak, diğer eşlerinden olan çocuklara da aile ikamet izni verilebilir.

(3) Çocukların aile ikamet izninde, Türkiye dışında varsa ortak velayeti bulunan anne veya babanın muvafakati aranır.

(4) Aile ikamet izinleri, onsekiz yaşına kadar, öğrenci ikamet izni almadan ilk ve ortaöğretim kurumlarında eğitim hakkı sağlar.

(5) En az üç yıl aile ikamet izniyle Türkiye’de kalmış olanlardan onsekiz yaşını tamamlayanlar, talep etmeleri hâlinde bu izinlerini kısa dönem ikamet iznine dönüştürebilir.

(6) Boşanma hâlinde, Türk vatandaşıyla evli yabancıya, en az üç yıl aile ikamet izniyle kalmış olmak kaydıyla kısa dönem ikamet izni verilebilir. Ancak yabancı eşin, aile içi şiddet gerekçesiyle mağdur olduğu ilgili mahkeme kararıyla sabit ise, üç yıllık süre şartı aranmaz.

(7) Destekleyicinin ölümü hâlinde, bu kişiye bağlı aile ikamet izniyle kalanlara, süre şartı aranmadan kısa dönem ikamet izni verilebilir.

Aile ikamet izninin şartları

MADDE 35- (1) Aile ikamet izni taleplerinde, destekleyicide aşağıdaki şartlar aranır:

a) Toplam geliri asgari ücretten az olmamak üzere, ailedeki fert başına asgari ücretin üçte birinden az olmayan aylık geliri bulunmak.

b) Ailenin nüfusuna göre, genel sağlık ve güvenlik standartlarına uygun barınma şartlarına sahip olmak ve tüm aile fertlerini kapsayan sağlık sigortası yaptırmış olmak.

c) Başvuru tarihi itibarıyla, beş yıl içinde aile düzenine karşı suçlardan herhangi birinden hüküm giymemiş olduğunu adli sicil kaydıyla belgelemek.

ç) Türkiye’de en az bir yıldır ikamet izniyle kalıyor olmak.

d) Adres kayıt sisteminde kaydı bulunmak.

(2) Bilimsel araştırma amaçlı ikamet izni ya da çalışma izni bulunanlar, 5901 sayılı Kanunun 28 inci maddesi kapsamında olanlar veya Türk vatandaşlarıyla evli olan yabancılar hakkında, birinci fıkranın (ç) bendi uygulanmaz.

(3) Türkiye’de, destekleyicinin yanında kalmak üzere aile ikamet izni talebinde bulunacak yabancılarda aşağıdaki şartlar aranır:

a) 34 üncü maddenin birinci fıkrası kapsamında olduğunu gösteren bilgi ve belgeleri ibraz etmek.

b) 34 üncü maddenin birinci fıkrasında belirtilen kişilerle birlikte yaşadığını veya yaşama niyeti taşıdığını ortaya koymak.

c) Evliliği aile ikamet izni alabilmek amacıyla yapmamış olmak.

ç) Eşlerden her biri için onsekiz yaşını doldurmuş olmak.

d) 7 nci madde kapsamına girmemek.

(4) Türkiye’de bulunan mülteciler ve ikincil koruma statüsü sahiplerinde, bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen şartlar aranmayabilir.

Aile ikamet izni talebinin reddi, iptali veya uzatılmaması

MADDE 36- (1) Aşağıdaki hâllerde aile ikamet izni verilmez, verilmişse iptal edilir, süresi bitenler uzatılmaz:

a) 35 inci maddenin birinci ve üçüncü fıkralarında aranan şartların karşılanmaması veya ortadan kalkması.

b) Aile ikamet izni alma şartları ortadan kalktıktan sonra kısa dönem ikamet izni verilmemesi.

c) Hakkında geçerli sınır dışı etme veya Türkiye’ye giriş yasağı kararı bulunması.

ç) Aile ikamet izninin, verilmiş amacı dışında kullanıldığının belirlenmesi.

d) Son bir yıl içinde toplamda yüzseksen günden fazla süreyle yurt dışında kalınması.

Anlaşmalı evlilik yoluyla talep edilen aile ikamet izni

MADDE 37- (1) Aile ikamet izni verilmeden veya uzatılmadan önce makul şüphe varsa, evliliğin sırf ikamet izni alabilmek amacıyla yapılıp yapılmadığı valiliklerce araştırılır. Araştırma sonucunda, evliliğin bu amaçla yapıldığı tespit edilirse aile ikamet izni verilmez, verilmişse iptal edilir.

(2) Aile ikamet izni verildikten sonra da evliliğin anlaşmalı olup olmadığı konusunda valiliklerce denetim yapılabilir.

(3) Anlaşmalı evlilik yoluyla alınan ve sonradan iptal edilen ikamet izinleri, bu Kanunda öngörülen ikamet izin sürelerinin toplanmasında hesaba katılmaz.

Öğrenci ikamet izni

MADDE 38- (1) Türkiye’de bir yükseköğretim kurumunda önlisans, lisans, yüksek lisans ya da doktora öğrenimi görecek yabancılara öğrenci ikamet izni verilir.

(2) Bakımı ve masrafları gerçek veya tüzel kişi tarafından üstlenilen ilk ve orta derecede öğrenim görecek yabancılara, velilerinin veya yasal temsilcilerinin muvafakatiyle öğrenimleri süresince birer yıllık sürelerle öğrenci ikamet izni verilebilir ve uzatılabilir.

(3) Öğrenci ikamet izni, öğrencinin anne ve babası ile diğer yakınlarına, ikamet izni alma konusunda hiçbir hak sağlamaz.

(4) Öğrenim süresi bir yıldan kısa ise, öğrenci ikamet izni süresi öğrenim süresini aşamaz.

Öğrenci ikamet izninin şartları

MADDE 39- (1) Öğrenci ikamet izninde aşağıdaki şartlar aranır:

- a) 38 inci madde kapsamındaki bilgi ve belgeleri ibraz etmek.
- b) 7 nci madde kapsamına girmemek.
- c) Türkiye’de kalacağı adres bilgilerini vermek.

Öğrenci ikamet izni talebinin reddi, iptali veya uzatılmaması

MADDE 40- (1) Aşağıdaki hâllerde, öğrenci ikamet izni verilmez, verilmişse iptal edilir, süresi uzatılmaz:

- a) 39 uncu maddede aranan şartların karşılanmaması veya ortadan kalkması.
- b) Öğrenimin sürdürülemeyeceği konusunda kanıtların ortaya çıkması.
- c) Öğrenci ikamet izninin, verilmiş amacı dışında kullanıldığının belirlenmesi.
- ç) Hakkında geçerli sınır dışı etme kararı veya Türkiye’ye giriş yasağı bulunması.

Öğrencilerin çalışma hakkı

MADDE 41- (1) Türkiye’de öğrenim gören önlisans, lisans, yüksek lisans ve doktora öğrencileri, çalışma izni almak kaydıyla çalışabilirler. Ancak, önlisans ve lisans öğrencileri için çalışma hakkı, ilk yıldan sonra başlar ve haftada yirmidört saatten fazla olamaz.

(2) Önlisans ve lisans öğrencilerinin çalışma hakkına ilişkin usul ve esaslar, Göç Politikaları Kurulunca belirlenecek esaslar çerçevesinde Bakanlık ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından müştereken düzenlenir.

Uzun dönem ikamet izni

MADDE 42- (1) Türkiye’de kesintisiz en az sekiz yıl ikamet izniyle kalmış olan ya da Göç Politikaları Kurulunun belirlediği şartlara uyan yabancılara, Bakanlığın onayıyla valilikler tarafından süresiz ikamet izni verilir.

(2) Mülteci, şartlı mülteci ve ikincil koruma statüsü sahipleri ile insani ikamet izni sahiplerine ve geçici koruma sağlananlara uzun dönem ikamet iznine geçiş hakkı tanınmaz.

Uzun dönem ikamet izninin şartları

MADDE 43- (1) Uzun dönem ikamet iznine geçişte aşağıdaki şartlar aranır:

- a) Kesintisiz en az sekiz yıl ikamet izniyle Türkiye’de kalmış olmak.
- b) Son üç yıl içinde sosyal yardım almamış olmak.

- c) Kendisi veya varsa ailesinin geçimini sağlayacak yeterli ve düzenli gelir kaynağına sahip olmak.
 - ç) Geçerli sağlık sigortasına sahip olmak.
 - d) Kamu düzeni veya kamu güvenliği açısından tehdit oluşturmamak.
- (2) Göç Politikaları Kurulunun belirlediği şartlara sahip olması nedeniyle uzun dönem ikamet izni verilmesi uygun görülen yabancılar için, birinci fıkranın (d) bendi dışındaki şartlar aranmaz.

Uzun dönem ikamet izninin sağladığı haklar

MADDE 44- (1) Uzun dönem ikamet izni bulunan yabancılar;

- a) Askerlik yapma yükümlülüğü,
- b) Seçme ve seçilme,
- c) Kamu görevlerine girme,
- ç) Muaf olarak araç ithal etme,

ve özel kanunlardaki düzenlemeler hariç, sosyal güvenliğe ilişkin kazanılmış hakları saklı kalmak ve bu hakların kullanımında ilgili mevzuat hükümlerine tabi olmak şartıyla, Türk vatandaşlarına tanınan haklardan yararlanırlar.

(2) Birinci fıkradaki haklara kısmen veya tamamen kısıtlamalar getirmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Uzun dönem ikamet izninin iptali

MADDE 45- (1) Uzun dönem ikamet izinleri;

- a) Yabancıнын, kamu düzeni veya kamu güvenliği açısından ciddi tehdit oluşturması,
 - b) Sağlık, eğitim ve ülkesindeki zorunlu kamu hizmeti dışında bir nedenle kesintisiz bir yıldan fazla süreyle Türkiye dışında bulunması,
- hâllerinde iptal edilir.

(2) Birinci fıkranın (b) bendi kapsamında uzun dönem ikamet izni iptal edilen yabancıların, bu izni tekrar almak üzere yapacakları başvurular ve bunların sonuçlandırılmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

İnsani ikamet izni

MADDE 46- (1) Aşağıda belirtilen hâllerde, diğer ikamet izinlerinin verilmesindeki şartlar aranmadan, Bakanlığın onayı alınmak ve en fazla birer yıllık sürelerle olmak kaydıyla, valiliklerce insani ikamet izni verilebilir ve bu izinler uzatılabilir:

- a) Çocuğun yüksek yararı söz konusu olduğunda.
- b) Haklarında sınır dışı etme veya Türkiye'ye giriş yasağı kararı alındığı hâlde, yabancıların Türkiye'den çıkışları yaptırılamadığında ya da Türkiye'den ayrılmaları makul veya mümkün görülmediğinde.
- c) 55 inci madde uyarınca yabancı hakkında sınır dışı etme kararı alınmadığında.
- ç) 53 üncü, 72 nci ve 77 nci maddelere göre yapılan işlemlere karşı yargı yoluna başvurulduğunda.
- d) Başvuru sahibinin ilk iltica ülkesi veya güvenli üçüncü ülkeye geri gönderilmesi işlemlerinin devamı süresince.

e) Acil nedenlerden dolayı veya ülke menfaatlerinin korunması ile kamu düzeni ve kamu güvenliği açısından Türkiye’ye girişine ve Türkiye’de kalmasına izin verilmesi gereken yabancıların, ikamet izni verilmesine engel teşkil eden durumları sebebiyle diğer ikamet izinlerinden birini alma imkânı bulunmadığında.

f) Olağanüstü durumlarda.

(2) İnsani ikamet izni alan yabancılar, iznin veriliş tarihinden itibaren en geç yirmi iş günü içinde adres kayıt sistemine kayıt yaptırmak zorundadır.

İnsani ikamet izninin iptali veya uzatılmaması

MADDE 47- (1) İnsani ikamet izni Bakanlığın onayı alınmak kaydıyla, iznin verilmesini zorunlu kılan şartlar ortadan kalktığında valiliklerce iptal edilir ve uzatılmaz.

İnsan ticareti mağduru ikamet izni

MADDE 48- (1) İnsan ticareti mağduru olduğu veya olabileceği yönünde kuvvetli şüphe duyulan yabancılar, yaşadıklarının etkisinden kurtulabilmeleri ve yetkililerle iş birliği yapıp yapmayacaklarına karar verebilmeleri amacıyla valiliklerce otuz gün süreli ikamet izni verilir.

(2) Bu ikamet izinlerinde, diğer ikamet izinlerinin verilmesindeki şartlar aranmaz.

İnsan ticareti mağduru ikamet izninin uzatılması ve iptali

MADDE 49- (1) İyileşme ve düşünme süresi tanımak amacıyla verilen ikamet izni, mağdurun güvenliği, sağlığı veya özel durumu nedeniyle en fazla altışar aylık sürelerle uzatılabilir. Ancak, bu süreler hiçbir şekilde toplam üç yılı geçemez.

(2) İnsan ticareti mağduru olduğu veya olabileceği yönünde kuvvetli şüphe bulunan yabancıların, kendi girişimleriyle suçun failleriyle yeniden bağ kurduklarının belirlendiği durumlarda ikamet izinleri iptal edilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Vatansız Kişiler

Vatansızlığın tespiti

MADDE 50- (1) Vatansızlığın tespiti Genel Müdürlükçe yapılır. Vatansız kişilere, Türkiye’de yasal olarak ikamet edebilme hakkı sağlayan Vatansız Kişi Kimlik Belgesi düzenlenir. Başka ülkeler tarafından vatansız kişi işlemi görenler bu haktan yararlandırılmaz.

(2) Vatansız kişiler, Vatansız Kişi Kimlik Belgesi almakla yükümlü olup, belge Genel Müdürlüğün uygun görüşü alınarak, valiliklerce düzenlenir. Hiçbir harca tabi olmayan bu belge, ikamet izni yerine geçer ve iki yılda bir valiliklerce yenilenir. Vatansız Kişi Kimlik Belgesinde yabancı kimlik numarası da yer alır.

(3) Vatansız Kişi Kimlik Belgesine sahip olarak Türkiye’de geçirilen süreler, ikamet sürelerinin toplanmasında hesaba katılır.

(4) Vatansız Kişi Kimlik Belgesi, kişinin herhangi bir ülke vatandaşlığını kazanmasıyla birlikte geçerliliğini kaybeder.

(5) Vatansızlık durumlarının tespiti ve Vatansız Kişi Kimlik Belgesiyle ilgili usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Vatansız kişilere tanınan haklar ve güvenceler

MADDE 51- (1) Vatansız Kişi Kimlik Belgesine sahip kişiler;

- a) Bu Kanundaki ikamet izinlerinden birini almak üzere talepte bulunabilirler,
- b) Kamu düzeni veya kamu güvenliği açısından ciddi tehdit oluşturmadıkları sürece sınır dışı edilmezler,
- c) Yabancılarla ilgili işlemlerde aranan karşılıklılık şartından muaf tutulurlar,
- ç) Çalışma izniyle ilgili iş ve işlemlerde, 4817 sayılı Kanun hükümlerine tabidirler,
- d) 5682 sayılı Kanunun 18 inci maddesi hükümlerinden yararlanabilirler.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Sınır Dışı Etme

Sınır dışı etme

MADDE 52- (1) Yabancılar, sınır dışı etme kararıyla, menşe ülkesine veya transit gideceği ülkeye ya da üçüncü bir ülkeye sınır dışı edilebilir.

Sınır dışı etme kararı

MADDE 53- (1) Sınır dışı etme kararı, Genel Müdürlüğün talimatı üzerine veya resen valiliklerce alınır.

(2) Karar, gerekçeleriyle birlikte hakkında sınır dışı etme kararı alınan yabancıya veya yasal temsilcisine ya da avukatına tebliğ edilir. Hakkında sınır dışı etme kararı alınan yabancı bir avukat tarafından temsil edilmiyorsa, kendisi veya yasal temsilcisi kararın sonucu, itiraz usulleri ve süreleri hakkında bilgilendirilir.

(3) Yabancı veya yasal temsilcisi ya da avukatı, sınır dışı etme kararına karşı, kararın tebliğinden itibaren onbeş gün içinde idare mahkemesine başvurabilir. Mahkemeye başvuran kişi, sınır dışı etme kararını veren makama da başvurusunu bildirir. Mahkemeye yapılan başvurular onbeş gün içinde sonuçlandırılır. Mahkemenin bu konuda vermiş olduğu karar kesindir. Yabancıнын rızası saklı kalmak kaydıyla; dava açma süresi içinde veya yargı yoluna başvurulması hâlinde yargılama sonuçlanıncaya kadar yabancı sınır dışı edilmez.

Sınır dışı etme kararı alınacaklar

MADDE 54- (1) Aşağıda sayılan yabancılar hakkında sınır dışı etme kararı alınır:

- a) 5237 sayılı Kanunun 59 uncu maddesi kapsamında sınır dışı edilmesi gerektiği değerlendirilenler.
- b) Terör örgütü yöneticisi, üyesi, destekleyicisi veya çıkar amaçlı suç örgütü yöneticisi, üyesi veya destekleyicisi olanlar.
- c) Türkiye'ye giriş, vize ve ikamet izinleri için yapılan işlemlerde gerçek dışı bilgi ve sahte belge kullananlar.
- ç) Türkiye'de bulunduğu süre zarfında geçimini meşru olmayan yollardan sağlayanlar.
- d) Kamu düzeni veya kamu güvenliği ya da kamu sağlığı açısından tehdit oluşturanlar.
- e) Vize veya vize muafiyeti süresini on günden fazla aşanlar veya vizesi iptal edilenler.
- f) İkamet izinleri iptal edilenler.
- g) İkamet izni bulunup da süresinin sona ermesinden itibaren kabul edilebilir gerekçesi olmadan ikamet izni süresini on günden fazla ihlal edenler.

ğ) Çalışma izni olmadan çalıştığı tespit edilenler.

h) Türkiye’ye yasal giriş veya Türkiye’den yasal çıkış hükümlerini ihlal edenler.

ı) Hakkında Türkiye’ye giriş yasağı bulunmasına rağmen Türkiye’ye geldiği tespit edilenler.

i) Uluslararası koruma başvurusu reddedilen, uluslararası korumadan hariçte tutulan, başvurusu kabul edilemez olarak değerlendirilen, başvurusunu geri çeken, başvurusu geri çekilmiş sayılan, uluslararası koruma statüleri sona eren veya iptal edilenlerden haklarında verilen son karardan sonra bu Kanunun diğer hükümlerine göre Türkiye’de kalma hakkı bulunmayanlar.

j) İkamet izni uzatma başvuruları reddedilenlerden, on gün içinde Türkiye’den çıkış yapmayanlar.

(2) Başvuru sahibi veya uluslararası koruma statüsü sahibi kişiler hakkında, sadece ülke güvenliği için tehlike oluşturduklarına dair ciddi emareler bulunduğu veya kamu düzeni açısından tehlike oluşturan bir suçtan kesin hüküm giymeleri durumunda sınır dışı etme kararı alınabilir.

Sınır dışı etme kararı alınmayacaklar

MADDE 55- (1) 54 üncü madde kapsamında olsalar dahi, aşağıdaki yabancılar hakkında sınır dışı etme kararı alınmaz:

a) Sınır dışı edileceği ülkede ölüm cezasına, işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya muameleye maruz kalacağı konusunda ciddi emare bulunanlar.

b) Ciddi sağlık sorunları, yaş ve hamilelik durumu nedeniyle seyahat etmesi riskli görülenler.

c) Hayati tehlike arz eden hastalıkları için tedavisi devam etmekte iken sınır dışı edileceği ülkede tedavi imkânı bulunmayanlar.

ç) Mağdur destek sürecinden yararlanmakta olan insan ticareti mağdurları.

d) Tedavileri tamamlanıncaya kadar, psikolojik, fiziksel veya cinsel şiddet mağdurları.

(2) Birinci fıkrada kapsamındaki değerlendirmeler, herkes için ayrı yapılır. Bu kişilerden, belli bir adreste ikamet etmeleri, istenilen şekil ve sürelerde bildirimde bulunmaları istenebilir.

Türkiye’yi terke davet

MADDE 56- (1) Sınır dışı etme kararı alınanlara, sınır dışı etme kararında belirtilmek kaydıyla, Türkiye’yi terk edebilmeleri için onbeş günden az olmamak üzere otuz güne kadar süre tanınır. Ancak, kaçma ve kaybolma riski bulunanlara, yasal giriş veya yasal çıkış kurallarını ihlal edenlere, sahte belge kullananlara, asılsız belgelerle ikamet izni almaya çalışanlara veya aldığı tespit edilenlere, kamu düzeni, kamu güvenliği veya kamu sağlığı açısından tehdit oluşturanlara bu süre tanınmaz.

(2) Türkiye’den çıkış için süre tanınan kişilere, “Çıkış İzin Belgesi” verilir. Bu belge hiçbir harca tabi değildir. Vize ve ikamet harçları ile bunların cezalarına ilişkin yükümlülükler saklıdır.

Sınır dışı etmek üzere idari gözetim ve süresi

MADDE 57- (1) 54 üncü madde kapsamındaki yabancılar, kolluk tarafından yakalanmaları hâlinde, haklarında karar verilmek üzere derhâl valiliğe bildirilir. Bu kişilerden, sınır dışı etme kararı alınması gerektiği değerlendirilenler hakkında, sınır dışı etme kararı valilik tarafından alınır. Değerlendirme ve karar süresi kırksekiz saati geçemez.

(2) Hakkında sınır dışı etme kararı alınanlardan; kaçma ve kaybolma riski bulunan, Türkiye'ye giriş veya çıkış kurallarını ihlal eden, sahte ya da asılsız belge kullanan, kabul edilebilir bir mazereti olmaksızın Türkiye'den çıkmaları için tanınan sürede çıkmayan, kamu düzeni, kamu güvenliği veya kamu sağlığı açısından tehdit oluşturanlar hakkında valilik tarafından idari gözetim kararı alınır. Hakkında idari gözetim kararı alınan yabancılar yakalamayı yapan kolluk birimince geri gönderme merkezlerine kırksekiz saat içinde götürülür.

(3) Geri gönderme merkezlerindeki idari gözetim süresi altı ayı geçemez. Ancak bu süre, sınır dışı etme işlemlerinin yabancının iş birliği yapmaması veya ülkesiyle ilgili doğru bilgi ya da belgeleri vermemesi nedeniyle tamamlanamaması hâlinde, en fazla altı ay daha uzatılabilir.

(4) İdarî gözetimin devamında zaruret olup olmadığı, valilik tarafından her ay düzenli olarak değerlendirilir. Gerek görüldüğünde, otuz günlük süre beklenilmez. İdarî gözetimin devamında zaruret görülmeyen yabancılar için idari gözetim derhâl sonlandırılır. Bu yabancılar, belli bir adreste ikamet etme, belirlenecek şekil ve sürelerde bildirimde bulunma gibi idari yükümlülükler getirilebilir.

(5) İdarî gözetim kararı, idari gözetim süresinin uzatılması ve her ay düzenli olarak yapılan değerlendirmelerin sonuçları, gerekçesiyle birlikte yabancıya veya yasal temsilcisine ya da avukatına tebliğ edilir. Aynı zamanda, idari gözetim altına alınan kişi bir avukat tarafından temsil edilmiyorsa, kendisi veya yasal temsilcisi kararın sonucu, itiraz usulleri ve süreleri hakkında bilgilendirilir.

(6) İdarî gözetim altına alınan kişi veya yasal temsilcisi ya da avukatı, idari gözetim kararına karşı sulh ceza hâkimine başvurabilir. Başvuru idari gözetimi durdurmaz. Dilekçenin idareye verilmesi hâlinde, dilekçe yetkili sulh ceza hâkimine derhâl ulaştırılır. Sulh ceza hâkimi incelemeyi beş gün içinde sonuçlandırır. Sulh ceza hâkiminin kararı kesindir. İdarî gözetim altına alınan kişi veya yasal temsilcisi ya da avukatı, idari gözetim şartlarının ortadan kalktığı veya değiştiği iddiasıyla yeniden sulh ceza hâkimine başvurabilir.

(7) İdarî gözetim işlemine karşı yargı yoluna başvuranlardan, avukatlık ücretlerini karşılama imkânı bulunmayanlara, talepleri hâlinde 19/3/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanunu hükümlerine göre avukatlık hizmeti sağlanır.

Geri gönderme merkezleri

MADDE 58- (1) İdarî gözetime alınan yabancılar, geri gönderme merkezlerinde tutulurlar.

(2) Geri gönderme merkezleri Bakanlık tarafından işletilir. Bakanlık, kamu kurum ve kuruluşları, Türkiye Kızılay Derneği veya kamu yararına çalışan derneklerden göç alanında uzmanlığı bulunanlarla protokol yaparak bu merkezleri işlettirebilir.

(3) Geri gönderme merkezlerinin kurulması, yönetimi, işletilmesi, devri, denetimi ve sınır dışı edilmek amacıyla idari gözetimde bulunan yabancıların geri gönderme merkezlerine nakil işlemleriyle ilgili usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

Geri gönderme merkezlerinde sağlanacak hizmetler

MADDE 59- (1) Geri gönderme merkezlerinde;

- a) Yabancı tarafından bedeli karşılanamayan acil ve temel sağlık hizmetleri ücretsiz verilir,
- b) Yabancıya; yakınlarına, notere, yasal temsilciye ve avukata erişme ve bunlarla görüşme yapabilme, ayrıca telefon hizmetlerine erişme imkânı sağlanır,
- c) Yabancıya; ziyaretçileri, vatandaşı olduğu ülke konsolosluk yetkilisi, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği görevlisiyle görüşebilme imkânı sağlanır,

c) Çocukların yüksek yararları gözetilir, aileler ve refakatsiz çocuklar ayrı yerlerde barındırılır,
d) Çocukların eğitim ve öğretimden yararlandırılmaları hususunda, Millî Eğitim Bakanlığınca gerekli tedbirler alınır.

(2) Göç alanında uzmanlığı bulunan ilgili sivil toplum kuruluşu temsilcileri, Genel Müdürlüğün izniyle geri gönderme merkezlerini ziyaret edebilirler.

Sınır dışı etme kararının yerine getirilmesi

MADDE 60- (1) Geri gönderme merkezlerindeki yabancılar, kolluk birimi tarafından sınır kapılarına götürülür.

(2) Geri gönderme merkezlerine sevk edilmesine gerek kalmadan sınır dışı edilecek olan yabancılar, Genel Müdürlük taşra teşkilatının koordinesinde kolluk birimlerince sınır kapılarına götürülür.

(3) Sınır dışı edilecek yabancıların seyahat masrafları kendilerince karşılanır. Bunun mümkün olmaması hâlinde, masrafların eksik kalan kısmı veya tamamı Genel Müdürlük bütçesinden ödenir. Masraflar geri ödenmediği sürece, yabancının Türkiye'ye girişine izin verilmeyebilir.

(4) Genel Müdürlük sınır dışı işlemleriyle ilgili olarak uluslararası kuruluşlar, ilgili ülke makamları ve sivil toplum kuruluşlarıyla iş birliği yapabilir.

(5) Yabancıların pasaportları veya diğer belgeleri, sınır dışı edilinceye kadar tutulabilir ve sınır dışı işlemlerinde kullanılmak üzere biletleri paraya çevrilebilir.

(6) Gerçek veya tüzel kişiler, kalışlarını veya dönüşlerini garanti ettikleri yabancıların sınır dışı edilme masraflarını ödemekle yükümlüdür. Yabancıyı izinsiz çalıştıran işveren veya işveren vekillerinin, yabancının sınır dışı edilme işlemleri konusundaki yükümlülükleri hakkında 4817 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin üçüncü fıkrası hükmü uygulanır.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Uluslararası Koruma

BİRİNCİ BÖLÜM

Uluslararası Koruma Çeşitleri, Uluslararası Korumanın Haricinde Tutulma

Mülteci

MADDE 61- (1) Avrupa ülkelerinde meydana gelen olaylar nedeniyle; ırkı, dini, tabiiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi düşüncelerinden dolayı zulme uğrayacağından haklı sebeplerle korktuğu için vatandaşı olduğu ülkenin dışında bulunan ve bu ülkenin korumasından yararlanamayan ya da söz konusu korku nedeniyle yararlanmak istemeyen yabancıya veya bu tür olaylar sonucu önceden yaşadığı ikamet ülkesinin dışında bulunan, oraya dönemeyen veya söz konusu korku nedeniyle dönmek istemeyen vatansız kişiye statü belirleme işlemleri sonrasında mülteci statüsü verilir.

Şartlı mülteci

MADDE 62- (1) Avrupa ülkeleri dışında meydana gelen olaylar sebebiyle; ırkı, dini, tabiiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi düşüncelerinden dolayı zulme uğrayacağından haklı sebeplerle korktuğu için vatandaşı olduğu ülkenin dışında bulunan ve bu ülkenin korumasından yararlanamayan, ya da söz konusu korku nedeniyle yararlanmak istemeyen yabancıya veya bu tür olaylar sonucu önceden yaşadığı ikamet ülkesinin dışında bulunan, oraya dönemeyen veya söz konusu korku nedeniyle dönmek istemeyen vatansız kişiye statü belirleme işlemleri sonrasında şartlı mülteci statüsü verilir. Üçüncü ülkeye yerleştirilinceye kadar, şartlı mültecinin Türkiye'de kalmasına izin verilir.

İkincil koruma

MADDE 63- (1) Mülteci veya şartlı mülteci olarak nitelendirilemeyen, ancak menşe ülkesine veya ikamet ülkesine geri gönderildiği takdirde;

- a) Ölüm cezasına mahkûm olacak veya ölüm cezası infaz edilecek,
- b) İşkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya muameleye maruz kalacak,
- c) Uluslararası veya ülke genelindeki silahlı çatışma durumlarında, ayırım gözetmeyen şiddet hareketleri nedeniyle şahsına yönelik ciddi tehditle karşılaşacak,

olması nedeniyle menşe ülkesinin veya ikamet ülkesinin korumasından yararlanamayan veya söz konusu tehdit nedeniyle yararlanmak istemeyen yabancı ya da vatansız kişiye, statü belirleme işlemleri sonrasında ikincil koruma statüsü verilir.

Uluslararası korumanın haricinde tutulma

MADDE 64- (1) Başvuru sahibi;

- a) Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği dışında, diğer bir Birleşmiş Milletler organı veya örgütünden hâlen koruma veya yardım görüyorsa,
- b) İkamet ettiği ülke yetkili makamlarınca, o ülke vatandaşlarının sahip bulundukları hak ve yükümlülüklerle sahip olarak tanınıyorsa,
- c) Sözleşmenin 1 inci maddesinin (F) fıkrasında belirtilen fiillerden suçlu olduğuna dair ciddi kanaat varsa,

uluslararası korumadan hariçte tutulur.

(2) Birinci fıkranın (a) bendine giren bir kişi hakkındaki koruma veya yardım herhangi bir nedenle sona erdiği zaman, bu kişilerin konumları Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda alınan kararlara istinaden kesin bir çözüme kavuşturulmadığı takdirde, bu kişiler bu Kanunun sağladığı korumadan yararlanabilir.

(3) Başvuru sahibinin, uluslararası koruma başvurusu yapmadan önce, Türkiye dışında hangi saikle olursa olsun zalimce eylemler yaptığını düşündürecek nedenler varsa birinci fıkranın (c) bendi kapsamında değerlendirme yapılır.

(4) Birinci fıkranın (c) bendi ile üçüncü fıkra da belirtilen suç ya da fiillerin işlenmesine iştirak eden veya bu fiillerin işlenmesini tahrik eden kişi uluslararası korumadan hariçte tutulur.

(5) Birinci fıkranın (c) bendi ile üçüncü ve dördüncü fıkralardaki durumlara ek olarak; kamu düzeni veya kamu güvenliği açısından tehlike oluşturduğuna dair ciddi emareler bulunan yabancı veya vatansız kişi ile birinci fıkranın (c) bendi kapsamında olmayan, fakat Türkiye’de işlenmesi hâlinde hapis cezası verilmesini gerektiren suç veya suçları daha önce işleyen ve sadece bu suçun cezasını çekmemek için menşe veya ikamet ülkesini terk eden yabancı veya vatansız kişi, ikincil korumadan hariçte tutulur.

(6) Başvuru sahibinin uluslararası korumadan hariçte tutulması, hariçte tutma nedenlerinden herhangi birinin diğer aile üyeleri için oluşmaması şartıyla, başvuru sahibinin aile üyelerinin de hariçte tutulmasını gerektirmez.

İKİNCİ BÖLÜM

Genel Usuller

Başvuru

MADDE 65- (1) Uluslararası koruma başvuruları valiliklere bizzat yapılır.

(2) Başvuruların ülke içinde veya sınır kapılarında kolluk birimlerine yapılması hâlinde, bu başvurular derhâl valiliğe bildirilir. Başvuruyla ilgili işlemler valilikçe yürütülür.

(3) Her yabancı veya vatansız kişi kendi adına başvuru yapabilir. Başvuru sahibi, başvuruları aynı gerekçeye dayanan ve kendisiyle birlikte gelen aile üyeleri adına başvuru yapabilir. Bu durumda; ergin aile üyelerinin, kendi adlarına başvuruda bulunulmasına yönelik muvafakati alınır.

(4) Makul bir süre içinde valiliklere kendiliğinden uluslararası koruma başvurusunda bulunanlar hakkında; yasadışı girişlerinin veya kalışlarının geçerli nedenlerini açıklamak kaydıyla, Türkiye'ye yasal giriş şartlarını ihlal etmek veya Türkiye'de yasal şekilde bulunmaktan dolayı cezai işlem yapılmaz.

(5) Hürriyeti kısıtlanan kişilerin uluslararası koruma başvuruları, valiliğe derhâl bildirilir. Başvuruların alınması ve değerlendirilmesi, diğer adli ve idari işlemlerin ya da tedbir ve yaptırımların uygulanmasını engellemez.

Refakatsiz çocuklar

MADDE 66- (1) Uluslararası koruma başvurusunda bulunan refakatsiz çocuklar hakkında aşağıdaki hükümler uygulanır:

a) Refakatsiz çocuklarla ilgili tüm işlemlerde çocuğun yüksek yararının gözetilmesi esastır. Başvuru alındığı andan itibaren, haklarında 3/7/2005 tarihli ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu hükümleri uygulanır.

b) Refakatsiz çocuğun görüşü dikkate alınarak Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından, uygun konaklama yerlerine veya yetişkin akrabalarının veya koruyucu bir ailenin yanına yerleştirilirler.

c) Onaltı yaşını doldurmuş olanlar, uygun koşullar sağlandığında kabul ve barınma merkezlerinde de barındırılabilir.

ç) Mümkün olduğu ölçüde, çocukların yararı, yaşları ve olgunluk düzeyleri dikkate alınarak, kardeşler bir arada bulundurulur. Zorunlu olmadığı sürece konaklama yerlerinde değişiklik yapılmaz.

Özel ihtiyaç sahipleri

MADDE 67- (1) Özel ihtiyaç sahiplerine bu Kısımda yazılı hak ve işlemlerde öncelik tanınır.

(2) İşkence, cinsel saldırı ya da diğer ciddi psikolojik, bedensel ya da cinsel şiddete maruz kalan kişilere, bu türden fiillerin neden olduğu hasarlarını giderecek yeterli tedavi imkânı sağlanır.

Başvuru sahiplerinin idari gözetimi

MADDE 68- (1) Başvuru sahipleri, sadece uluslararası koruma başvurusunda bulunmalarından dolayı idari gözetim altına alınamaz.

(2) Başvuru sahiplerinin idari gözetim altına alınması istisnai bir işlemdir. Başvuru sahibi sadece aşağıdaki hâllerde idari gözetim altına alınabilir:

a) Kimlik veya vatandaşlık bilgilerinin doğruluğuyla ilgili ciddi şüphe varsa, bu bilgilerinin tespiti amacıyla.

b) Sınır kapılarında usulüne aykırı surette ülkeye girmekten alıkonulması amacıyla.

c) İdari gözetim altına alınmaması durumunda başvurusuna temel oluşturan unsurların belirlenemeyecek olması hâlinde.

ç) Kamu düzeni veya kamu güvenliği açısından ciddi tehlike oluşturmaları hâlinde.

(3) İdari gözetimin gerekip gerekmediği bireysel olarak değerlendirilir. İkinci fıkrada belirtilen hâllerde; idari gözetim altına alınmadan önce, 71 inci maddede belirtilen ikamet zorunluluğu ve bildirim yükümlülüğünün yeterli olup olmayacağı öncelikle değerlendirilir. Valilik, idari gözetim yerine başka usuller belirleyebilir. Bu tedbirler yeterli olmadığı takdirde, idari gözetim uygulanır.

(4) İdarî gözetim kararı, idari gözetim altına alınma gerekçelerini ve gözetimin süresini içerecek şekilde idari gözetim altına alınan kişiye veya yasal temsilcisine ya da avukatına yazılı olarak tebliğ edilir. İdarî gözetim altına alınan kişi bir avukat tarafından temsil edilmiyorsa kararın sonucu ve itiraz usulleri hakkında kendisi veya yasal temsilcisi bilgilendirilir.

(5) Başvuru sahibinin, idari gözetim süresi otuz günü geçemez. İdari gözetim altına alınan kişilerin işlemleri en kısa sürede tamamlanır. İdarî gözetim, şartları ortadan kalktığı takdirde derhâl sonlandırılır.

(6) İdarî gözetimin her aşamasında, kararı alan makam tarafından, idari gözetim sonlandırılarak, 71 inci maddede belirtilen yükümlülüklerin veya başka tedbirlerin yerine getirilmesi istenebilir.

(7) İdarî gözetim altına alınan kişi veya yasal temsilcisi ya da avukatı, idari gözetime karşı sulh ceza hâkimine başvurabilir. Başvuru idari gözetimi durdurmaz. Dilekçenin idareye verilmesi hâlinde, dilekçe yetkili sulh ceza hâkimine derhâl ulaştırılır. Sulh ceza hâkimi incelemeyi beş gün içinde sonuçlandırır. Sulh ceza hâkiminin kararı kesindir. İdarî gözetim altına alınan kişi veya yasal temsilcisi ya da avukatı, idari gözetim şartlarının ortadan kalktığı veya değiştiği iddiasıyla yeniden sulh ceza hâkimine başvurabilir.

(8) İkinci fıkra uyarınca idari gözetim altına alınan kişi, usul ve esasları yönetmelikle belirlenmek üzere ziyaretçi kabul edebilir. İdari gözetim altına alınan kişiye yasal temsilcisi, avukat, noter ve Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği görevlileriyle görüşme imkânı sağlanır.

Kayıt ve kontrol

MADDE 69- (1) Uluslararası koruma başvuruları valiliklerce kaydedilir.

(2) Başvuru sahibi kayıt esnasında kimlik bilgilerini doğru olarak bildirmek ve varsa kimliğini ispatlayacak belge ve seyahat dokümanlarını yetkili makamlara teslim etmekle yükümlüdür. Bu yükümlülüğün yerine getirilmesini sağlamak amacıyla, başvuru sahibinin üzerinde ve eşyalarında kontrol yapılabilir.

(3) Kayıt esnasında başvuru sahibinin kimliğine ilişkin belge olmaması hâlinde, kimlik tespitinde kişisel verilerinin karşılaştırılmasından ve yapılan araştırmalardan elde edilen bilgiler kullanılır. Kimlik tespit araştırmaları sonucunda da kimliğine dair bilgi elde edilememesi hâlinde, başvuranın beyanı esas alınır.

(4) Kayıt esnasında; başvuru sahibinin menşe veya ikamet ülkesini terk etme sebepleri, ülkesini terk ettikten sonra başından geçen ve başvuru yapmasına neden olan olaylar, Türkiye'ye giriş şekli, kullandığı yol güzergâhları ve vasıta bilgileri, daha önceden başka bir ülkede uluslararası korumaya başvurmuş veya korumadan yararlanmışsa, bu başvuru veya korumaya ilişkin bilgi ve belgeleri alınır.

(5) Mülakat zamanı ve yeri kayıt esnasında bildirilir.

(6) Kamu sağlığını tehlikeye düşürebileceği değerlendirilen başvuru sahibi sağlık kontrolünden geçirilir.

(7) Başvuru sahibine kayıt esnasında; kimlik bilgilerini içeren, uluslararası koruma başvurusunda bulunduğunu belirten, otuz gün geçerli kayıt belgesi verilir. Kayıt belgesi, gerektiğinde otuz günlük sürelerle uzatılabilir. Kayıt belgesi, hiçbir harca tabi olmayıp başvuru sahibinin Türkiye'de kalışına imkân sağlar.

Başvuru sahibinin bilgilendirilmesi ve tercümanlık

MADDE 70- (1) Başvuru sahibi, başvurusuyla ilgili takip edilecek usuller, başvurusunun değerlendirilmesi sürecindeki hak ve yükümlülükleri, yükümlülüklerini nasıl yerine getireceği ve bu yükümlülüklerle uymaması ya da yetkililerle iş birliğinde bulunmaması hâlinde ortaya çıkabilecek muhtemel sonuçlar, itiraz usulleri ve süreleri konusunda kayıt esnasında bilgilendirilir.

(2) Başvuru sahibinin talep etmesi hâlinde, başvuru, kayıt ve mülakat aşamalarındaki kişisel görüşmelerde tercümanlık hizmetleri sağlanır.

İkamet zorunluluğu ve bildirim yükümlülüğü

MADDE 71- (1) Başvuru sahibine, kendisine gösterilen kabul ve barınma merkezinde, belirli bir yerde veya ilde ikamet etme zorunluluğu ile istenilen şekil ve sürelerde bildirimde bulunma gibi idari yükümlülükler getirilebilir.

(2) Başvuru sahibi, adres kayıt sistemine kayıt yaptırmak ve ikamet adresini valiliğe bildirmekle yükümlüdür.

Kabul edilemez başvuru

MADDE 72- (1) Başvuru sahibi;

a) Farklı bir gerekçe öne sürmeksizin aynı başvuruyu yenilemişse,

b) Kendi adına başvuru yapılmasına muvafakat verdikten sonra, başvurunun herhangi bir aşamasında haklı bir neden göstermeksizin veya başvurunun reddedilmesinin ardından farklı bir gerekçe öne sürmeksizin ayrı bir başvuru yapmışsa,

c) 73 üncü madde kapsamında olan ülkeden gelmişse,

ç) 74 üncü madde kapsamında olan ülkeden gelmişse,

başvurusunun kabul edilemez olduğuna ilişkin karar verilir.

(2) Birinci fıkrada belirtilen durumların, değerlendirmenin herhangi bir aşamasında ortaya çıkması hâlinde değerlendirme durdurulur.

(3) Başvurunun kabul edilemez olduğuna ilişkin karar, ilgiliye veya yasal temsilcisine ya da avukatına tebliğ edilir. İlgili kişi bir avukat tarafından temsil edilmiyorsa kararın sonucu, itiraz usulleri ve süreleri hakkında kendisi veya yasal temsilcisi bilgilendirilir.

İlk iltica ülkesinden gelenler

MADDE 73- (1) Başvuru sahibinin, daha önceden mülteci olarak tanındığı ve hâlen bu korumadan yararlanma imkânının olduğu veya geri göndermeme ilkesini de içeren yeterli ve etkili nitelikte korumadan hâlen faydalanabileceği bir ülkeden geldiğinin ortaya çıkması durumunda, başvuru kabul edilemez olarak değerlendirilir ve ilk iltica ülkesine gönderilmesi için işlemler başlatılır. Ancak geri gönderme işlemi gerçekleşinceye kadar ülkede kalışına izin verilir. Bu durum ilgiliye tebliğ edilir. İlginin, ilk iltica ülkesi olarak nitelenen ülke tarafından kabul edilmemesi hâlinde, başvuruya ilişkin işlemler devam ettirilir.

Güvenli üçüncü ülkeden gelenler

MADDE 74- (1) Başvuru sahibinin, Sözleşmeye uygun korumayla sonuçlanabilecek bir uluslararası koruma başvurusu yaptığı veya başvurma imkânının olduğu güvenli üçüncü bir ülkeden geldiğinin ortaya çıkması durumunda başvuru kabul edilemez olarak değerlendirilir ve güvenli üçüncü ülkeye gönderilmesi için işlemler başlatılır. Ancak geri gönderme işlemi gerçekleşinceye kadar ülkede kalışına izin verilir. Bu durum ilgiliye tebliğ edilir. İlginin, güvenli üçüncü ülke olarak nitelenen ülke tarafından kabul edilmemesi hâlinde, başvuruya ilişkin işlemler devam ettirilir.

(2) Aşağıdaki şartları taşıyan ülkeler güvenli üçüncü ülke olarak nitelendirilir:

a) Kişilerin hayatının veya hürriyetinin, ırkı, dini, tabiiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi düşünceleri nedeniyle tehdit altında olmaması.

b) Kişilerin işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya muameleye tabi tutulacağı ülkelere geri gönderilmemesi ilkesinin uygulanıyor olması.

c) Kişinin mülteci statüsü talep etme ve mülteci olarak nitelendirilmesi durumunda Sözleşmeye uygun olarak koruma elde etme imkânının bulunması.

ç) Kişinin ciddi zarar görme riskinin olmaması.

(3) Bir ülkenin başvuru sahibi için güvenli üçüncü ülke olup olmadığı, başvuru sahibinin ilgili üçüncü ülkeye gönderilmesini makul kılacak bu kişi ve ülke arasındaki bağlantılar da dâhil olmak üzere, her başvuru sahibi için ayrı olarak değerlendirilir.

Mülakat

MADDE 75- (1) Etkin ve adil karar verebilmek amacıyla, başvuru sahibiyle kayıt tarihinden itibaren otuz gün içinde bireysel mülakat yapılır. Mülakatın mahremiyeti dikkate alınarak, kişiye kendisini en iyi şekilde ifade etme imkânı tanınır. Ancak, aile üyelerinin de bulunmasının gerekli görüldüğü durumlarda, kişinin muvafakati alınarak mülakat aile üleriyle birlikte yapılabilir. Başvuru sahibinin talebi üzerine, avukatı gözlemci olarak mülakata katılabilir.

(2) Başvuru sahibi, yetkililerle iş birliği yapmak ve uluslararası koruma başvurusunu destekleyecek tüm bilgi ve belgeleri sunmakla yükümlüdür.

(3) Özel ihtiyaç sahipleriyle yapılacak mülakatlarda; bu kişilerin özel durumları göz önünde bulundurulur. Çocuğun mülakatında psikolog, çocuk gelişimci veya sosyal çalışmacı ya da ebeveyni veya yasal temsilcisi hazır bulunabilir.

(4) Mülakatın gerçekleştirilememesi hâlinde, yeni mülakat tarihi belirlenir ve ilgili kişiye tebliğ edilir. Mülakat tarihleri arasında en az on gün bulunur.

(5) Gerekli görüldüğünde başvuru sahibiyle ek mülakatlar yapılabilir.

(6) Mülakatlar sesli veya görsel olarak kayıt altına alınabilir. Bu durumda mülakat yapılan kişi bilgilendirilir. Her mülakatın sonunda tutanak düzenlenir, bir örneği mülakat yapılan kişiye verilir.

Uluslararası koruma başvuru sahibi kimlik belgesi

MADDE 76- (1) Mülakatı tamamlanan başvuru sahibine ve varsa birlikte geldiği aile üyelerine, uluslararası koruma talebinde bulunduğunu belirten ve yabancı kimlik numarasını içeren altı ay süreli Uluslararası Koruma Başvuru Sahibi Kimlik Belgesi düzenlenir. Başvurusu sonuçlandıramayanların kimlik belgeleri altı aylık sürelerle uzatılır.

(2) 72 nci ve 79 uncu maddeler kapsamında olanlar ile bunların aile üyelerine kimlik belgesi verilmez.

(3) Kimlik belgesinin şekli ve içeriği Genel Müdürlükçe belirlenir.

(4) Kimlik belgesi, hiçbir harca tabi olmayıp, ikamet izni yerine geçer.

Başvurunun geri çekilmesi veya geri çekilmiş sayılması

MADDE 77- (1) Başvuru sahibinin;

a) Başvurusunu geri çektiğini yazılı olarak beyan etmesi,

b) Mazeretsiz olarak mülakata üç defa üst üste gelmemesi,

- c) İdarî gözetim altında bulunduğu yerden kaçması,
 - ç) Mazeretsiz olarak; bildirim yükümlülüğünü üç defa üst üste yerine getirmemesi, belirlenen ikamet yerine gitmemesi veya ikamet yerini izinsiz terk etmesi,
 - d) Kişisel verilerinin alınmasına karşı çıkması,
 - e) Kayıt ve mülakattaki yükümlülüklerine uymaması,
- hâllerinde başvurusu geri çekilmiş kabul edilerek, değerlendirme durdurulur.

Karar

MADDE 78- (1) Başvuru, kayıt tarihinden itibaren en geç altı ay içinde Genel Müdürlükçe sonuçlandırılır. Kararın bu süre içerisinde verilememesi hâlinde başvuru sahibi bilgilendirilir.

(2) Kararlar bireysel olarak verilir. 64 üncü maddenin altıncı fıkrası saklı kalmak kaydıyla, aile adına yapılan başvuru bütün olarak değerlendirilir ve verilen karar tüm aile üyelerini kapsar.

(3) Başvuru hakkında karar verilirken menşe veya önceki ikamet ülkesinin mevcut genel şartları ve başvuru sahibinin kişisel şartları göz önünde bulundurulur.

(4) Başvuru sahibine, zulüm veya ciddi zarar görme tehdidine karşı vatandaşı olduğu ülke veya önceki ikamet ülkesinin belirli bir bölgesinde koruma sağlanabiliyorsa ve başvuru sahibi, ülkenin o bölgesine güvenli bir şekilde seyahat edebilecek ve yerleşebilecek durumdaysa, başvuru sahibinin uluslararası korumaya muhtaç olmadığına karar verilebilir.

(5) Dördüncü fıkradaki durumların ortaya çıkması, başvurunun tam bir incelemeye tabi tutulmasını engellemez.

(6) Karar, ilgiliye veya yasal temsilcisine ya da avukatına tebliğ edilir. Olumsuz kararın tebliğinde, kararın maddi gerekçeleri ve hukukî dayanakları da belirtilir. İlgili kişi bir avukat tarafından temsil edilmiyorsa, kararın sonucu, itiraz usulleri ve süreleri hakkında kendisi veya yasal temsilcisi bilgilendirilir.

Hızlandırılmış değerlendirme

MADDE 79- (1) Başvuru sahibinin;

a) Başvuru sırasında gerekçelerini sunarken, uluslararası korumayı gerektirecek konulara hiç değinmemiş olması,

b) Sahte belge ya da yanıltıcı bilgi ve belge kullanarak veya kararı olumsuz etkileyebilecek bilgi ve belgeleri sunmayarak yetkilileri yanlış yönlendirmesi,

c) Kimliğinin ya da uyruğunun tespit edilmesini güçleştirmek amacıyla kimlik ya da seyahat belgelerini kötü niyetle imha etmesi veya elden çıkarması,

ç) Sınır dışı edilmek üzere idari gözetim altında olması,

d) Sadece, Türkiye’den gönderilmesine yol açacak bir kararın uygulanmasını erteletmek ya da engellemek amacıyla başvuruda bulunması,

e) Kamu düzeni veya kamu güvenliği açısından tehlike oluşturması ya da bu nedenlerle Türkiye’den daha önce sınır dışı edilmiş olması,

f) Başvurusunun geri çekilmiş sayılmasından sonra yeniden başvuruda bulunması,

hâllerinde, başvurusu hızlandırılmış olarak değerlendirilir.

(2) Başvurusu hızlandırılmış olarak değerlendirilen başvuru sahibiyle, başvuru tarihinden itibaren en geç üç gün içinde mülakat yapılır. Başvuru, mülakattan sonra en geç beş gün içinde sonuçlandırılır.

(3) Bu maddeye göre değerlendirilen başvurulardan, incelenmesinin uzun süreceği anlaşılanlar, hızlandırılmış değerlendirmeden çıkarılabilir.

(4) Refakatsiz çocukların başvuruları hızlandırılmış olarak değerlendirilemez.

İdari itiraz ve yargı yolu

MADDE 80- (1) Bu Kısımda yazılı hükümler uyarınca alınan kararlara karşı idari itiraz ve yargı yoluna başvurulduğunda aşağıdaki hükümler uygulanır:

a) İlgili kişi veya yasal temsilcisi ya da avukatı tarafından kararın tebliğinden itibaren on gün içinde Uluslararası Koruma Değerlendirme Komisyonuna itiraz edilebilir. Ancak 68 inci, 72 nci ve 79 uncu maddelere göre verilen kararlara karşı, sadece yargı yoluna başvurulabilir.

b) İdarî itiraz sonucu alınan karar, ilgiliye veya yasal temsilcisine ya da avukatına tebliğ edilir. Kararın olumsuz olması hâlinde; ilgili kişi bir avukat tarafından temsil edilmiyorsa kararın sonucu, itiraz usulleri ve süreleri hakkında kendisi veya yasal temsilcisi bilgilendirilir.

c) Bakanlık, verilen kararlara karşı yapılan idari itiraz usullerini düzenleyebilir.

ç) 68 inci maddede düzenlenen yargı yolu hariç olmak üzere, 72 nci ve 79 uncu maddeler çerçevesinde alınan kararlara karşı, kararın tebliğinden itibaren onbeş gün, alınan diğer idari karar ve işlemlere karşı kararın tebliğinden itibaren otuz gün içinde, ilgili kişi veya yasal temsilcisi ya da avukatı tarafından yetkili idare mahkemesine başvurulabilir.

d) 72 nci ve 79 uncu maddeler çerçevesinde mahkemeye yapılan başvurular onbeş gün içerisinde sonuçlandırılır. Mahkemenin bu konuda vermiş olduğu karar kesindir.

e) İtiraz veya yargılamaya süreci sonuçlanıncaya kadar ilgili kişinin ülkede kalışına izin verilir.

Avukatlık hizmetleri ve danışmanlık

MADDE 81- (1) Başvuru sahibi ile uluslararası koruma statüsü sahibi kişiler, bu Kısımda yazılı iş ve işlemlerle ilgili olarak, ücretleri kendilerince karşılanması kaydıyla avukat tarafından temsil edilebilir.

(2) Avukatlık ücretlerini karşılama imkânı bulunmayan başvuru sahibi ve uluslararası koruma statüsü sahibi kişiye, bu Kısım kapsamındaki iş ve işlemlerle ilgili olarak yargı önündeki başvurularında 1136 sayılı Kanunun adli yardım hükümlerine göre avukatlık hizmeti sağlanır.

(3) Başvuru sahibi ve uluslararası koruma statüsü sahibi kişi, sivil toplum kuruluşları tarafından sağlanan danışmanlık hizmetlerinden faydalanabilir.

Şartlı mültecinin ve ikincil koruma statüsü sahibinin ikameti

MADDE 82- (1) Şartlı mülteci ve ikincil koruma statüsü sahibi kişiye, Genel Müdürlükçe, kamu düzeni veya kamu güvenliği nedeniyle belirli bir ilde ikamet etme, belirlenen süre ve usullerle bildirimde bulunma yükümlülüğü getirilebilir.

(2) Bu kişiler, adres kayıt sistemine kayıt yaptırmak ve ikamet adresini valiliğe bildirmekle yükümlüdür.

Uluslararası koruma statüsü sahibi kimlik belgesi

MADDE 83- (1) Mülteci statüsü verilenlere yabancı kimlik numarasını içeren üçer yıl süreli kimlik belgesi düzenlenir.

(2) Şartlı mülteci ve ikincil koruma statüsü verilenlere, yabancı kimlik numarasını içeren birer yıl süreli kimlik belgesi düzenlenir.

(3) Birinci ve ikinci fıkralardaki kimlik belgeleri hiçbir harca tabi olmayıp, ikamet izni yerine geçer. Kimlik belgelerinin şekil ve içeriği Genel Müdürlükçe belirlenir.

Seyahat belgesi

MADDE 84- (1) Mültecilere, valiliklerce Sözleşmede belirtilen seyahat belgesi düzenlenir.

(2) Şartlı mülteci ve ikincil koruma statüsü sahiplerinin seyahat belgesi talepleri 5682 sayılı Kanunun 18 inci maddesi çerçevesinde değerlendirilir.

Uluslararası koruma statüsünün sona ermesi

MADDE 85- (1) Uluslararası koruma statüsü sahibi kişi;

- a) Vatandaşı olduğu ülkenin korumasından kendi isteğiyle tekrar yararlanırsa,
 - b) Kaybettiği vatandaşlığını kendi isteğiyle tekrar kazanırsa,
 - c) Yeni bir vatandaşlık kazanmışsa ve vatandaşlığını kazandığı ülkenin korumasından yararlanıyorsa,
 - ç) Terk ettiği veya zulüm korkusuyla dışında bulunduğu ülkeye kendi isteğiyle tekrar dönmüşse,
 - d) Statü verilmesini sağlayan koşullar ortadan kalktığı için vatandaşı olduğu ülkenin korumasından yararlanabileceksen,
 - e) Vatsız olup da, statü verilmesine yol açan koşullar ortadan kalktığı için önceden yaşadığı ikamet ülkesine dönebilecekse,
- uluslararası koruma statüsü sona erer.

(2) Birinci fıkranın (d) ve (e) bentlerinin incelenmesinde; statü verilmesine neden olan şartların ortadan kalkıp kalkmadığı veya önemli ve kalıcı bir şekilde değişip değişmediği göz önünde bulundurulur.

(3) İkincil koruma statüsü verilmesine neden olan şartlar ortadan kalktığına veya korumaya gerek bırakmayacak derecede değiştiğinde de statü sona erer. İkincil koruma statüsü verilmesini gerektiren şartlardaki değişikliklerin önemli ve kalıcı olup olmadığı göz önünde bulundurulur.

(4) Birinci ve üçüncü fıkralarda belirtilen şartların ortaya çıkması hâlinde, statü yeniden değerlendirilebilir. Bu kişiye; statüsünün yeniden değerlendirildiği ve nedenleri yazılı olarak bildirildikten sonra, statüsünün devam etmesi gerektiğine ilişkin nedenlerini sözlü veya yazılı şekilde sunabilmesine fırsat verilir.

(5) Maddi gerekçelerini ve hukukî dayanaklarını içeren sona erme kararı, ilgiliye veya yasal temsilcisine ya da avukatına tebliğ edilir. İlgili kişi bir avukat tarafından temsil edilmiyorsa kararın sonucu, itiraz usulleri ve süreleri hakkında kendisi veya yasal temsilcisi bilgilendirilir.

Uluslararası koruma statüsünün iptali

MADDE 86- (1) Uluslararası koruma statüsü verilen kişilerden;

- a) Sahte belge kullanma, hile, aldatma yoluyla veya beyan etmediği gerçeklerle statü verilmesine neden olanların,
- b) Statü verildikten sonra, 64 üncü madde çerçevesinde hariçte tutulması gerektiği anlaşılanların, statüsü iptal edilir.

(2) Maddi gerekçelerini ve hukuki dayanaklarını içeren iptal kararı, ilgiliye veya yasal temsilcisine ya da avukatına tebliğ edilir. İlgili kişi bir avukat tarafından temsil edilmiyorsa kararın sonucu, itiraz usulleri ve süreleri hakkında kendisi veya yasal temsilcisi bilgilendirilir.

Gönüllü geri dönüş desteği

MADDE 87- (1) Başvuru sahibi ve uluslararası koruma statüsü sahibi kişilerden, gönüllü olarak geri dönmek isteyenlere, ayni ve nakdi destek sağlanabilir.

(2) Genel Müdürlük, gönüllü geri dönüş çalışmalarını, uluslararası kuruluşlar, kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşlarıyla iş birliği içerisinde yapabilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Haklar ve Yükümlülükler

Hak ve yükümlülüklerle ilişkin genel ilkeler

MADDE 88- (1) Uluslararası koruma statüsü sahibi kişiler, karşılıklılık şartından muaftır.

(2) Başvuru sahibine, başvurusu reddedilen veya uluslararası koruma statüsü sahibi kişilere sağlanan hak ve imkânlar, Türk vatandaşlarına sağlanan hak ve imkânlardan fazla olacak şekilde yorumlanamaz.

Yardım ve hizmetlere erişim

MADDE 89- (1) Başvuru sahibi veya uluslararası koruma statüsü sahibi kişi ve aile üyeleri, ilköğretim ve ortaöğretim hizmetlerinden faydalanır.

(2) Başvuru sahibi veya uluslararası koruma statüsü sahibi kişilerden İhtiyaç sahibi olanların, sosyal yardım ve hizmetlere erişimleri sağlanabilir.

(3) Başvuru sahibi veya uluslararası koruma statüsü sahibi kişilerden;

a) Herhangi bir sağlık güvencesi olmayan ve ödeme gücü bulunmayanlar, 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu hükümlerine tabidir. Genel sağlık sigortasından faydalanan kişilerin primlerinin ödenmesi için Genel Müdürlük bütçesine ödenek konulur. Primleri Genel Müdürlük tarafından ödenenlerden ödeme güçlerine göre primin tamamı veya belli bir oranı talep edilir.

b) Sağlık güvencesi veya ödeme gücünün bulunduğu veya başvurunun sadece tıbbi tedavi görmek amacıyla yapıldığı sonradan anlaşılanlar, genel sağlık sigortalılıklarının sona erdirilmesi için en geç on gün içinde Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirilir ve yapılan tedavi ve ilaç masrafları ilgililerden geri alınır.

(4) İş piyasasına erişimle ilgili olarak;

a) Başvuru sahibi veya şartlı mülteci, uluslararası koruma başvurusu tarihinden altı ay sonra çalışma izni almak için başvurabilir.

b) Mülteci veya ikincil koruma statüsü sahibi, statü almasından itibaren bağımlı veya bağımsız olarak çalışabilir. Yabancıların çalışamayacağı iş ve mesleklere ilişkin diğer mevzuatta yer alan hükümler saklıdır. Mülteci veya ikincil koruma statüsü sahibi kişiye verilecek kimlik belgesi, çalışma izni yerine de geçer ve bu durum kimlik belgesine yazılır.

c) Mülteci ve ikincil koruma statüsü sahibinin iş piyasasına erişimi, iş piyasasındaki durum ve çalışma hayatındaki gelişmeler ile istihdama ilişkin sektörel ve ekonomik şartların gerekli kıldığı hâllerde, belirli bir süre için, tarım, sanayi veya hizmet sektörleri, belirli bir meslek, işkolu veya mülki ve coğrafi alan itibarıyla sınırlandırılabilir. Ancak, Türkiye’de üç yıl ikamet eden veya Türk vatandaşıyla evli olan ya da Türk vatandaşı çocuğu olan mülteci ve ikincil koruma statüsü sahipleri için bu sınırlamalar uygulanmaz.

ç) Başvuru sahibi veya uluslararası koruma statüsü sahibi kişilerin çalışmasına ilişkin usul ve esaslar, Bakanlığın görüşü alınarak Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından belirlenir.

(5) 72 nci ve 79 uncu maddelerde sayılanlar hariç olmak üzere, muhtaç olduğu tespit edilen başvuru sahibine, Maliye Bakanlığının uygun görüşü alınarak Bakanlığın belirleyeceği usul ve esaslar çerçevesinde harçlık verilebilir.

Yükümlülükler

MADDE 90- (1) Başvuru sahibi veya uluslararası koruma statüsü sahibi kişi, bu Kısımda yazılı yükümlülüklerine ek olarak;

- a) Çalışma durumuna ait güncel bilgileri otuz gün içinde bildirmekle,
- b) Gelirlerini, taşınır ve taşınmazlarını otuz gün içinde bildirmekle,
- c) Adres, kimlik ve medeni hâl değişikliklerini yirmi iş günü içinde bildirmekle,
- ç) Kendisine sağlanan hizmet, yardım ve diğer imkânlardan haksız olarak yararlandığının tespit edilmesi hâlinde, bedellerini tamamen veya kısmen geri ödemekle,
- d) Genel Müdürlükçe kendisinden bu Kısım çerçevesinde istenilenleri yerine getirmekle, yükümlüdür.

(2) Bu Kısımda yazılı yükümlülükleri uymayanlar ile başvuruları ve uluslararası koruma statüleriyle ilgili olumsuz karar verilenlere; eğitim ve temel sağlık hakları hariç, diğer haklardan faydalanmaları bakımından sınırlama getirilebilir. Sınırlamaya ilişkin değerlendirme bireysel yapılır. Karar ilgili kişiye veya yasal temsilcisine ya da avukatına yazılı olarak tebliğ edilir. İlgili kişi bir avukat tarafından temsil edilmiyorsa kararın sonucu, itiraz usulleri ve süreleri hakkında kendisi veya yasal temsilcisi bilgilendirilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Geçici Koruma ve Uluslararası Korumaya İlişkin Diğer Hükümler

Geçici koruma

MADDE 91- (1) Ülkesinden ayrılmaya zorlanmış, ayrıldığı ülkeye geri dönemeyen, acil ve geçici koruma bulmak amacıyla kitlesel olarak sınırlarımıza gelen veya sınırlarımızı geçen yabancılara geçici koruma sağlanabilir.

(2) Bu kişilerin Türkiye'ye kabulü, Türkiye'de kalışı, hak ve yükümlülükleri, Türkiye'den çıkışlarında yapılacak işlemler, kitlesel hareketlere karşı alınacak tedbirlerle, ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlar arasındaki iş birliği ve koordinasyon, merkez ve taşrada görev alacak kurum ve kuruluşların görev ve yetkilerinin belirlenmesi, Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Uluslararası koruma süreçlerinde iş birliği

MADDE 92- (1) Bakanlık, bu Kısımda yazılı uluslararası koruma süreçleriyle ilgili konularda, 5/5/1969 tarihli ve 1173 sayılı Milletlerarası Münasebetlerin Yürütülmesi ve Koordinasyonu Hakkında Kanun çerçevesinde Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği, Uluslararası Göç Örgütü, diğer uluslararası kuruluşlar ve sivil toplum kuruluşlarıyla iş birliği yapabilir.

(2) Sözleşme hükümlerinin uygulanmasına nezaret etme görevini yerine getirmesinde, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliğiyle gerekli iş birliği sağlanır. Bakanlık, bu Kanun çerçevesindeki uluslararası koruma, başvuru, değerlendirme ve karar süreçlerini belirlemeye, bu amaçla Dışişleri Bakanlığının uygun görüşü alınmak suretiyle Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliğiyle uluslararası anlaşma niteliği taşımayan protokoller yapmaya yetkilidir.

(3) Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliğinin uluslararası koruma başvurusunda bulunmuş kişilere sınır kapıları da dâhil olmak üzere erişimi ve başvuru sahibinin de kabul etmesi şartıyla, başvurusuyla ilgili bilgilere erişimi sağlanır. Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği, başvurunun her aşamasında görüşlerini yetkililere iletebilir.

Menşe ülke bilgisi

MADDE 93- (1) Uluslararası koruma başvuruları incelenirken, etkin ve adil karar verebilmek, başvuran tarafından iddia edilen hususların doğruluğunu tespit edebilmek amacıyla menşe, ikamet ve transit ülkelerle ilgili Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği kaynakları ve diğer kaynaklardan güncel bilgi toplanır.

(2) Menşe ülke bilgi sisteminin kurulması, bilgilerin toplanması, depolanması, sistemin işletilmesi, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının kullanımına açılması Genel Müdürlükçe belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde yapılır.

Gizlilik ilkesi ve kişisel dosyaya erişim

MADDE 94- (1) Başvuru sahibinin ve uluslararası koruma statüsü sahibi kişinin tüm bilgi ve belgelerinde gizlilik esastır.

(2) Ancak, başvuru sahibi ve uluslararası koruma statüsü sahibi kişi ile yasal temsilcisi veya avukatı, başvuru sahibi ve uluslararası koruma statüsü sahibinin kişisel dosyasında yer alan belgeleri inceleyebilir, birer örneğini alabilir. Millî güvenlik ve kamu düzeninin korunması ile suç işlenmesinin önlenmesine ilişkin belgeler incelenemez ve verilemez.

Kabul ve barınma merkezleri

MADDE 95- (1) Başvuru sahibi veya uluslararası koruma statüsü sahibi kişinin, barınma ihtiyaçlarını kendisinin karşılaması esastır.

(2) Genel Müdürlük, başvuru sahibi veya uluslararası koruma statüsü sahibi kişinin barınma, iâşe, sağlık, sosyal ve diğer ihtiyaçlarının karşılanacağı kabul ve barınma merkezleri kurabilir.

(3) Merkezlerde özel ihtiyaç sahiplerinin barındırılmasına öncelik verilir.

(4) Kabul ve barınma merkezleri, valilikler tarafından işletilir. Genel Müdürlük, merkezleri, kamu kurum ve kuruluşlarıyla, Türkiye Kızılay Derneği ve göç alanında uzmanlığı bulunan kamu yararına çalışan derneklerle protokol yaparak işletirebilir.

(5) Kabul ve barınma merkezi dışında ikamet eden başvuru sahibi veya uluslararası koruma statüsü sahibi kişiler ve aile üyeleri bu merkezlerdeki hizmetlerden yararlandırılabilir.

(6) Kabul ve barınma merkezlerinde sağlanan hizmetler, satın alma yoluyla da yürütülebilir.

(7) İmkânlar ölçüsünde merkezlerde kalan ailelerin bütünlüğü korunur.

(8) Göç alanında uzmanlığı bulunan ilgili sivil toplum kuruluşu temsilcileri, Genel Müdürlüğün izniyle kabul ve barınma merkezlerini ziyaret edebilirler.

(9) Kabul ve barınma merkezlerinin kurulması, yönetimi ve işletilmesiyle ilgili usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Yabancılar ve Uluslararası Korumaya İlişkin Ortak Hükümler

Uyum

MADDE 96- (1) Genel Müdürlük, ülkenin ekonomik ve mali imkânları ölçüsünde, yabancı ile başvuru sahibinin veya uluslararası koruma statüsü sahibi kişilerin ülkemizde toplumla olan karşılıklı uyumlarını kolaylaştırmak ve ülkemizde, yeniden yerleştirildikleri ülkede veya geri döndüklerinde ülkelerinde sosyal hayatın tüm alanlarında üçüncü kişilerin aracılığı olmadan bağımsız hareket edebilmelerini kolaylaştıracak bilgi ve beceriler kazandırmak amacıyla, kamu kurum ve kuruluşları, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları, üniversiteler ile uluslararası kuruluşların öneri ve katkılarından da faydalanarak uyum faaliyetleri planlayabilir.

(2) Yabancılar, ülkenin siyasi yapısı, dili, hukuki sistemi, kültürü ve tarihi ile hak ve yükümlülüklerinin temel düzeyde anlatıldığı kurslara katılabilir.

(3) Kamusal ve özel mal ve hizmetlerden yararlanma, eğitime ve ekonomik faaliyetlere erişim, sosyal ve kültürel iletişim, temel sağlık hizmeti alma gibi konularda kurslar, uzaktan eğitim ve benzeri sistemlerle tanıtım ve bilgilendirme etkinlikleri Genel Müdürlükçe kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum kuruluşlarıyla da iş birliği yapılarak yaygınlaştırılır.

Davete uyma yükümlülüğü

MADDE 97- (1) Yabancılar, başvuru sahipleri ve uluslararası koruma statüsü sahibi kişiler;

- a) Türkiye'ye girişi veya Türkiye'de kalışı hakkında inceleme ihtiyacının doğması,
- b) Hakkında sınır dışı etme kararı alınma ihtimalinin bulunması,
- c) Bu Kanunun uygulanmasıyla ilgili işlemlerin bildirim,

nedenleriyle, ilgili valiliğe veya Genel Müdürlüğe davet edilebilirler. Davete uyulmadığında veya uyulmayacağına ilişkin ciddi şüphe olması durumunda yabancılar davet edilmeksizin kolluk tarafından getirilebilirler. Bu işlem, idari gözetim olarak uygulanamaz ve bilgi alma süresi dört saati geçemez.

Taşıyıcıların yükümlülükleri

MADDE 98- (1) Taşıyıcılar;

a) Ülkeye giriş yapmak veya ülkeden transit geçmek üzere sınır kapılarına getirmiş oldukları yabancılardan herhangi bir nedenle Türkiye'ye girişleri ve Türkiye'den transit geçişleri reddedilenleri, geldikleri ya da kesin olarak kabul edilecekleri bir ülkeye geri götürmekle,

b) Yabancıya refakat edilmesi gerekli görüldüğü durumlarda refakatçilerin gidiş ve dönüşlerini sağlamakla,

- c) Taşıdıkları kişilerin belge ve izinlerini kontrol etmekle,
- yükümlüdür.

(2) Genel Müdürlük, sınır kapılarına yolcu getiren taşıyıcılardan, Türkiye'ye hareketlerinden önce taşıyacakları yolcuların bilgilerinin verilmesini isteyebilir.

(3) Birinci ve ikinci fıkralarda yer alan yükümlülüklerle ilişkin uygulanacak usul ve esaslar, Bakanlık ve Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığınca müştereken çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Kişisel veriler

MADDE 99- (1) Yabancılar, başvuru ve uluslararası koruma statüsü sahiplerine ait kişisel veriler, Genel Müdürlükçe veya valiliklerce ilgili mevzuata ve taraf olunan uluslararası anlaşmalara uygun olarak alınır, korunur, saklanır ve kullanılır.

Tebliğat

MADDE 100- (1) Bu Kanuna ilişkin tebligat işlemleri, 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre yapılır.

(2) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar ilgilinin yabancı olduğu dikkate alınarak yönetmelikle düzenlenir.

Yetkili idare mahkemeleri

MADDE 101- (1) Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin olarak idari yargıya başvurulması hâlinde, bir yerde birden fazla idare mahkemesinin bulunması hâlinde bu davaların hangi idare mahkemesinde görüleceği Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından belirlenir.

İdari para cezası

MADDE 102- (1) Diğer kanunlara göre daha ağır bir ceza gerektirmediği takdirde;

a) 5 inci maddeye aykırı şekilde, Türkiye’ye yasa dışı giren veya Türkiye’yi yasa dışı terk eden ya da buna teşebbüs eden yabancılar hakkında ikibin Türk Lirası,

b) 9 uncu maddenin birinci ve ikinci fıkraları uyarınca Türkiye’ ye girişleri yasaklanmış olmasına rağmen Türkiye’ye girebilmiş olanlar hakkında bin Türk Lirası,

c) 56 ncı maddenin birinci fıkrasında tanınan sürede Türkiye’den ayrılmayanlar hakkında bin Türk Lirası,

ç) 57 nci, 58 inci, 60 ıncı ve 68 inci maddeler kapsamındaki işlemler sırasında kaçanlar hakkında bin Türk Lirası,

idari para cezası uygulanır.

(2) İdarî para cezası öngörülen kabahatlerin bir takvim yılı içinde tekrarı hâlinde, para cezaları yarı oranında arttırılarak uygulanır.

(3) Bu maddedeki idari para cezalarının uygulanması, Kanunda öngörülen diğer idari tedbirlerin uygulanmasına engel teşkil etmez.

(4) Bu maddedeki idari para cezaları, valilik veya kolluk birimlerince uygulanır. Verilen para cezaları tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde ödenir.

BEŞİNCİ KISIM

Göç İdaresi Genel Müdürlüğü

BİRİNCİ BÖLÜM

Kuruluş, Görev ve Yetki

Kuruluş

MADDE 103- (1) Göç alanına ilişkin politika ve stratejileri uygulamak, bu konularla ilgili kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyonu sağlamak, yabancıların Türkiye’ye giriş ve Türkiye’de kalışları, Türkiye’den çıkışları ve sınır dışı edilmeleri, uluslararası koruma, geçici koruma ve insan ticareti mağdurlarının korunmasıyla ilgili iş ve işlemleri yürütmek üzere İçişleri Bakanlığına bağlı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü kurulmuştur.

Görev ve yetki

MADDE 104- (1) Genel Müdürlüğün görev ve yetkileri şunlardır:

a) Göç alanına ilişkin, mevzuatın ve idari kapasitenin geliştirilmesi, politika ve stratejilerin belirlenmesi konularında çalışmalar yürütmek ve Bakanlar Kurulunca belirlenen politika ve stratejilerin uygulanmasını izlemek ve koordine etmek.

b) Göç Politikaları Kurulunun sekretarya hizmetlerini yürütmek, Kurul kararlarının uygulanmasını takip etmek.

c) Göçle ilgili iş ve işlemleri yürütmek.

ç) 19/9/2006 tarihli ve 5543 sayılı İskân Kanununda Bakanlığa verilen görevleri yürütmek.

d) İnsan ticareti mağdurlarının korunmasına ilişkin iş ve işlemleri yürütmek,

e) Türkiye’de bulunan vatansız kişileri tespit etmek ve bu kişilerle ilgili iş ve işlemleri yürütmek.

f) Uyum süreçlerine ilişkin iş ve işlemleri yürütmek.

g) Geçici korumaya ilişkin iş ve işlemleri yürütmek.

ğ) Düzensiz göçle mücadele edilebilmesi amacıyla kolluk birimleri ve ilgili kamu kurum ve kuruluşları arasında koordinasyonu sağlamak, tedbirler geliştirmek, alınan tedbirlerin uygulanmasını takip etmek.

h) Kamu kurum ve kuruluşlarının göç alanına yönelik faaliyetlerinin programlanmasına ve projelendirilmesine yardımcı olmak, proje tekliflerini değerlendirmek ve onaylamak, yürütülen çalışma ve projeleri izlemek, bu çalışma ve projelerin uluslararası standartlara uygun şekilde yürütülmesine destek vermek.

ı) Mevzuatla verilen diğer görevleri yürütmek.

(2) Genel Müdürlük, görevleriyle ilgili konularda kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları, özel sektör ve uluslararası kuruluşlarla iş birliği ve koordinasyonu sağlamakla yetkilidir.

(3) Genel Müdürlüğün bu Kanun kapsamındaki her tür bilgi ve belge talebi, ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından geciktirilmeden yerine getirilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Göç Politikaları Kurulu

Göç Politikaları Kurulu ve görevleri

MADDE 105- (1) Göç Politikaları Kurulu, İçişleri Bakanının başkanlığında, Aile ve Sosyal Politikalar, Avrupa Birliği, Çalışma ve Sosyal Güvenlik, Dışişleri, İçişleri, Kültür ve Turizm, Maliye, Milli Eğitim, Sağlık ve Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme bakanlıkları müsteşarları ile Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanı ve Göç İdaresi Genel Müdüründen oluşur. Toplantı gündemine göre, konuyla ilgili bakanlık, ulusal veya uluslararası diğer kurum ve kuruluşlar ile sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri toplantıya davet edilebilir.

(2) Kurul, Kurul Başkanının çağrısı üzerine her yıl en az bir kez toplanır. Gerekli görüldüğü hâllerde Kurul Başkanının çağrısıyla olağanüstü toplanabilir. Toplantı gündemi, üyelerin görüşü alınarak Başkan tarafından belirlenir. Kurulun sekreteryaya hizmetleri, Genel Müdürlük tarafından yerine getirilir.

(3) Kurulun görevleri şunlardır:

- a) Türkiye'nin göç politika ve stratejilerini belirlemek, uygulanmasını takip etmek.
- b) Göç alanında strateji belgeleri ile program ve uygulama belgelerini hazırlamak.
- c) Kitlemel akın durumunda uygulanacak yöntem ve tedbirleri belirlemek.
- ç) İnsani mülahazalarla toplu hâlde Türkiye'ye kabul edilecek yabancılar ile bu yabancıların ülkeye giriş ve ülkede kalışlarıyla ilgili usul ve esasları belirlemek.
- d) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının önerileri çerçevesinde, Türkiye'nin ihtiyaç duyduğu yabancı işgücü ile Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının da görüşleri doğrultusunda tarım alanlarındaki mevsimlik işler için gelecek yabancılara ilişkin esasları belirlemek.
- e) Yabancılar verilecek uzun dönem ikamet iznine ilişkin şartları belirlemek.
- f) Göç alanında yabancı ülkeler ve uluslararası kuruluşlarla etkin iş birliği ve bu alandaki çalışmaların çerçevesini belirlemek.
- g) Göç alanında görev yapan kamu kurum ve kuruluşları arasında koordinasyonun sağlanmasına yönelik kararlar almak.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Merkez, Taşra ve Yurt Dışı Teşkilatı, Hizmet Birimleri

Teşkilat

MADDE 106- (1) Genel Müdürlük, merkez, taşra ve yurt dışı teşkilatından oluşur.

(2) Genel Müdürlük merkez teşkilatı ekli (I) sayılı cetvelde gösterilmiştir.

Genel Müdür

MADDE 107- (1) Genel Müdür, Genel Müdürlüğün en üst amiri olup, Bakana karşı sorumludur.

(2) Genel Müdürün görevleri şunlardır:

a) Genel Müdürlüğü mevzuat hükümlerine, Hükümet programı ve politikalarına uygun olarak yönetmek.

b) Genel Müdürlüğün görev alanına giren hususlarda gerekli mevzuat çalışmalarını yürütmek, belirlenen strateji, amaç ve performans ölçütleri doğrultusunda Genel Müdürlüğü yönetmek.

c) Genel Müdürlüğün faaliyet ve işlemlerini denetlemek, yönetim sistemlerini gözden geçirmek, kurumsal yapı ile yönetim süreçlerinin etkililiğini gözetmek ve yönetimin geliştirilmesini sağlamak.

ç) Genel Müdürlüğün orta ve uzun vadeli strateji ve politikalarını belirlemek, bu amaçla uluslararası kuruluşlar, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşlarıyla iş birliği yapılmasını sağlamak.

d) Faaliyet alanına giren konularda kamu kurum ve kuruluşlarıyla iş birliği ve koordinasyonu sağlamak.

(3) Genel Müdürlüğün yönetim ve koordinasyonunda Genel Müdüre yardımcı olmak üzere, iki Genel Müdür yardımcısı atanabilir. Genel Müdür yardımcıları, Genel Müdür tarafından verilen görevleri yerine getirir ve Genel Müdüre karşı sorumludur.

Hizmet birimleri

MADDE 108 - (1) Genel Müdürlüğün hizmet birimleri ve görevleri şunlardır:

a) Yabancılar Dairesi Başkanlığı:

1) Düzenli göçle ilgili iş ve işlemleri yürütmek,

2) Düzensiz göçle ilgili iş ve işlemleri yürütmek,

3) 5543 sayılı Kanunda Bakanlığa verilen görevleri yürütmek,

4) Türkiye’de bulunan vatansız kişilerle ilgili iş ve işlemleri yürütmek,

5) Düzensiz göçle mücadele edilebilmesi amacıyla kolluk birimleri ve ilgili kamu kurum ve kuruluşları arasında koordinasyonu sağlamak, tedbirler geliştirmek, alınan tedbirlerin uygulanmasını takip etmek,

6) Türkiye’nin taraf olduğu geri kabul anlaşmalarının üçüncü ülke vatandaşları ile vatansız kişilere ilişkin hükümlerini yürütmek.

7) Genel Müdür tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

b) Uluslararası Koruma Dairesi Başkanlığı:

1) Uluslararası korumaya ilişkin iş ve işlemleri yürütmek.

2) Geçici korumaya ilişkin iş ve işlemleri yürütmek.

3) Menşe ülkelerle ilgili bilgileri toplamak ve güncellemek.

- 4) Genel Müdür tarafından verilen diğer görevleri yapmak.
- c) İnsan Ticareti Mağdurlarını Koruma Dairesi Başkanlığı:
 - 1) İnsan ticaretiyle mücadele ve mağdurların korunmasına ilişkin iş ve işlemleri yürütmek.
 - 2) İnsan ticaretiyle mücadele ve mağdurların korunmasına ilişkin projeleri yürütmek.
 - 3) İnsan ticareti mağdurlarına yönelik yardım hatlarını kurmak, işletmek veya işlettirmek.
 - 4) Genel Müdür tarafından verilen diğer görevleri yapmak.
- ç) Göç Politika ve Projeleri Dairesi Başkanlığı:
 - 1) Göç alanında politika ve stratejiler belirlenmesine yönelik çalışmalar yürütmek ve belirlenen politika ve stratejilerin uygulanmasını izlemek ve koordine etmek.
 - 2) Göç Politikaları Kurulunun sekretarya hizmetlerini yürütmek, Kurul kararlarının uygulanmasını takip etmek.
 - 3) Göç alanına ilişkin projeleri yürütmek.
 - 4) Kamu kurum ve kuruluşlarının göç alanına yönelik faaliyetlerinin programlanmasına ve projelendirilmesine yardımcı olmak, proje tekliflerini değerlendirmek ve onaylamak, yürütülen çalışma ve projeleri izlemek, bu çalışma ve projelerin uluslararası standartlara uygun şekilde yürütülmesine destek vermek.
 - 5) Göç alanına ilişkin inceleme, araştırma ve etki analizleri yapmak veya yaptırmak.
 - 6) Türkiye İstatistik Kurumuyla iş birliği hâlinde göç alanına ve insan ticaretiyle mücadele ve mağdurların korunmasına ilişkin istatistikleri yayınlamak.
 - 7) Yıllık göç raporunu hazırlamak ve yayınlamak
 - 8) Genel Müdür tarafından verilen diğer görevleri yapmak.
- d) Uyum ve İletişim Dairesi Başkanlığı:
 - 1) Yabancıların toplumla olan karşılıklı uyumlarına ilişkin iş ve işlemleri yürütmek.
 - 2) Genel Müdürlüğün görev alanıyla ilgili konularda kamuoyunu bilgilendirmek ve toplumsal bilinci arttırmaya yönelik çalışmalar yapmak.
 - 3) Basın ve halkla ilişkiler faaliyetlerini planlamak ve yürütmek.
 - 4) Genel Müdür tarafından verilen diğer görevleri yapmak.
- e) Bilgi Teknolojileri Dairesi Başkanlığı:
 - 1) Genel Müdürlüğün görev alanıyla ilgili bilgi sistemleri kurmak, işletmek ve işlettirmek.
 - 2) Bu Kanun kapsamındaki kişisel verilerin alınması, korunması, saklanması ve kullanılmasına ilişkin altyapı iş ve işlemlerini yürütmek.
 - 3) Genel Müdürlük birimleri arasında haberleşmeyi yürütmek, elektronik evrakın kayıt, tasnif ve dağıtımını sağlamak, bilişim ve haberleşme ihtiyaçları ile bağlantılı yazılımları temin etmek, oluşturmak ve geliştirmek.
 - 4) Genel Müdür tarafından verilen diğer görevleri yapmak.
- f) Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı:
 - 1) Genel Müdürlüğün görev alanıyla ilgili konularda diğer ülkeler ve uluslararası alanda faaliyet gösteren kuruluşlarla iletişim ve iş birliğini yürütmek, gerekli bağlantıyı ve koordinasyonu sağlamak, yeni iş birliği alanlarına yönelik çalışmalar yapmak.

2) Genel Müdürlüğün görev ve faaliyet alanına giren konularda Avrupa Birliği ile ilişkilerin yürütülmesini sağlamak.

3) Genel Müdürlük personelinin yurt dışında geçici görevlendirilmeleriyle ilgili işlemleri yürütmek.

4) Genel Müdürlüğün görev alanıyla ilgili ülkeye gelen yabancı heyet ve yetkililerin ziyaretlerini programlamak, uluslararası toplantı, konferans, seminer ve benzeri faaliyetlerin düzenlenmesiyle ilgili çalışma yapmak, koordinasyonu sağlamak.

5) Genel Müdürlüğün görev alanına giren konularda yabancı ülkelerde gerçekleşen faaliyet ve gelişmeleri izlemek.

6) Türkiye’deki diplomatik temsilciliklerde göç konularında görev yapan yetkililerle temasları yürütmek.

7) Genel Müdür tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

g) Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı:

1) 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 22/12/2005 tarihli ve 5436 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 15 inci maddesi ve diğer mevzuatla strateji geliştirme ve mali hizmetler birimlerine verilen görevleri yapmak.

2) Genel Müdür tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

ğ) Hukuk Müşavirliği:

1) 26/9/2011 tarihli ve 659 sayılı Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdareleri ve Özel Bütçeli İdarelerde Hukuk Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre hukuk birimlerine verilen görevleri yapmak.

2) Genel Müdür tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

h) İnsan Kaynakları Dairesi Başkanlığı:

1) Genel Müdürlüğün insan gücü politikası ve planlaması ile insan kaynakları sisteminin geliştirilmesi ve performans ölçütlerinin oluşturulması konusunda çalışmalar yapmak ve tekliflerde bulunmak.

2) Genel Müdürlük personelinin atama, nakil, terfi, emeklilik ve benzeri özlük işlemlerini yürütmek.

3) Genel Müdür tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

ı) Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı:

1) 5018 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde kiralama ve satın alma işlerini yürütmek, temizlik, güvenlik, aydınlatma, ısıtma, onarım, taşıma ve benzeri hizmetleri yapmak veya yaptırmak.

2) Genel Müdürlüğün taşınır ve taşınmazlarına ilişkin işlemleri ilgili mevzuat çerçevesinde yürütmek.

3) Genel evrak ve arşiv faaliyetlerini düzenlemek ve yürütmek.

4) Genel Müdürlüğün sivil savunma ve seferberlik ile afet ve acil durum hizmetlerini planlamak ve yürütmek.

5) 9/10/2003 tarihli ve 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanununa göre yapılacak bilgi edinme başvurularını etkin, süratli ve doğru bir şekilde sonuçlandırmak üzere gerekli tedbirleri almak.

6) Merkezler ve insan ticareti mağdurları sığınma evleri kurmak, işletmek veya işlettirmek.

7) Genel Müdür tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

i) Eğitim Dairesi Başkanlığı:

- 1) Genel Müdürlüğün görev alanıyla ilgili eğitim faaliyetlerini planlamak ve uygulamak.
- 2) Bilimsel nitelikli yayınlar yapmak.
- 3) Seminer, sempozyum, konferans ve benzeri etkinlikler düzenlemek.
- 4) Ulusal ve uluslararası yayın, mevzuat, mahkeme kararları ile diğer bilgi ve belgeleri izlemek, derlemek ve ilgili dairelere bildirmek.
- 5) Genel Müdür tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

Taşra teşkilatı

MADDE 109- (1) Genel Müdürlük, ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde taşra teşkilatı kurmaya yetkilidir.

Yurt dışı teşkilatı

MADDE 110- (1) Genel Müdürlük, 13/12/1983 tarihli ve 189 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Yurtdışı Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararname esaslarına uygun olarak yurt dışı teşkilatı kurmaya yetkilidir.

(2) Büyükelçiliklerde görev alan göç müşavirlerinin görevleri şunlardır:

a) Görevli oldukları ülkelerdeki kurum ve kuruluşlarla Genel Müdürlük arasında göç alanına ilişkin iş birliği ve koordinasyonu sağlamak.

b) Genel Müdürlüğün görev alanına giren konulardaki gelişmeleri izlemek ve Genel Müdürlüğe iletmek.

c) Bulundukları ülkeyle ülkemiz arasında göç alanındaki mevzuatın uygulanmasını takip etmek,

ç) Düzensiz göçe konu yabancıların sınır dışı edileceği veya gönüllü geri dönüşlerinin sağlanacağı ülkelerde bu faaliyetleri kolaylaştırmak amacıyla gerekli temas ve bağlantıları kurmak.

d) Menşe ülke bilgilerine ilişkin işlemleri yürütmek.

e) Genel Müdürlükçe insan ticaretiyle mücadele ve mağdurların korunması alanına ilişkin olarak verilecek görevleri yapmak.

f) Görevli oldukları ülkelerle müştereken yürütülecek göç ve insan ticaretiyle mücadele ve mağdurların korunması alanına ilişkin proje tekliflerini önermek, hazırlamak ve yürütülen projeleri takip etmek.

g) Genel Müdürlükçe verilecek diğer görevleri yapmak.

(3) Konsolosluklarda görev alan göç ataşelerinin görevleri şunlardır:

a) Konsolosluklara yapılacak vize ve ikamet izni başvurularını almak ve sonuçlandırmak.

b) Başvurularla ilgili bilgi ve belge toplamak, eksik bilgi ve belgeleri yabancından talep etmek, gerektiğinde ilgiliyle mülakatlar yaparak değerlendirmek ve bunları kayıt altına almak.

c) Konsolosluklarca karara bağlanabilecek vize başvurularını doğrudan, ikamet izni başvuruları ile Genel Müdürlüğün kararını gerektiren vize başvurularını ise Genel Müdürlüğün kararını aldıktan sonra konsolosun onayına sunmak.

ç) Türkiye’den sınır dışı edilecek veya gönüllü geri dönecek yabancıların, gidecekleri ülkedeki iş ve işlemlerinde yardımcı olmak.

d) Görev yaptıkları ülkede göç konuları ile ilgili gelişmeleri takip etmek ve yıllık raporlar hazırlamak.

e) Göç alanına ilişkin konsoloslar tarafından verilen diğer görevleri yürütmek.

f) Genel Müdürlükçe verilecek diğer görevleri yürütmek.

Çalışma grupları ve düzenleme yetkisi

MADDE 111- (1) Genel Müdürlük merkez teşkilatında, hizmetlerin yürütülebilmesi amacıyla, birim amirlerinin teklifi ve Genel Müdürün onayıyla çalışma grupları oluşturulabilir. Gruplar, Genel Müdür tarafından görevlendirilecek bir uzmanın koordinasyonunda faaliyet gösterir.

(2) Genel Müdürlük, görev, yetki ve sorumluluk alanına giren konularda idari düzenleme yapmaya yetkilidir.

Yöneticilerin sorumlulukları ve yetki devri

MADDE 112- (1) Genel Müdürlüğün her kademedeki yöneticileri, görevlerini mevzuata, stratejik plan ve programlara, performans ölçütlerine ve hizmet kalite standartlarına uygun olarak yürütmekten üst kademelere karşı sorumludur.

(2) Genel Müdür ve her kademedeki Genel Müdürlük yöneticileri, sınırları açıkça belirtilmek ve yazılı olmak şartıyla yetkilerinden bir kısmını alt kademelere devredebilir.

Yetki devri, uygun araçlarla ilgililere duyurulur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Sürekli Kurul ve Komisyonlar ile Geçici Komisyonlar

Sürekli kurul ve komisyonlar

MADDE 113- (1) Genel Müdürlüğün sürekli kurul ve komisyonları şunlardır:

- a) Göç Danışma Kurulu.
- b) Uluslararası Koruma Değerlendirme Komisyonu.
- c) Düzensiz Göçle Mücadele Koordinasyon Kurulu.

(2) Sürekli kurul ve komisyonların üyelerinin yeterlilikleri, olağan ve olağanüstü toplantılarının yer ve zamanı ile çalışma ve karar verme usul ve esasları ile kurul ve komisyonlara ilişkin diğer hususlar yönetmelikle belirlenir.

(3) Sürekli kurul ve komisyonların sekreteryası ve destek hizmetleri Genel Müdürlük tarafından sağlanır.

Göç Danışma Kurulu

MADDE 114- (1) Göç Danışma Kurulu, Bakanlık Müsteşarı veya görevlendireceği müsteşar yardımcısının başkanlığında, Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığı, Avrupa Birliği, Çalışma ve Sosyal Güvenlik ve Dışişleri bakanlıklarının en az daire başkanı seviyesindeki temsilcileri, Genel Müdür, genel müdür yardımcıları, Yabancılar Dairesi, Uluslararası Koruma Dairesi, İnsan Ticareti Mağdurlarını Koruma Dairesi, Uyum ve İletişim Dairesi ve Göç Politika ve Projeleri Dairesi başkanları, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği Türkiye Temsilcisi, Uluslararası Göç Örgütü Türkiye Temsilcisi, göç konularıyla ilgili beş öğretim elemanı ve göç alanında çalışmalarda bulunan beş sivil toplum kuruluşu temsilcisinden oluşur. Kurul toplantılarına Başkan tarafından, yurt içi ve yurt dışından göç alanında uzman kişiler çağrılarak görüşleri alınabilir. Kurul yılda iki kez olağan olarak toplanır. Kurul, ayrıca Başkanın çağrısı üzerine her zaman olağanüstü toplanabilir. Toplantı gündemi, Başkan tarafından belirlenir.

(2) Öğretim elemanları ve sivil toplum kuruluşu temsilcileri, Bakanlıkça belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde seçilir.

(3) Kurulun görevleri şunlardır:

- a) Göç uygulamalarını izlemek ve önerilerde bulunmak.
- b) Göç alanında yapılması planlanan yeni düzenlemeleri değerlendirmek.
- c) Göç politikaları ve hukuku alanında bölgesel ve uluslararası gelişmeleri değerlendirmek ve bu gelişmelerin Türkiye'ye yansımalarını incelemek.
- ç) Göçle ilgili mevzuat çalışmalarını ve uygulamalarını değerlendirmek.
- d) Göç alanında çalışmalar yapmak üzere alt komisyonlar kurmak, komisyon çalışmaları sonrasında ortaya çıkacak raporları değerlendirmek.

(4) Kurulun tavsiye niteliğindeki kararları, Genel Müdürlük ile kamu kurum ve kuruluşlarınca değerlendirilir.

Uluslararası Koruma Değerlendirme Komisyonu

MADDE 115- (1) Uluslararası Koruma Değerlendirme Komisyonu, Genel Müdürlük temsilcisi başkanlığında, Adalet ve Dışişleri bakanlıklarınca görevlendirilen birer temsilci ve bir göç uzmanından oluşur. Komisyona, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği Türkiye Temsilciliği temsilcisi gözlemci olarak katılmak üzere davet edilebilir. Genel Müdürlük merkez veya taşra teşkilatında, bir veya birden fazla komisyon kurulabilir. Genel Müdürlük temsilcisi ve göç uzmanı iki yıl, diğer üyeler ise en az bir yıl için asıl ve yedek olmak üzere belirlenir. Komisyon başkan ve üyelerine, görevleri süresince ek görev verilmez.

(2) Komisyonun görevleri şunlardır:

- a) İdari gözetim kararları ve kabul edilemez başvurularla ilgili kararlar ile hızlandırılmış değerlendirme sonucu verilen kararlar hariç, uluslararası koruma başvuruları hakkında verilen kararlar ile başvuru ve uluslararası koruma statüsü sahibi hakkındaki diğer kararlara karşı itirazları değerlendirmek ve karar vermek.
- b) Uluslararası korumanın sona ermesi ya da iptaline yönelik kararlara karşı itirazları değerlendirmek ve karar vermek.

(3) Komisyonlar, doğrudan Genel Müdürün koordinasyonunda çalışır.

Düzensiz Göçle Mücadele Koordinasyon Kurulu

MADDE 116- (1) Düzensiz Göçle Mücadele Koordinasyon Kurulu, Bakanlık Müsteşarı veya görevlendireceği müsteşar yardımcısı başkanlığında, Genelkurmay Başkanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik ve Dışişleri bakanlıkları ile Millî İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı, ilgili kolluk birimleri ve Genel Müdürlüğün en az daire başkanı seviyesindeki temsilcilerinden oluşur.

(2) Kurul toplantılarına, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının merkez ve taşra birimleri, sivil toplum kuruluşları, uluslararası kuruluş temsilcileri ile konuyla ilgili uzmanlar çağrılabilir. Kurul, gündemli olarak altı ayda bir toplanır. Kurul, ayrıca Başkanın çağrısı üzerine her zaman olağanüstü toplanabilir. Toplantı gündemi, üyelerin görüşü alınmak suretiyle Başkan tarafından belirlenir.

(3) Kurulun görevleri şunlardır:

- a) Düzensiz göçle etkin şekilde mücadele edilebilmesi amacıyla kolluk birimleri ve ilgili kamu kurum ve kuruluşları arasında koordinasyonu sağlanmak.

- b) Yasadışı olarak Türkiye’ye giriş ve Türkiye’den çıkış yollarını tespit ederek önlemler geliştirmek.
 - c) Düzensiz göçe yönelik tedbirleri geliştirmek.
 - ç) Düzensiz göçle mücadele alanında mevzuat oluşturma ve uygulama çalışmalarını planlamak ve uygulanmasını izlemek.
- (4) Kurulun kararları, kamu kurum ve kuruluşlarınca öncelikle değerlendirilir.

Geçici komisyonlar

MADDE 117- (1) Genel Müdürlük, görev alanına giren konularla ilgili olarak çalışmalarda bulunmak üzere Bakan onayıyla, kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, uluslararası kuruluşlar ile konuyla ilgili uzmanların katılımıyla geçici komisyonlar oluşturabilir.

(2) Geçici komisyonların oluşumu, üye sayısı, görevlendirme ve seçilme yeterlilikleri, olağan ve olağanüstü toplantılarının yer ve zamanı, çalışma, karar alma usul ve esasları ile kurullarla ilgili diğer hususlar yönetmelikle belirlenir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Atama ve Personele İlişkin Hükümler

Atama ve görevlendirme

MADDE 118 - (1) Genel Müdürlükte, Genel Müdür ve Genel Müdür Yardımcısı kadrolarına müşterek kararla, diğer kadrolara Genel Müdürün teklifi üzerine Bakan onayıyla atama yapılır.

(2) Genel Müdürlüğün görev alanıyla ilgili konularda çalıştırılmak üzere bütün kamu kurum ve kuruluşlarının personeli, kendilerinin ve kurumlarının muvafakatiyle Genel Müdürlükte geçici olarak görevlendirilebilir. Görevlendirme, personelin aylık, ödenek, her tür zam ve tazminatlar ile diğer mali ve sosyal hak ve yardımları kendi kurumlarınca ödenmek kaydıyla yapılır. Bu şekilde görevlendirilen personel, kurumlarından aylıklı izinli sayılır, Genel Müdürlükte geçen hizmet süreleri mesleki kıdemlerinden kabul edilir ve asıl kadrosuyla ilgili devam eder. Bunların terfileri başkaca bir işleme gerek kalmaksızın süresinde yapılır. Görevlendirilecek personel sayısı, mevcut personelin yüzde otuzunu aşamaz.

Personele ilişkin hükümler

MADDE 119- (1) Genel Müdürlük merkez teşkilatında Göç Uzmanı ve Göç Uzman Yardımcısı, taşra teşkilatında İl Göç Uzmanı ve İl Göç Uzman Yardımcısı istihdam edilebilir.

(2) Göç Uzman Yardımcılığı ve İl Göç Uzman Yardımcılığına atanabilmek için, 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinde sayılan şartlara ek olarak hukuk, siyasal bilgiler, iktisat, işletme ve uluslararası ilişkiler alanında en az dört yıllık lisans eğitimi veren ve bunların dışında yönetmelikle belirlenen fakültelerden veya bunlara denkliği Yükseköğretim Kurulu tarafından kabul edilen yurt içindeki ve yurt dışındaki yükseköğretim kurumlarından mezun olmak ve yapılacak özel yarışma sınavında başarılı olmak gerekir. Göç Uzman Yardımcılığı ve İl Göç Uzman Yardımcılığı yarışma sınavı, yazılı ve sözlü aşamalarından oluşur.

(3) Göç Uzman Yardımcılarının mesleğe alınmaları, yarışma sınavı, tez hazırlama ve yeterlik sınavları ile uzmanlığa atanmaları hakkında 657 sayılı Kanunun ek 41 inci maddesi hükümleri uygulanır.

(4) İl Göç Uzman Yardımcılığına atanmalar, en az üç yıl fiilen çalışmak kaydıyla açılacak yeterlik sınavına girme hakkını kazanırlar. Sınavda başarılı olamayanlar veya geçerli mazereti olmaksızın sınav hakkını kullanmayanlara, bir yıl içinde ikinci kez sınav hakkı verilir. İkinci sınavda başarı gösteremeyen veya sınav hakkını kullanmayanlar İl Göç Uzman Yardımcısı unvanını kaybederler ve durumlarına uygun memur unvanlı kadrolara atanırlar. İl Göç Uzmanı ve İl Göç Uzman Yardımcılarının mesleğe alınmaları, yarışma sınavı, komisyonların oluşumu, yetiştirilmeleri, yeterlik sınavları, atanmaları, eğitimleri, çalışma ve görevlendirilmelerine ilişkin usul ve esaslar ile diğer hususlar yönetmelikle düzenlenir.

(5) Genel Müdürlükte özel bilgi ve uzmanlığı gerektiren işlerde sözleşmeyle yabancı uzman istihdam edilebilir. Bu personele ödenecek aylık ücretin net tutarı, birinci dereceli Göç Uzmanına mali haklar kapsamında ödenen aylık net tutarı geçmemek üzere Genel Müdür tarafından belirlenir ve bunlar 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılır. Bu şekilde istihdam edilecek personel sayısı, Genel Müdürlüğün toplam kadro sayısının yüzde birini geçemez ve bunların istihdamına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

(6) Genel Müdürlükte, Genel Müdür, Genel Müdür yardımcıları ile Göç Politika ve Projeleri Dairesi, Uyum ve İletişim Dairesi, Dış İlişkiler Dairesi, Strateji Geliştirme Dairesi ve Destek Hizmetleri Dairesi başkanları ile göç müşavirleri mülki idare amirliği hizmetleri sınıfından atanır veya görevlendirilir.

Kadrolar

MADDE 120- (1) Genel Müdürlüğün kadrolarının tespiti, ihdası, kullanımı ve iptali ile kadrolara ilişkin diğer hususlar, 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre düzenlenir.

ALTINCI BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

Yönetmelik

MADDE 121- (1) Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar çıkarılacak yönetmeliklerle belirlenir.

Atıf yapılan hükümler

MADDE 122- (1) Diğer mevzuatta, 15/7/1950 tarihli ve 5683 sayılı Yabancıların Türkiye’de İkamet ve Seyahatleri Hakkında Kanuna yapılmış olan atıflar, bu Kanuna yapılmış sayılır. Diğer mevzuatta geçen yabancılara mahsus “ikamet tezkeresi” ibaresinden, bu Kanundaki “ikamet izni” anlaşılır.

Değiştirilen hükümler

MADDE 123- (1) 15/7/1950 tarihli ve 5682 sayılı Pasaport Kanununun 34 üncü maddesinde yer alan “vatandaşlar ve yabancılara” ibaresi “vatandaşlara” şeklinde değiştirilmiştir.

(2) 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununun 88 inci maddesinin birinci fıkrasına (e) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bentler eklenmiştir:

“(f) Uzun dönem ikamet izni bulunanlar,

(g) İnsan ticareti suçunun mağduru olanlar.”

(3) 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun;

a) 36 ncı maddesinin “Ortak Hükümler” başlıklı bölümünün (A) fıkrasının (11) numaralı bendine “Enerji ve Tabii Kaynaklar Uzman Yardımcıları” ibaresinden sonra gelmek üzere “, Göç Uzman Yardımcıları, İl Göç Uzman Yardımcıları” ibaresi, “Enerji ve Tabii Kaynaklar Uzmanlığına” ibaresinden sonra gelmek üzere “, Göç Uzmanlığına, İl Göç Uzmanlığına” ibaresi eklenmiştir.

b) 152 nci maddesinin “II- Tazminatlar” kısmının “A- Özel Hizmet Tazminatı” bölümünün (ğ) bendine “Yükseköğretim Kurulu Uzmanları” ibaresinden sonra gelmek üzere “, Göç Uzmanları” ibaresi, (h) bendine “İçişleri Bakanlığı İl Planlama Uzmanları,” ibaresinden sonra gelmek üzere “İl Göç Uzmanları,” ibaresi eklenmiştir.

c) Eki (I) sayılı Ek Gösterge Cetvelinin “I- Genel İdare Hizmetleri Sınıfı “bölümünün (g) bendine “Avrupa Birliği İşleri Uzmanları,” ibaresinden sonra gelmek üzere “Göç Uzmanları,” ibaresi, (h) bendine “İçişleri Bakanlığı Planlama Uzmanları,” ibaresinden sonra gelmek üzere “İl Göç Uzmanları,” ibaresi eklenmiştir.

(4) 14/2/1985 tarihli ve 3152 sayılı İçişleri Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 29 uncu maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir:

“e) Göç İdaresi Genel Müdürlüğü.”

(5) 27/2/2003 tarihli ve 4817 sayılı Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanunun;

a) 5 inci maddesinin birinci fıkrasında geçen “İkamet izninin süresi ile” ibaresi metinden çıkarılmıştır.

b) 8 inci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

“1) Uluslararası koruma başvurusunda bulunan ve İçişleri Bakanlığınca şartlı mülteci statüsü verilen yabancı ve vatansız kişilere,”

c) 12 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yabancılar, ilk çalışma izni başvurularını bulundukları ülkelerdeki Türkiye Cumhuriyeti konsolosluklarına yapar. Konsolosluk, bu başvuruları doğrudan Bakanlığa iletir. Bakanlık, ilgili mercilerin görüşlerini alarak 5 inci maddeye göre başvuruları değerlendirir; durumu uygun görülen yabancılara çalışma izni verir. Yabancılar, konsolosluklardan almış oldukları çalışma izinlerinde belirtilen süre kadar Türkiye’de kalıp çalışabilir.”

ç) 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(c) İçişleri Bakanlığının olumsuz görüş bildirmesi,”

d) 16 ncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(a) Yabancı hakkında sınır dışı etme kararı alınmış olması veya Türkiye’ye girişinin yasaklanması,”

(6) 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (I) sayılı cetvele 54 üncü sırasından sonra gelmek üzere “55) Göç İdaresi Genel Müdürlüğü” sırası eklenmiştir.

(7) 25/4/2006 tarihli ve 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununun;

a) 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (bb) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“bb) Yabancılar kütüğü: Türkiye’de Vatansız Kişi Kimlik Belgesi alanlar ve herhangi bir amaçla en az doksan gün süreli ikamet izni verilenlerle, yasal olarak bulunan yabancılardan yabancılar kimlik numarası talep edenlerin kayıtlarının tutulduğu kütüğü,”

b) 8 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) Türkiye’de herhangi bir amaçla en az doksan gün süreli ikamet izni alan yabancılar, Genel Müdürlükçe yabancılar kütüğüne kayıt edilir. Ancak, Türkiye’de yasal olarak bulunan yabancılar da talep etmeleri hâlinde yabancılar kütüğüne kayıt edilir. Bu kütüğe kayıt edilen yabancılar, her tür nüfus olayını nüfus müdürlüklerine beyan etmekle yükümlüdürler. Diplomatik misyon mensupları bu hükmün dışındadır.”

(8) 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun;

a) 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (27) numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“27) Uluslararası koruma başvurusu veya statüsü sahibi ve vatansız kişi: İçişleri Bakanlığı tarafından başvuru sahibi, mülteci, ikincil koruma veya şartlı mülteci statüsü sahibi veya vatansız olarak tanınan kişileri,”

b) 60 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin (2) numaralı alt bendi aşığıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“2) Uluslararası koruma başvurusu veya statüsü sahibi ve vatansız olarak tanınan kişiler,”

c) 61 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendindeki “vatansız ve sığınmacı sayıldıkları” ibaresi “uluslararası koruma başvurusu yaptıkları veya uluslararası koruma statüsü aldıkları veya vatansız kişi sayıldıkları” şeklinde değiştirilmiştir.

(9) Ekli (1), (2) ve (3) sayılı listelerde yer alan kadrolar ihdas edilerek, 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvele “Göç İdaresi Genel Müdürlüğü” bölümü olarak eklenmiştir.

(10) 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye ekli (II) sayılı cetvelin 9 uncu sırasına “Basın-Yayın ve Enformasyon,” ibaresinden sonra gelmek üzere “Göç İdaresi,” ibaresi eklenmiştir.

Yürürlükten kaldırılan mevzuat

MADDE 124- (1) 15/7/1950 tarihli ve 5683 sayılı Yabancıların Türkiye’de İkamet ve Seyahatleri Hakkında Kanun ile 15/7/1950 tarihli ve 5682 sayılı Pasaport Kanununun 4 üncü, 6 ncı, 7 nci, 8 inci, 9 uncu, 10 uncu, 11 inci, 24 üncü, 25 inci, 26 ncı, 28 inci, 29 uncu, 32 ncı, 33 üncü, 35 inci, 36 ncı, 38 inci ve ek 5 inci maddeleri, 5 inci maddesinin birinci ve ikinci fıkraları ile 34 üncü maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Genel Müdürlüğün görev alanına giren konularla ilgili Emniyet Genel Müdürlüğünce tutulan dosya, yazılı ve elektronik ortamdaki kayıt ve diğer dokümanlar ile bilgi sistemleri, elektronik projeler ve veri tabanları Genel Müdürlüğe ve ilgili taşra birimlerine kademeli olarak devredilir. Devre ilişkin olarak, Emniyet Genel Müdürlüğü ile Genel Müdürlük arasında bu maddenin yayımı tarihinden itibaren altı ay içerisinde protokol yapılır ve Bakan onayıyla yürürlüğe girer.

(2) Bu Kanunun yayımından itibaren bir yıl sonra kabul ve barınma merkezleri ile geri gönderme merkezlerine ait taşınırklar hiçbir işleme gerek kalmaksızın Genel Müdürlüğe devredilmiş, taşınmazlar ise hiçbir işleme gerek kalmaksızın Genel Müdürlüğe tahsis edilmiş sayılır. Devir nedeniyle yapılan işlemler, harçlardan, düzenlenen kâğıtlar damga vergisinden müstesnadır. Bu Kanunun uygulanmasında taşınır devri ile taşınmazların tahsisi ve benzeri hususlarda ortaya çıkabilecek sorunları gidermeye Bakan yetkilidir.

(3) Genel Müdürlüğün 2012 mali yılı harcamaları için gereken ödenek ihtiyacı, 21/12/2011 tarihli ve 6260 sayılı 2012 Yılı Merkezî Yönetim Bütçe Kanununun 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendine göre karşılanır. 31/12/2013 tarihine kadar Göç İdaresi Genel Müdürlüğü adına ihdas edilen kadroların yüzde ellisini geçmemek üzere, 6260 sayılı Kanundaki sınırlamalara tabi olmadan atama yapılabilir.

(4) Bu Kanunda belirlenen esaslara göre Genel Müdürlüğün taşra teşkilatlanmasının tamamlanacağı tarihe kadar, yürütölmekte olan görev ve hizmetler daha önce bu görev ve hizmetleri yapmakta olan birimler veya personel tarafından yapılmaya devam edilir. Genel Müdürlük, ilgili yerlerdeki teşkilatlanmanın tamamlandığı tarihte söz konusu birimlerde görev yapmakta olan personeli, 118 inci maddenin ikinci fıkrasında belirtilen sayı sınırlamasına tabi olmaksızın devir tarihinden itibaren üç yılı aşmamak üzere anılan maddeye göre istihdam edebilir.

(5) Genel Müdürlük, merkez teşkilatında görev yapmak üzere, Emniyet Genel Müdürlüğü Yabancılar Hudut İltica Dairesi Başkanlığı ile il emniyet müdürlüklerinin ilgili şubelerinde en az iki yıl süreyle görev yapmış personeli, 118 inci maddenin ikinci fıkrasında belirtilen sayı sınırlamasına tabi olmaksızın bu maddenin yayımı tarihinden itibaren üç yıl süreyle anılan maddeye göre istihdam edebilir.

(6) Bu Kanunun İkinci Kısımının yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde valiliklere yazılı olarak müracaat eden yabancılar, bu Kanunda ikamet izinleriyle ilgili kendilerine tanınan haklardan yararlandırılır.

(7) Bu Kanunun Üçüncü Kısımının yürürlüğe girdiği tarihten önce, 14/9/1994 tarihli ve 94/6169 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Türkiye'ye İltica Eden veya Başka Bir Ülkeye İltica Etmek Üzere Türkiye'den İkamet İzni Talep Eden Münferit Yabancılar ile Topluca Sığınma Amacıyla Sınırlarımıza Gelen Yabancılar ve Olabilecek Nüfus Hareketlerine Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik uyarınca statü verilenlere bu Kanunda belirtilen statülerine göre işlem yapılır, başvuru yapanların işlemleri ise bu Kanuna göre sonuçlandırılır. Bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren Üçüncü Kısımın yürürlüğe girdiği tarihe kadar, anılan Yönetmelik uyarınca statü verilenler ile başvuru yapanlardan ikamet izni harcı alınmaz.

(8) Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin düzenlemeler yürürlüğe girinceye kadar mevcut düzenlemelerin bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

Yürürlük

MADDE 125- (1) Bu Kanunun Beşinci Kısım yayımı tarihinde, diğer hükümleri yayımı tarihinden bir yıl sonra yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 126- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

ALT KOMİSYON METNİNE EKLİ CETVEL

(I) SAYILI CETVEL
GÖÇ İDARESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TEŞKİLATI

Genel Müdür	Genel Müdür Yardımcısı	Hizmet Birimleri
Genel Müdür	Genel Müdür Yardımcısı Genel Müdür Yardımcısı	1. Yabancılar Dairesi Başkanlığı 2. Uluslararası Koruma Dairesi Başkanlığı 3. İnsan Ticareti Mağdurlarını Koruma Dairesi Başkanlığı 4. Göç Politika ve Projeleri Dairesi Başkanlığı 5. Uyum ve İletişim Dairesi Başkanlığı 6. Bilgi Teknolojileri Dairesi Başkanlığı 7. Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı 8. Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı 9. Hukuk Müşavirliği 10. İnsan Kaynakları Dairesi Başkanlığı 11. Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı 12. Eğitim Dairesi Başkanlığı

ALT KOMİSYON METNİNE EKLİ LİSTELER

(1) SAYILI LİSTE

KURUMU: GÖÇ İDARESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TEŞKİLATI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN				
Sınıfı	Unvanı	Derecesi	Serbest Kadro Adedi	Toplam
MİAH	Genel Müdür	1	1	1
MİAH	Genel Müdür Yardımcısı	1	2	2
MİAH	Göç Politika ve Projeleri Dairesi Başkanı	1	1	1
MİAH	Uyum ve İletişim Dairesi Başkanı	1	1	1
MİAH	Dış İlişkiler Dairesi Başkanı	1	1	1
MİAH	Strateji Geliştirme Dairesi Başkanı	1	1	1
MİAH	Destek Hizmetleri Dairesi Başkanı	1	1	1
GİH	Yabancılar Dairesi Başkanı	1	1	1
GİH	Uluslararası Koruma Dairesi Başkanı	1	1	1
GİH	İnsan Ticareti Mağdurlarını Koruma Dairesi Başkanı	1	1	1
GİH	Bilgi Teknolojileri Dairesi Başkanı	1	1	1
GİH	İnsan Kaynakları Dairesi Başkanı	1	1	1
GİH	Eğitim Dairesi Başkanı	1	1	1
GİH	I. Hukuk Müşaviri	1	1	1
GİH	Göç Uzmanı	1	15	15
GİH	Göç Uzmanı	2	15	15
GİH	Göç Uzmanı	3	15	15
GİH	Göç Uzmanı	4	15	15
GİH	Göç Uzmanı	5	15	15
GİH	Göç Uzmanı	6	15	15
GİH	Göç Uzmanı	7	15	15
GİH	Göç Uzman Yardımcısı	8	35	35
GİH	Göç Uzman Yardımcısı	9	65	65
GİH	Mali Hizmetler Uzmanı	5	5	5
GİH	Mali Hizmetler Uzman Yardımcısı	9	5	5
GİH	Çözümleyici	1	1	1
GİH	Çözümleyici	2	1	1
GİH	Çözümleyici	4	1	1
GİH	Çözümleyici	6	1	1
GİH	Çözümleyici	7	1	1
GİH	Çözümleyici	8	1	1
GİH	Programcı	1	1	1
GİH	Programcı	3	1	1

GİH	Programcı	4	1	1
GİH	Programcı	5	1	1
GİH	Programcı	6	1	1
GİH	Programcı	8	2	2
GİH	Mütercim	1	2	2
GİH	Mütercim	2	2	2
GİH	Mütercim	3	3	3
GİH	Mütercim	4	3	3
GİH	Mütercim	5	3	3
GİH	Mütercim	6	3	3
GİH	Mütercim	7	3	3
GİH	Mütercim	8	3	3
GİH	Mütercim	9	3	3
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	3	3	3
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	4	3	3
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	5	3	3
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	6	3	3
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	7	3	3
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	8	3	3
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	9	3	3
GİH	Memur	9	3	3
GİH	Memur	10	3	3
GİH	Memur	11	3	3
GİH	Memur	12	3	3
GİH	Sekreter	5	1	1
GİH	Sekreter	7	2	2
GİH	Sekreter	9	2	2
GİH	Sekreter	11	1	1
GİH	Şoför	5	1	1
GİH	Şoför	9	2	2
GİH	Hukuk Müşaviri	1	2	2
GİH	Hukuk Müşaviri	4	3	3
AH	Avukat	5	3	3
AH	Avukat	6	3	3
AH	Avukat	7	3	3
AH	Avukat	8	3	3
AH	Avukat	9	3	3
TH	Mühendis	1	1	1
TH	Mühendis	6	2	2
TH	Mühendis	8	2	2
TH	İstatistikçi	1	1	1
TH	İstatistikçi	6	2	2
TH	İstatistikçi	8	2	2
TH	Sosyolog	1	1	1
TH	Sosyolog	6	2	2
TH	Sosyolog	8	2	2
SH	Sosyal Çalışmacı	1	1	1
SH	Sosyal Çalışmacı	6	2	2
SH	Sosyal Çalışmacı	8	2	2
SH	Psikolog	1	1	1
SH	Psikolog	6	2	2
SH	Psikolog	8	2	2
YH	Hizmetli	5	5	5
YH	Hizmetli	12	5	5
TOPLAM			365	365

(2) SAYILI LİSTE

KURUMU: GÖÇ İDARESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TEŞKİLATI: TAŞRA

İHDAS EDİLEN KADROLARIN				
Sınıfı	Unvanı	Derecesi	Serbest Kadro Adedi	Toplam
GİH	İl Göç İdaresi Müdürü	1	81	81
GİH	İlçe Göç İdaresi Müdürü	1	50	50
GİH	İlçe Göç İdaresi Müdürü	2	50	50
GİH	İlçe Göç İdaresi Müdürü	3	48	48
GİH	Merkez Müdürü	1	5	5
GİH	Merkez Müdürü	2	5	5
GİH	Merkez Müdürü	3	5	5
GİH	İnsan Ticareti Mağdurları Sığınma Evi Müdürü	1	5	5
GİH	İnsan Ticareti Mağdurları Sığınma Evi Müdürü	2	5	5
GİH	İnsan Ticareti Mağdurları Sığınma Evi Müdürü	3	5	5
GİH	İl Göç Uzmanı	1	50	50
GİH	İl Göç Uzmanı	2	50	50
GİH	İl Göç Uzmanı	3	50	50
GİH	İl Göç Uzmanı	4	100	100
GİH	İl Göç Uzmanı	5	100	100
GİH	İl Göç Uzmanı	6	130	130
GİH	İl Göç Uzmanı	7	250	250
GİH	İl Göç Uzman Yardımcısı	8	450	450
GİH	İl Göç Uzman Yardımcısı	9	500	500
GİH	Çözümleyici	1	1	1
GİH	Çözümleyici	2	2	2
GİH	Çözümleyici	3	2	2
GİH	Çözümleyici	4	2	2
GİH	Çözümleyici	5	2	2
GİH	Çözümleyici	6	2	2
GİH	Çözümleyici	7	2	2

GİH	Çözümleyici	8	2	2
GİH	Programcı	1	1	1
GİH	Programcı	2	2	2
GİH	Programcı	3	2	2
GİH	Programcı	4	2	2
GİH	Programcı	5	2	2
GİH	Programcı	6	2	2
GİH	Programcı	7	2	2
GİH	Programcı	8	2	2
GİH	Mütercim	1	4	4
GİH	Mütercim	2	4	4
GİH	Mütercim	3	4	4
GİH	Mütercim	4	4	4
GİH	Mütercim	5	4	4
GİH	Mütercim	6	4	4
GİH	Mütercim	7	4	4
GİH	Mütercim	8	4	4
GİH	Mütercim	9	4	4
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	3	50	50
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	4	50	50
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	5	50	50
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	6	20	20
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	7	20	20
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	8	20	20
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	9	20	20
GİH	Memur	9	20	20
GİH	Memur	10	20	20
GİH	Memur	11	20	20
GİH	Memur	12	20	20
GİH	Şoför	5	15	15
GİH	Şoför	10	15	15
AH	Avukat	5	5	5
AH	Avukat	6	5	5
AH	Avukat	7	10	10
AH	Avukat	8	10	10
TH	Sosyolog	1	5	5
TH	Sosyolog	6	5	5
TH	Sosyolog	8	5	5
SH	Sosyal Çalışmacı	1	15	15
SH	Sosyal Çalışmacı	6	15	15
SH	Sosyal Çalışmacı	8	15	15
SH	Psikolog	1	15	15
SH	Psikolog	6	15	15
SH	Psikolog	8	15	15
YH	Hizmetli	9	30	30
YH	Hizmetli	12	30	30
TOPLAM			2540	2540

(3) SAYILI LİSTE

KURUMU: GÖÇ İDARESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TEŞKİLATI: YURT DIŞI

İHDAS EDİLEN KADROLARIN				
<u>Sınıfı</u>	<u>Unvanı</u>	<u>Derecesi</u>	<u>Serbest Kadro Adedi</u>	<u>Toplam</u>
GİH	Göç Müşaviri	1	15	15
GİH	Göç Ataşesi	1	85	85
TOPLAM			100	100

İçişleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

İçişleri Komisyonu

27/6/2012

Esas No: 1/619

Karar No: 10

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İçişleri Bakanlığı tarafından hazırlanarak Bakanlar Kurulunca, 3/5/2012 tarihinde TBMM Başkanlığına sunulan “Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu Tasarısı (1/619)” Başkanlıkça 15/5/2012 tarihinde esas komisyon olarak İçişleri Komisyonuna, tali komisyon olarak da Adalet, Avrupa Birliği Uyum, Dışişleri, İnsan Hakları İnceleme; Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor; Plan ve Bütçe ile Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler komisyonlarına havale edilmiştir. Komisyonumuz, 31/5/2012 tarihli 11’inci toplantısında Başbakanlık, İçişleri, Adalet, Dışişleri, Avrupa Birliği, Gümrük ve Ticaret, Milli Eğitim, Sağlık, Milli Savunma, Aile ve Sosyal Politikalar, Maliye, Kültür ve Turizm, Çalışma ve Sosyal Güvenlik bakanlıkları, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı, Genelkurmay Başkanlığı, Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı, Jandarma Genel Komutanlığı, Nüfus ve Vatandaşlık Genel Müdürlüğü, Emniyet Genel Müdürlüğü, Gümrük Muhafaza Genel Müdürlüğü, Türkiye Kızılay Derneği, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği Türkiye Temsilciliği, Uluslararası Göç Örgütü Türkiye Temsilciliği, Uluslararası Af Örgütü, İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı, Sığınmacılar ve Göçmenlerle Dayanışma Derneği, Helsinki Yurttaşlar Derneği temsilcileri ile Prof. Dr. Bülent ÇİÇEKLİ, Prof. Dr. Nuray EKŞİ ve Doçent Dr. Sanem BAYKAL’ın katılımlarıyla Tasarının görüşmelerine başlamıştır.

Tasarının geneli üzerinde Hükümeti temsilen yapılan açıklamalarda;

- Yabancıların Türkiye’de kaldıkları süre ve ayrılışları esnasındaki hukuki ilişkiyi düzenleyen 5682 sayılı Pasaport Kanunu ve 5683 sayılı Yabancıların Türkiye’de İkamet ve Seyahatleri Hakkında Kanun’un günümüz ihtiyaçlarına cevap vermekten uzak olması nedeniyle bu alanda kapsamlı bir yasal düzenlemeye ihtiyaç duyulduğu,

- Yasal ve yasadışı göç hareketlerini düzenleyen mevcut mevzuatın, bütüncül bir yaklaşımdan ziyade dağınık bir uygulamalar silsilesi haline gelmiş olduğu, bu sebeple ülkemizin bugünkü ihtiyaçlarını karşılayacak nitelikte bir kanuna ihtiyaç duyulduğu ve Tasarının bu amaca hizmet edeceği,

- TÜİK verilerine göre 1953 yılından beri Türkiye’ye giriş yapan yabancı sayısı, 91.114 iken bu sayının 2011 yıl sonu itibarıyla 217.206 sayısına ulaştığı ve bu verinin alınması gereken önlemlerin aciliyeti konusunda yol gösterici olduğu,

- Son dönemlerde Türkiye’ye gelen yabancıların, sadece soydaş göçmen olmaktan ziyade bu grupların dışında da çok sayıda insan için Türkiye’nin hedef ülke haline gelmiş olduğu,

- Günümüzde gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin ortak sorunu haline gelmiş olan genç nüfusun azalmasına paralel olarak genç ve nitelikli işgücünün azalmakta olduğu ve bunun için dünya genelinde olduğu gibi ülkemizin de genç ve nitelikli yabancı iş gücünü çekme konusunda yeni bir strateji belirlemesi gerektiği,

- Yasa dışı göç ve göç hareketlerinin artması da dikkate alındığında, Tasarının ülke ihtiyaçlarına cevap verir nitelikte iltica ve göç alanında ulusal politika ve stratejilerin hukuki zeminini hazırlayacak nitelikte olduğu,

- Hâlihazırda, kanuni temelden ziyade idari düzenlemeler yoluyla yürütülmekte olan hususların, konunun bir taraftan yabancıların Türkiye ile münasebetleri doğrultusunda ülkeye giriş, çıkış, ikamet ve vize gibi hususlarının yanı sıra bu tür düzenlemelerden ayrı olarak uluslararası koruma alanına ilişkin düzenlemeleri de içermesi nedeniyle Tasarının kanunlaşması halinde bütüncül ve kapsayıcı bir yaklaşımla mevzuatın düzenlenmiş olacağı,

- Günümüzde artan insan hareketliliği ve ülkemizin gittikçe bir transit ülke olmaktan ziyade hedef ülke haline gelmesi ve yoğun göç hareketlerinin yaşandığı bir coğrafyada yer alması da göz önünde bulundurulduğunda ülkelerin bu yoğun hareketlilikten ötürü gerek koruma gerekse ülkeye yerleşen yabancılar için politika belirlemesinin önem arz ettiği,

- Tasarının, yabancıların ülkeye girişinden çıkışına kadar olan çalışma, barınma, sağlık, eğitim gibi konularda her türlü münasebetinin açıkça belirlendiği ve bunun ülke itibarı ve güvenliği için önemli olduğu,

- Tasarıda, yabancıların ülke ile olan uyumu ile birlikte toplumun da yabancılar ile birlikte yaşama ve uyum sağlama konusunda düzenlemelerin ülkemiz adına diğer ülke örnekleri ile de karşılaştırıldığında dışlayıcı olmaktan ziyade kapsayıcı bir yaklaşımla değerlendirilmesinin gurur verici olduğu,

- Tasarıda; istismara uğramış, engelli, refakatsiz çocuklar gibi özel ilgi gerektiren gruplara özel koruma hükümlerine yer verildiği,

- İnsan ticareti mağdurlarının korunması için ulusal yardım hattının sürdürülebilirliği ve ulusal yönlendirme mekanizmasının daha etkin şekilde işlerliğinin sağlanması gerektiği,

- Göç ve insan hareketlerinin insani ve güvenlik boyutlarının birlikte ele alınması gerektiği,

- Tasarının, “sınır dışı etme” uygulamasının gerek uygulandığı kişiler gerekse uygulama şekli konusunda muğlak uygulamalara son verilmesine hizmet edeceği,

- Ülkemizde göç ve iltica alanında uzmanlaşmış bir kuruma ihtiyaç duyulduğu dikkate alınarak bu tür kurumsal yapıların Avrupa Birliği üye ülkelerinde içişleri bakanlıkları içinde sivil uzmanlık birimler şeklinde örgütlenmiş olduğu,

- 2007-2013 dönemi Dokuzuncu Kalkınma Planı ve 2011-2013 Orta Vadeli Kalkınma Planında göç, iltica, insan kaçakçılığı ve bunların kapsamında sınır güvenliği gibi olguların incelenmesi ve mevzuat düzenlemelerine devam edilmesi gerektiği,

- Düzensiz göç kapsamında değerlendirilen insan ticareti ve göçmen kaçakçılığı gibi örgütlü suçların da çözüm bekleyen acil sorunlar arasında yer aldığı,

- Düzenlemenin, 25/3/2012 tarihinde kabul edilen İltica ve Göç Ulusal Eylem Planı’nın Avrupa Birliği ile müzakere sürecinde “Adalet, Özgürlük ve Güvenlik” başlığı altında yer alan 24 üncü Faslın hayata geçirilmesi ve mevzuatın Avrupa Birliği Müktesebatı ile Türk mevzuatının uyumlu hale getirilmesine hizmet edeceği,

- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin göç ve iltica konularına ilişkin olarak, Türkiye hakkında verdiği kararlar dikkate alındığında, iç hukuk yollarının etkin bir çare bulmaktan uzak olduğu, son üç yılda Mahkeme nezdinde açılan başvurular neticesinde on üç davanın Türkiye aleyhine sonuçlandığı ve Türkiye’nin yüklü tazminat ödemekle yükümlü kılındığı, bu nedenle ülkemizin bu tür yaptırımlara maruz kalmaksızın uluslararası alanda saygınlığının korunması için yasal bir düzenlemeye ihtiyaç duyulduğu,

- Türkiye'nin kabul merkezleri, geri gönderme merkezleri ve insan ticareti mağdurları sığınma evlerinin işletilmesiyle ilgili maruz kaldığı eleştirilerin de bu düzenleme sürecinde dikkate alınması gerektiği, geri gönderme ve kabul merkezlerinin Bakanlık yapılanması içinde olmakla birlikte Türkiye Kızılay Derneği eliyle işletilebileceği,

- Tasarının taslak çalışmaları süresince ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının yanı sıra Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Avrupa Konseyi gibi uluslararası kuruluşların, sivil toplum örgütlerinin görüşlerinin alınmasına özen gösterildiği,

- Tasarının kanunlaşması halinde, düzenlenecek olan ikincil mevzuatın da insan hakları ile kamu düzeni ve güvenliğini de önceleyen bir yapı da oluşturacağı,

- Uzun ve kısa dönemli göç stratejilerinin belirlenmesi amacıyla Göç Politikaları Kurulu'nun oluşturulduğu,

- Yasal göç alanında oluşturulacak olan etkin yapı sayesinde vize, ikamet izni, çalışma izni gibi işlemlerde bürokrasi ve kayıt dışılığın azalacağı ve bunun güçlü bir yönetim anlayışını hâkim kılacağı,

- Tasarının; aile içi şiddete maruz kalan kadın ve çocukların da haklarını içermekle birlikte nitelikli işgücünün ülkemize çekilmesi açısından Türkiye'de öğrenim gören yabancı öğrencilerin öğrenimlerini tamamlamalarının ardından bir yıllık ikamet izni alma imkânının tanınmasının önemli bir adım sayıldığı,

- Vatsansız kişilerin statülerinin yasal bir çerçeve içinde düzenlenmesinin Tasarının insan merkezli bir yaklaşım benimsediğinin açık bir kanıtı niteliğinde olduğu,

ifade edilmiştir.

Tasarının geneli üzerindeki görüşmeler sırasında üyeler ve diğer katılımcılar tarafından;

- Türkiye'nin bulunduğu coğrafyada yaşanan istikrarsızlıklar ve olumsuz yaşam koşullarından ötürü ülkemizin transit ülke olmaktan ziyade hedef ülke haline geldiği, bununla birlikte yasadışı göçün yasal göç oranını geçtiği ve bunun, mücadele edilmesi gereken bir sorun olduğu,

- 5682 sayılı Pasaport Kanunu ile 5683 sayılı Yabancıların Türkiye'de İkamet ve Seyahatleri Hakkında Kanun'un yanı sıra Türkiye'nin taraf olduğu 1951 tarihli Mültecilerin Hukuki Statüsüne Dair Cenevre Sözleşmesi'nin uluslararası koruma alanında temel düzenlemeden yoksun olduğu,

- Türkiye'de göç alanında uzmanlaşmış gerekli kalifiye insan kaynağına sahip kurumsal yapılanmaya ihtiyaç duyulduğu,

- Türkiye'nin Avrupa Birliği ile üyelik müzakereleri çerçevesinde uluslararası koruma sisteminin Avrupa Birliği müktesebatı ile uygun hale getirilmesi açısından Tasarının önem arz ettiği,

- Tasarının kanunlaşmasının; daha çok idari işlem ve ikincil mevzuat ile yürütülen düzenlemelerin yasal bir zemine kavuşturularak kanun seviyesine çıkarılacağı,

- Tasarının, düzensiz göçle mücadelenin hukuki altyapısının güçlendirilmesi, düzenli göçte ise bürokratik işlemlerin azaltılması ve daha etkin işletilmesine hizmet edeceği,

- İçişleri Bakanlığı'na bağlı olarak oluşturulan Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'ne atanacak kişilerin uluslararası mevzuata hakim ve yurtdışı tecrübeleri olan kişiler arasından atamaların yapılması gerektiği,

- Ülkemizde eğitimlerini tamamlayan yabancıların niteliklerinden ve beyin gücünden yararlanmak ve bu kişiler için Türkiye'yi bir cazibe merkezi haline getirmekten ziyade ülkemiz gençlerinin niteliklerini arttırmaya yönelik adımların atılması gerektiği,

- Tasarının olgunlaşma sürecinde bürokratik ve sivil toplum örgütlerinin katılımının sağlandığı ve bunun yasal düzenlemenin daha sağlıklı oluşturulması için önem arz ettiği,

- Anayasa'nın 16'ncı maddesinde "Yabancıların durumu" adı altında düzenlendiği üzere yabancılar için temel hak ve hürriyetlerin milletlerarası hukuka uygun olarak kanunla sınırlanabileceği hükmü yer almış olup bunun belirli bir kısıtlama olmaması halinde yabancıların Türk vatandaşları ile eşit muameleye tabi oldukları anlaşılmakta olduğu,

- Göç ve iltica kavramları altında ele alınan konunun özellikle mültecilerle ilgili kısmında mevzuatta farklı başlıklar altında, sistematik olmayan düzenlemelerin bulunduğu, bunların tek bir düzenleme ile ele alınmasının gerektiği,

- Bir kişinin sınır dışı edilmesi, gözetim altına alınması gibi hususların yasal bir çerçevede Tasarıda öngörülmesinin mevzuat adına bir kazanım niteliğinde bir gelişme olarak görüldüğü,

- Mevcut durumda, uluslararası uygulama, göç ve iltica konularında Dışişleri, Çalışma ve Sosyal Güvenlik bakanlıkları arasında görev ve sorumluluk paylaşımına gidildiği, ancak bu uygulamanın terk edilerek İçişleri Bakanlığı bünyesinde sivil bir yapılanmaya gidilerek sorumluluk ve görev konusunun sınırlarının netleştirildiği,

- Hukuki öngörülebilirlik ve istikrarı sağlar nitelikte bir düzenlemenin vatandaşlar için olduğu kadar yabancılar için de geçerli olduğu ve Tasarının bu ilkeler doğrultusunda oluşturulmuş olduğu,

- Yabancılar için gözetim altına alma ve sınır dışı etmeyle ilgili Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Türkiye aleyhine ihlal kararları verildiği ve bu sebeple, Türkiye'nin acil bir yasal düzenlemeye ihtiyacı olduğu,

- Sığınmacı olarak Türkiye'de bulunan kişilerin de idari gözetim altına alınmaları, maruz kaldıkları işlemler için müracaat edebilecekleri adli mercilerin, hukuki yardım taleplerine ilişkin hususların Tasarıda etraflıca değerlendirilmesi gerektiği,

- 2001 yılı Türkiye Ulusal Programı ile Gözden Geçirilmiş 2003 ve 2008 Ulusal Programı çerçevesinde verilen taahhütlerin hayata geçirilmesi ihtiyacının yasal düzenlemeleri gerekli kıldığı,

- Göç Politikaları Kurulunun, göç alanında etkin politika ve stratejiler belirlemek ve kurumlar arasında koordinasyonu sağlamak adına ülkemizin göç vizyonunu belirleme ve uygulama noktasında önemli rol oynayacağı,

ifade edilmiştir.

Komisyonumuz, Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmeler neticesinde alt komisyon kurulmasını ve üyelerinin; Niğde Milletvekili Alpaslan KAVAKLIOĞLU, Elazığ Milletvekili Sermin BALIK, Şırnak Milletvekili Mehmet Emin DİNDAR, Mersin Milletvekili Ahmet Tevfik UZUN, Diyarbakır Milletvekili Cuma İÇTEN, İstanbul Milletvekili Celal DİNÇER, Balıkesir Milletvekili Namık HAVUTÇA ve Osmaniye Milletvekili Hasan Hüseyin TÜRKOĞLU'dan oluşmasını kararlaştırmıştır.

Niğde Milletvekili Alpaslan KAVAKLIOĞLU'nu başkanlığa seçerek çalışmalarına başlayan Alt Komisyon, raporunu 18/6/2012 tarihinde Komisyonumuza sunmuştur.

Komisyonumuz, 20/6/2012 tarihinde yapmış olduğu 13'üncü toplantısında, Alt Komisyon tarafından tanzim edilen rapor ve metin üzerinden görüşmelerine devam etmiştir. İçişleri Komisyonu Başkanı ve Mardin Milletvekili Muammer GÜLER başkanlığında gerçekleştirilen görüşmelere; İçişleri, Adalet, Dışişleri, Avrupa Birliği, Sağlık, Maliye, Aile ve Sosyal Politikalar, Çalışma ve Sosyal Güvenlik, Kültür ve Turizm bakanlıkları ile Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı, Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı, Türkiye Kızılay Derneği, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği Türkiye Temsilciliği, Uluslararası Göç Örgütü Türkiye Temsilciliği, Uluslararası Af Örgütü, İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı, Sığınmacılar ve Göçmenlerle Dayanışma Derneği, Helsinki Yurttaşlar Derneği temsilcileri katılmıştır.

Alt Komisyon Raporunun tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;

İçişleri Komisyonu Başkanı ve Mardin Milletvekili Muammer GÜLER tarafından; bugünün 20 Haziran olduğu ve her yıl 20 Haziran gününün Dünya Mülteciler Günü olarak kutlandığı ve böylesi bir günde, mültecileri de yakından ilgilendiren ve bütün hukuki düzenlemeleri de beraberinde barındıran bu Tasarıyı görüşmüş olmanın onur verici bir durum olduğu ifade edilmiştir.

Alt Komisyon Başkanı ve Niğde Milletvekili Alpaslan KAVAKLIOĞLU tarafından;

- Alt Komisyon olarak 5, 6, 7, 12 ve 14 Haziran tarihlerinde yapılan görüşmeler neticesinde Tasarının incelenerek karara bağlandığı,

- Alt Komisyon toplantılarına, Tasarı ile ilgili bakanlıkların temsilcileri, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının temsilcileri, uluslararası kuruluşlar ve sivil toplum kuruluşlarının katılımlarının sağlandığı, görüşlerinin ve önerilerinin dikkate alındığı ve maddelere yansıtıldığı,

- Tasarının genel olarak alandaki uygulamalarda yaşanan problemleri gidereceği, insan haklarına ve uluslararası mevzuata uyumlu olduğu,

- Tasarının maddelerin görüşülmesinde genel olarak bir uzlaşısı söz konusu olduğu, ifade edilmiştir.

Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği Türkiye Temsilcisi Carol BATCHELOR tarafından;

- Tasarının hem hazırlık aşamasında hem de Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin ilgili komisyonlarında tartışıldığı sırada benimsenen şeffaf ve katılımcı süreçle ilişkin memnuniyet duydukları,

- Bu süreç boyunca, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği'nin Tasarı hakkındaki görüşlerini, milletvekilleri, çeşitli kamu kurum ve kuruluşlarının temsilcileri ve sivil toplum temsilcileri ile paylaşma fırsatına sahip olduklarını, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliğine ana komisyon, alt komisyon ve tali komisyon toplantılarına katılma ve görüşlerini bildirme fırsatı da verildiğini,

- Bu dinamik istişare süreci ve tartışmalara katılan tüm tarafların konuya olan duyarlılıklarının, Türkiye'nin insani alana ve bu alanda açık fikirli ve işbirliğine dayanan yaklaşımlara verdiği önemin kayda değer birer göstergesi olduğunu,

- Bugünün 20 Haziran Dünya Mülteciler Günü olduğunu, böyle bir günde, yani Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliğinin ilgi alanındaki kişilere ithaf edilen bu anlamlı günde, böylesine önemli bir konuda İçişleri Komisyonuna hitap edebilme imkânına sahip olmaktan dolayı kendilerini son derece ayrıcalıklı hissettikleri,

ifade edilmiştir.

Uluslararası Göç Örgütü Türkiye Temsilcisi Meera SETHİ tarafından;

- Giriş, ikamet, kabul, koruma ve savunmasız grupların korunma altına alınması gibi konuların da dâhil edilmesiyle son derece kapsamlı bir hâle getirilerek Avrupa Birliği müktesebatıyla uyumlu ve aynı zamanda insan hakları ve kamu güvenliği düzeni arasındaki hassas dengeyi son derece güzel bir şekilde kurmayı amaçladığı,

- Uluslararası Göç Örgütü olarak, yeni oluşturulacak olan Göç İdaresi Genel Müdürlüğünün kurulmasıyla birlikte, göç politika ve stratejilerinin Göç Politikaları Kurulu tarafından, siyasi seviyede yönetilerek, karar vericiler tarafından yönlendirilmesinden büyük memnuniyet duyulduğu,

- Göç Politikaları Kurulu'nun, Göç Danışmanlık Kurulu vasıtasıyla Türkiye'nin göç konusundaki vizyonunun en olumlu şekilde yönlendirilecek olduğu,

- Türkiye'nin model bir göç yönetimi oluşturma konusunda kısa bir zaman dilimi içerisinde oldukça belirgin ilerlemeler kat etmiş olduğu,

- Uluslararası Göç Örgütü olarak uluslararası standartlara uygun etkin bir göç yönetimi sisteminin kurumsal ve operasyonel kapasitesinin uzun süredir var olan iş birliği çerçevesinde daha da güçlenerek destek sağlamaya hazır olduğu,

ifade edilmiştir.

Görüşmeler neticesinde;

Komisyonumuzca, Alt Komisyon metninin;

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98 ve 99’uncu maddeleri aynen kabul edilmiştir.

100’üncü maddesi; Tasarı kapsamında yapılacak tebliğlerin muhatabının yabancılar olduğundan hareketle, bu tebliğlerde yabancıların özel durumlarının da dikkate alınmasını teminen ikinci fıkrasında geçen “olduğu” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve varsa özel durumlar da” ibaresinin eklenmesi suretiyle kabul edilmiştir.

101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125 ve 126’ncı maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Tasarı’nın tümü ve Komisyonumuza redaksiyon yetkisi verilmesi hususu, toplantıya katılan üyelerimizin oybirliği ile kabul edilmiştir.

Komisyonumuzdaki görüşmeler sırasında tam tutanak tutulmuştur.

İçtüzüğün 45’inci maddesi uyarınca, Genel Kurul çalışmalarında İçişleri Komisyonunu temsil etmek üzere Niğde Milletvekili Alpaslan KAVAKLIOĞLU ve Elazığ Milletvekili Sermin BALIK özel sözcü seçilmişlerdir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Sözcü	Kâtip
<i>Muammer Güler</i>	<i>Hüseyin Bürge</i>	<i>Gülray Samancı</i>
Mardin	İstanbul	Konya
Üye	Üye	Üye
<i>Ali Küçükaydın</i>	<i>Sinan Aydın Aygün</i>	<i>Sermin Balık</i>
Adana	Ankara	Elazığ
		(Özel sözcü)
Üye	Üye	Üye
<i>Ali Serindağ</i>	<i>Celal Dinçer</i>	<i>İlhan İşbilen</i>
Gaziantep	İstanbul	İzmir
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Siyam Kesimoğlu</i>	<i>Muzaffer Aslan</i>	<i>Mehmet Erdoğan</i>
Kırklareli	Kırşehir	Muğla
Üye	Üye	Üye
<i>Alpaslan Kavaklıoğlu</i>	<i>Hasan Hüseyin Türkoğlu</i>	<i>Mehmet Ersoy</i>
Niğde	Osmaniye	Sinop
(Özel sözcü)		
Üye	Üye	Üye
<i>Ali Turan</i>	<i>Mehmet Emin Dindar</i>	<i>Özcan Ulupınar</i>
Sivas	Şırnak	Zonguldak

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

YABANCILAR VE ULUSLARARASI KORUMA KANUNU TASARISI

BİRİNCİ KISIM

Amaç, Kapsam, Tanımlar ve Genel İlkeler

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı; yabancıların Türkiye’ye girişleri, Türkiye’de kalışları ve Türkiye’den çıkışları ile Türkiye’den koruma talep eden yabancılara sağlanacak korumanın kapsamına ve uygulanmasına ilişkin usûl ve esasları ve İçişleri Bakanlığına bağlı Göç İdaresi Genel Müdürlüğünün kuruluş, görev, yetki ve sorumluluklarını düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Kanun, yabancılarla ilgili iş ve işlemleri; sınırlarda, sınır kapılarında ya da Türkiye içinde yabancıların münferit koruma talepleri üzerine sağlanacak uluslararası korumayı, ayrılmaya zorlandıkları ülkeye geri dönemeyen ve kitlesel olarak Türkiye’ye gelen yabancılara acil olarak sağlanacak geçici korumayı, Göç İdaresi Genel Müdürlüğünün kuruluş, görev, yetki ve sorumluluklarını kapsar.

(2) Bu Kanunun uygulanmasında, Türkiye’nin taraf olduğu milletlerarası anlaşmalar ile özel kanunlardaki hükümler saklıdır.

Tanımlar

MADDE 3- (1) Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Aile üyeleri: Başvuru sahibinin veya uluslararası koruma statüsü sahibi kişinin eşini, ergin olmayan çocuğu ile bağımlı ergin çocuğunu,

b) Avrupa ülkeleri: Avrupa Konseyi üyesi olan ülkeler ile Bakanlar Kurulunca belirlenecek diğer ülkeleri,

c) Bakan: İçişleri Bakanını,

ç) Bakanlık: İçişleri Bakanlığını,

d) Başvuru sahibi: Uluslararası koruma talebinde bulunan ve henüz başvurusu hakkında son karar verilmemiş olan kişiyi,

e) Çocuk: Henüz onsekiz yaşını doldurmamış ve ergin olmamış kişiyi,

f) Destekleyici: Aile birliği amacıyla Türkiye’ye gelecek yabancıların masraflarını üstlenen ve ikamet izni talebinde bulunanlar tarafından başvuruya dayanak gösterilen Türk vatandaşını veya Türkiye’de yasal olarak bulunan yabancıyı,

g) Genel Müdür: Göç İdaresi Genel Müdürünü,

ğ) Genel Müdürlük: Göç İdaresi Genel Müdürlüğünü,

h) Giriş ve çıkış kontrolü: Sınır kapılarındaki kontrol işlemlerini,

ı) Göç: Yabancıların, yasal yollarla Türkiye’ye girişini, Türkiye’de kalışını ve Türkiye’den çıkışını ifade eden düzenli göç ile yabancıların yasadışı yollarla Türkiye’ye girişini, Türkiye’de kalışını, Türkiye’den çıkışını ve Türkiye’de izinsiz çalışmasını ifade eden düzensiz göçü ve uluslararası korumayı,

i) İkamet adresi: Türkiye’de adres kayıt sisteminde kayıtlı olunan yeri,

j) İkamet izni: Türkiye’de kalmak üzere verilen izin belgesini,

k) Konsolosluk: Türkiye Cumhuriyeti başkonsolosluklarını, konsolosluklarını veya büyükelçilik konsolosluk şubelerini,

1) Özel ihtiyaç sahibi: Başvuru sahibi ile uluslararası koruma statüsü sahibi kişilerden; refakatsiz çocuk, özürlü, yaşlı, hamile, oniki yaşından küçük çocuğu olan yalnız anne ya da baba veya işkence, cinsel saldırı ya da diğer ciddi psikolojik, bedensel ya da cinsel şiddete maruz kalmış kişiyi,

m) Refakatsiz çocuk: Sorumlu bir kişinin etkin bakımına alınmadığı sürece, kanunen ya da örf ve adet gereği kendisinden sorumlu bir yetişkinin refakati bulunmaksızın Türkiye’ye gelen veya Türkiye’ye giriş yaptıktan sonra refakatsiz kalan çocuğu,

n) Seyahat belgesi: Pasaport yerine geçen belgeyi,

o) Sınır kapısı: Bakanlar Kurulu kararıyla Türkiye’ye giriş ve Türkiye’den çıkış için belirlenen sınır geçiş noktasını,

ö) Son karar: Başvuru sahibinin başvurusuyla veya uluslararası koruma statüsü sahibi kişinin statüsüyle ilgili kararlardan; idarî itirazda bulunulmaması ve yargıya başvurulmaması hâlinde Genel Müdürlük tarafından verilen kararı veya yargıya başvurulması sonucunda temyiz edilmesi mümkün olmayan kararı,

p) Sözleşme: Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair 1967 Protokolüyle değişik 28/7/1951 tarihli Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Sözleşmeyi,

r) Uluslararası koruma: Mülteci, şartlı mülteci veya ikincil koruma statüsünü,

s) Vatandaş olduğu ülke: Yabancıların vatandaşı olduğu ülkeyi veya yabancının birden fazla vatandaşlığının bulunduğu durumlarda, vatandaşlığında olduğu ülkelerden her birini,

ş) Vatsız kişi: Hiçbir devlete vatandaşlık bağıyla bağlı bulunmayan ve yabancı sayılan kişiyi,

t) Vize: Türkiye’de en fazla doksan güne kadar kalma hakkı tanıyan ya da transit geçişi sağlayan izni,

u) Vize muafiyeti: Vize alma gerekliliğini kaldıran düzenlemeyi,

ü) Yabancı: Türkiye Cumhuriyeti Devletiyle vatandaşlık bağı bulunmayan kişiyi,

v) Yabancı kimlik numarası: 25/4/2006 tarihli ve 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu uyarınca yabancılara verilen kimlik numarasını,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Geri Gönderme Yasağı

Geri gönderme yasağı

MADDE 4- (1) Bu Kanun kapsamındaki hiç kimse, işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya muameleye tâbi tutulacağı veya ırkı, dini, tâbiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasî fikirleri dolayısıyla hayatının veya hürriyetinin tehdit altında bulunacağı bir yere gönderilemez.

(2) Sözleşmenin 33 üncü maddesinin ikinci fıkrası hükümleri saklıdır.

İKİNCİ KISIM

Yabancılar

BİRİNCİ BÖLÜM

Türkiye'ye Giriş ve Vize

Türkiye'ye giriş ve Türkiye'den çıkış

MADDE 5- (1) Türkiye'ye giriş ve Türkiye'den çıkış, sınır kapılarından geçerli pasaport veya pasaport yerine geçen belgelerle yapılır.

Belge kontrolü

MADDE 6- (1) Yabancı, pasaport veya pasaport yerine geçen belge ya da belgelerini, Türkiye'ye giriş ve Türkiye'den çıkışlarda görevlilere göstermek zorundadır.

(2) Sınır geçişlerine ilişkin belge kontrolleri, taşıtlarda seyir hâlinde de yerine getirilebilir.

(3) Havalimanlarının transit alanlarını kullanan yabancılar, yetkili makamlarca kontrole tâbi tutulabilirler.

(4) Türkiye'ye girişlerde, yabancıların 7 nci madde kapsamında olup olmadığı kontrol edilir.

(5) Bu maddenin uygulanmasında, kapsamlı kontrole tâbi tutulması gerekli görülenler en fazla dört saat bekletilebilir. Yabancı, bu süre içerisinde her an ülkesine dönebileceği gibi dört saatlik süreyle sınırlı kalmaksızın ülkeye kabülle ilgili işlemlerin sonuçlanmasını da bekleyebilir. Kapsamlı kontrol işlemlerine dair usûl ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

Türkiye'ye girişlerine izin verilmeyecek yabancılar

MADDE 7- (1) Aşağıdaki yabancılar, Türkiye'ye girişlerine izin verilmeyerek geri çevrilir:

a) Pasaportu, pasaport yerine geçen belgesi, vizesi veya ikamet ya da çalışma izni olmayanlar ile bu belgeleri veya izinleri hileli yollarla edindiği veya sahte olduğu anlaşılanlar.

b) Vize, vize muafiyeti veya ikamet izin süresinin bitiminden itibaren en az altmış gün süreli pasaport veya pasaport yerine geçen belgesi olmayanlar.

c) 15 inci maddenin ikinci fıkrası saklı kalmak kaydıyla, vize muafiyeti kapsamında olsalar dahi, 15 inci maddenin birinci fıkrasında sayılan yabancılar.

(2) Bu maddeyle ilgili olarak yapılan işlemler, geri çevrilen yabancılar tebliğ edilir. Tebligatta, yabancıların karara karşı itiraz haklarını etkin şekilde nasıl kullanabilecekleri ve bu süreçteki diğer yasal hak ve yükümlülükleri de yer alır.

Uluslararası koruma başvurusuna ilişkin uygulama

MADDE 8- (1) 5 inci, 6 ncı ve 7 nci maddelerde yer alan şartlar, uluslararası koruma başvurusu yapmayı engelleyici şekilde yorumlanamaz ve uygulanamaz.

Türkiye'ye giriş yasağı

MADDE 9- (1) Genel Müdürlük, gerektiğinde ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının görüşlerini alarak, Türkiye dışında olup da kamu düzeni veya kamu güvenliği ya da kamu sağlığı açısından Türkiye'ye girmesinde sakınca görülen yabancıların ülkeye girişini yasaklayabilir.

(2) Türkiye'den sınır dışı edilen yabancıların Türkiye'ye girişi, Genel Müdürlük veya valilikler tarafından yasaklanır.

(3) Türkiye'ye giriş yasağının süresi en fazla beş yıldır. Ancak, kamu düzeni veya kamu güvenliği açısından ciddi tehdit bulunması hâlinde bu süre Genel Müdürlükçe en fazla on yıl daha artırılabilir.

(4) Vize veya ikamet izni süresi sona eren ve bu durumları yetkili makamlarca tespit edilmeden önce Türkiye dışına çıkmak için valiliklere başvuruda bulunup hakkında sınır dışı etme kararı alınan yabancıların Türkiye’ye giriş yasağı süresi bir yılı geçemez.

(5) 56 ncı madde uyarınca Türkiye’yi terke davet edilenlerden, süresi içinde ülkeyi terk edenler hakkında giriş yasağı kararı alınmayabilir.

(6) Genel Müdürlük, giriş yasağını kaldırabilir veya giriş yasağı saklı kalmak kaydıyla yabancının belirli bir süre için Türkiye’ye girişine izin verebilir.

(7) Kamu düzeni veya kamu güvenliği sebebiyle bazı yabancıların ülkeye kabûlü Genel Müdürlükçe ön izin şartına bağlanabilir.

Türkiye’ye giriş yasağının tebliği

MADDE 10- (1) Giriş yasağına ilişkin tebligat, 9 uncu maddenin birinci fıkrası kapsamında olan yabancılara Türkiye’ye giriş yapmak üzere geldiklerinde sınır kapılarındaki yetkili makamlar tarafından, 9 uncu maddenin ikinci fıkrası kapsamında olan yabancılara ise valilikler tarafından yapılır. Tebligatta, yabancıların karara karşı itiraz haklarını etkin şekilde nasıl kullanabilecekleri ve bu süreçteki diğer yasal hak ve yükümlülükleri de yer alır.

Vize zorunluluğu, vize başvurusu ve yetkili makamlar

MADDE 11- (1) Türkiye’de doksan güne kadar kalacak yabancılar, vatandaşı oldukları veya yasal olarak bulundukları ülkedeki konsolosluklardan geliş amaçlarını da belirten vize alarak gelirler. Vizenin veya vize muafiyetinin Türkiye’de sağladığı kalış süresi, her yüzseksen günde doksan günü geçemez.

(2) Vize başvurularının değerlendirmeye alınabilmesi için, başvuruların usûlüne uygun olarak yapılması gerekir.

(3) Vizeler, Türkiye’ye giriş için mutlak hak sağlamaz.

(4) Vizeler, konsolosluklarca, istisnâî durumlarda ise, sınır kapılarının bağlı olduğu valiliklerce verilir. Konsolosluklara yapılan başvurular doksan gün içinde sonuçlandırılır.

(5) Yabancı ülke diplomatları ile ülke menfaatleri gözönünde bulundurularak vize verilmesinde yarar görülen yabancılara, istisnâî olarak Türkiye Cumhuriyeti büyükelçiliklerince de re’sen vize verilebilir. Bu amaçla verilen vizeler, genel vize verme usûlüne uygun olarak Bakanlık ve Dışişleri Bakanlığına derhâl bildirilir. Bu vizeler harca tâbi değildir.

(6) Vize türlerine ve işlemlerine ilişkin usûl ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

Vize muafiyeti

MADDE 12- (1) Aşağıda sayılan yabancılardan Türkiye’ye girişte vize şartı aranmaz:

a) Türkiye Cumhuriyeti’nin taraf olduğu anlaşmalarla ya da Bakanlar Kurulu kararıyla vizeden muaf tutulan ülkelerin vatandaşları.

b) Türkiye’ye giriş yapacağı tarih itibarıyla, geçerli ikamet veya çalışma izni bulunanlar.

c) 15/7/1950 tarihli ve 5682 sayılı Pasaport Kanununun 18 inci maddesine göre verilmiş ve geçerliliklerini yitirmemiş yabancılara mahsus damgalı pasaport sahipleri.

ç) 29/5/2009 tarihli ve 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununun 28 inci maddesi kapsamında olduğu anlaşılanlar.

(2) Aşağıda sayılan yabancılardan Türkiye’ye girişte vize şartı aranmayabilir:

a) Mücbir nedenlerle, Türk hava ve deniz limanlarını kullanmak zorunda kalan taşıtlardaki yabancılardan liman şehrine çıkacak kişiler.

b) Deniz limanlarına gelip, yetmişiki saati geçmemek kaydıyla, liman şehrini veya civar illeri turizm amaçlı gezecek kişiler.

Sınır kapılarında verilen vizeler

MADDE 13- (1) Vize almadan sınır kapılarına gelen yabancılara, süresi içinde Türkiye’den ayrılacaklarını belgelemeleri hâlinde, sınır kapılarında istisnâ olarak vize verilebilir.

(2) Sınır vizesi, sınır kapılarının bağlı olduğu valiliklerce verilir. Valilik bu yetkisini sınırda görevli kolluk birimine devredebilir. Bakanlar Kurulunca farklı bir süre belirlenmediği sürece, bu vize Türkiye’de en fazla onbeş gün kalma hakkı sağlar.

(3) Sınır vizesinin verilmesinde, insanî nedenlere bağlı olarak sağlık sigortası şartı aranmayabilir.

Havalimanı transit vizeleri

MADDE 14- (1) Türkiye’den transit geçecek yabancılara, havalimanı transit vizesi şartı getirilebilir. Havalimanı transit vizeleri, en fazla altı ay içinde kullanılmak üzere konsolosluklar tarafından verilir.

(2) Havalimanı transit vizesi istenecek yabancılar, Bakanlık ve Dışişleri Bakanlığınca müştereken belirlenir.

Vize verilmeyecek yabancılar

MADDE 15- (1) Aşağıda belirtilen yabancılara vize verilmez:

a) Talep ettikleri vize süresinden en az altmış gün daha uzun süreli pasaport ya da pasaport yerine geçen belgesi olmayanlar.

b) Türkiye’ye girişleri yasaklı olanlar.

c) Kamu düzeni veya kamu güvenliği açısından sakıncalı görülenler.

ç) Kamu sağlığına tehdit olarak nitelendirilen hastalıklardan birini taşıyanlar.

d) Türkiye Cumhuriyeti’nin taraf olduğu anlaşmalar uyarınca, suçluların geri verilmesine esas olan suç veya suçlardan sanık olanlar ya da hükümlü bulunanlar.

e) Kalacağı süreyi kapsayan geçerli sağlık sigortası bulunmayanlar.

f) Türkiye’ye giriş, Türkiye’den geçiş veya Türkiye’de kalış amacını haklı nedenlere dayandıramayanlar.

g) Kalacağı sürede, yeterli ve düzenli maddî imkâna sahip olmayanlar.

ğ) Vize ihlâlinden veya önceki ikamet izninden doğan ya da 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Âmme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna göre takip ve tahsil edilmesi gereken alacakları ödemeyi kabûl etmeyenler veya 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununa göre takip edilen borç ve cezalarını ödemeyi kabûl etmeyenler.

(2) Bu madde kapsamında olmasına rağmen vize verilmesinde yarar görülenlere Bakanın onayıyla vize verilebilir.

Vizenin iptali

MADDE 16- (1) Vizeler;

a) Sahteciliğe konu olduğunun tespiti,

b) Üzerinde silinti, kazıntı veya tahrifat yapıldığının anlaşılması,

c) Vize sahibinin Türkiye’ye girişinin yasaklanması,

ç) Yabancıнын suç işleyebileceği yönünde kuvvetli şüphe bulunması,

d) Pasaport veya pasaport yerine geçen belgenin sahte olması veya geçerliliğinin sona ermesi,

e) Vize veya vize muafiyetinin amacı dışında kullanılması,

f) Vizenin verilmesine temel olan şartların veya belgelerin geçerli olmadığıının anlaşılması, hâllerinde, vizeyi veren makamlar veya valiliklerce iptal edilir.

(2) Vizenin geçerlilik süresi içinde yabancıyla ilgili sınır dışı etme kararı alınması hâlinde vize iptal edilir.

Vize işlemlerinin tebliği

MADDE 17- (1) Vize talebinin reddi ya da vizenin iptaline ilişkin işlemler ilgiliye tebliğ edilir.

Bakanlar Kurulunun vize ve pasaport işlemlerinde yetkisi

MADDE 18- (1) Bakanlar Kurulu;

- a) Pasaporta ve vizeye dair işlemlerin belirlenmesine ilişkin anlaşmalar yapmaya ve gerek gördüğü hâllerde bazı devletlerin vatandaşları için vize zorunluluğunu tek taraflı olarak kaldırmaya, vizelerin harçtan muaf tutulması da dâhil olmak üzere vize kolaylığı getirmeye ve vize sürelerini belirlemeye,
- b) Savaş hâlinde veya diğer olağanüstü hâllerde ülkenin bir bölgesini veya tamamını kapsamak üzere, yabancılar için pasaporta dair kayıt ve şartlar koymaya,
- c) Yabancıların Türkiye’ye girişlerini belli şartlara bağlayıcı veya kısıtlayıcı her tür önlemi almaya, yetkilidir.

İKİNCİ BÖLÜM

İkamet

İkamet izni

MADDE 19- (1) Türkiye’de, vizenin veya vize muafiyetinin tanıdığı süreden ya da doksan günden fazla kalacak yabancıların ikamet izni almaları zorunludur, ikamet izni, altı ay içinde kullanılmaya başlanmadığında geçerliliğini kaybeder.

İkamet izninden muafiyet

MADDE 20- (1) Aşağıda sayılan yabancılar ikamet izninden muaf tutulurlar:

- a) Doksan güne kadar vizeyle veya vizeden muaf olarak gelenler, vize süresi veya vize muafiyeti süresince.
- b) Vatansız Kişi Kimlik Belgesi sahibi olanlar.
- c) Türkiye’de görevli diplomasi ve konsolosluk memurları.
- ç) Türkiye’de görevli diplomasi ve konsolosluk memurlarının ailelerinden Dışişleri Bakanlığınca bildirilenler.
- d) Uluslararası kuruluşların Türkiye’deki temsilciliklerinde çalışan ve statüleri anlaşmalarla belirlenmiş olanlar.
- e) Türkiye Cumhuriyeti’nin taraf olduğu anlaşmalarla ikamet izninden muaf tutulanlar.
- f) 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununun 28 inci maddesi kapsamında olanlar.
- g) 69 uncu maddenin yedinci fıkrası ile 76 ncı ve 83 üncü maddelerin birinci fıkraları kapsamında belge sahibi olanlar.

(2) Birinci fıkranın (c), (ç), (d) ve (e) bentlerinde belirtilen yabancılarla, şekil ve içeriği Bakanlık ve Dışişleri Bakanlığınca birlikte belirlenen belge tanzim edilir. Bu yabancılar, ikamet izninden muafiyet sağlayan durumları sona erdikten sonra da Türkiye’de kalmaya devam edeceklerse, en geç on gün içinde ikamet izni almak üzere valiliklere başvurmakla yükümlüdür.

İkamet izni başvurusu

MADDE 21- (1) İkamet izni başvurusu, yabancının vatandaşı olduğu veya yasal olarak bulunduğu ülkedeki konsolosluklara yapılır.

(2) İkamet izni için başvuracak yabancılarda, talep ettikleri ikamet izni süresinden altmış gün daha uzun süreli pasaport ya da pasaport yerine geçen belgeye sahip olmaları şartı aranır.

(3) Başvuru için gerekli olan bilgi ve belgeler eksik ise, başvurunun değerlendirilmesi eksiklikler tamamlanıncaya kadar ertelenebilir. Eksik olan bilgi ve belgeler ilgiliye bildirilir.

(4) Konsolosluklar, ikamet izni başvurularını görüşleriyle birlikte Genel Müdürlüğe iletir. Genel Müdürlük, gerekli gördüğünde ilgili kurumların görüşlerini de alarak başvuruları sonuçlandırdıktan sonra, ikamet izninin düzenlenmesi ya da başvurunun reddedilmesi için konsolosluga bilgi verir.

(5) Başvurular, en geç doksan gün içinde sonuçlandırılır.

(6) İkamet izni başvurusunun reddine ilişkin işlemler ilgiliye tebliğ edilir.

Türkiye içinden yapılabilecek ikamet izni başvuruları

MADDE 22- (1) İkamet izni başvuruları, aşağıdaki hâllerde istisnâ olarak valiliklere de yapılabilir:

- a) Adli veya idarî makamların kararlarında veya taleplerinde.
- b) Yabancı'nın Türkiye'den ayrılmasının makûl veya mümkün olmadığı durumlarda.
- c) Uzun dönem ikamet izinlerinde,
- ç) Öğrenci ikamet izinlerinde.
- d) İnsani ikamet izinlerinde.
- e) İnsan ticareti mağduru ikamet izinlerinde.
- f) Aile ikamet izninden kısa dönem ikamet iznine geçişlerde.
- g) Türkiye'de ikamet izni bulunan anne veya babanın Türkiye'de doğan çocukları için yapacağı başvurularda.

ğ) Geçerli ikamet izninin verilmesine esas olan gerekçenin sona ermesi veya değişikliğe uğramasından dolayı yeni kalış amacına uygun ikamet izni almak üzere yapılacak başvurularda.

h) 20 nci maddenin ikinci fıkrası kapsamında yapılacak ikamet izni başvurularında.

ı) Türkiye'de yükseköğrenimini tamamlayanların, kısa dönem ikamet iznine geçişlerinde.

i) Başvurunun valiliklere yapılmasını zorunlu kılan nedenlerin varlığı hâlinde.

İkamet izinlerinin tanzimi ve şekli

MADDE 23- (1) İkamet izinleri, pasaport veya pasaport yerine geçen belgelerin geçerlilik süresinden altmış gün daha kısa süreli, kalış amacına bağlı ve her yabancı için ayrı düzenlenir.

(2) İkamet izninin şekli ve içeriği Bakanlıkça, ikamet izni yerine geçen çalışma izninin şekli ve içeriği ise, Bakanlık ve ilgili kurumlarca birlikte belirlenir.

İkamet izinlerinin uzatılması

MADDE 24- (1) İkamet izinleri valiliklerce uzatılabilir.

(2) Uzatma başvuruları, ikamet izni süresinin dolmasına altmış gün kalmasından itibaren ve her koşulda ikamet izni süresi dolmadan önce valiliklere yapılır. İkamet iznini uzatma başvurusunda bulunanlara, harca tâbi olmayan bir belge verilir. Bu yabancılar, ikamet izni süreleri sona ermiş olsa dahi haklarında karar verilinceye kadar bu belgeyle Türkiye'de ikamet edebilir.

(3) Uzatılan ikamet izinleri, yasal izin sürelerinin bitim tarihinden itibaren başlatılır.

(4) Uzatma başvuruları, valiliklerce sonuçlandırılır.

Türkiye içinden yapılan ikamet izni talebinin reddi, iptali veya uzatılmaması

MADDE 25- (1) Türkiye içinden yapılan ikamet izni talebinin reddi, ikamet izninin uzatılmaması veya iptali ile bu işlemlerin tebliği valiliklerce yapılır. Bu işlemler sırasında, yabancının Türkiye’deki aile bağları, ikamet süresi, menşe ülkesindeki durumu ve çocuğun yüksek yararı gibi hususlar gözönünde bulundurulur ve ikamet iznine ilişkin karar ertelenebilir.

(2) İkamet izni talebinin reddi, iznin uzatılmaması veya iptali, yabancıya ya da yasal temsilcisine veya avukatına tebliğ edilir. Tebligatta, yabancının karara karşı itiraz haklarını etkin şekilde nasıl kullanabileceği ve bu süreçteki diğer yasal hak ve yükümlülükleri de yer alır.

İkamet izinlerine ilişkin diğer hükümler

MADDE 26- (1) Tutuklu veya hükümlü olarak cezaevlerinde ya da idarî gözetim altında geri gönderme merkezlerinde bulunan yabancıların, buralarda geçirdikleri süreler ikamet izni süresinin ihlâli sayılmaz. Bu kişilerin varsa ikamet izinleri iptal edilebilir. Bunlardan, yabancı kimlik numarası bulunmayanlara, ikamet izni şartı aranmadan yabancı kimlik numarası verilebilir.

(2) Konsolosluklardan ikamet ve çalışma izni alarak Türkiye’ye gelen yabancılar, giriş tarihinden itibaren en geç yirmi iş günü içinde adres kayıt sistemine kayıtlarını yaptırmak zorundadırlar.

Çalışma izninin ikamet izni sayılması

MADDE 27- (1) Geçerli çalışma izni ile 27/2/2003 tarihli ve 4817 sayılı Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanunun 10 uncu maddesine istinaden verilen Çalışma İzni Muafiyet Teyit Belgesi, ikamet izni sayılır. Çalışma izni ya da Çalışma İzni Muafiyet Teyit Belgesi verilen yabancılardan, 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununa göre çalışma izni süresi kadar ikamet izni harcı tahsil edilir.

(2) Çalışma izni verilebilmesi veya iznin uzatılabilmesi için, yabancının 7 nci madde kapsamına girmemesi şartı aranır.

İkamette kesinti

MADDE 28- (1) Bu Kanun hükümlerinin uygulanmasında; zorunlu kamu hizmeti, eğitim ve sağlık nedenleri hariç, bir yılda toplam altı ayı geçen veya son beş yıl içinde toplam bir yılı aşan Türkiye dışında kalışlar ikamette kesinti sayılır. İkamet süresinde kesintisi olanların ikamet izni başvurularında veya başka bir ikamet iznine geçişlerinde, önceki izin süreleri hesaba katılmaz.

(2) Kesintisiz ikamet izin sürelerinin hesaplanmasında, öğrenci ikamet izinlerinin yarısı, diğer ikamet izinlerinin ise tamamı sayılır.

İkamet izinleri arasında geçişler

MADDE 29- (1) Yabancılar, ikamet izninin verilmesine esas olan gerekçenin sona ermesi veya farklı bir gerekçenin ortaya çıkması hâlinde, yeni kalış amacına uygun ikamet izni talebinde bulunabilir.

(2) İkamet izinleri arasındaki geçişlere ilişkin usûl ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

İkamet izni çeşitleri

MADDE 30- (1) İkamet izni çeşitleri şunlardır:

- a) Kısa dönem ikamet izni.
- b) Aile ikamet izni.
- c) Öğrenci ikamet izni.
- ç) Uzun dönem ikamet izni.
- d) İnsani ikamet izni.
- e) İnsan ticareti mağduru ikamet izni.

Kısa dönem ikamet izni

MADDE 31- (1) Aşağıda belirtilen yabancılara kısa dönem ikamet izni verilebilir:

- a) Bilimsel araştırma amacıyla gelecekler.
 - b) Türkiye’de taşınmaz malı bulunanlar.
 - c) Ticarî bağlantı veya iş kuracaklar.
 - ç) Hizmet içi eğitim programlarına katılacaklar.
 - d) Türkiye Cumhuriyeti’nin taraf olduğu anlaşmalar ya da öğrenci değişim programları çerçevesinde eğitim veya benzeri amaçlarla gelecekler.
 - e) Turizm amaçlı kalacaklar.
 - f) Kamu sağlığına tehdit olarak nitelendirilen hastalıklardan birini taşımamak kaydıyla tedavi göreceklər.
 - g) Adli veya idarî makamların talep veya kararına bağılı olarak Türkiye’de kalması gerekenler.
 - ğ) Aile ikamet izninden kısa dönem ikamet iznine geçenler.
 - h) Türkçe öğrenme kurslarına katılacaklar.
 - ı) Kamu kurumları aracılığıyla Türkiye’de eğitim, araştırma, staj ve kurslara katılacaklar.
 - i) Türkiye’de yükseköğrenimini tamamlayanlardan mezuniyet tarihinden itibaren altı ay içinde müracaat edenler.
- (2) Kısa dönem ikamet izni, her defasında en fazla birer yıllık sürelerle verilir.
- (3) Birinci fıkranın (h) bendi kapsamında verilen ikamet izinleri en fazla iki defa verilebilir.
- (4) Birinci fıkranın (i) bendi kapsamında verilen ikamet izinleri, bir defaya mahsus olmak üzere en fazla bir yıl süreli verilebilir.

Kısa dönem ikamet izninin şartları

MADDE 32- (1) Kısa dönem ikamet izinlerinin verilmesinde aşağıdaki şartlar aranır:

- a) 31 inci maddenin birinci fıkrasında sayılan gerekçelerden biri veya birkaçını ileri sürerek talepte bulunmak ve bu talebiyle ilgili bilgi ve belgeleri ibraz etmek.
- b) 7 nci madde kapsamına girmemek.
- c) Genel sağlık ve güvenlik standartlarına uygun barınma şartlarına sahip olmak.
- ç) İstenilmesi hâlinde, vatandaşı olduğu veya yasal olarak ikamet ettiği ülkenin yetkili makamları tarafından düzenlenmiş adli sicil kaydını gösteren belgeyi sunmak.
- d) Türkiye’de kalacağı adres bilgilerini vermek.

Kısa dönem ikamet izninin reddi, iptali veya uzatılmaması

MADDE 33- (1) Aşağıdaki hâllerde kısa dönem ikamet izni verilmez, verilmişse iptal edilir, süresi bitenler uzatılmaz:

- a) 32 nci maddede aranan şartlardan birinin veya birkaçının yerine getirilmemesi veya ortadan kalkması.
- b) İkamet izninin, veriliş amacı dışında kullanıldığının belirlenmesi.
- c) Son bir yıl içinde toplamda yüzyirmi günden fazla süreyle yurtdışında kalınması,
- ç) Hakkında geçerli sınır dışı etme veya Türkiye’ye giriş yasağı kararı bulunması.

Aile ikamet izni

MADDE 34- (1) Türk vatandaşlarının veya ikamet izinlerinden birine sahip olan yabancılar ile mültecilerin ve ikincil koruma statüsü sahiplerinin;

- a) Yabancı eşine,
- b) Kendisinin veya eşinin ergin olmayan yabancı çocuğuna,
- c) Kendisinin veya eşinin bağımlı yabancı çocuğuna,

her defasında iki yılı aşmayacak şekilde aile ikamet izni verilebilir. Ancak, aile ikamet izninin süresi hiçbir şekilde destekleyicinin ikamet izni süresini aşamaz.

(2) Vatandaş olduğu ülkenin hukukuna göre birden fazla eş ile evlilik hâlinde, eşlerden yalnızca birine aile ikamet izni verilir. Ancak, diğer eşlerinden olan çocuklara da aile ikamet izni verilebilir.

(3) Çocukların aile ikamet izninde, Türkiye dışında varsa ortak velayeti bulunan anne veya babanın muvafakati aranır.

(4) Aile ikamet izinleri, onsekiz yaşına kadar, öğrenci ikamet izni almadan ilk ve ortaöğretim kurumlarında eğitim hakkı sağlar.

(5) En az üç yıl aile ikamet izniyle Türkiye’de kalmış olanlardan onsekiz yaşını tamamlayanlar, talep etmeleri hâlinde bu izinlerini kısa dönem ikamet iznine dönüştürebilir.

(6) Boşanma hâlinde, Türk vatandaşıyla evli yabancıya, en az üç yıl aile ikamet izniyle kalmış olmak kaydıyla kısa dönem ikamet izni verilebilir. Ancak yabancı eşin, aile içi şiddet gerekçesiyle mağdur olduğu ilgili mahkeme kararıyla sabit ise, üç yıllık süre şartı aranmaz.

(7) Destekleyicinin ölümü hâlinde, bu kişiye bağlı aile ikamet izniyle kalanlara, süre şartı aranmadan kısa dönem ikamet izni verilebilir.

Aile ikamet izninin şartları

MADDE 35- (1) Aile ikamet izni taleplerinde, destekleyicide aşağıdaki şartlar aranır:

a) Toplam geliri asgari ücretten az olmamak üzere, ailedeki fert başına asgari ücretin üçte birinden az olmayan aylık geliri bulunmak.

b) Ailenin nüfusuna göre, genel sağlık ve güvenlik standartlarına uygun barınma şartlarına sahip olmak ve tüm aile fertlerini kapsayan sağlık sigortası yaptırmış olmak.

c) Başvuru tarihi itibarıyla, beş yıl içinde aile düzenine karşı suçlardan herhangi birinden hüküm giymemiş olduğunu adli sicil kaydıyla belgelemek.

ç) Türkiye’de en az bir yıldır ikamet izniyle kalıyor olmak.

d) Adres kayıt sisteminde kaydı bulunmak.

(2) Bilimsel araştırma amaçlı ikamet izni ya da çalışma izni bulunan veya Türk vatandaşlarıyla evli olan yabancılar hakkında, birinci fıkranın (ç) bendi uygulanmaz.

(3) Türkiye’de, destekleyicinin yanında kalmak üzere aile ikamet izni talebinde bulunacak yabancılarda aşağıdaki şartlar aranır:

a) 34 üncü maddenin birinci fıkrası kapsamında olduğunu gösteren bilgi ve belgeleri ibraz etmek.

b) 34 üncü maddenin birinci fıkrasında belirtilen kişilerle birlikte yaşadığını veya yaşama niyeti taşıdığını ortaya koymak.

c) Evliliği aile ikamet izni alabilmek amacıyla yapmamış olmak,

ç) Eşlerden her biri için onsekiz yaşını doldurmuş olmak.

d) 7 nci madde kapsamına girmemek.

(4) Türkiye’de bulunan mülteciler ve ikincil koruma statüsü sahiplerinde, bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen şartlar aranmayabilir.

Aile ikamet izni talebinin reddi, iptali veya uzatılmaması

MADDE 36- (1) Aşağıdaki hâllerde aile ikamet izni verilmez, verilmişse iptal edilir, süresi bitenler uzatılmaz:

- a) 35 inci maddenin birinci ve üçüncü fıkralarında aranan şartların karşılanmaması veya ortadan kalkması.
- b) Aile ikamet izni alma şartları ortadan kalktıktan sonra kısa dönem ikamet izni verilmemesi.
- c) Hakkında geçerli sınır dışı etme veya Türkiye’ye giriş yasağı kararı bulunması,
- ç) Aile ikamet izninin, verilmiş amacı dışında kullanıldığının belirlenmesi.
- d) Son bir yıl içinde toplamda yüzseksen günden fazla süreyle yurtdışında kalınması.

Anlaşmalı evlilik yoluyla talep edilen aile ikamet izni

MADDE 37- (1) Aile ikamet izni verilmeden veya uzatılmadan önce makûl şüphe varsa, evliliğin sırf ikamet izni alabilme amacıyla yapılıp yapılmadığı araştırılır. Araştırma sonucunda, evliliğin bu amaçla yapıldığı tespit edilirse aile ikamet izni verilmez, verilmişse iptal edilir.

(2) Aile ikamet izni verildikten sonra da evliliğin anlaşmalı olup olmadığı konusunda valiliklerce denetim yapılabilir.

(3) Anlaşmalı evlilik yoluyla alınan ve sonradan iptal edilen ikamet izinleri, bu Kanunda öngörülen ikamet izin sürelerinin toplanmasında hesaba katılmaz.

Öğrenci ikamet izni

MADDE 38- (1) Türkiye’de bir yükseköğretim kurumunda ön lisans, lisans, yüksek lisans ya da doktora öğrenimi görecekt yabancılara öğrenci ikamet izni, bir yıllık sürelerle verilir ve uzatılır.

(2) Bakımı ve masrafları gerçek veya tüzel kişi tarafından üstlenilen ilk ve orta derecede öğrenim görecekt yabancılara, velilerinin veya yasal temsilcilerinin muvafakatiyle öğrenimleri süresince birer yıllık sürelerle öğrenci ikamet izni verilebilir ve uzatılabilir.

(3) Öğrenci ikamet izni, öğrencinin anne ve babası ile diğer yakınlarına, ikamet izni alma konusunda hiçbir hak sağlamaz.

(4) Öğrenim süresi bir yıldan kısa ise, öğrenci ikamet izni süresi öğrenim süresini aşamaz.

Öğrenci ikamet izninin şartları

MADDE 39- (1) Öğrenci ikamet izninde aşağıdaki şartlar aranır:

- a) 38 inci madde kapsamındaki bilgi ve belgeleri ibraz etmek.
- b) 7 nci madde kapsamına girmemek.
- c) Türkiye’de kalacağı adres bilgilerini vermek.

Öğrenci ikamet izni talebinin reddi, iptali veya uzatılmaması

MADDE 40- (1) Aşağıdaki hâllerde, öğrenci ikamet izni verilmez, verilmişse iptal edilir, süresi uzatılmaz:

- a) 39 uncu maddede aranan şartların karşılanmaması veya ortadan kalkması.
- b) Öğrenimin sürdürülemeyeceği konusunda kanıtların ortaya çıkması.
- c) Öğrenci ikamet izninin, verilmiş amacı dışında kullanıldığının belirlenmesi.
- ç) Hakkında geçerli sınır dışı etme kararı veya Türkiye’ye giriş yasağı bulunması.

Öğrencilerin çalışma hakkı

MADDE 41- (1) Türkiye’de öğrenim gören ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora öğrencileri, çalışma izni almak kaydıyla çalışabilirler. Ancak, ön lisans ve lisans öğrencileri için çalışma hakkı, ilk yıldan sonra başlar ve haftada yirmidört saatten fazla olamaz.

(2) Ön lisans ve lisans öğrencilerinin çalışma hakkına ilişkin usûl ve esaslar, Göç Politikaları Kurulunca belirlenecek esaslar çerçevesinde Bakanlık ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından müştereken düzenlenir.

Uzun dönem ikamet izni

MADDE 42- (1) Türkiye’de kesintisiz en az sekiz yıl ikamet izniyle kalmış olan ya da Göç Politikaları Kurulunun belirlediği şartlara uyan yabancılara, Bakanlığın onayıyla valilikler tarafından süresiz ikamet izni verilir.

(2) Mülteci, şartlı mülteci ve ikincil koruma statüsü sahipleri ile insanî ikamet izni sahiplerine ve geçici koruma sağlananlara uzun dönem ikamet iznine geçiş hakkı tanınmaz.

Uzun dönem ikamet izninin şartları

MADDE 43- (1) Uzun dönem ikamet iznine geçişte aşağıdaki şartlar aranır:

- a) Kesintisiz en az sekiz yıl ikamet izniyle Türkiye’de kalmış olmak.
- b) Son üç yıl içinde sosyal yardım almamış olmak.
- c) Kendisi veya varsa ailesinin geçimini sağlayacak yeterli ve düzenli gelir kaynağına sahip olmak.
- ç) Geçerli sağlık sigortasına sahip olmak.
- d) Kamu düzeni veya kamu güvenliği açısından tehdit oluşturmamak.

(2) Göç Politikaları Kurulunun belirlediği şartlara sahip olması nedeniyle uzun dönem ikamet izni verilmesi uygun görülen yabancılar için, birinci fıkranın (d) bendi dışındaki şartlar aranmaz.

Uzun dönem ikamet izninin sağladığı haklar

MADDE 44- (1) Uzun dönem ikamet izni bulunan yabancılar;

- a) Askerlik yapma yükümlülüğü,
- b) Seçme ve seçilme,
- c) Kamu görevlerine girme,
- ç) Muaf olarak araç ithal etme,

ve özel kanunlardaki düzenlemeler hariç, sosyal güvenliğe ilişkin kazanılmış hakları saklı kalmak ve bu hakların kullanımında ilgili mevzuat hükümlerine tâbi olmak şartıyla, Türk vatandaşlarına tanınan haklardan yararlanırlar.

(2) Birinci fıkradaki haklara kısmen veya tamamen kısıtlamalar getirmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Uzun dönem ikamet izninin iptali

MADDE 45- (1) Uzun dönem ikamet izinleri;

- a) Yabancıнын, kamu düzeni veya kamu güvenliği açısından ciddi tehdit oluşturması,
 - b) Sağlık, eğitim ve ülkesindeki zorunlu kamu hizmeti dışında bir nedenle kesintisiz bir yıldan fazla süreyle Türkiye dışında bulunması,
- hâllerinde iptal edilir.

(2) Birinci fıkranın (b) bendi kapsamında uzun dönem ikamet izni iptal edilen yabancıların, bu izni tekrar almak üzere yapacakları başvurular ve bunların sonuçlandırılmasına ilişkin usûl ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

İnsanî ikamet izni

MADDE 46- (1) Aşağıda belirtilen hâllerde, diğer ikamet izinlerinin verilmesindeki şartlar aranmadan, Bakanlığın onayı alınmak ve en fazla birer yıllık sürelerle olmak kaydıyla, valiliklerce insanî ikamet izni verilebilir ve bu izinler uzatılabilir:

- a) Çocuğun yüksek yararı söz konusu olduğunda.
 - b) Haklarında sınır dışı etme veya Türkiye'ye giriş yasağı kararı alındığı hâlde, yabancıların Türkiye'den çıkışları yaptırılmadığında ya da Türkiye'den ayrılmaları makûl veya mümkün görülmediğinde.
 - c) 55 inci madde uyarınca yabancı hakkında sınır dışı etme kararı alınmadığında.
 - ç) 53 üncü, 72 nci ve 77 nci maddelere göre yapılan işlemlere karşı yargı yoluna başvurulduğunda.
 - d) Başvuru sahibinin ilk iltica ülkesi veya güvenli üçüncü ülkeye geri gönderilmesi işlemlerinin devamı süresince.
 - e) Acil nedenlerden dolayı veya ülke menfaatlerinin korunması açısından Türkiye'ye girişine ve Türkiye'de kalmasına izin verilmesi gereken yabancıların, ikamet izni verilmesine engel teşkil eden durumları sebebiyle diğer ikamet izinlerinden birini alma imkânı bulunmadığında.
 - f) Olağanüstü durumlarda.
- (2) İnsanî ikamet izni alan yabancılar, iznin verilış tarihinden itibaren en geç yirmi iş günü içinde adres kayıt sistemine kayıt yaptırmak zorundadır.

İnsanî ikamet izninin iptali veya uzatılmaması

MADDE 47- (1) İnsanî ikamet izni Bakanlığın onayı alınmak kaydıyla, iznin verilmesini zorunlu kılan şartlar ortadan kalktığıında valiliklerce iptal edilir ve uzatılmaz.

İnsan ticareti mağduru ikamet izni

MADDE 48- (1) İnsan ticareti mağduru olduğu veya olabileceği yönünde kuvvetli şüphe duyulan yabancılara, yaşadıklarının etkisinden kurtulabilmeleri ve yetkililerle işbirliği yapıp yapmayacaklarına karar verebilmeleri amacıyla valiliklerce otuz gün süreli ikamet izni verilir.

- (2) Bu ikamet izinlerinde, diğer ikamet izinlerinin verilmesindeki şartlar aranmaz.

İnsan ticareti mağduru ikamet izninin uzatılması ve iptali

MADDE 49- (1) İyileşme ve düşünme süresi tanımak amacıyla verilen ikamet izni, mağdurun güvenliği, sağlığı veya özel durumu nedeniyle en fazla altışar aylık sürelerle uzatılabilir. Ancak, bu süreler hiçbir şekilde toplam üç yılı geçemez.

- (2) İnsan ticareti mağduru olduğu veya olabileceği yönünde kuvvetli şüphe bulunan yabancıların, kendi girişimleriyle suçun failleriyle yeniden bağ kurduklarının belirlendiği durumlarda ikamet izinleri iptal edilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Vatansız Kişiler

Vatansızlığın tespiti

MADDE 50- (1) Vatansızlığın tespiti Genel Müdürlükçe yapılır. Vatansız kişilere, Türkiye'de yasal olarak ikamet edebilme hakkı sağlayan Vatansız Kişi Kimlik Belgesi düzenlenir. Başka ülkeler tarafından vatansız kişi işlemi görenler bu haktan yararlandırılmaz.

- (2) Vatansız kişiler, Vatansız Kişi Kimlik Belgesi almakla yükümlü olup, belge Genel Müdürlüğün uygun görüşü alınarak, valiliklerce düzenlenir. Hiçbir harca tâbi olmayan bu belge, ikamet izni yerine geçer ve iki yılda bir valiliklerce yenilenir. Vatansız Kişi Kimlik Belgesinde yabancı kimlik numarası da yer alır.

(3) Vatansız Kişi Kimlik Belgesine sahip olarak Türkiye’de geçirilen süreler, ikamet sürelerinin toplanmasında hesaba katılır.

(4) Vatansız Kişi Kimlik Belgesi, kişinin herhangi bir ülke vatandaşlığını kazanmasıyla birlikte geçerliliğini kaybeder.

(5) Vatansızlık durumlarının tespiti ve Vatansız Kişi Kimlik Belgesiyle ilgili usûl ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Vatansız kişilere tanınan haklar ve güvenceler

MADDE 51- (1) Vatansız Kişi Kimlik Belgesine sahip kişiler;

- a) Bu Kanundaki ikamet izinlerinden birini almak üzere talepte bulunabilirler,
- b) Kamu düzeni veya kamu güvenliği açısından ciddi tehdit oluşturmadıkları sürece sınır dışı edilmezler,
- c) Yabancılarla ilgili işlemlerde aranan karşılıklılık şartından muaf tutulurlar,
- ç) Çalışma izniyle ilgili iş ve işlemlerde, 4817 sayılı Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanun hükümlerine tabidirler,
- d) 5682 sayılı Pasaport Kanununun 18 inci maddesi hükümlerinden yararlanabilirler.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Sınır Dışı Etme

Sınır dışı etme

MADDE 52- (1) Yabancılar, sınır dışı etme kararıyla, menşe ülkesine veya transit gideceği ülkeye ya da üçüncü bir ülkeye sınır dışı edilebilir.

Sınır dışı etme kararı

MADDE 53- (1) Sınır dışı etme kararı, Genel Müdürlüğün talimatı üzerine veya re’sen valiliklerce alınır.

(2) Karar, gerekçeleriyle birlikte hakkında sınır dışı etme kararı alınan yabancıya veya yasal temsilcisine ya da avukatına tebliğ edilir. Hakkında sınır dışı etme kararı alınan yabancı bir avukat tarafından temsil edilmiyorsa, kendisi veya yasal temsilcisi kararın sonucu, itiraz usûlleri ve süreleri hakkında bilgilendirilir.

(3) Yabancı veya yasal temsilcisi ya da avukatı, sınır dışı etme kararına karşı, kararın tebliğinden itibaren onbeş gün içinde idare mahkemesine başvurabilir. Mahkemeye başvuran kişi, sınır dışı etme kararını veren makama da başvurusunu bildirir. Mahkemeye yapılan başvurular onbeş gün içinde sonuçlandırılır. Mahkemenin bu konuda vermiş olduğu karar kesindir. Yargı yoluna başvurulması hâlinde yargılama sonuçlanıncaya kadar yabancı sınır dışı edilmez.

Sınır dışı etme kararı alınacaklar

MADDE 54- (1) Aşağıda sayılan yabancılar hakkında sınır dışı etme kararı alınır:

- a) 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 59 uncu maddesi kapsamında sınır dışı edilmesi gerektiği değerlendirilenler.
- b) Terör örgütü yöneticisi, üyesi, destekleyicisi veya çıkar amaçlı suç örgütü yöneticisi, üyesi veya destekleyicisi olanlar.
- c) Türkiye’ye giriş, vize ve ikamet izinleri için yapılan işlemlerde gerçek dışı bilgi ve sahte belge kullananlar.

- c) Türkiye’de bulunduğu süre zarfında geçimini meşru olmayan yollardan sağlayanlar.
- d) Kamu düzeni veya kamu güvenliği ya da kamu sağlığı açısından tehdit oluşturanlar.
- e) Vize veya vize muafiyeti süresini on günden fazla aşanlar veya vizesi iptal edilenler.
- f) İkamet izinleri iptal edilenler.
- g) İkamet izni bulunup da süresinin sona ermesinden itibaren kabûl edilebilir gerekçesi olmadan ikamet izni süresini on günden fazla ihlâl edenler.
- ğ) Çalışma izni olmadan çalıştığı tespit edilenler.
- h) Türkiye’ye yasal giriş veya Türkiye’den yasal çıkış hükümlerini ihlâl edenler.
- ı) Hakkında Türkiye’ye giriş yasağı bulunmasına rağmen Türkiye’ye geldiği tespit edilenler.
- i) Uluslararası koruma başvurusu reddedilen, uluslararası korumadan hariçte tutulan, başvurusu kabul edilemez olarak değerlendirilen, başvurusunu geri çeken, başvurusu geri çekilmiş sayılan, uluslararası koruma statüleri sona eren veya iptal edilenlerden haklarında verilen son karardan sonra bu Kanunun diğer hükümlerine göre Türkiye’de kalma hakkı bulunmayanlar.
- j) İkamet izni uzatma başvuruları reddedilenlerden, on gün içinde Türkiye’den çıkış yapmayanlar.

(2) Başvuru sahibi veya uluslararası koruma statüsü sahibi kişiler hakkında, sadece ülke güvenliği için tehlike oluşturdıklarına dair ciddi emareler bulunduğu veya kamu düzeni açısından tehlike oluşturan bir suçtan kesin hüküm giymeleri durumunda sınır dışı etme kararı alınabilir.

Sınır dışı etme kararı alınmayacaklar

MADDE 55- (1) 54 üncü madde kapsamında olsalar dahi, aşağıdaki yabancılar hakkında sınır dışı etme kararı alınmaz:

- a) Sınır dışı edileceği ülkede ölüm cezasına, işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya muameleye maruz kalacağı konusunda ciddi emare bulunanlar.
- b) Ciddi sağlık sorunları, yaş ve hamilelik durumu nedeniyle seyahat etmesi riskli görülenler.
- c) Hayatî tehlike arz eden hastalıkları için tedavisi devam etmekte iken sınır dışı edileceği ülkede tedavi imkânı bulunmayanlar.
- ç) Mağdur destek sürecinden yararlanmakta olan insan ticareti mağdurları.
- d) Tedavileri tamamlanıncaya kadar, psikolojik, fiziksel veya cinsel şiddet mağdurları.
- (2) Birinci fıkra kapsamındaki değerlendirmeler, herkes için ayrı yapılır. Bu kişilerden, belli bir adreste ikamet etmeleri, istenilen şekil ve sürelerde bildirimde bulunmaları istenebilir.

Türkiye’yi terke davet

MADDE 56- (1) Sınır dışı etme kararı alınanlara, sınır dışı etme kararında belirtilmek kaydıyla, Türkiye’yi terk edebilmeleri için yedi günden az olmamak üzere otuz güne kadar süre tanınır. Ancak, kaçma ve kaybolma riski bulunanlara, yasal giriş veya yasal çıkış kurallarını ihlâl edenlere, sahte belge kullananlara, asılsız belgelerle ikamet izni almaya çalışanlara veya aldığı tespit edilenlere, kamu düzeni, kamu güvenliği veya kamu sağlığı açısından tehdit oluşturanlara bu süre tanınmaz.

(2) Türkiye’den çıkış için süre tanınan kişilere, “Çıkış İzin Belgesi” verilir. Bu belge hiçbir harca tâbi değildir. Vize ve ikamet harçları ile bunların cezalarına ilişkin yükümlülükler saklıdır.

Sınır dışı etmek üzere idarî gözetim ve süresi

MADDE 57- (1) 54 üncü madde kapsamındaki yabancılar, kolluk tarafından yakalanmaları hâlinde, haklarında karar verilmek üzere derhâl valiliğe bildirilir. Bu kişilerden, sınır dışı etme kararı alınması gerektiği değerlendirilenler hakkında, sınır dışı etme kararı valilik tarafından alınır. Değerlendirme ve karar süresi kırksekiz saati geçemez.

(2) Hakkında sınır dışı etme kararı alınanlardan; kaçma ve kaybolma riski bulunan, Türkiye'ye giriş veya çıkış kurallarını ihlâl eden, sahte ya da asılsız belge kullanan, kabûl edilebilir bir mazereti olmaksızın Türkiye'den çıkmaları için tanınan sürede çıkmayan, kamu düzeni, kamu güvenliği veya kamu sağlığı açısından tehdit oluşturanlar hakkında valilik tarafından idarî gözetim kararı alınır. Hakkında idarî gözetim kararı alınan yabancılar yakalamayı yapan kolluk birimince geri gönderme merkezlerine kırksekiz saat içinde götürülür.

(3) Geri gönderme merkezlerindeki idarî gözetim süresi altı ayı geçemez. Ancak bu süre, sınır dışı etme işlemlerinin yabancının işbirliği yapmaması veya ülkesiyle ilgili doğru bilgi ya da belgeleri vermemesi nedeniyle tamamlanamaması hâlinde, en fazla altı ay daha uzatılabilir.

(4) İdarî gözetimin devamında zaruret olup olmadığı, valilik tarafından her ay düzenli olarak değerlendirilir. Gerek görüldüğünde, otuz günlük süre beklenilmez. İdarî gözetimin devamında zaruret görülmeyen yabancılar için idarî gözetim derhâl sonlandırılır. Bu yabancılarla, belli bir adreste ikamet etme, belirlenecek şekil ve sürelerde bildirimde bulunma gibi idarî yükümlülükler getirilebilir.

(5) İdarî gözetim kararı, idarî gözetim süresinin uzatılması ve her ay düzenli olarak yapılan değerlendirmelerin sonuçları, gerekçesiyle birlikte yabancıya veya yasal temsilcisine ya da avukatına tebliğ edilir. Aynı zamanda, idarî gözetim altına alınan kişi bir avukat tarafından temsil edilmiyorsa, kendisi veya yasal temsilcisi kararın sonucu, itiraz usûlleri ve süreleri hakkında bilgilendirilir.

(6) İdarî gözetim altına alınan kişi veya yasal temsilcisi ya da avukatı, idarî gözetim kararına karşı sulh ceza hâkimine başvurabilir. Başvuru idarî gözetimi durdurmaz. Dilekçenin idareye verilmesi hâlinde, dilekçe yetkili sulh ceza hâkimine en serî şekilde ulaştırılır. Sulh ceza hâkimi incelemeyi beş gün içinde sonuçlandırır. Sulh ceza hâkiminin kararı kesindir. İdarî gözetim altına alınan kişi veya yasal temsilcisi ya da avukatı, idarî gözetim şartlarının ortadan kalktığı veya değiştiği iddiasıyla yeniden sulh ceza hâkimine başvurabilir.

(7) İdarî gözetim işlemine karşı yargı yoluna başvuranlardan, avukatlık ücretlerini karşılama imkânı bulunmayanlara, talepleri hâlinde 19/3/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanunu hükümlerine göre avukatlık hizmeti sağlanır.

Geri gönderme merkezleri

MADDE 58- (1) İdarî gözetime alınan yabancılar, geri gönderme merkezlerinde tutulurlar.

(2) Geri gönderme merkezleri Bakanlık tarafından işletilir. Bakanlık, kamu kurum ve kuruluşları, Türkiye Kızılay Derneği veya kamu yararına çalışan derneklerden göç alanında uzmanlığı bulunanlarla protokol yaparak bu merkezleri işlettirebilir.

(3) Geri gönderme merkezlerinin kurulması, yönetimi, işletilmesi, devri, denetimi ve sınır dışı edilmek amacıyla idarî gözetimde bulunan yabancıların geri gönderme merkezlerine nakil işlemleriyle ilgili usûl ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

Geri gönderme merkezlerinde sağlanacak hizmetler

MADDE 59- (1) Geri gönderme merkezlerinde;

a) Yabancı tarafından bedeli karşılanamayan acil ve temel sağlık hizmetleri ücretsiz verilir,

b) Yabancıya; yakınlarına, notere, yasal temsilciye ve avukata erişme ve bunlarla görüşme yapabilme, ayrıca telefon hizmetlerine erişme imkânı sağlanır,

c) Yabancıya; ziyaretçileri, vatandaşı olduğu ülke konsolosluk yetkilisi, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği görevlisiyle görüşebilme imkânı sağlanır,

ç) Çocukların yüksek yararları gözetilir, aileler ve refakatsiz çocuklar ayrı yerlerde barındırılır,

d) Çocukların eğitim ve öğretimden yararlandırılmaları hususunda, Millî Eğitim Bakanlığınca gerekli tedbirler alınır.

Sınır dışı etme kararının yerine getirilmesi

MADDE 60- (1) Geri gönderme merkezlerindeki yabancılar, kolluk birimi tarafından sınır kapılarına götürülür.

(2) Geri gönderme merkezlerine sevk edilmesine gerek kalmadan sınır dışı edilecek olan yabancılar, Genel Müdürlük taşra teşkilatının koordinesinde kolluk birimlerinde sınır kapılarına götürülür.

(3) Sınır dışı edilecek yabancıların seyahat masrafları kendilerince karşılanır. Bunun mümkün olmaması hâlinde, masrafların eksik kalan kısmı veya tamamı Genel Müdürlük bütçesinden ödenir. Masraflar geri ödenmediği sürece, yabancının Türkiye'ye girişine izin verilmeyebilir.

(4) Genel Müdürlük sınır dışı işlemleriyle ilgili olarak uluslararası kuruluşlar, ilgili ülke makamları ve sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği yapabilir.

(5) Yabancıların pasaportları veya diğer belgeleri, sınır dışı edilinceye kadar tutulabilir ve sınır dışı işlemlerinde kullanılmak üzere biletleri paraya çevrilebilir.

(6) Gerçek veya tüzel kişiler, kalışlarını veya dönüşlerini garanti ettikleri yabancıların sınır dışı edilme masraflarını ödemekle yükümlüdür. Yabancıyı izinsiz çalıştıran işveren veya işveren vekillerinin, yabancının sınır dışı edilme işlemleri konusundaki yükümlülükleri hakkında 4817 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin üçüncü fıkrası hükmü uygulanır.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Uluslararası Koruma

BİRİNCİ BÖLÜM

Uluslararası Koruma Çeşitleri,

Uluslararası Korumanın Haricinde Tutulma

Mülteci

MADDE 61- (1) Avrupa ülkelerinde meydana gelen olaylar nedeniyle; ırkı, dini, tâbiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi düşüncelerinden dolayı zulme uğrayacağından haklı sebeplerle korktuğu için vatandaşı olduğu ülkenin dışında bulunan ve bu ülkenin korumasından yararlanamayan ya da söz konusu korku nedeniyle yararlanmak istemeyen yabancıya veya bu tür olaylar sonucu önceden yaşadığı ikamet ülkesinin dışında bulunan, oraya dönemeyen veya söz konusu korku nedeniyle dönmek istemeyen vatansız kişiye statü belirleme işlemleri sonrasında mülteci statüsü verilir.

Şartlı mülteci

MADDE 62- (1) Avrupa ülkeleri dışında meydana gelen olaylar sebebiyle; ırkı, dini, tâbiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi düşüncelerinden dolayı zulme uğrayacağından haklı sebeplerle korktuğu için vatandaşı olduğu ülkenin dışında bulunan ve bu ülkenin korumasından yararlanamayan, ya da söz konusu korku nedeniyle yararlanmak istemeyen yabancıya veya bu tür olaylar sonucu önceden yaşadığı ikamet ülkesinin dışında bulunan, oraya dönemeyen veya söz konusu korku nedeniyle dönmek istemeyen vatansız kişiye statü belirleme işlemleri sonrasında şartlı mülteci statüsü verilir. Üçüncü ülkeye yerleştirilinceye kadar, şartlı mültecinin Türkiye'de kalmasına izin verilir.

İkincil koruma

MADDE 63- (1) Mülteci veya şartlı mülteci olarak nitelendirilemeyen, ancak menşe ülkesine veya ikamet ülkesine geri gönderildiği takdirde;

- a) Ölüm cezasına mahkûm olacak veya ölüm cezası infaz edilecek,
- b) İşkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya muameleye maruz kalacak,
- c) Uluslararası veya ülke genelindeki silahlı çatışma durumlarında, ayırım gözetmeyen şiddet hareketleri nedeniyle şahsına yönelik ciddi tehditle karşılaşacak,

olması nedeniyle menşe ülkesinin veya ikamet ülkesinin korumasından yararlanamayan veya söz konusu tehdit nedeniyle yararlanmak istemeyen yabancı ya da vatansız kişiye, statü belirleme işlemleri sonrasında ikincil koruma statüsü verilir.

Uluslararası korumanın haricinde tutulma

MADDE 64- (1) Başvuru sahibi;

- a) Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği dışında, diğer bir Birleşmiş Milletler organı veya örgütünden hâlen koruma veya yardım görüyorsa,
 - b) İkamet ettiği ülke yetkili makamlarınca, o ülke vatandaşlarının sahip bulundukları hak ve yükümlülüklerle sahip olarak tanınıyorsa,
 - c) Sözleşmenin 1 inci maddesinin (F) fıkrasında belirtilen fiillerden suçlu olduğuna dair, ciddi kanaat varsa,
- uluslararası korumadan hariçte tutulur.

(2) Birinci fıkranın (a) bendine giren bir kişi hakkındaki koruma veya yardım herhangi bir nedenle sona erdiği zaman, bu kişilerin konumları Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda alınan kararlara istinaden kesin bir çözüme kavuşturulmadığı takdirde, bu kişiler bu Kanunun sağladığı korumadan yararlanabilir.

(3) Başvuru sahibinin, uluslararası koruma başvurusu yapmadan önce, Türkiye dışında hangi saikle olursa olsun zalimce eylemler yaptığını düşündürecek nedenler varsa birinci fıkranın (c) bendi kapsamında değerlendirme yapılır.

(4) Birinci fıkranın (c) bendi ile üçüncü fıkrafta belirtilen suç ya da fiillerin işlenmesine iştirak eden veya bu fiillerin işlenmesini tahrik eden kişi uluslararası korumadan hariçte tutulur.

(5) Birinci fıkranın (c) bendi ile üçüncü ve dördüncü fıkralardaki durumlara ek olarak; kamu düzeni veya kamu güvenliği açısından tehlike oluşturduğuna dair ciddi emareler bulunan yabancı veya vatansız kişi ile birinci fıkranın (c) bendi kapsamında olmayan, fakat Türkiye’de işlenmesi hâlinde hapis cezası verilmesini gerektiren suç veya suçları daha önce işleyen ve sadece bu suçun cezasını çekmemek için menşe veya ikamet ülkesini terk eden yabancı veya vatansız kişi, ikincil korumadan hariçte tutulur.

(6) Başvuru sahibinin uluslararası korumadan hariçte tutulması, hariçte tutma nedenlerinden herhangi birinin diğer aile üyeleri için oluşmaması şartıyla, başvuru sahibinin aile üyelerinin de hariçte tutulmasını gerektirmez.

İKİNCİ BÖLÜM

Genel Usûller

Başvuru

MADDE 65- (1) Uluslararası koruma başvuruları valiliklere bizzat yapılır.

(2) Başvuruların ülke içinde veya sınır kapılarında kolluk birimlerine yapılması hâlinde, bu başvurular derhâl valiliğe bildirilir. Başvuruyla ilgili işlemler valilikçe yürütülür.

(3) Her yabancı veya vatansız kişi kendi adına başvuru yapabilir. Başvuru sahibi, başvuruları aynı gerekçeye dayanan ve kendisiyle birlikte gelen aile üyeleri adına başvuru yapabilir. Bu durumda; ergin aile üyelerinin, kendi adlarına başvuruda bulunulmasına yönelik muvafakati alınır.

(4) Makûl bir süre içinde valiliklere kendiliğinden uluslararası koruma başvurusunda bulunanlar hakkında; yasadışı girişlerinin veya kalışlarının geçerli nedenlerini açıklamak kaydıyla, Türkiye’ye yasal giriş şartlarını ihlâl etmek veya Türkiye’de yasal şekilde bulunmamaktan dolayı cezaî işlem yapılmaz.

(5) Hürriyeti kısıtlanan kişilerin uluslararası koruma başvuruları, valiliğe derhâl bildirilir. Başvuruların alınması ve değerlendirilmesi, diğer adli ve idarî işlemlerin ya da tedbir ve yaptırımların uygulanmasını engellemez.

Refakatsiz çocuklar

MADDE 66- (1) Uluslararası koruma başvurusunda bulunan refakatsiz çocuklar hakkında aşağıdaki hükümler uygulanır:

a) Refakatsiz çocuklarla ilgili tüm işlemlerde çocuğun yüksek yararının gözetilmesi esastır. Başvuru alındığı andan itibaren, haklarında 3/7/2005 tarihli ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu hükümleri uygulanır.

b) Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından, uygun konaklama yerlerine veya yetişkin akrabalarının veya koruyucu bir ailenin yanına yerleştirilirler.

c) Onaltı yaşını doldurmuş olanlar, uygun koşullar sağlandığında kabûl ve barınma merkezlerinde de barındırılabilir.

ç) Mümkün olduğu ölçüde, çocukların yararı, yaşları ve olgunluk düzeyleri dikkate alınarak, kardeşler bir arada bulundurulur. Zorunlu olmadığı sürece konaklama yerlerinde değişiklik yapılmaz.

Özel ihtiyaç sahipleri

MADDE 67- (1) Özel ihtiyaç sahiplerine bu Kısımda yazılı hak ve işlemlerde öncelik tanınır.

(2) İşkence, cinsel saldırı ya da diğer ciddi psikolojik, bedensel ya da cinsel şiddete maruz kalan kişilere, bu türden fiillerin neden olduğu hasarlarını giderecek yeterli tedavi imkânı sağlanır.

Başvuru sahiplerinin idarî gözetimi

MADDE 68- (1) Başvuru sahipleri, sadece uluslararası koruma başvurusunda bulunmalarından dolayı idarî gözetim altına alınamaz.

(2) Başvuru sahiplerinin idarî gözetim altına alınması istisnai bir işlemdir. Başvuru sahibi sadece aşağıdaki hâllerde idarî gözetim altına alınabilir:

a) Kimlik veya vatandaşlık bilgilerinin doğruluğuyla ilgili ciddi şüphe varsa, bu bilgilerinin tespiti amacıyla.

b) Sınır kapılarında usûlüne aykırı surette ülkeye girmekten alıkonulması amacıyla.

c) İdarî gözetim altına alınmaması durumunda başvurusuna temel oluşturan unsurların belirlenemeyecek olması hâlinde.

ç) Kamu düzeni veya kamu güvenliği açısından ciddi tehlike oluşturması hâlinde.

(3) İdarî gözetimin gerekip gerekmediği bireysel olarak değerlendirilir. İkinci fıkrada belirtilen hâllerde; idarî gözetim altına alınmadan önce, 71 inci maddede belirtilen ikamet zorunluluğu ve bildirim yükümlülüğünün yeterli olup olmayacağı öncelikle değerlendirilir. Valilik, idarî gözetim yerine başka usûller belirleyebilir. Bu tedbirler yeterli olmadığı takdirde, idarî gözetim uygulanır.

(4) İdarî gözetim kararı, idarî gözetim altına alınma gerekçelerini ve gözetimin süresini içerecek şekilde idarî gözetim altına alınan kişiye veya yasal temsilcisine ya da avukatına yazılı olarak tebliğ edilir. İdarî gözetim altına alınan kişi bir avukat tarafından temsil edilmiyorsa kararın sonucu ve itiraz usûlleri hakkında kendisi veya yasal temsilcisi bilgilendirilir.

(5) Başvuru sahibinin, idarî gözetim süresi otuz günü geçemez. İdarî gözetim altına alınan kişilerin işlemleri en kısa sürede tamamlanır. İdarî gözetim, şartları ortadan kalktığı takdirde derhâl sonlandırılır.

(6) İdarî gözetimin her aşamasında, kararı alan makam tarafından, idarî gözetim sonlandırılarak, 71 inci maddede belirtilen yükümlülüklerin veya başka tedbirlerin yerine getirilmesi istenebilir.

(7) İdarî gözetim altına alınan kişi veya yasal temsilcisi ya da avukatı, idarî gözetime karşı sulh ceza hâkimine başvurabilir. Başvuru idarî gözetimi durdurmaz. Dilekçenin idareye verilmesi hâlinde, dilekçe yetkili sulh ceza hâkimine en serî şekilde ulaştırılır. Sulh ceza hâkimi incelemeyi beş gün içinde sonuçlandırır. Sulh ceza hâkiminin kararı kesindir. İdarî gözetim altına alınan kişi veya yasal temsilcisi ya da avukatı, idarî gözetim şartlarının ortadan kalktığı veya değiştiği iddiasıyla yeniden sulh ceza hâkimine başvurabilir.

(8) İkinci fıkra uyarınca idarî gözetim altına alınan kişi, usûl ve esasları yönetmelikle belirlenmek üzere ziyaretçi kabûl edebilir. İdarî gözetim altına alınan kişiye yasal temsilcisi, avukat, noter ve Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği görevlileriyle görüşme imkânı sağlanır.

Kayıt ve kontrol

MADDE 69- (1) Uluslararası koruma başvuruları valiliklerce kaydedilir.

(2) Başvuru sahibi kayıt esnasında kimlik bilgilerini doğru olarak bildirmek ve varsa kimliğini ispatlayacak belge ve seyahat dokümanlarını yetkili makamlara teslim etmekle yükümlüdür. Bu yükümlülüğün yerine getirilmesini sağlamak amacıyla, başvuru sahibinin üzerinde ve eşyalarında kontrol yapılabilir.

(3) Kayıt esnasında başvuru sahibinin kimliğine ilişkin belge olmaması hâlinde, kimlik tespitinde kişisel verilerinin karşılaştırmasından ve yapılan araştırmalardan elde edilen bilgiler kullanılır. Kimlik tespit araştırmaları, sonucunda da kimliğine dair bilgi elde edilememesi hâlinde, başvuranın beyanı esas alınır.

(4) Kayıt esnasında; başvuru sahibinin menşe veya ikamet ülkesini terk etme sebepleri, ülkesini terk ettikten sonra başından geçen ve başvuru yapmasına neden olan olaylar, Türkiye'ye giriş şekli, kullandığı yol güzergâhları ve vasıta bilgileri, daha önceden başka bir ülkede uluslararası korumaya başvurmuş veya korumadan yararlanmışsa, bu başvuru veya korumaya ilişkin bilgi ve belgeleri alınır.

(5) Mülakat zamanı ve yeri kayıt esnasında bildirilir.

(6) Kamu sağlığını tehlikeye düşürebileceği değerlendirilen başvuru sahibi sağlık kontrolünden geçirilir.

(7) Başvuru sahibine kayıt esnasında; kimlik bilgilerini içeren, uluslararası koruma başvurusunda bulunduğu belirten, otuz gün geçerli kayıt belgesi verilir. Kayıt belgesi, gerektiğinde otuz günlük sürelerle uzatılabilir. Kayıt belgesi, hiçbir harca tâbi olmayıp başvuru sahibinin Türkiye'de kalışına imkân sağlar.

Başvuru sahibinin bilgilendirilmesi ve tercümanlık

MADDE 70- (1) Başvuru sahibi, başvurusuyla ilgili takip edilecek usûller, başvurusunun değerlendirilmesi sürecindeki hak ve yükümlülükleri, yükümlülüklerini nasıl yerine getireceği ve bu yükümlülüklere uymaması ya da yetkililerle işbirliğinde bulunmaması hâlinde ortaya çıkabilecek muhtemel sonuçlar, itiraz usûlleri ve süreleri konusunda kayıt esnasında bilgilendirilir.

(2) Başvuru sahibinin talep etmesi hâlinde, başvuru, kayıt ve mülakat aşamalarındaki kişisel görüşmelerde tercümanlık hizmetleri sağlanır.

İkamet zorunluluğu ve bildirim yükümlülüğü

MADDE 71- (1) Başvuru sahibine, kendisine gösterilen kabul ve barınma merkezinde, belirli bir yerde veya ilde ikamet etme zorunluluğu ile istenilen şekil ve sürelerde bildirimde bulunma gibi idarî yükümlülükler getirilebilir.

(2) Başvuru sahibi, adres kayıt sistemine kayıt yaptırmak ve ikamet adresini valiliğe bildirmekle yükümlüdür.

Kabûl edilemez başvuru

MADDE 72- (1) Başvuru sahibi;

a) Farklı bir gerekçe öne sürmeksizin aynı başvuruyu yenilemişse,

b) Kendi adına başvuru yapılmasına muvafakat verdikten sonra, başvurunun herhangi bir aşamasında haklı bir neden göstermeksizin veya başvurunun reddedilmesinin ardından farklı bir gerekçe öne sürmeksizin ayrı bir başvuru yapmışsa,

c) İlk iltica ülkesinden gelmişse,

ç) Güvenli üçüncü ülkeden gelmişse,

başvurusunun kabûl edilemez olduğuna ilişkin karar verilir.

(2) Birinci fıkrada belirtilen durumların, değerlendirmenin herhangi bir aşamasında ortaya çıkması hâlinde değerlendirme durdurulur.

(3) Başvurunun kabûl edilemez olduğuna ilişkin karar, ilgiliye veya yasal temsilcisine ya da avukatına tebliğ edilir. İlgili kişi bir avukat tarafından temsil edilmiyorsa kararın sonucu, itiraz usûlleri ve süreleri hakkında kendisi veya yasal temsilcisi bilgilendirilir.

İlk iltica ülkesinden gelenler

MADDE 73- (1) Başvuru sahibinin, daha önceden mülteci olarak tanındığı ve hâlen bu korumadan yararlanma imkânının olduğu veya geri göndermeme ilkesini de içeren yeterli ve etkili nitelikte korumadan hâlen faydalanabileceği bir ülkeden geldiğinin ortaya çıkması durumunda, başvuru kabûl edilemez olarak değerlendirilir ve ilk iltica ülkesine gönderilmesi için işlemler başlatılır. Ancak geri gönderme işlemi gerçekleşinceye kadar ülkede kalışına izin verilir. Bu durum ilgiliye tebliğ edilir. İlgilinin, ilk iltica ülkesi olarak nitelenen ülke tarafından kabûl edilmemesi hâlinde, başvuruya ilişkin işlemler devam ettirilir.

Güvenli üçüncü ülkeden gelenler

MADDE 74- (1) Başvuru sahibinin, Sözleşmeye uygun korumayla sonuçlanabilecek bir uluslararası koruma başvurusu yaptığı veya başvurma imkânının olduğu güvenli üçüncü bir ülkeden geldiğinin ortaya çıkması durumunda başvuru kabûl edilemez olarak değerlendirilir ve güvenli üçüncü ülkeye gönderilmesi için işlemler başlatılır. Ancak geri gönderme işlemi gerçekleşinceye kadar ülkede kalışına izin verilir. Bu durum ilgiliye tebliğ edilir. İlgilinin, güvenli üçüncü ülke olarak nitelenen ülke tarafından kabûl edilmemesi hâlinde, başvuruya ilişkin işlemler devam ettirilir.

(2) Aşağıdaki şartları taşıyan ülkeler güvenli üçüncü ülke olarak nitelendirilir:

a) Kişilerin hayatının veya hürriyetinin, ırkı, dini, tâbiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasî düşünceleri nedeniyle tehdit altında olmaması.

b) Kişilerin işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya muameleye tâbi tutulacağı ülkelere geri gönderilmemesi ilkesinin uygulanıyor olması.

c) Kişinin mülteci statüsü talep etme ve mülteci olarak nitelendirilmesi durumunda Sözleşmeye uygun olarak koruma elde etme imkânının bulunması.

ç) Kişinin ciddi zarar görme riskinin olmaması.

(3) Bir ülkenin başvuru sahibi için güvenli üçüncü ülke olup olmadığı, başvuru sahibinin ilgili üçüncü ülkeye gönderilmesini makûl kılacak bu kişi ve ülke arasındaki bağlantılar da dâhil olmak üzere, her başvuru sahibi için ayrı olarak değerlendirilir.

Mülakat

MADDE 75- (1) Etkin ve adil karar verebilmek amacıyla, başvuru sahibiyle kayıt tarihinden itibaren otuz gün içinde bireysel mülakat yapılır. Mülakatın mahremiyeti dikkate alınarak, kişiye kendisini en iyi şekilde ifade etme imkânı tanınır. Ancak, aile üyelerinin de bulunmasının gerekli görüldüğü durumlarda, kişinin muvafakati alınarak mülakat aile üleriyle birlikte yapılabilir. Başvuru sahibinin talebi üzerine, avukatı gözlemci olarak mülakata katılabilir.

(2) Başvuru sahibi, yetkililerle işbirliği yapmak ve uluslararası koruma başvurusunu destekleyecek tüm bilgi ve belgeleri sunmakla yükümlüdür.

(3) Özel ihtiyaç sahipleriyle yapılacak mülakatlarda; bu kişilerin özel durumları gözönünde bulundurulur. Çocuğun mülakatında psikolog, çocuk gelişimci veya sosyal çalışmacı ya da ebeveyni veya yasal temsilcisi hazır bulunabilir.

(4) Mülakatın gerçekleştirilememesi hâlinde, yeni mülakat tarihi belirlenir ve ilgili kişiye tebliğ edilir. Mülakat tarihleri arasında en az on gün bulunur.

(5) Gerekli görüldüğünde başvuru sahibiyle ek mülakatlar yapılabilir.

(6) Mülakatlar sesli veya görsel olarak kayıt altına alınabilir. Bu durumda mülakat yapılan kişi bilgilendirilir. Her mülakatın sonunda tutanak düzenlenir, bir örneği mülakat yapılan kişiye verilir.

Uluslararası koruma başvuru sahibi kimlik belgesi

MADDE 76- (1) Mülakatı tamamlanan başvuru sahibine ve varsa birlikte geldiği aile üyelerine, uluslararası koruma talebinde bulunduğunu belirten ve yabancı kimlik numarasını içeren altı ay süreli Uluslararası Koruma Başvuru Sahibi Kimlik Belgesi düzenlenir. Başvurusu sonuçlandıramayanların kimlik belgeleri altı aylık sürelerle uzatılır.

(2) 72 nci ve 79 uncu maddeler kapsamında olanlar ile bunların aile üyelerine kimlik belgesi verilmez.

(3) Kimlik belgesinin şekli ve içeriği Genel Müdürlükçe belirlenir.

(4) Kimlik belgesi, hiçbir harca tâbi olmayıp, ikamet izni yerine geçer.

Başvurunun geri çekilmesi veya geri çekilmiş sayılması

MADDE 77- (1) Başvuru sahibinin;

a) Başvurusunu geri çektiğini yazılı olarak beyan etmesi,

b) Mazeretsiz olarak mülakata üç defa üst üste gelmemesi,

c) İdarî gözetim altında bulunduğu yerden kaçması,

ç) Mazeretsiz olarak; bildirim yükümlülüğünü üç defa üst üste yerine getirmemesi, belirlenen ikamet yerine gitmemesi veya ikamet yerini izinsiz terk etmesi,

d) Kişisel verilerinin alınmasına karşı çıkması,

e) Kayıt ve mülakattaki yükümlülüklerine uymaması,

hâllerinde başvurusu geri çekilmiş kabul edilerek, değerlendirme durdurulur.

Karar

MADDE 78- (1) Başvuru, kayıt tarihinden itibaren en geç altı ay içinde Genel Müdürlükçe sonuçlandırılır. Kararın bu süre içerisinde verilememesi hâlinde başvuru sahibi bilgilendirilir.

(2) Kararlar bireysel olarak verilir. 64 üncü maddenin altıncı fıkrası saklı kalmak kaydıyla, aile adına yapılan başvuru bütün olarak değerlendirilir ve verilen karar tüm aile üyelerini kapsar.

(3) Başvuru hakkında karar verilirken menşe veya önceki ikamet ülkesinin mevcut genel şartları ve başvuru sahibinin kişisel şartları gözönünde bulundurulur.

(4) Başvuru sahibine, zulüm veya ciddi zarar görme tehdidine karşı vatandaşı olduğu ülke veya önceki ikamet ülkesinin belirli bir bölgesinde koruma sağlanabiliyorsa ve başvuru sahibi, ülkenin o bölgesine güvenli bir şekilde seyahat edebilecek ve yerleşebilecek durumdaysa, başvuru sahibinin uluslararası korumaya muhtaç olmadığına karar verilebilir.

(5) Dördüncü fıkradaki durumların ortaya çıkması, başvurunun tam bir incelemeye tâbi tutulmasını engellemez.

(6) Karar, ilgiliye veya yasal temsilcisine ya da avukatına tebliğ edilir. Olumsuz kararın tebliğinde, kararın maddî gerekçeleri ve hukukî dayanakları da belirtilir. İlgili kişi bir avukat tarafından temsil edilmiyorsa, kararın sonucu, itiraz usûlleri ve süreleri hakkında kendisi veya yasal temsilcisi bilgilendirilir.

Hızlandırılmış değerlendirme

MADDE 79- (1) Başvuru sahibinin;

a) Başvuru sırasında gerekçelerini sunarken, uluslararası korumayı gerektirecek konulara hiç değinmemiş olması,

b) Sahte belge ya da yanıltıcı bilgi ve belge kullanarak veya kararı olumsuz etkileyebilecek bilgi ve belgeleri sunmayarak yetkilileri yanlış yönlendirmesi,

c) Kimliğinin ya da uyruğunun tespit edilmesini güçleştirmek amacıyla kimlik ya da seyahat belgelerini kötü niyetle imha etmesi veya elden çıkarması,

ç) Sınır dışı edilmek üzere idarî gözetim altında olması,

d) Sadece, Türkiye’den gönderilmesine yol açacak bir kararın uygulanmasını erteletmek ya da engellemek amacıyla başvuruda bulunması,

e) Kamu düzeni veya kamu güvenliği açısından tehlike oluşturması ya da bu nedenlerle Türkiye’den daha önce sınır dışı edilmiş olması,

f) Başvurusunun geri çekilmiş sayılmasından sonra yeniden başvuruda bulunması, hâllerinde, başvurusu hızlandırılmış olarak değerlendirilir.

(2) Başvurusu hızlandırılmış olarak değerlendirilen başvuru sahibiyle, başvuru tarihinden itibaren en geç üç gün içinde mülakat yapılır. Başvuru, mülakattan sonra en geç beş gün içinde sonuçlandırılır.

(3) Bu maddeye göre değerlendirilen başvurulardan, incelenmesinin uzun süreceği anlaşılanlar, hızlandırılmış değerlendirmeden çıkarılabilir.

(4) Refakatsiz çocukların başvuruları hızlandırılmış olarak değerlendirilemez.

İdarî itiraz ve yargı yolu

MADDE 80- (1) Bu Kısımda yazılı hükümler uyarınca alınan kararlara karşı idarî itiraz ve yargı yoluna başvurulduğunda aşağıdaki hükümler uygulanır:

a) İlgili kişi veya yasal temsilcisi ya da avukatı tarafından kararın tebliğinden itibaren on gün içinde Uluslararası Koruma Değerlendirme Komisyonuna itiraz edilebilir. Ancak 68 inci, 72 nci ve 79 uncu maddelere göre verilen kararlara karşı, sadece yargı yoluna başvurulabilir.

b) İdarî itiraz sonucu alınan karar, ilgiliye veya yasal temsilcisine ya da avukatına tebliğ edilir. Kararın olumsuz olması hâlinde; ilgili kişi bir avukat tarafından temsil edilmiyorsa kararın sonucu, itiraz usûlleri ve süreleri hakkında kendisi veya yasal temsilcisi bilgilendirilir.

c) Bakanlık, verilen kararlara karşı yapılan idarî itiraz usûllerini düzenleyebilir.

ç) 68 inci maddede düzenlenen yargı yolu hariç olmak üzere, 72 nci ve 79 uncu maddeler çerçevesinde alınan kararlara karşı, kararın tebliğinden itibaren onbeş gün, alınan diğer idarî karar ve işlemlere karşı kararın tebliğinden itibaren otuz gün içinde, ilgili kişi veya yasal temsilcisi ya da avukatı tarafından yetkili idare mahkemesine başvurulabilir.

d) 72 nci ve 79 uncu maddeler çerçevesinde mahkemeye yapılan başvurular onbeş gün içerisinde sonuçlandırılır. Mahkemenin bu konuda vermiş olduğu karar kesindir.

e) İtiraz veya yargılama süreci sonuçlanıncaya kadar ilgili kişinin ülkede kalışına izin verilir.

Avukatlık hizmetleri ve danışmanlık

MADDE 81- (1) Başvuru sahibi ile uluslararası koruma statüsü sahibi kişiler, bu Kısımda yazılı iş ve işlemlerle ilgili olarak, ücretleri kendilerince karşılanması kaydıyla avukat tarafından temsil edilebilir.

(2) Avukatlık ücretlerini karşılama imkânı bulunmayan başvuru sahibi ve uluslararası koruma statüsü sahibi kişiye, bu Kısım kapsamındaki iş ve işlemlerle ilgili olarak yargı önündeki başvurularında 1136 sayılı Kanunun adli yardım hükümlerine göre avukatlık hizmeti sağlanır.

(3) Başvuru sahibi ve uluslararası koruma statüsü sahibi kişi, sivil toplum kuruluşları tarafından sağlanan danışmanlık hizmetlerinden faydalanabilir.

Şartlı mültecinin ve ikincil koruma statüsü sahibinin ikameti

MADDE 82- (1) Şartlı mülteci ve ikincil koruma statüsü sahibi kişiye, Genel Müdürlükçe, kamu düzeni veya kamu güvenliği nedeniyle belirli bir ilde ikamet etme, belirlenen süre ve usûllerle bildirimde bulunma yükümlülüğü getirilebilir.

(2) Bu kişiler, adres kayıt sistemine kayıt yaptırmak ve ikamet adresini valiliğe bildirmekle yükümlüdür.

Uluslararası koruma statüsü sahibi kimlik belgesi

MADDE 83- (1) Mülteci statüsü verilenlere yabancı kimlik numarasını içeren üçer yıl süreli kimlik belgesi düzenlenir.

(2) Şartlı mülteci ve ikincil koruma statüsü verilenlere, yabancı kimlik numarasını içeren birer yıllık süreli kimlik belgesi düzenlenir.

(3) Birinci ve ikinci fıkralardaki kimlik belgeleri hiçbir harca tâbi olmayıp, ikamet izni yerine geçer. Kimlik belgelerinin şekil ve içeriği Genel Müdürlükçe belirlenir.

Seyahat belgesi

MADDE 84- (1) Mültecilere, valiliklerce Sözleşmede belirtilen seyahat belgesi düzenlenir.

(2) Şartlı mülteci ve ikincil koruma statüsü sahiplerinin seyahat belgesi talepleri 5682 sayılı Kanunun 18 inci maddesi çerçevesinde değerlendirilir.

Uluslararası koruma statüsünün sona ermesi

MADDE 85- (1) Uluslararası koruma statüsü sahibi kişi;

a) Vatandaş olduğu ülkenin korumasından kendi isteğiyle tekrar yararlanırsa,

b) Kaybettiği vatandaşlığını kendi isteğiyle tekrar kazanırsa,

c) Yeni bir vatandaşlık kazanmışsa ve vatandaşlığını kazandığı ülkenin korumasından yararlanıyorsa,

ç) Terk ettiği veya zulüm korkusuyla dışında bulunduğu ülkeye kendi isteğiyle tekrar dönmüşse,

d) Statü verilmesini sağlayan koşullar ortadan kalktığı için vatandaşı olduğu ülkenin korumasından yararlanabilecekse,

e) Vatanlız olup da, statü verilmesine yol açan koşullar ortadan kalktığı için önceden yaşadığı ikamet ülkesine dönebilecekse,

uluslararası koruma statüsü sona erer.

(2) Birinci fıkranın (d) ve (e) bentlerinin incelenmesinde; statü verilmesine neden olan şartların ortadan kalkıp kalkmadığı veya önemli ve kalıcı bir şekilde değişip değişmediğı gözönünde bulundurulur.

(3) İkincil koruma statüsü verilmesine neden olan şartlar ortadan kalktığında veya korumaya gerek bırakmayacak derecede değiştiğinde de statü sona erer. İkincil koruma statüsü verilmesini gerektiren şartlardaki değişikliklerin önemli ve kalıcı olup olmadığı gözönünde bulundurulur.

(4) Birinci ve üçüncü fıkralarda belirtilen şartların ortaya çıkması hâlinde, statü yeniden değerlendirilebilir. Bu kişiye; statüsünün yeniden değerlendirildiğı ve nedenleri yazılı olarak bildirildikten sonra, statüsünün devam etmesi gerektiğine ilişkin nedenlerini sözlü veya yazılı şekilde sunabilmesine fırsat verilir.

(5) Maddî gerekçelerini ve hukukî dayanaklarını içeren sona erme kararı, ilgiliye veya yasal temsilcisine ya da avukatına tebliğ edilir. İlgili kişi bir avukat tarafından temsil edilmiyorsa kararın sonucu, itiraz usûlleri ve süreleri hakkında kendisi veya yasal temsilcisi bilgilendirilir.

Uluslararası koruma statüsünün iptali

MADDE 86- (1) Uluslararası koruma statüsü verilen kişilerden;

a) Sahte belge kullanma, hile, aldatma yoluyla veya beyan etmediğı gerçeklerle statü verilmesine neden olanların,

b) Statü verildikten sonra, 64 üncü madde çerçevesinde hariçte tutulması gerektiğı anlaşılanların, statüsü iptal edilir.

(2) Maddî gerekçelerini ve hukukî dayanaklarını içeren iptal kararı, ilgiliye veya yasal temsilcisine ya da avukatına tebliğ edilir. İlgili kişi bir avukat tarafından temsil edilmiyorsa kararın sonucu, itiraz usûlleri ve süreleri hakkında kendisi veya yasal temsilcisi bilgilendirilir.

Gönüllü geri dönüş desteğı

MADDE 87- (1) Başvuru sahibi ve uluslararası koruma statüsü sahibi kişilerden, gönüllü olarak geri dönmek isteyenlere, aynı ve nakdî destek sağlanabilir.

(2) Genel Müdürlük, gönüllü geri dönüş çalışmalarını, uluslararası kuruluşlar, kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliğı içerisinde yapabilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Haklar ve Yükümlölükler

Hak ve yükümlölüklere ilişkin genel ilkeler

MADDE 88- (1) Uluslararası koruma statüsü sahibi kişiler, karşılıklılık şartından muaftır.

(2) Başvuru sahibine, başvurusu reddedilen veya uluslararası koruma statüsü sahibi kişilere sağlanan hak ve imkânlar, Türk vatandaşlarına sağlanan hak ve imkânlardan fazla olacak şekilde yorumlanamaz.

Eğitim ve öğretime erişim

MADDE 89- (1) Başvuru sahibi veya uluslararası koruma statüsü sahibi kişi ve aile üyeleri, ilköğretim ve ortaöğretim hizmetlerinden faydalanır.

Sosyal yardım ve hizmetlere erişim

MADDE 90- (1) Başvuru sahibi veya uluslararası koruma statüsü sahibi kişilerden ihtiyaç sahibi olanların, sosyal yardım ve hizmetlere erişimleri sağlanabilir.

Sağlık hizmetlerine erişim

MADDE 91- (1) Başvuru sahibi veya uluslararası koruma statüsü sahibi kişilerden; herhangi bir sağlık güvencesi olmayan ve ödeme gücü bulunmayanlar, 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu hükümlerine tâbidir. Genel sağlık sigortasından faydalanan kişilerin primlerinin ödenmesi için Genel Müdürlük bütçesine ödenek konulur. Primleri Genel Müdürlük tarafından ödenenlerden ödeme güçlerine göre primin tamamı veya belli bir oranı talep edilir.

(2) Başvuru sahibi veya uluslararası koruma statüsü sahibi kişilerden, sağlık güvencesi veya ödeme gücünün bulunduğu veya başvurunun sadece tıbbi tedavi görmek amacıyla yapıldığı sonradan anlaşılanlar, genel sağlık sigortalılıklarının sona erdirilmesi için en geç on gün içinde Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirilir ve yapılan tedavi ve ilaç masrafları ilgililerden geri alınır.

Başvuru sahibi ve şartlı mültecinin iş piyasasına erişimi

MADDE 92- (1) Başvuru sahibi veya şartlı mülteci, uluslararası koruma başvurusu tarihinden altı ay sonra çalışma izni almak için başvurabilir. Çalışma izin talebi, 4817 sayılı Kanun kapsamında değerlendirilerek sonuçlandırılır.

Mülteci ve ikincil koruma statüsü sahibi kişinin iş piyasasına erişimi

MADDE 93- (1) Mülteci veya ikincil koruma statüsü sahibi, statü almasından itibaren bağımlı veya bağımsız olarak çalışabilir. Yabancıların çalışamayacağı iş ve mesleklere ilişkin diğer mevzuatta yer alan hükümler saklıdır. Mülteci veya ikincil koruma statüsü sahibi kişiye verilecek kimlik belgesi, çalışma izni yerine de geçer ve bu durum kimlik belgesine yazılır.

(2) Mülteci ve ikincil koruma statüsü sahibinin iş piyasasına erişimi, iş piyasasındaki durum ve çalışma hayatındaki gelişmeler ile istihdama ilişkin sektörel ve ekonomik şartların gerekli kıldığı hâllerde, belirli bir süre için, tarım, sanayi veya hizmet sektörleri, belirli bir meslek, işkolu veya mülki ve coğrafi alan itibarıyla sınırlandırılabilir. Ancak, Türkiye’de üç yıl ikamet eden veya Türk vatandaşıyla evli olan ya da Türk vatandaşı çocuğu olan mülteci ve ikincil koruma statüsü sahipleri için bu sınırlamalar uygulanmaz.

(3) Başvuru sahibi veya uluslararası koruma statüsü sahibi kişilerin çalışmasına ilişkin usûl ve esaslar, Bakanlığın görüşü alınarak Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından belirlenir.

Harçlık

MADDE 94- (1) 72 nci ve 79 uncu maddelerde sayılanlar hariç olmak üzere, muhtaç olduğu tespit edilen başvuru sahibine, Maliye Bakanlığının uygun görüşü alınarak Bakanlığın belirleyeceği usûl ve esaslar çerçevesinde harçlık verilebilir.

Yükümlülükler

MADDE 95- (1) Başvuru sahibi veya uluslararası koruma statüsü sahibi kişi, bu Kısımda yazılı yükümlülüklerine ek olarak;

- a) Çalışma durumuna ait güncel bilgileri otuz gün içinde bildirmekle,
- b) Gelirlerini, taşınır ve taşınmazlarını otuz gün içinde bildirmekle,
- c) Adres, kimlik ve medenî hâl değişikliklerini yirmi iş günü içinde bildirmekle,

c) Kendisine sağlanan hizmet, yardım ve diğer imkânlardan haksız olarak yararlandığının tespit edilmesi hâlinde, bedellerini tamamen veya kısmen geri ödemekle,

d) Genel Müdürlükçe kendisinden bu Kısım çerçevesinde istenilenleri yerine getirmekle, yükümlüdür.

(2) Bu Kısımda yazılı yükümlülüklerle uymayanlar ile başvuruları ve uluslararası koruma statüleriyle ilgili olumsuz karar verilenlere; eğitim ve temel sağlık hakları hariç, diğer haklardan faydalanmaları bakımından sınırlama getirilebilir. Sınırlamaya ilişkin değerlendirme bireysel yapılıır. Karar ilgili kişiye veya yasal temsilcisine ya da avukatına yazılı olarak tebliğ edilir. İlgili kişi bir avukat tarafından temsil edilmiyorsa kararın sonucu, itiraz usûlleri ve süreleri hakkında kendisi veya yasal temsilcisi bilgilendirilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Geçici Koruma ve Uluslararası Korumaya İlişkin Diğer Hükümler

Geçici koruma

MADDE 96- (1) Ülkesinden ayrılmaya zorlanmış, ayrıldığı ülkeye geri dönemeyen, acil ve geçici koruma bulmak amacıyla kitlesel olarak sınırlarımıza gelen veya sınırlarımızı geçen yabancılara geçici koruma sağlanabilir.

(2) Bu kişilerin Türkiye'ye kabûlü, Türkiye'de kalışı, hak ve yükümlülükleri, Türkiye'den çıkışlarında yapılacak işlemler, kitlesel hareketlere karşı alınacak tedbirlerle, ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlar arasındaki işbirliği ve koordinasyon, merkez ve taşrada görev alacak kurum ve kuruluşların görev ve yetkilerinin belirlenmesi, Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Uluslararası koruma süreçlerinde işbirliği

MADDE 97- (1) Bakanlık, bu Kısımda yazılı uluslararası koruma süreçleriyle ilgili konularda, 5/5/1969 tarihli ve 1173 sayılı Milletlerarası Münasebetlerin Yürütülmesi ve Koordinasyonu Hakkında Kanun çerçevesinde Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği, Uluslararası Göç Örgütü, diğer uluslararası kuruluşlar ve sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği yapabilir.

(2) Sözleşme hükümlerinin uygulanmasına nezaret etme görevini yerine getirmesinde, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliğiyle gerekli işbirliği sağlanır. Bakanlık, bu Kanun çerçevesindeki uluslararası koruma, başvuru, değerlendirme ve karar süreçlerini belirlemeye, bu amaçla Dışişleri Bakanlığının uygun görüşü alınmak suretiyle Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliğiyle uluslararası anlaşma niteliği taşımayan protokoller yapmaya yetkilidir.

(3) Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliğinin uluslararası koruma başvurusunda bulunmuş kişilere sınır kapıları da dâhil olmak üzere erişimi ve başvuru sahibinin de kabûl etmesi şartıyla, başvurusuyla ilgili bilgilere erişimi sağlanır. Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği, başvurunun her aşamasında görüşlerini yetkililere iletebilir.

Menşe ülke bilgisi

MADDE 98- (1) Uluslararası koruma başvuruları incelenirken, etkin ve adil karar verebilmek, başvuran tarafından iddia edilen hususların doğruluğunu tespit edebilmek amacıyla menşe, ikamet ve transit ülkelerle ilgili Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği kaynakları ve diğer kaynaklardan güncel bilgi toplanır.

(2) Menşe ülke bilgi sisteminin kurulması, bilgilerin toplanması, depolanması, sistemin işletilmesi, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının kullanımına açılması Genel Müdürlükçe belirlenecek usûl ve esaslar çerçevesinde yapılır.

Gizlilik ilkesi ve kişisel dosyaya erişim

MADDE 99- (1) Başvuru sahibinin ve uluslararası koruma statüsü sahibi kişinin tüm bilgi ve belgelerinde gizlilik esastır.

(2) Ancak, başvuru sahibi ve uluslararası koruma statüsü sahibi kişi ile yasal temsilcisi veya avukatı, başvuru sahibi ve uluslararası koruma statüsü sahibinin kişisel dosyasında yer alan kayıt belgeleri, mülakat raporu, başvuranın başvurusuna ilişkin sunduğu bilgi ve belgeler ve karar örneği ile menşe ülke bilgilerini inceleyebilir, birer örneğini alabilir. Millî güvenlik ve kamu düzeninin korunması ile suç işlenmesinin önlenmesine ilişkin belgeler incelenemez ve verilemez.

Kabûl ve barınma merkezlerinin kurulması ve işletilmesi

MADDE 100- (1) Başvuru sahibi veya uluslararası koruma statüsü sahibi kişinin, barınma ihtiyaçlarını kendisinin karşılaması esastır.

(2) Genel Müdürlük, başvuru sahibi veya uluslararası koruma statüsü sahibi kişinin barınma, iâşe, sağlık, sosyal ve diğer ihtiyaçlarının karşılanacağı kabûl ve barınma merkezleri kurabilir.

(3) Merkezlerde özel ihtiyaç sahiplerinin barındırılmasına öncelik verilir.

(4) Kabûl ve barınma merkezleri, valilikler tarafından işletilir. Genel Müdürlük, merkezleri, kamu kurum ve kuruluşlarıyla, Türkiye Kızılay Derneği ve göç alanında uzmanlığı bulunan kamu yararına çalışan derneklerle protokol yaparak işletirebilir.

(5) Kabûl ve barınma merkezi dışında ikamet eden başvuru sahibi veya uluslararası koruma statüsü sahibi kişiler ve aile üyeleri bu merkezlerdeki hizmetlerden yararlandırılabilir.

(6) Kabûl ve barınma merkezlerinde sağlanan hizmetler, satın alma yoluyla da yürütülebilir.

(7) İmkanlar ölçüsünde merkezlerde kalan ailelerin bütünlüğü korunur.

(8) Kabûl ve barınma merkezlerinin kurulması, yönetimi ve işletilmesiyle ilgili usûl ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Yabancılar ve Uluslararası Korumaya İlişkin

Ortak Hükümler

Uyum

MADDE 101- (1) Genel Müdürlük, ülkenin ekonomik ve malî imkanları ölçüsünde, yabancı ile başvuru sahibinin veya uluslararası koruma statüsü sahibi kişilerin ülkemizde toplumla olan karşılıklı uyumlarını kolaylaştırmak ve ülkemizde, yeniden yerleştirildikleri ülkede veya geri döndüklerinde ülkelerinde sosyal hayatın tüm alanlarında üçüncü kişilerin aracılığı olmadan bağımsız hareket edebilmelerini kolaylaştıracak bilgi ve beceriler kazandırmak amacıyla, kamu kurum ve kuruluşları, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları, üniversiteler ile uluslararası kuruluşların öneri ve katkılarından da faydalanarak uyum faaliyetleri planlayabilir.

(2) Yabancılar, ülkenin siyasî yapısı, dili, hukukî sistemi, kültürü ve tarihi ile hak ve yükümlülüklerinin temel düzeyde anlatıldığı kurslara katılabilir.

(3) Kamusal ve özel mal ve hizmetlerden yararlanma, eğitime ve ekonomik faaliyetlere erişim, sosyal ve kültürel iletişim, temel sağlık hizmeti alma gibi konularda kurslar, uzaktan eğitim ve benzeri sistemlerle tanıtım ve bilgilendirme etkinlikleri Genel Müdürlükçe kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum kuruluşlarıyla da işbirliği yapılarak yaygınlaştırılır.

Davete uyma yükümlülüğü

MADDE 102- (1) Yabancılar, başvuru sahipleri ve uluslararası koruma statüsü sahibi kişiler;

- a) Türkiye’ye girişi veya Türkiye’de kalışı hakkında inceleme ihtiyacının doğması,
- b) Hakkında sınır dışı etme kararı alınma ihtimalinin bulunması,
- c) Bu Kanunun uygulanmasıyla ilgili işlemlerin bildirimi,

nedenleriyle, ilgili valiliğe veya Genel Müdürlüğe davet edilebilirler. Davete uyulmadığında veya uyutmayacağına ilişkin ciddi şüphe olması durumunda yabancılar davet edilmeksizin kolluk tarafından getirilebilirler. Bu işlem, idarî gözetim olarak uygulanamaz ve bilgi alma süresi dört saati geçemez.

Taşıyıcıların yükümlülükleri

MADDE 103- (1) Taşıyıcılar;

a) Ülkeye giriş yapmak veya ülkeden transit geçmek üzere sınır kapılarına getirmiş oldukları yabancılardan herhangi bir nedenle Türkiye’ye girişleri ve Türkiye’den transit geçişleri reddedilenleri, geldikleri ya da kesin olarak kabul edilecekleri bir ülkeye geri götürmekle,

b) Yabancıya refakat edilmesi gerekli görüldüğü durumlarda refakatçilerin gidiş ve dönüşlerini sağlamakla,

c) Taşıdıkları kişilerin belge ve izinlerini kontrol etmekle,
yükümlüdür.

(2) Genel Müdürlük, sınır kapılarına yolcu getiren taşıyıcılardan, Türkiye’ye hareketlerinden önce taşıyacakları yolcuların bilgilerinin verilmesini isteyebilir.

(3) Birinci ve ikinci fıkralarda yer alan yükümlülüklerle ilişkin uygulanacak usûl ve esaslar, Bakanlık ve Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığınca müştereken çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Kişisel veriler

MADDE 104- (1) Yabancılar, başvuru ve uluslararası koruma statüsü sahiplerine ait kişisel veriler, Genel Müdürlükçe veya valiliklerce ilgili mevzuata ve taraf olunan uluslararası anlaşmalara uygun olarak alınır, korunur, saklanır ve kullanılır.

Tebliğat

MADDE 105- (1) Bu Kanuna ilişkin tebligat işlemleri, 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre yapılır.

(2) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usûl ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

Yetkili idare mahkemeleri

MADDE 106- (1) Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin olarak idarî yargıya başvurulması hâlinde, bir yerde birden fazla idare mahkemesinin bulunması hâlinde bu davaların hangi idare mahkemesinde görüleceği Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından belirlenir.

İdarî para cezası

MADDE 107- (1) Diğer kanunlara göre daha ağır bir ceza gerektirmediği takdirde;

a) 5 inci maddeye aykırı şekilde, Türkiye’ye yasa dışı giren veya Türkiye’yi yasa dışı terk eden ya da buna teşebbüs eden yabancılar hakkında iki bin Türk Lirası,

b) 9 uncu maddenin birinci ve ikinci fıkraları uyarınca Türkiye’ye girişleri yasaklanmış olmasına rağmen Türkiye’ye girebilmiş olanlar hakkında bin Türk Lirası,

c) 56 ncı maddenin birinci fıkrasında tanınan sürede Türkiye’den ayrılmayanlar hakkında bin Türk Lirası,
ç) 57 nci, 58 inci, 60 ıncı ve 68 inci maddeler kapsamındaki işlemler sırasında kaçanlar hakkında bin Türk Lirası,

idari para cezası uygulanır.

(2) İdari para cezası öngörülen suçların bir takvim yılı içinde tekrarı hâlinde, para cezaları yarı oranında arttırılarak uygulanır.

(3) Bu maddedeki idari para cezalarının uygulanması, Kanunda öngörülen diğer idari tedbirlerin uygulanmasına engel teşkil etmez.

(4) Bu maddedeki idari para cezaları, valilik veya kolluk birimlerince uygulanır. Verilen para cezaları tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde ödenir.

BEŞİNCİ KISIM

Göç İdaresi Genel Müdürlüğü

BİRİNCİ BÖLÜM

Kuruluş, Görev ve Yetki

Kuruluş

MADDE 108- (1) Göç alanına ilişkin politika ve stratejileri uygulamak, bu konularla ilgili kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyonu sağlamak, yabancıların Türkiye’ye giriş ve Türkiye’de kalışları, Türkiye’den çıkışları ve sınır dışı edilmeleri, uluslararası koruma, geçici koruma ve insan ticareti mağdurlarının korunmasıyla ilgili iş ve işlemleri yürütmek üzere İçişleri Bakanlığına bağlı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü kurulmuştur.

Görev ve yetki

MADDE 109- (1) Göç İdaresi Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri şunlardır:

a) Göç alanına ilişkin, mevzuatın ve idari kapasitenin geliştirilmesi, politika ve stratejilerin belirlenmesi konularında çalışmalar yürütmek ve Bakanlar Kurulunca belirlenen politika ve stratejilerin uygulanmasını izlemek ve koordine etmek.

b) Göç Politikaları Kurulunun sekreteryaya hizmetlerini yürütmek, Kurul kararlarının uygulanmasını takip etmek.

c) Göçle ilgili iş ve işlemleri yürütmek.

ç) 19/9/2006 tarihli ve 5543 sayılı İskân Kanununda Bakanlığa verilen görevleri yürütmek.

d) İnsan ticareti mağdurlarının korunmasına ilişkin iş ve işlemleri yürütmek,

e) Türkiye’de bulunan vatansız kişileri tespit etmek ve bu kişilerle ilgili iş ve işlemleri yürütmek.

f) Uyum süreçlerine ilişkin iş ve işlemleri yürütmek.

g) Geçici korumaya ilişkin iş ve işlemleri yürütmek.

ğ) Düzensiz göçle mücadele edilebilmesi amacıyla kolluk birimleri ve ilgili kamu kurum ve kuruluşları arasında koordinasyonu sağlamak, tedbirler geliştirmek, alınan tedbirlerin uygulanmasını takip etmek.

h) Kamu kurum ve kuruluşlarının göç alanına yönelik faaliyetlerinin programlanmasına ve projelendirilmesine yardımcı olmak, proje tekliflerini değerlendirmek ve onaylamak, yürütülen çalışma ve projeleri izlemek, bu çalışma ve projelerin uluslararası standartlara uygun şekilde yürütülmesine destek vermek.

ı) Mevzuatla verilen diğer görevleri yürütmek.

İKİNCİ BÖLÜM

Göç Politikaları Kurulu

Göç Politikaları Kurulu ve görevleri

MADDE 110- (1) Göç Politikaları Kurulu, İçişleri Bakanının başkanlığında, Aile ve Sosyal Politikalar, Avrupa Birliği, Çalışma ve Sosyal Güvenlik, Dışişleri, İçişleri, Kültür ve Turizm, Maliye, Millî Eğitim, Sağlık ve Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme bakanlıkları müsteşarları ile Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanı ve Göç İdaresi Genel Müdüründen oluşur. Toplantı gündemine göre, konuyla ilgili bakanlık, ulusal veya uluslararası diğer kurum ve kuruluşlar ile sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri toplantıya davet edilebilir.

(2) Kurul, Kurul Başkanının çağrısı üzerine her yıl en az bir kez toplanır. Gerekli görüldüğü hâllerde Kurul Başkanının çağrısıyla olağanüstü toplanabilir. Toplantı gündemi, üyelerin görüşü alınarak Başkan tarafından belirlenir. Kurulun sekretarya hizmetleri, Genel Müdürlük tarafından yerine getirilir.

(3) Kurulun görevleri şunlardır:

- a) Türkiye'nin göç politika ve stratejilerinin uygulanmasını takip etmek.
- b) Göç alanında strateji belgeleri ile program ve uygulama belgelerini hazırlamak.
- c) Kitlemel akın durumunda uygulanacak yöntem ve tedbirleri belirlemek.
- d) İnsani mülahazalarla toplu hâlde Türkiye'ye kabul edilecek yabancılar ile bu yabancıların ülkeye giriş ve ülkede kalışlarıyla ilgili usûl ve esasları belirlemek.
- e) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının önerileri çerçevesinde, Türkiye'nin ihtiyaç duyduğu yabancı işgücü ile Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının da görüşleri doğrultusunda tarım alanlarındaki mevsimlik işler için gelecek yabancılara ilişkin esasları belirlemek.
- f) Yabancılar verilecek uzun dönem ikamet iznine ilişkin şartları belirlemek.
- g) Göç alanında görev yapan kamu kurum ve kuruluşları arasında koordinasyonun sağlanmasına yönelik kararlar almak.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Merkez, Taşra ve Yurtdışı Teşkilatı, Hizmet Birimleri

Teşkilat

MADDE 111- (1) Genel Müdürlük, merkez, taşra ve yurtdışı teşkilatından oluşur.

(2) Genel Müdürlük merkez teşkilatı ekli (I) sayılı cetvelde gösterilmiştir.

Genel Müdür

MADDE 112- (1) Genel Müdür, Genel Müdürlüğün en üst amiri olup, Bakana karşı sorumludur.

(2) Genel Müdürün görevleri şunlardır:

- a) Genel Müdürlüğü mevzuat hükümlerine, Hükümet programı ve politikalarına uygun olarak yönetmek.
- b) Genel Müdürlüğün görev alanına giren hususlarda gerekli mevzuat çalışmalarını yürütmek, belirlenen strateji, amaç ve performans ölçütleri doğrultusunda Genel Müdürlüğü yönetmek.

c) Genel Müdürlüğün faaliyet ve işlemlerini denetlemek, yönetim sistemlerini gözden geçirmek, kurumsal yapı ile yönetim süreçlerinin etkililiğini gözetmek ve yönetimin geliştirilmesini sağlamak.

ç) Genel Müdürlüğün orta ve uzun vadeli strateji ve politikalarını belirlemek, bu amaçla uluslararası kuruluşlar, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği yapılmasını sağlamak.

d) Faaliyet alanına giren konularda kamu kurum ve kuruluşlarıyla işbirliği ve koordinasyonu sağlamak.

(3) Genel Müdürlüğün yönetim ve koordinasyonunda Genel Müdüre yardımcı olmak üzere, iki Genel Müdür yardımcısı atanabilir. Genel Müdür yardımcıları, Genel Müdür tarafından verilen görevleri yerine getirir ve Genel Müdüre karşı sorumludur.

Hizmet birimleri

MADDE 113- (1) Genel Müdürlüğün hizmet birimleri ve görevleri şunlardır:

a) Yabancılar Dairesi Başkanlığı:

- 1) Düzenli ve düzensiz göçle ilgili iş ve işlemleri yürütmek,
- 2) 5543 sayılı Kanunda Bakanlığa verilen görevleri yürütmek,
- 3) Türkiye’de bulunan vatansız kişilerle ilgili iş ve işlemleri yürütmek,

4) Düzensiz göçle mücadele edilebilmesi amacıyla kolluk birimleri ve ilgili kamu kurum ve kuruluşları arasında koordinasyonu sağlamak, tedbirler geliştirmek, alınan tedbirlerin uygulanmasını takip etmek,

5) Genel Müdür tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

b) Uluslararası Koruma Dairesi Başkanlığı:

- 1) Uluslararası korumaya ilişkin iş ve işlemleri yürütmek.
- 2) Geçici korumaya ilişkin iş ve işlemleri yürütmek.
- 3) Menşe ülkelerle ilgili bilgileri toplamak ve güncellemek.
- 4) Genel Müdür tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

c) İnsan Ticareti Mağdurlarını Koruma Dairesi Başkanlığı:

- 1) İnsan ticaretiyle mücadele ve mağdurların korunmasına ilişkin iş ve işlemleri yürütmek.
- 2) İnsan ticaretiyle mücadele ve mağdurların korunmasına ilişkin projeleri yürütmek.
- 3) İnsan ticareti mağdurlarına yönelik yardım hatlarını kurmak, işletmek veya işlettirmek.
- 4) Genel Müdür tarafından verilen diğer görevleri yerine getirmek.

ç) Göç Politika ve Projeleri Dairesi Başkanlığı:

1) Göç alanında politika ve stratejiler belirlenmesine yönelik çalışmalar yürütmek ve belirlenen politika ve stratejilerin uygulanmasını izlemek ve koordine etmek.

2) Göç Politikaları Kurulunun sekretarya hizmetlerini yürütmek, Kurul kararlarının uygulanmasını takip etmek.

3) Göç alanına ilişkin projeleri yürütmek.

4) Kamu kurum ve kuruluşlarının göç alanına yönelik faaliyetlerinin programlanmasına ve projelendirilmesine yardımcı olmak, proje tekliflerini değerlendirmek ve onaylamak, yürütülen çalışma ve projeleri izlemek, bu çalışma ve projelerin uluslararası standartlara uygun şekilde yürütülmesine destek vermek.

- 5) Göç alanına ilişkin inceleme, araştırma ve etki analizleri yapmak veya yaptırmak.
- 6) Türkiye İstatistik Kurumuyla işbirliği hâlinde göç alanına ve insan ticaretiyle mücadele ve mağdurların korunmasına ilişkin istatistikleri yayınlamak.
- 7) Yıllık göç raporunu hazırlamak ve yayınlamak
- 8) Genel Müdür tarafından verilen diğer görevleri yapmak.
- d) Uyum ve İletişim Dairesi Başkanlığı:
 - 1) Yabancıların toplumla olan karşılıklı uyumlarına ilişkin iş ve işlemleri yürütmek.
 - 2) Genel Müdürlüğün görev alanıyla ilgili konularda kamuoyunu bilgilendirmek ve toplumsal bilinci arttırmaya yönelik çalışmalar yapmak.
 - 3) Basın ve halkla ilişkiler faaliyetlerini planlamak ve yürütmek.
 - 4) Genel Müdür tarafından verilen diğer görevleri yapmak.
- e) Bilgi Teknolojileri Dairesi Başkanlığı:
 - 1) Genel Müdürlüğün görev alanıyla ilgili bilgi sistemleri kurmak, işletmek ve işletletmek.
 - 2) Bu Kanun kapsamındaki kişisel verilerin alınması, korunması, saklanması ve kullanılmasına ilişkin altyapı iş ve işlemlerini yürütmek.
 - 3) Genel Müdürlük birimleri arasında haberleşmeyi yürütmek, elektronik evrakın kayıt, tasnif ve dağıtımını sağlamak, bilişim ve haberleşme ihtiyaçları ile bağlantılı yazılımları temin etmek, oluşturmak ve geliştirmek.
 - 4) Genel Müdür tarafından verilen diğer görevleri yapmak.
- f) Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı:
 - 1) Genel Müdürlüğün görev alanıyla ilgili konularda diğer ülkeler ve uluslararası alanda faaliyet gösteren kuruluşlarla iletişim ve işbirliğini yürütmek, gerekli bağlantıyı ve eşgüdümü sağlamak, yeni işbirliği alanlarına yönelik çalışmalar yapmak.
 - 2) Genel Müdürlüğün görev ve faaliyet alanına giren konularda Avrupa Birliği ile ilişkilerin yürütülmesini sağlamak.
 - 3) Genel Müdürlük personelinin yurtdışında geçici görevlendirilmeleriyle ilgili işlemleri yürütmek.
 - 4) Genel Müdürlüğün görev alanıyla ilgili ülkeye gelen yabancı heyet ve yetkililerin ziyaretlerini programlamak, uluslararası toplantı, konferans, seminer ve benzeri faaliyetlerin düzenlenmesiyle ilgili çalışma yapmak, eşgüdümü sağlamak.
 - 5) Genel Müdürlüğün görev alanına giren konularda yabancı ülkelerde gerçekleşen faaliyet ve gelişmeleri izlemek.
 - 6) Türkiye'deki diplomatik temsilciliklerde göç konularında görev yapan yetkililerle temasları yürütmek.
 - 7) Genel Müdür tarafından verilen diğer görevleri yapmak.
- g) Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı:
 - 1) 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 22/12/2005 tarihli ve 5436 sayılı Kanunun 15 inci maddesi ve diğer mevzuatla strateji geliştirme ve mali hizmetler birimlerine verilen görevleri yapmak.
 - 2) Genel Müdür tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

ğ) Hukuk Müşavirliği:

1) 26/9/2011 tarihli ve 659 sayılı Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdareleri ve Özel Bütçeli İdarelerde Hukuk Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre hukuk birimlerine verilen görevleri yapmak.

2) Genel Müdür tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

h) İnsan Kaynakları Dairesi Başkanlığı:

1) Genel Müdürlüğün insan gücü politikası ve planlaması ile insan kaynakları sisteminin geliştirilmesi ve performans ölçütlerinin oluşturulması konusunda çalışmalar yapmak ve tekliflerde bulunmak.

2) Genel Müdürlük personelinin atama, nakil, terfi, emeklilik ve benzeri özlük işlemlerini yürütmek.

3) Genel Müdür tarafından verilen diğer görevleri yapmak,

ı) Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı:

1) 5018 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde kiralama ve satın alma işlerini yürütmek, temizlik, güvenlik, aydınlatma, ısıtma, onarım, taşıma ve benzeri hizmetleri yapmak veya yaptırmak.

2) Genel Müdürlüğün taşınır ve taşınmazlarına ilişkin işlemleri ilgili mevzuat çerçevesinde yürütmek.

3) Genel evrak ve arşiv faaliyetlerini düzenlemek ve yürütmek.

4) Genel Müdürlük sivil savunma ve seferberlik hizmetlerini planlamak ve yürütmek.

5) 9/10/2003 tarihli ve 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanununa göre yapılacak bilgi edinme başvurularını etkin, süratli ve doğru bir şekilde sonuçlandırmak üzere gerekli tedbirleri almak.

6) Merkezler ve insan ticareti mağdurları sığınma evleri kurmak, işletmek veya işlettirmek.

7) Genel Müdür tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

i) Eğitim Dairesi Başkanlığı:

1) Genel Müdürlüğün görev alanıyla ilgili eğitim faaliyetlerini planlamak ve uygulamak.

2) Bilimsel nitelikli yayınlar yapmak.

3) Seminer, sempozyum, konferans ve benzeri etkinlikler düzenlemek.

4) Ulusal ve uluslararası yayın, mevzuat, mahkeme kararları ile diğer bilgi ve belgeleri izlemek, derlemek ve ilgili dairelere bildirmek.

5) Genel Müdür tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

Taşra teşkilatı

MADDE 114- (1) Genel Müdürlük, ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde taşra teşkilatı kurmaya yetkilidir.

Yurtdışı teşkilatı

MADDE 115- (1) Genel Müdürlük, 13/12/1983 tarihli ve 189 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Yurtdışı Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararname esaslarına uygun olarak yurtdışı teşkilatı kurmaya yetkilidir.

(2) Büyükelçiliklerde görev alan göç müşavirlerinin görevleri şunlardır:

a) Görevli oldukları ülkelerdeki kurum ve kuruluşlarla Genel Müdürlük arasında göç alanına ilişkin işbirliği ve koordinasyonu sağlamak.

b) Genel Müdürlüğün görev alanına giren konulardaki gelişmeleri izlemek ve Genel Müdürlüğe iletmek.

- c) Bulundukları ülkeyle ülkemiz arasında göç alanındaki mevzuatın uygulanmasını takip etmek,
 - ç) Düzensiz göçe konu yabancıların sınır dışı edileceği veya gönüllü geri dönüşlerinin sağlanacağı ülkelerde bu faaliyetleri kolaylaştırmak amacıyla gerekli temas ve bağlantıları kurmak.
 - d) Menşe ülke bilgilerine ilişkin işlemleri yürütmek.
 - e) Genel Müdürlükçe insan ticaretiyle mücadele ve mağdurların korunması alanına ilişkin olarak verilecek görevleri yapmak.
 - f) Görevli oldukları ülkelerle müştereken yürütülecek göç ve insan ticaretiyle mücadele ve mağdurların korunması alanına ilişkin proje tekliflerini önermek, hazırlamak ve yürütülen projeleri takip etmek.
 - g) Genel Müdürlükçe verilecek diğer görevleri yapmak.
- (3) Konsolosluklarda görev alan göç ataşelerinin görevleri şunlardır:
- a) Konsolosluklara yapılacak vize ve ikamet izni başvurularını almak ve sonuçlandırmak.
 - b) Başvurularla ilgili bilgi ve belge toplamak, eksik bilgi ve belgeleri yabancından talep etmek, gerektiğinde ilgliyle mülakatlar yaparak değerlendirmek ve bunları kayıt altına almak.
 - c) Konsolosluklarca karara bağlanabilecek vize başvurularını doğrudan, ikamet izni başvuruları ile Genel Müdürlüğün kararını gerektiren vize başvurularını ise Genel Müdürlüğün kararını aldıktan sonra konsolosun onayına sunmak.
 - ç) Türkiye’den sınır dışı edilecek veya gönüllü geri dönecek yabancıların, gidecekleri ülkedeki iş ve işlemlerinde yardımcı olmak.
 - d) Görev yaptıkları ülkede göç konuları ile ilgili gelişmeleri takip etmek ve yıllık raporlar hazırlamak.
 - e) Göç alanına ilişkin konsoloslar tarafından verilen diğer görevleri yürütmek.
 - f) Genel Müdürlükçe verilecek diğer görevleri yürütmek.

Çalışma grupları

MADDE 116- (1) Genel Müdürlük merkez teşkilatında, hizmetlerin yürütülebilmesi amacıyla, birim amirlerinin teklifi ve Genel Müdürün onayıyla çalışma grupları oluşturulabilir. Gruplar, Genel Müdür tarafından görevlendirilecek bir uzmanın eşgüdümünde faaliyet gösterir. Çalışma gruplarının çalışma usul ve esasları Bakan onayıyla yürürlüğe girer.

Yöneticilerin sorumlulukları ve yetki devri

MADDE 117- (1) Genel Müdürlüğün her kademedeki yöneticileri, görevlerini mevzuata, stratejik plan ve programlara, performans ölçütlerine ve hizmet kalite standartlarına uygun olarak yürütmekten üst kademelere karşı sorumludur.

(2) Genel Müdür ve her kademedeki Genel Müdürlük yöneticileri, sınırları açıkça belirtilmek ve yazılı olmak şartıyla yetkilerinden bir kısmını alt kademelere devredebilir. Yetki devri, uygun araçlarla ilgililere duyurulur.

Koordinasyon ve işbirliği

MADDE 118- (1) Genel Müdürlük, görevleriyle ilgili konularda kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları, özel sektör ve uluslararası kuruluşlarla işbirliği ve koordinasyonu sağlamakla yetkilidir.

(2) Genel Müdürlüğün bu Kanun kapsamındaki her tür bilgi ve belge talebi, ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından geciktirilmeden yerine getirilir.

Düzenleme yetkisi

MADDE 119- (1) Genel Müdürlük, görev, yetki ve sorumluluk alanına giren ve önceden kanunla düzenlenmiş konularda idarî düzenleme yapmaya yetkilidir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Sürekli Kurul ve Komisyonlar ile Geçici Komisyonlar

Sürekli kurul ve komisyonlar

MADDE 120- (1) Genel Müdürlüğün sürekli kurul ve komisyonları şunlardır:

- a) Göç Danışma Kurulu.
- b) Uluslararası Koruma Değerlendirme Komisyonu.
- c) Düzensiz Göçle Mücadele Koordinasyon Kurulu.

(2) Sürekli kurul ve komisyonların üyelerinin yeterlilikleri, olağan ve olağanüstü toplantılarının yer ve zamanı ile çalışma ve karar verme usûl ve esasları ile kurul ve komisyonlara ilişkin diğer hususlar yönetmelikle belirlenir.

(3) Sürekli kurul ve komisyonların sekretaryası ve destek hizmetleri Genel Müdürlük tarafından sağlanır.

Göç Danışma Kurulu

MADDE 121- (1) Göç Danışma Kurulu, Bakanlık Müsteşarı veya görevlendireceği müsteşar yardımcısının başkanlığında, Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığı, Avrupa Birliği, Çalışma ve Sosyal Güvenlik ve Dışişleri bakanlıklarının temsilcileri, Genel Müdür, genel müdür yardımcıları, Yabancılar Dairesi, Uluslararası Koruma Dairesi, İnsan Ticareti Mağdurlarını Koruma Dairesi, Uyum ve İletişim Dairesi ve Göç Politika ve Projeleri Dairesi başkanları, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği Türkiye Temsilcisi, Uluslararası Göç Örgütü Türkiye Temsilcisi, göç konularıyla ilgili beş öğretim elemanı ve göç alanında çalışmalarda bulunan beş sivil toplum kuruluşu temsilcisinden oluşur. Kurul toplantılarına Başkan tarafından, yurtiçi ve yurtdışından göç alanında uzman kişiler çağrılarak görüşleri alınabilir. Kurul yılda iki kez olağan olarak toplanır. Kurul, ayrıca Başkanın çağrısı üzerine her zaman olağanüstü toplanabilir. Toplantı gündemi, Başkan tarafından belirlenir.

(2) Öğretim elemanları ve sivil toplum kuruluşu temsilcileri, Bakanlıkça belirlenecek usûl ve esaslar çerçevesinde seçilir.

(3) Kurulun görevleri şunlardır:

- a) Göç uygulamalarını izlemek ve önerilerde bulunmak.
- b) Göç alanında yapılması planlanan yeni düzenlemeleri değerlendirmek.
- c) Göç politikaları ve hukuku alanında bölgesel ve uluslararası gelişmeleri değerlendirmek ve bu gelişmelerin Türkiye'ye yansımalarını incelemek.
- ç) Göçle ilgili mevzuat çalışmalarını ve uygulamalarını değerlendirmek.
- d) Göç alanında çalışmalar yapmak üzere alt komisyonlar kurmak, komisyon çalışmaları sonrasında ortaya çıkacak raporları değerlendirmek.

(4) Kurulun tavsiye niteliğindeki kararları, Genel Müdürlük ile kamu kurum ve kuruluşlarınca değerlendirilir.

Uluslararası Koruma Değerlendirme Komisyonu

MADDE 122- (1) Uluslararası Koruma Değerlendirme Komisyonu, Genel Müdürlük temsilcisi başkanlığında, Adalet ve Dışişleri bakanlıklarınca görevlendirilen birer temsilci ve bir göç uzmanından oluşur. Komisyona, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği Türkiye Temsilciliği temsilcisi gözlemci olarak katılmak üzere davet edilebilir. Genel Müdürlük merkez veya taşra teşkilatında, bir veya birden fazla komisyon kurulabilir. Genel Müdürlük temsilcisi ve göç uzmanı iki yıl, diğer üyeler ise en az bir yıl için asıl ve yedek olmak üzere belirlenir. Komisyon başkan ve üyelerine, görevleri süresince ek görev verilmez.

(2) Komisyonun görevleri şunlardır:

a) İdari gözetim kararları ve kabûl edilemez başvurularla ilgili kararlar ile hızlandırılmış değerlendirme sonucu verilen kararlar hariç, uluslararası koruma başvuruları hakkında verilen kararlar ile başvuru ve uluslararası koruma statüsü sahibi hakkındaki diğer kararlara karşı itirazları değerlendirmek ve karar vermek.

b) Uluslararası korumanın sona ermesi ya da iptaline yönelik kararlara karşı itirazları değerlendirmek ve karar vermek.

(3) Komisyonlar, doğrudan Genel Müdürün koordinasyonunda çalışır.

Düzensiz Göçle Mücadele Koordinasyon Kurulu

MADDE 123- (1) Düzensiz Göçle Mücadele Koordinasyon Kurulu, Bakanlık Müsteşarı veya görevlendireceği müsteşar yardımcısı başkanlığında, Genelkurmay Başkanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik ve Dışişleri bakanlıkları ile Millî İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı, kolluk birimleri ve Genel Müdürlük temsilcilerinden oluşur.

(2) Kurul toplantılarına, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının merkez ve taşra birimleri, sivil toplum kuruluşları, uluslararası kuruluş temsilcileri ile konuyla ilgili uzmanlar çağrılabilir. Kurul, gündemli olarak altı ayda bir toplanır. Kurul, ayrıca Başkanın çağrısı üzerine her zaman olağanüstü toplanabilir. Toplantı gündemi, üyelerin görüşü alınmak suretiyle Başkan tarafından belirlenir.

(3) Kurulun görevleri şunlardır:

a) Düzensiz göçle etkin şekilde mücadele edilebilmesi amacıyla kolluk birimleri ve ilgili kamu kurum ve kuruluşları arasında koordinasyonu sağlamak.

b) Yasadışı olarak Türkiye’ye giriş ve Türkiye’den çıkış yollarını tespit ederek önlemler geliştirmek.

c) Düzensiz göçle yönelik tedbirleri geliştirmek.

ç) Düzensiz göçle mücadele alanında mevzuat oluşturma ve uygulama çalışmalarını planlamak ve uygulanmasını izlemek.

(4) Kurulun kararları, kamu kurum ve kuruluşlarınca öncelikle değerlendirilir.

Geçici komisyonlar

MADDE 124- (1) Genel Müdürlük, görev alanına giren konularla ilgili olarak çalışmalarda bulunmak üzere Bakan onayıyla, kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, uluslararası kuruluşlar ile konuyla ilgili uzmanların katılımıyla geçici komisyonlar oluşturabilir.

(2) Geçici komisyonların oluşumu, üye sayısı, görevlendirme ve seçilme yeterlilikleri, olağan ve olağanüstü toplantılarının yer ve zamanı, çalışma, karar alma usûl ve esasları ile kurullarla ilgili diğer hususlar yönetmelikle belirlenir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Atama ve Personele İlişkin Hükümler

Atama ve görevlendirme

MADDE 125- (1) Genel Müdürlükte, Genel Müdür ve Genel Müdür Yardımcısı kadrolarına müşterek kararla, diğer kadrolara Genel Müdürün teklifi üzerine Bakan onayıyla atama yapılır.

(2) Genel Müdürlüğün görev alanıyla ilgili konularda çalıştırılmak üzere bütün kamu kurum ve kuruluşlarının personeli, kendilerinin ve kurumlarının muvafakatiyle Genel Müdürlükte geçici olarak görevlendirilebilir. Görevlendirme, personelin aylık, ödenek, her tür zam ve tazminatlar ile diğer malî ve sosyal hak ve yardımları kendi kurumlarınca ödenmek kaydıyla yapılır. Bu şekilde görevlendirilen personel, kurumlarından aylıklı izinli sayılır, Genel Müdürlükte geçen hizmet süreleri meslekî kıdemlerinden kabûl edilir ve asıl kadrosuyla ilgisi devam eder. Bunların terfileri başkaca bir işleme gerek kalmaksızın süresinde yapılır. Görevlendirilecek personel sayısı, mevcut personelin yüzde otuzunu aşamaz.

Personele ilişkin hükümler

MADDE 126- (1) Genel Müdürlük merkez teşkilatında Göç Uzmanı ve Göç Uzman Yardımcısı, taşra teşkilatında İl Göç Uzmanı ve İl Göç Uzman Yardımcısı istihdam edilebilir.

(2) Göç Uzman Yardımcılığı ve İl Göç Uzman Yardımcılığına atanabilmek için, 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinde sayılan şartlara ek olarak hukuk, siyasal bilgiler, iktisat, işletme ve uluslararası ilişkiler alanında en az dört yıllık lisans eğitimi veren ve bunların dışında yönetmelikle belirlenen fakültelerden veya bunlara denkliği Yükseköğretim Kurulu tarafından kabûl edilen yurt içindeki ve yurt dışındaki yükseköğretim kurumlarından mezun olmak ve yapılacak özel yarışma sınavında başarılı olmak gerekir. Göç Uzman Yardımcılığı ve İl Göç Uzman Yardımcılığı yarışma sınavı, yazılı ve sözlü aşamalarından oluşur.

(3) Göç Uzman Yardımcılarının mesleğe alınmaları, yarışma sınavı, tez hazırlama ve yeterlik sınavları ile uzmanlığa atanmaları hakkında 657 sayılı Kanunun ek 41 inci maddesi hükümleri uygulanır.

(4) İl Göç Uzman Yardımcılığına atanırlar, en az üç yıl fiilen çalışmak kaydıyla açılacak yeterlik sınavına girme hakkını kazanırlar. Sınavda başarılı olamayanlar veya geçerli mazereti olmaksızın sınav hakkını kullanmayanlara, bir yıl içinde ikinci kez sınav hakkı verilir. İkinci sınavda başarı gösteremeyen veya sınav hakkını kullanmayanlar İl Göç Uzman Yardımcısı unvanını kaybederler ve durumlarına uygun memur unvanlı kadrolara atanırlar. İl Göç Uzmanı ve İl Göç Uzman Yardımcılarının mesleğe alınmaları, yarışma sınavı, komisyonların oluşumu, yetiştirilmeleri, yeterlik sınavları, atanmaları, eğitimleri, çalışma ve görevlendirilmelerine ilişkin usûl ve esaslar ile diğer hususlar yönetmelikle düzenlenir.

(5) Genel Müdürlükte özel bilgi ve uzmanlığı gerektiren işlerde sözleşmeyle yabancı uzman istihdam edilebilir. Bu personele ödenecek aylık ücretin net tutarı, birinci dereceli Göç Uzmanına malî haklar kapsamında ödenen aylık net tutarı geçmemek üzere Genel Müdür tarafından belirlenir ve bunlar 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılır. Bu şekilde istihdam edilecek personel sayısı, Genel Müdürlüğün toplam kadro sayısının yüzde birini geçemez ve bunların istihdamına ilişkin usûl ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

(6) Genel Müdürlükte, Genel Müdür, Genel Müdür yardımcıları ile Göç Politika ve Projeleri Dairesi, Uyum ve İletişim Dairesi, Dış İlişkiler Dairesi, Strateji Geliştirme Dairesi ve Destek Hizmetleri Dairesi başkanları, mülkî idare amirliği hizmetleri sınıfından atanır veya görevlendirilir.

Kadrolar

MADDE 127- (1) Genel Müdürlüğün kadrolarının tespiti, ihdası, kullanımı ve iptali ile kadrolara ilişkin diğer hususlar, 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre düzenlenir.

ALTINCI BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

Yürürlükten kaldırılan mevzuat

MADDE 128- (1) 15/7/1950 tarihli ve 5683 sayılı Yabancıların Türkiye’de İkamet ve Seyahatleri Hakkında Kanun ile 15/7/1950 tarihli ve 5682 sayılı Pasaport Kanununun 4 üncü, 6 ncı, 7 nci, 8 inci, 9 uncu, 10 uncu, 11 inci, 24 üncü, 25 inci, 26 ncı, 28 inci, 29 uncu, 32 nci, 33 üncü, 35 inci, 36 ncı, 38 inci ve ek 5 inci maddeleri, 5 inci maddesinin birinci ve ikinci fıkraları ile 34 üncü maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi yürürlükten kaldırılmıştır.

Değiştirilen hükümler

MADDE 129- (1) 5682 sayılı Pasaport Kanununun 34 üncü maddesinde yer alan “vatandaşlar ve yabancılara” ibaresi “vatandaşlara” şeklinde değiştirilmiştir.

(2) 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununun 88 inci maddesinin birinci fıkrasına (e) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bentler eklenmiştir:

“(f) Uzun dönem ikamet izni bulunanlar,

(g) İnsan ticareti suçunun mağduru olanlar.”

(3) 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun;

a) 36 ncı maddesinin “Ortak Hükümler” başlıklı bölümünün (A) fıkrasının (11) numaralı bendine “Enerji ve Tabii Kaynaklar Uzman Yardımcıları” ibaresinden sonra gelmek üzere “, Göç Uzman Yardımcıları, İl Göç Uzman Yardımcıları” ibaresi, “Enerji ve Tabii Kaynaklar Uzmanlığına” ibaresinden sonra gelmek üzere “, Göç Uzmanlığına, İl Göç Uzmanlığına” ibaresi eklenmiştir.

b) 152 nci maddesinin “II- Tazminatlar” kısmının “A- Özel Hizmet Tazminatı” bölümünün (ğ) bendine “Yükseköğretim Kurulu Uzmanları” ibaresinden sonra gelmek üzere “, Göç Uzmanları” ibaresi, (h) bendine “İçişleri Bakanlığı İl Planlama Uzmanları,” ibaresinden sonra gelmek üzere “İl Göç Uzmanları,” ibaresi eklenmiştir.

c) Eki (I) sayılı Ek Gösterge Cetvelinin “I- Genel İdare Hizmetleri Sınıfı” bölümünün (g) bendine “Avrupa Birliği İşleri Uzmanları,” ibaresinden sonra gelmek üzere “Göç Uzmanları,” ibaresi, (h) bendine “İçişleri Bakanlığı Planlama Uzmanları,” ibaresinden sonra gelmek üzere “İl Göç Uzmanları,” ibaresi eklenmiştir.

(4) 14/2/1985 tarihli ve 3152 sayılı İçişleri Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 29 uncu maddesinin birinci fıkrasına (d) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiştir:

“e) Göç İdaresi Genel Müdürlüğü.”

(5) 27/2/2003 tarihli ve 4817 sayılı Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanunun;

a) 5 inci maddesinin birinci fıkrasında geçen “ikamet izninin süresi ile” ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.

b) 8 inci maddesinin birinci fıkrasına (h) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiştir.

“ı) Uluslararası koruma başvurusunda bulunan ve İçişleri Bakanlığınca şartlı mülteci statüsü verilen yabancı ve vatansız kişilere,”

c) 12 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yabancılar, ilk çalışma izni başvurularını bulundukları ülkelerdeki Türkiye Cumhuriyeti konsolosluklarına yapar. Konsolosluk, bu başvuruları doğrudan Bakanlığa iletir. Bakanlık, ilgili mercilerin görüşlerini alarak 5 inci maddeye göre başvuruları değerlendirir; durumu uygun görülen yabancılara çalışma izni verir. Yabancılar, konsolosluklardan almış oldukları çalışma izinlerinde belirtilen süre kadar Türkiye’de kalıp çalışabilir.”

ç) 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(c) İçişleri Bakanlığının olumsuz görüş bildirmesi,”

d) 16 ncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(a) Yabancı hakkında sınır dışı etme kararı alınmış olması veya Türkiye’ye girişinin yasaklanması,”

(6) 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (I) sayılı cetvele 54 üncü sırasından sonra gelmek üzere “55) Göç İdaresi Genel Müdürlüğü” sırası eklenmiştir.

(7) 25/4/2006 tarihli ve 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununun;

a) 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (bb) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir,

“bb) Yabancılar kütüğü: Türkiye’de Vatansız Kişi Kimlik Belgesi alanlar ve herhangi bir amaçla en az doksan gün süreli ikamet izni verilenlerle, yasal olarak bulunan yabancılardan yabancılar kimlik numarası talep edenlerin kayıtlarının tutulduğu kütüğü,”

b) 8 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) Türkiye’de herhangi bir amaçla en az doksan gün süreli ikamet izni alan yabancılar, Genel Müdürlükçe yabancılar kütüğüne kayıt edilir. Ancak, Türkiye’de yasal olarak bulunan yabancılar da talep etmeleri hâlinde yabancılar kütüğüne kayıt edilir. Bu kütüğe kayıt edilen yabancılar, her tür nüfus olayını nüfus müdürlüklerine beyan etmekle yükümlüdürler. Diplomatik misyon mensupları bu hükmün dışındadır.”

(8) 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun;

a) 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (27) numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(27) Uluslararası koruma başvurusu veya statüsü sahibi ve vatansız kişi: İçişleri Bakanlığı tarafından başvuru sahibi, mülteci, ikincil koruma veya şartlı mülteci statüsü sahibi veya vatansız olarak tanınan kişileri,”

b) 60 ncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin (2) numaralı alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(2) Uluslararası koruma başvurusu veya statüsü sahibi ve vatansız olarak tanınan kişiler,”

c) 61 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendindeki “vatansız ve sığınmacı sayıldıkları” ibaresi “uluslararası koruma başvurusu yaptıkları veya uluslararası koruma statüsü aldıkları veya vatansız kişi sayıldıkları” şeklinde değiştirilmiştir.

(9) Ekli (1), (2) ve (3) sayılı listelerde yer alan kadrolar ihdas edilerek, 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvele “Göç İdaresi Genel Müdürlüğü” bölümü olarak eklenmiştir.

(10) 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye ekli (II) sayılı cetvelin 9 uncu sırasına “Basın-Yayın ve Enformasyon,” ibaresinden sonra gelmek üzere “Göç İdaresi,” ibaresi eklenmiştir.

Atıf yapılan hükümler

MADDE 130- (1) Diğer mevzuatta, 15/7/1950 tarihli ve 5683 sayılı Yabancıların Türkiye’de İkamet ve Seyahatleri Hakkında Kanuna yapılmış olan atıflar, bu Kanuna yapılmış sayılır. Diğer mevzuatta geçen yabancılara mahsus “ikamet tezkeresi” ibaresinden, bu Kanundaki “ikamet izni” anlaşılr.

Geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Genel Müdürlüğün görev alanına giren konularla ilgili Emniyet Genel Müdürlüğünce tutulan dosya, yazılı ve elektronik ortamdaki kayıt ve diğer dokümanlar ile bilgi sistemleri, elektronik projeler ve veri tabanları Genel Müdürlüğe ve ilgili taşra birimlerine kademeli olarak devredilir. Devre ilişkin olarak, Emniyet Genel Müdürlüğü ile Genel Müdürlük arasında bu maddenin yayımı tarihinden itibaren altı ay içerisinde protokol yapılır ve Bakan onayıyla yürürlüğe girer.

(2) Bu Kanunun yayımından itibaren bir yıl sonra merkezlere ait taşınırılar hiçbir işleme gerek kalmaksızın Genel Müdürlüğe devredilmiş, taşınmazlar ise hiçbir işleme gerek kalmaksızın Genel Müdürlüğe tahsis edilmiş sayılır. Devir nedeniyle yapılan işlemler, harçlardan, düzenlenen kâğıtlar damga vergisinden müstesnadır. Bu Kanunun uygulanmasında taşınır devri ile taşınmazların tahsisi ve benzeri hususlarda ortaya çıkabilecek sorunları gidermeye Bakan yetkilidir.

(3) Genel Müdürlüğün 2011 malî yılı harcamaları için gereken ödenek ihtiyacı, 21/12/2011 tarihli ve 6260 sayılı 2012 Yılı Merkezî Yönetim Bütçe Kanununun 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendine göre karşılanır. 31/12/2013 tarihine kadar Göç İdaresi Genel Müdürlüğü adına ihdas edilen kadroların yüzde ellisini geçmemek üzere, 6260 sayılı Kanundaki sınırlamalara tâbi olmadan atama yapılabilir.

(4) Bu Kanunda belirlenen esaslara göre Genel Müdürlüğün taşra teşkilatlanmasının tamamlanacağı tarihe kadar, yürütülmekte olan görev ve hizmetler daha önce bu görev ve hizmetleri yapmakta olan birimler veya personel tarafından yapılmaya devam edilir. Genel Müdürlük, ilgili yerlerdeki teşkilatlanmanın tamamlandığı tarihte söz konusu birimlerde görev yapmakta olan personeli, 125 inci maddenin ikinci fıkrasında belirtilen sayı sınırlamasına tâbi olmaksızın devir tarihinden itibaren üç yılı aşmamak üzere anılan maddeye göre istihdam edebilir.

(5) Genel Müdürlük, merkez teşkilatında görev yapmak üzere, Emniyet Genel Müdürlüğü Yabancılar Hudut İltica Dairesi Başkanlığı ile il emniyet müdürlüklerinin ilgili şubelerinde en az iki yıl süreyle görev yapmış personeli, 125 inci maddenin ikinci fıkrasında belirtilen sayı sınırlamasına tâbi olmaksızın bu maddenin yayımı tarihinden itibaren üç yıl süreyle anılan maddeye göre istihdam edebilir.

(6) Bu Kanunun İkinci Kısımının yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde valiliklere yazılı olarak müracaat eden yabancılar, bu Kanunda ikamet izinleriyle ilgili kendilerine tanınan haklardan yararlandırılır.

(7) Bu Kanunun Üçüncü Kısımının yürürlüğe girdiği tarihten önce, 14/9/1994 tarihli ve 94/6169 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Türkiye’ye İltica Eden veya Başka Bir Ülkeye İltica Etmek Üzere Türkiye’den İkamet İzni Talep Eden Münferit Yabancılar ile Topluca Sığınma Amacıyla Sınırlarımıza Gelen Yabancılar ve Olabilecek Nüfus Hareketlerine Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik uyarınca statü verilenlere bu Kanunda belirtilen statülerine göre işlem yapılır, başvuru yapanların işlemleri ise bu Kanuna göre sonuçlandırılır. Bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren Üçüncü Kısımın yürürlüğe girdiği tarihe kadar, anılan Yönetmelik uyarınca statü verilenler ile başvuru yapanlardan ikamet izni harcı alınmaz.

(8) Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin düzenlemeler yürürlüğe girinceye kadar mevcut düzenlemelerin bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

Yürürlük

MADDE 131- (1) Bu Kanunun Beşinci Kısımı yayımı tarihinde, diğer hükümleri yayımı tarihinden bir yıl sonra yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 132- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

Başbakan Yardımcısı

B. Arınç

Başbakan Yardımcısı

B. Bozdağ

Avrupa Birliği Bakanı

E. Bağış

Çevre ve Şehircilik Bakanı

E. Bayraktar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

T. Yıldız

Gümrük ve Ticaret Bakanı

H. Yazıcı

Kültür ve Turizm Bakanı

E. Günay

Milli Savunma Bakanı

İ. Yılmaz

Başbakan Yardımcısı

A. Babacan

Adalet Bakanı

S. Ergin

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı

N. Ergün

Dışişleri Bakanı

A. Davutoğlu

Gençlik ve Spor Bakanı

S. Kılıç

İçişleri Bakanı

İ. N. Şahin

Maliye Bakanı

M. Şimşek

Orman ve Su İşleri Bakanı

V. Eroğlu

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı

B. Yıldırım

Başbakan Yardımcısı

B. Atalay

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı

F. Şahin

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

F. Çelik

Ekonomi Bakanı

M. Z. Çağlayan

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı

M. M. Eker

Kalkınma Bakanı

C. Yılmaz

Milli Eğitim Bakanı

Ö. Dinçer

Sağlık Bakanı

R. Akdağ

İÇİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

YABANCILAR VE ULUSLARARASI KORUMA KANUNU TASARISI

BİRİNCİ KISIM

Amaç, Kapsam, Tanımlar ve Geri Gönderme Yasağı

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı; yabancıların Türkiye’ye girişleri, Türkiye’de kalışları ve Türkiye’den çıkışları ile Türkiye’den koruma talep eden yabancılara sağlanacak korumanın kapsamına ve uygulanmasına ilişkin usul ve esasları ve İçişleri Bakanlığına bağlı Göç İdaresi Genel Müdürlüğünün kuruluş, görev, yetki ve sorumluluklarını düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Kanun, yabancılarla ilgili iş ve işlemleri; sınırlarda, sınır kapılarında ya da Türkiye içinde yabancıların münferit koruma talepleri üzerine sağlanacak uluslararası korumayı, ayrılmaya zorlandıkları ülkeye geri dönemeyen ve kitlesel olarak Türkiye’ye gelen yabancılara acil olarak sağlanacak geçici korumayı, Göç İdaresi Genel Müdürlüğünün kuruluş, görev, yetki ve sorumluluklarını kapsar.

(2) Bu Kanunun uygulanmasında, Türkiye’nin taraf olduğu milletlerarası anlaşmalar ile özel kanunlardaki hükümler saklıdır.

Tanımlar

MADDE 3- (1) Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Aile üyeleri: Başvuru sahibinin veya uluslararası koruma statüsü sahibi kişinin eşini, ergin olmayan çocuğu ile bağımlı ergin çocuğunu,

b) Avrupa ülkeleri: Avrupa Konseyi üyesi olan ülkeler ile Bakanlar Kurulunca belirlenecek diğer ülkeleri,

c) Bakan: İçişleri Bakanını,

ç) Bakanlık: İçişleri Bakanlığını,

d) Başvuru sahibi: Uluslararası koruma talebinde bulunan ve henüz başvurusu hakkında son karar verilmemiş olan kişiyi,

e) Çocuk: Henüz onsekiz yaşını doldurmamış ve ergin olmamış kişiyi,

f) Destekleyici: Aile birliği amacıyla Türkiye’ye gelecek yabancıların masraflarını üstlenen ve ikamet izni talebinde bulunanlar tarafından başvuruya dayanak gösterilen Türk vatandaşını veya Türkiye’de yasal olarak bulunan yabancıyı,

g) Genel Müdür: Göç İdaresi Genel Müdürünü,

ğ) Genel Müdürlük: Göç İdaresi Genel Müdürlüğünü,

h) Giriş ve çıkış kontrolü: Sınır kapılarındaki kontrol işlemlerini,

ı) Göç: Yabancıların, yasal yollarla Türkiye’ye girişini, Türkiye’de kalışını ve Türkiye’den çıkışını ifade eden düzenli göç ile yabancıların yasadışı yollarla Türkiye’ye girişini, Türkiye’de kalışını, Türkiye’den çıkışını ve Türkiye’de izinsiz çalışmasını ifade eden düzensiz göçü ve uluslararası korumayı,

i) İkamet adresi: Türkiye’de adres kayıt sisteminde kayıtlı olunan yeri,

j) İkamet izni: Türkiye’de kalmak üzere verilen izin belgesini,

k) Konsolosluk: Türkiye Cumhuriyeti başkonsolosluklarını, konsolosluklarını veya büyükelçilik konsolosluk şubelerini,

l) Özel ihtiyaç sahibi: Başvuru sahibi ile uluslararası koruma statüsü sahibi kişilerden; refakatsiz çocuk, özürlü, yaşlı, hamile, beraberinde çocuğu olan yalnız anne ya da baba veya işkence, cinsel saldırı ya da diğer ciddi psikolojik, bedensel ya da cinsel şiddete maruz kalmış kişiyi,

m) Refakatsiz çocuk: Sorumlu bir kişinin etkin bakımına alınmadığı sürece, kanunen ya da örf ve adet gereği kendisinden sorumlu bir yetişkinin refakati bulunmaksızın Türkiye’ye gelen veya Türkiye’ye giriş yaptıktan sonra refakatsiz kalan çocuğu,

n) Seyahat belgesi: Pasaport yerine geçen belgeyi,

o) Sınır kapısı: Bakanlar Kurulu kararıyla Türkiye’ye giriş ve Türkiye’den çıkış için belirlenen sınır geçiş noktasını,

ö) Son karar: Başvuru sahibinin başvurusuyla veya uluslararası koruma statüsü sahibi kişinin statüsüyle ilgili kararlardan; idari itirazda bulunulmaması ve yargıya başvurulmaması hâlinde Genel Müdürlük tarafından verilen kararı veya yargıya başvurulması sonucunda temyiz edilmesi mümkün olmayan kararı,

p) Sözleşme: Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair 1967 Protokolüyle değişik 28/7/1951 tarihli Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Sözleşmeyi,

r) Uluslararası koruma: Mülteci, şartlı mülteci veya ikincil koruma statüsünü,

s) Vatandaş olduğu ülke: Yabancıların vatandaşı olduğu ülkeyi veya yabancıların birden fazla vatandaşlığının bulunduğu durumlarda, vatandaşlığında olduğu ülkelerden her birini,

ş) Vatansız kişi: Hiçbir devlete vatandaşlık bağıyla bağlı bulunmayan ve yabancı sayılan kişiyi,

t) Vize: Türkiye’de en fazla doksan güne kadar kalma hakkı tanıyan ya da transit geçişi sağlayan izni,

u) Vize muafiyeti: Vize alma gerekliliğini kaldıran düzenlemeyi,

ü) Yabancı: Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatandaşlık bağı bulunmayan kişiyi,

v) Yabancı kimlik numarası: 25/4/2006 tarihli ve 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu uyarınca yabancılara verilen kimlik numarasını,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Geri Gönderme Yasağı

Geri gönderme yasağı

MADDE 4- (1) Bu Kanun kapsamındaki hiç kimse, işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya muameleye tabi tutulacağı veya ırkı, dini, tabiiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi fikirleri dolayısıyla hayatının veya hürriyetinin tehdit altında bulunacağı bir yere gönderilemez.

İKİNCİ KISIM

Yabancılar

BİRİNCİ BÖLÜM

Türkiye'ye Giriş ve Vize

Türkiye'ye giriş ve Türkiye'den çıkış

MADDE 5- (1) Türkiye'ye giriş ve Türkiye'den çıkış, sınır kapılarından geçerli pasaport veya pasaport yerine geçen belgelerle yapılır.

Belge kontrolü

MADDE 6- (1) Yabancı, pasaport veya pasaport yerine geçen belge ya da belgelerini, Türkiye'ye giriş ve Türkiye'den çıkışlarda görevlilere göstermek zorundadır.

(2) Sınır geçişlerine ilişkin belge kontrolleri, taşıtlarda seyir hâlinde de yerine getirilebilir.

(3) Havalimanlarının transit alanlarını kullanan yabancılar, yetkili makamlarca kontrole tabi tutulabilirler.

(4) Türkiye'ye girişlerde, yabancının 7 nci madde kapsamında olup olmadığı kontrol edilir.

(5) Bu maddenin uygulanmasında, kapsamlı kontrole tabi tutulması gerekli görülenler en fazla dört saat bekletilebilir. Yabancı, bu süre içerisinde her an ülkesine dönebileceği gibi dört saatlik süreyle sınırlı kalmaksızın ülkeye kabulle ilgili işlemlerin sonuçlanmasını da bekleyebilir. Kapsamlı kontrol işlemlerine dair usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

Türkiye'ye girişlerine izin verilmeyecek yabancılar

MADDE 7- (1) Aşağıdaki yabancılar, Türkiye'ye girişlerine izin verilmeyerek geri çevrilir:

a) Pasaportu, pasaport yerine geçen belgesi, vizesi veya ikamet ya da çalışma izni olmayanlar ile bu belgeleri veya izinleri hileli yollarla edindiği veya sahte olduğu anlaşılanlar.

b) Vize, vize muafiyeti veya ikamet izin süresinin bitiminden itibaren en az altmış gün süreli pasaport veya pasaport yerine geçen belgesi olmayanlar.

c) 15 inci maddenin ikinci fıkrası saklı kalmak kaydıyla, vize muafiyeti kapsamında olsalar dahi, 15 inci maddenin birinci fıkrasında sayılan yabancılar.

(2) Bu maddeyle ilgili olarak yapılan işlemler, geri çevrilen yabancılar tebliğ edilir. Tebligatta, yabancıların karara karşı itiraz haklarını etkin şekilde nasıl kullanabilecekleri ve bu süreçteki diğer yasal hak ve yükümlülükleri de yer alır.

Uluslararası koruma başvurusuna ilişkin uygulama

MADDE 8- (1) 5 inci, 6 ncı ve 7 nci maddelerde yer alan şartlar, uluslararası koruma başvurusu yapmayı engelleyici şekilde yorumlanamaz ve uygulanamaz.

Türkiye'ye giriş yasağı

MADDE 9- (1) Genel Müdürlük, gerektiğinde ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının görüşlerini alarak, Türkiye dışında olup da kamu düzeni veya kamu güvenliği ya da kamu sağlığı açısından Türkiye'ye girmesinde sakınca görülen yabancıların ülkeye girişini yasaklayabilir.

(2) Türkiye'den sınır dışı edilen yabancıların Türkiye'ye girişi, Genel Müdürlük veya valilikler tarafından yasaklanır.

(3) Türkiye'ye giriş yasağının süresi en fazla beş yıldır. Ancak, kamu düzeni veya kamu güvenliği açısından ciddi tehdit bulunması hâlinde bu süre Genel Müdürlükçe en fazla on yıl daha artırılabilir.

(4) Vize veya ikamet izni süresi sona eren ve bu durumları yetkili makamlarca tespit edilmeden önce Türkiye dışına çıkmak için valiliklere başvuruda bulunup hakkında sınır dışı etme kararı alınan yabancıların Türkiye'ye giriş yasağı süresi bir yılı geçemez.

(5) 56 ncı madde uyarınca Türkiye'yi terke davet edilenlerden, süresi içinde ülkeyi terk edenler hakkında giriş yasağı kararı alınmayabilir.

(6) Genel Müdürlük, giriş yasağını kaldırabilir veya giriş yasağı saklı kalmak kaydıyla yabancınn belirli bir süre için Türkiye'ye girişine izin verebilir.

(7) Kamu düzeni veya kamu güvenliği sebebiyle bazı yabancıların ülkeye kabulü Genel Müdürlükçe ön izin şartına bağlanabilir.

Türkiye'ye giriş yasağının tebliği

MADDE 10- (1) Giriş yasağına ilişkin tebligat, 9 uncu maddenin birinci fıkrası kapsamında olan yabancılara Türkiye'ye giriş yapmak üzere geldiklerinde sınır kapılarındaki yetkili makam tarafından, 9 uncu maddenin ikinci fıkrası kapsamında olan yabancılara ise valilikler tarafından yapılır. Tebligatta, yabancıların karara karşı itiraz haklarını etkin şekilde nasıl kullanabilecekleri ve bu süreçteki diğer yasal hak ve yükümlülükleri de yer alır.

Vize zorunluluğu, vize başvurusu ve yetkili makamlar

MADDE 11- (1) Türkiye'de doksan güne kadar kalacak yabancılar, vatandaşı oldukları veya yasal olarak bulundukları ülkedeki konsolosluklardan geliş amaçlarını da belirten vize alarak gelirler. Vizenin veya vize muafiyetinin Türkiye'de sağladığı kalış süresi, her yüzseksen günde doksan günü geçemez.

(2) Vize başvurularının değerlendirmeye alınabilmesi için, başvuruların usulüne uygun olarak yapılması gerekir.

(3) Vizeler, Türkiye'ye giriş için mutlak hak sağlamaz.

(4) Vizeler, konsolosluklarca, istisnai durumlarda ise, sınır kapılarının bağlı olduğu valiliklerce verilir. Konsolosluklara yapılan başvurular doksan gün içinde sonuçlandırılır.

(5) Yabancı ülke diplomatlarına, Türkiye Cumhuriyeti büyükelçiliklerince resen vize verilebilir. Bu vizeler, genel vize verme usulüne uygun olarak Bakanlık ve Dışişleri Bakanlığına derhâl bildirilir. Bu vizeler harca tabi değildir.

(6) Ülke menfaatleri göz önünde bulundurularak vize verilmesinde yarar görülen yabancılara, istisnai olarak Türkiye Cumhuriyeti büyükelçilerince resen vize verilebilir. Bu amaçla verilen vizeler, genel vize verme usulüne uygun olarak Bakanlık ve Dışişleri Bakanlığına derhâl bildirilir. Bu vizeler harca tabi değildir.

(7) Vize türlerine ve işlemlerine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

Vize muafiyeti

MADDE 12- (1) Aşağıda sayılan yabancılardan Türkiye'ye girişte vize şartı aranmaz:

a) Türkiye Cumhuriyeti'nin taraf olduğu anlaşmalarla ya da Bakanlar Kurulu kararıyla vizeden muaf tutulan ülkelerin vatandaşları.

b) Türkiye'ye giriş yapacağı tarih itibarıyla, geçerli ikamet veya çalışma izni bulunanlar.

c) 15/7/1950 tarihli ve 5682 sayılı Pasaport Kanununun 18 inci maddesine göre verilmiş ve geçerliliklerini yitirmemiş yabancılara mahsus damgalı pasaport sahipleri.

ç) 29/5/2009 tarihli ve 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununun 28 inci maddesi kapsamında olduğu anlaşılanlar.

(2) Aşağıda sayılan yabancılardan Türkiye'ye girişte vize şartı aranmayabilir:

a) Mücbir nedenlerle, Türk hava ve deniz limanlarını kullanmak zorunda kalan taşıtlardaki yabancılardan liman şehrine çıkacak kişiler.

b) Deniz limanlarına gelip, yetmişiki saati geçmemek kaydıyla, liman şehrini veya civar illeri turizm amaçlı gezecek kişiler.

Sınır kapılarında verilen vizeler

MADDE 13- (1) Vize almadan sınır kapılarına gelen yabancılara, süresi içinde Türkiye'den ayrılacaklarını belgelemeleri hâlinde, sınır kapılarında istisnai olarak vize verilebilir.

(2) Sınır vizesi, sınır kapılarının bağlı olduğu valiliklerce verilir. Valilik bu yetkisini sınırda görevli kolluk birimine devredebilir. Bakanlar Kurulunca farklı bir süre belirlenmediği sürece, bu vize Türkiye'de en fazla onbeş gün kalma hakkı sağlar.

(3) Sınır vizesinin verilmesinde, insani nedenlere bağlı olarak sağlık sigortası şartı aranmayabilir.

Havalimanı transit vizeleri

MADDE 14- (1) Türkiye'den transit geçecek yabancılara, havalimanı transit vizesi şartı getirilebilir. Havalimanı transit vizeleri, en fazla altı ay içinde kullanılmak üzere konsolosluklar tarafından verilir.

(2) Havalimanı transit vizesi istenecek yabancılar, Bakanlık ve Dışişleri Bakanlığınca müştereken belirlenir.

Vize verilmeyecek yabancılar

MADDE 15- (1) Aşağıda belirtilen yabancılara vize verilmez:

a) Talep ettikleri vize süresinden en az altmış gün daha uzun süreli pasaport ya da pasaport yerine geçen belgesi olmayanlar.

b) Türkiye'ye girişleri yasaklı olanlar.

c) Kamu düzeni veya kamu güvenliği açısından sakıncalı görülenler.

ç) Kamu sağlığına tehdit olarak nitelendirilen hastalıklardan birini taşıyanlar.

d) Türkiye Cumhuriyeti'nin taraf olduğu anlaşmalar uyarınca, suçluların geri verilmesine esas olan suç veya suçlardan sanık olanlar ya da hükümlü bulunanlar.

e) Kalacağı süreyi kapsayan geçerli sağlık sigortası bulunmayanlar.

f) Türkiye'ye giriş, Türkiye'den geçiş veya Türkiye'de kalış amacını haklı nedenlere dayandıramayanlar.

g) Kalacağı sürede, yeterli ve düzenli maddi imkâna sahip olmayanlar.

ğ) Vize ihlalinden veya önceki ikamet izninden doğan ya da 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna göre takip ve tahsil edilmesi gereken alacakları ödemeyi kabul etmeyenler veya 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununa göre takip edilen borç ve cezalarını ödemeyi kabul etmeyenler.

(2) Bu madde kapsamında olmasına rağmen vize verilmesinde yarar görülenlere Bakanın onayıyla vize verilebilir.

Vizenin iptali

MADDE 16- (1) Vizeler;

a) Sahteciliğe konu olduğunun tespiti,

- b) Üzerinde silinti, kazıntı veya tahrifat yapıldığının anlaşılması,
 - c) Vize sahibinin Türkiye’ye girişinin yasaklanması,
 - ç) Yabancıнын suç işleyebileceği yönünde kuvvetli şüphe bulunması,
 - d) Pasaport veya pasaport yerine geçen belgenin sahte olması veya geçerliliğinin sona ermesi,
 - e) Vize veya vize muafiyetinin amacı dışında kullanılması,
 - f) Vizenin verilmesine temel olan şartların veya belgelerin geçerli olmadığının anlaşılması,
- hâllerinde, vizeyi veren makamlar veya valiliklerce iptal edilir.

(2) Vizenin geçerlilik süresi içinde yabancıyla ilgili sınır dışı etme kararı alınması hâlinde vize iptal edilir.

Vize işlemlerinin tebliği

MADDE 17- (1) Vize talebinin reddi ya da vizenin iptaline ilişkin işlemler ilgiliye tebliğ edilir.

Bakanlar Kurulunun vize ve pasaport işlemlerinde yetkisi

MADDE 18- (1) Bakanlar Kurulu;

a) Pasaporta ve vizeye dair işlemlerin belirlenmesine ilişkin anlaşmalar yapmaya ve gerek gördüğü hâllerde bazı devletlerin vatandaşları için vize zorunluluğunu tek taraflı olarak kaldırmaya, vizelerin harçtan muaf tutulması da dâhil olmak üzere vize kolaylığı getirmeye ve vize sürelerini belirlemeye,

b) Savaş hâlinde veya diğer olağanüstü hâllerde ülkenin bir bölgesini veya tamamını kapsamak üzere, yabancılar için pasaporta dair kayıt ve şartlar koymaya,

c) Yabancıların Türkiye’ye girişlerini belli şartlara bağlayıcı veya kısıtlayıcı her tür önlemi almaya, yetkilidir.

İKİNCİ BÖLÜM

İkamet

İkamet izni

MADDE 19- (1) Türkiye’de, vizenin veya vize muafiyetinin tanıdığı süreden ya da doksan günden fazla kalacak yabancıların ikamet izni almaları zorunludur. İkamet izni, altı ay içinde kullanılmaya başlanmadığında geçerliliğini kaybeder.

İkamet izninden muafiyet

MADDE 20- (1) Aşağıda sayılan yabancılar ikamet izninden muaf tutulurlar:

a) Doksan güne kadar vizeye veya vizeden muaf olarak gelenler, vize süresi veya vize muafiyeti süresince.

b) Vatansız Kişi Kimlik Belgesi sahibi olanlar.

c) Türkiye’de görevli diplomasi ve konsolosluk memurları.

ç) Türkiye’de görevli diplomasi ve konsolosluk memurlarının ailelerinden Dışişleri Bakanlığınca bildirilenler.

d) Uluslararası kuruluşların Türkiye’deki temsilciliklerinde çalışan ve statüleri anlaşmalarla belirlenmiş olanlar.

e) Türkiye Cumhuriyeti’nin taraf olduğu anlaşmalarla ikamet izninden muaf tutulanlar.

f) 5901 sayılı Kanunun 28 inci maddesi kapsamında olanlar.

g) 69 uncu maddenin yedinci fıkrası ile 76 ncı ve 83 üncü maddelerin birinci fıkraları kapsamında belge sahibi olanlar.

(2) Birinci fıkranın (c), (ç), (d) ve (e) bentlerinde belirtilen yabancılara, şekil ve içeriği Bakanlık ve Dışişleri Bakanlığınca birlikte belirlenen belge tanzim edilir. Bu yabancılar, ikamet izninden muafiyet sağlayan durumları sona erdikten sonra da Türkiye’de kalmaya devam edeceklerse, en geç on gün içinde ikamet izni almak üzere valiliklere başvurmakla yükümlüdür.

İkamet izni başvurusu

MADDE 21- (1) İkamet izni başvurusu, yabancının vatandaşı olduğu veya yasal olarak bulunduğu ülkedeki konsolosluklara yapılır.

(2) İkamet izni için başvuracak yabancılarda, talep ettikleri ikamet izni süresinden altmış gün daha uzun süreli pasaport ya da pasaport yerine geçen belgeye sahip olmaları şartı aranır.

(3) Başvuru için gerekli olan bilgi ve belgeler eksik ise, başvurunun değerlendirilmesi eksiklikler tamamlanıncaya kadar ertelenebilir. Eksik olan bilgi ve belgeler ilgiliye bildirilir.

(4) Konsolosluklar, ikamet izni başvurularını görüşleriyle birlikte Genel Müdürlüğe iletir. Genel Müdürlük, gerekli gördüğünde ilgili kurumların görüşlerini de alarak başvuruları sonuçlandırdıktan sonra, ikamet izninin düzenlenmesi ya da başvurunun reddedilmesi için konsolosluğa bilgi verir.

(5) Başvurular, en geç doksan gün içinde sonuçlandırılır.

(6) İkamet izni başvurusunun reddine ilişkin işlemler ilgiliye tebliğ edilir.

Türkiye içinden yapılabilecek ikamet izni başvuruları

MADDE 22- (1) İkamet izni başvuruları, aşağıdaki hâllerde istisnai olarak valiliklere de yapılabilir:

a) Adli veya idari makamların kararlarında veya taleplerinde.

b) Yabancının Türkiye’den ayrılmasının makul veya mümkün olmadığı durumlarda.

c) Uzun dönem ikamet izinlerinde.

ç) Öğrenci ikamet izinlerinde.

d) İnsani ikamet izinlerinde.

e) İnsan ticareti mağduru ikamet izinlerinde.

f) Aile ikamet izninden kısa dönem ikamet iznine geçişlerde.

g) Türkiye’de ikamet izni bulunan anne veya babanın Türkiye’de doğan çocukları için yapacağı başvurularda.

ğ) Geçerli ikamet izninin verilmesine esas olan gerekçenin sona ermesi veya değişikliğe uğramasından dolayı yeni kalış amacına uygun ikamet izni almak üzere yapılacak başvurularda.

h) 20 nci maddenin ikinci fıkrası kapsamında yapılacak ikamet izni başvurularında.

ı) Türkiye’de yükseköğrenimini tamamlayanların, kısa dönem ikamet iznine geçişlerinde.

İkamet izinlerinin tanzimi ve şekli

MADDE 23- (1) İkamet izinleri, pasaport veya pasaport yerine geçen belgelerin geçerlilik süresinden altmış gün daha kısa süreli, kalış amacına bağlı ve her yabancı için ayrı düzenlenir.

(2) İkamet izninin şekli ve içeriği Bakanlıkça, ikamet izni yerine geçen çalışma izninin şekli ve içeriği ise, Bakanlık ve ilgili kurumlarca birlikte belirlenir.

İkamet izinlerinin uzatılması

MADDE 24- (1) İkamet izinleri valiliklerce uzatılabilir.

(2) Uzatma başvuruları, ikamet izni süresinin dolmasına altmış gün kalmasından itibaren ve her koşulda ikamet izni süresi dolmadan önce valiliklere yapılır. İkamet iznini uzatma başvurusunda bulunanlara, harca tabi olmayan bir belge verilir. Bu yabancılar, ikamet izni süreleri sona ermiş olsa dahi haklarında karar verilinceye kadar bu belgeyle Türkiye’de ikamet edebilir.

(3) Uzatılan ikamet izinleri, yasal izin sürelerinin bitim tarihinden itibaren başlatılır.

(4) Uzatma başvuruları, valiliklerce sonuçlandırılır.

Türkiye içinden yapılan ikamet izni talebinin reddi, iptali veya uzatılmaması

MADDE 25- (1) Türkiye içinden yapılan ikamet izni talebinin reddi, ikamet izninin uzatılmaması veya iptali ile bu işlemlerin tebliği valiliklerce yapılır. Bu işlemler sırasında, yabancının Türkiye’deki aile bağları, ikamet süresi, menşe ülkesindeki durumu ve çocuğun yüksek yararı gibi hususlar göz önünde bulundurulur ve ikamet iznine ilişkin karar ertelenebilir.

(2) İkamet izni talebinin reddi, iznin uzatılmaması veya iptali, yabancıya ya da yasal temsilcisine veya avukatına tebliğ edilir. Tebliğatta, yabancının karara karşı itiraz haklarını etkin şekilde nasıl kullanabileceği ve bu süreçteki diğer yasal hak ve yükümlülükleri de yer alır.

İkamet izinlerine ilişkin diğer hükümler

MADDE 26- (1) Tutuklu veya hükümlü olarak cezaevlerinde ya da idari gözetim altında geri gönderme merkezlerinde bulunan yabancıların, buralarda geçirdikleri süreler ikamet izni süresinin ihlali sayılmaz. Bu kişilerin varsa ikamet izinleri iptal edilebilir. Bunlardan, yabancı kimlik numarası bulunmayanlara, ikamet izni şartı aranmadan yabancı kimlik numarası verilebilir.

(2) Konsolosluklardan ikamet ve çalışma izni alarak Türkiye’ye gelen yabancılar, giriş tarihinden itibaren en geç yirmi iş günü içinde adres kayıt sistemine kayıtlarını yaptırmak zorundadırlar.

Çalışma izninin ikamet izni sayılması

MADDE 27- (1) Geçerli çalışma izni ile 27/2/2003 tarihli ve 4817 sayılı Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanunun 10 uncu maddesine istinaden verilen Çalışma İzni Muafiyet Teyit Belgesi, ikamet izni sayılır. Çalışma izni ya da Çalışma İzni Muafiyet Teyit Belgesi verilen yabancıardan, 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununa göre çalışma izni süresi kadar ikamet izni harcı tahsil edilir.

(2) Çalışma izni verilebilmesi veya iznin uzatılabilmesi için, yabancının 7 nci madde kapsamına girmemesi şartı aranır.

İkamette kesinti

MADDE 28- (1) Bu Kanun hükümlerinin uygulanmasında; zorunlu kamu hizmeti, eğitim ve sağlık nedenleri hariç, bir yılda toplam altı ayı geçen veya son beş yıl içinde toplam bir yılı aşan Türkiye dışında kalışlar ikamette kesinti sayılır. İkamet süresinde kesintisi olanların ikamet izni başvurularında veya başka bir ikamet iznine geçişlerinde, önceki izin süreleri hesaba katılmaz.

(2) Kesintisiz ikamet izin sürelerinin hesaplanmasında, öğrenci ikamet izinlerinin yarısı, diğer ikamet izinlerinin ise tamamı sayılır.

İkamet izinleri arasında geçişler

MADDE 29- (1) Yabancılar, ikamet izninin verilmesine esas olan gerekçenin sona ermesi veya farklı bir gerekçenin ortaya çıkması hâlinde, yeni kalış amacına uygun ikamet izni talebinde bulunabilir.

(2) İkamet izinleri arasındaki geçişlere ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

İkamet izni çeşitleri

MADDE 30- (1) İkamet izni çeşitleri şunlardır:

- a) Kısa dönem ikamet izni.
- b) Aile ikamet izni.
- c) Öğrenci ikamet izni.
- ç) Uzun dönem ikamet izni.
- d) İnsani ikamet izni.
- e) İnsan ticareti mağduru ikamet izni.

Kısa dönem ikamet izni

MADDE 31- (1) Aşağıda belirtilen yabancılara kısa dönem ikamet izni verilebilir:

- a) Bilimsel araştırma amacıyla gelecekler.
- b) Türkiye’de taşınmaz malı bulunanlar.
- c) Ticari bağlantı veya iş kuracaklar.
- ç) Hizmet içi eğitim programlarına katılacaklar.
- d) Türkiye Cumhuriyeti’nin taraf olduğu anlaşmalar ya da öğrenci değişim programları çerçevesinde eğitim veya benzeri amaçlarla gelecekler.
- e) Turizm amaçlı kalacaklar.
- f) Kamu sağlığına tehdit olarak nitelendirilen hastalıklardan birini taşımamak kaydıyla tedavi göreceklər.
- g) Adli veya idari makamların talep veya kararına bağılı olarak Türkiye’de kalması gerekenler.
- ğ) Aile ikamet izninden kısa dönem ikamet iznine geçenler.
- h) Türkçe öğrenme kurslarına katılacaklar.
- ı) Kamu kurumları aracılığıyla Türkiye’de eğitim, araştırma, staj ve kurslara katılacaklar.
- i) Türkiye’de yükseköğrenimini tamamlayanlardan mezuniyet tarihinden itibaren altı ay içinde müracaat edenler.

(2) Kısa dönem ikamet izni, her defasında en fazla birer yıllık sürelerle verilir.

(3) Birinci fıkranın (h) bendi kapsamında verilen ikamet izinleri en fazla iki defa verilebilir.

(4) Birinci fıkranın (i) bendi kapsamında verilen ikamet izinleri, bir defaya mahsus olmak üzere en fazla bir yıl süreli verilebilir.

Kısa dönem ikamet izninin şartları

MADDE 32- (1) Kısa dönem ikamet izinlerinin verilmesinde aşağıdaki şartlar aranır:

- a) 31 inci maddenin birinci fıkrasında sayılan gerekçelerden biri veya birkaçını ileri sürerek talepte bulunmak ve bu talebiyle ilgili bilgi ve belgeleri ibraz etmek.
- b) 7 nci madde kapsamına girmemek.
- c) Genel sağlık ve güvenlik standartlarına uygun barınma şartlarına sahip olmak.
- ç) İstenilmesi hâlinde, vatandaşı olduğu veya yasal olarak ikamet ettiği ülkenin yetkili makamları tarafından düzenlenmiş adli sicil kaydını gösteren belgeyi sunmak.
- d) Türkiye’de kalacağı adres bilgilerini vermek.

Kısa dönem ikamet izninin reddi, iptali veya uzatılmaması

MADDE 33- (1) Aşağıdaki hâllerde kısa dönem ikamet izni verilmez, verilmişse iptal edilir, süresi bitenler uzatılmaz:

a) 32 nci maddede aranan şartlardan birinin veya birkaçının yerine getirilmemesi veya ortadan kalkması.

b) İkamet izninin, veriliş amacı dışında kullanıldığının belirlenmesi.

c) Son bir yıl içinde toplamda yüzyirmi günden fazla süreyle yurt dışında kalınması.

ç) Hakkında geçerli sınır dışı etme veya Türkiye’ye giriş yasağı kararı bulunması.

Aile ikamet izni

MADDE 34- (1) Türk vatandaşlarının, 5901 sayılı Kanunun 28 inci maddesi kapsamında olanların veya ikamet izinlerinden birine sahip olan yabancılar ile mültecilerin ve ikincil koruma statüsü sahiplerinin;

a) Yabancı eşine,

b) Kendisinin veya eşinin ergin olmayan yabancı çocuğuna,

c) Kendisinin veya eşinin bağımlı yabancı çocuğuna,

her defasında iki yılı aşmayacak şekilde aile ikamet izni verilebilir. Ancak, aile ikamet izninin süresi hiçbir şekilde destekleyicinin ikamet izni süresini aşamaz.

(2) Vatandaş olduğu ülkenin hukukuna göre birden fazla eş ile evlilik hâlinde, eşlerden yalnızca birine aile ikamet izni verilir. Ancak, diğer eşlerinden olan çocuklara da aile ikamet izni verilebilir.

(3) Çocukların aile ikamet izninde, Türkiye dışında varsa ortak velayeti bulunan anne veya babanın muvafakati aranır.

(4) Aile ikamet izinleri, onsekiz yaşına kadar, öğrenci ikamet izni almadan ilk ve ortaöğretim kurumlarında eğitim hakkı sağlar.

(5) En az üç yıl aile ikamet izniyle Türkiye’de kalmış olanlardan onsekiz yaşını tamamlayanlar, talep etmeleri hâlinde bu izinlerini kısa dönem ikamet iznine dönüştürebilir.

(6) Boşanma hâlinde, Türk vatandaşıyla evli yabancıya, en az üç yıl aile ikamet izniyle kalmış olmak kaydıyla kısa dönem ikamet izni verilebilir. Ancak yabancı eşin, aile içi şiddet gerekçesiyle mağdur olduğu ilgili mahkeme kararıyla sabit ise, üç yıllık süre şartı aranmaz.

(7) Destekleyicinin ölümü hâlinde, bu kişiye bağlı aile ikamet izniyle kalanlara, süre şartı aranmadan kısa dönem ikamet izni verilebilir.

Aile ikamet izninin şartları

MADDE 35- (1) Aile ikamet izni taleplerinde, destekleyicide aşağıdaki şartlar aranır:

a) Toplam geliri asgari ücretten az olmamak üzere, ailedeki fert başına asgari ücretin üçte birinden az olmayan aylık geliri bulunmak.

b) Ailenin nüfusuna göre, genel sağlık ve güvenlik standartlarına uygun barınma şartlarına sahip olmak ve tüm aile fertlerini kapsayan sağlık sigortası yaptırmış olmak.

c) Başvuru tarihi itibarıyla, beş yıl içinde aile düzenine karşı suçlardan herhangi birinden hüküm giymemiş olduğunu adli sicil kaydıyla belgelemek.

ç) Türkiye’de en az bir yıldır ikamet izniyle kalıyor olmak.

d) Adres kayıt sisteminde kaydı bulunmak.

(2) Bilimsel araştırma amaçlı ikamet izni ya da çalışma izni bulunanlar, 5901 sayılı Kanunun 28 inci maddesi kapsamında olanlar veya Türk vatandaşlarıyla evli olan yabancılar hakkında, birinci fıkranın (ç) bendi uygulanmaz.

(3) Türkiye’de, destekleyicinin yanında kalmak üzere aile ikamet izni talebinde bulunacak yabancılarda aşağıdaki şartlar aranır:

a) 34 üncü maddenin birinci fıkrası kapsamında olduğunu gösteren bilgi ve belgeleri ibraz etmek.

b) 34 üncü maddenin birinci fıkrasında belirtilen kişilerle birlikte yaşadığını veya yaşama niyeti taşıdığını ortaya koymak.

c) Evliliği aile ikamet izni alabilmek amacıyla yapmamış olmak.

ç) Eşlerden her biri için onsekiz yaşını doldurmuş olmak.

d) 7 nci madde kapsamına girmemek.

(4) Türkiye’de bulunan mülteciler ve ikincil koruma statüsü sahiplerinde, bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen şartlar aranmayabilir.

Aile ikamet izni talebinin reddi, iptali veya uzatılmaması

MADDE 36- (1) Aşağıdaki hâllerde aile ikamet izni verilmez, verilmişse iptal edilir, süresi bitenler uzatılmaz:

a) 35 inci maddenin birinci ve üçüncü fıkralarında aranan şartların karşılanmaması veya ortadan kalkması.

b) Aile ikamet izni alma şartları ortadan kalktıktan sonra kısa dönem ikamet izni verilmemesi.

c) Hakkında geçerli sınır dışı etme veya Türkiye’ye giriş yasağı kararı bulunması.

ç) Aile ikamet izninin, veriliş amacı dışında kullanıldığının belirlenmesi.

d) Son bir yıl içinde toplamda yüzseksen günden fazla süreyle yurt dışında kalınması.

Anlaşmalı evlilik yoluyla talep edilen aile ikamet izni

MADDE 37- (1) Aile ikamet izni verilmeden veya uzatılmadan önce makul şüphe varsa, evliliğin sırf ikamet izni alabilme amacıyla yapıp yapılmadığı valiliklerce araştırılır. Araştırma sonucunda, evliliğin bu amaçla yapıldığı tespit edilirse aile ikamet izni verilmez, verilmişse iptal edilir.

(2) Aile ikamet izni verildikten sonra da evliliğin anlaşmalı olup olmadığı konusunda valiliklerce denetim yapılabilir.

(3) Anlaşmalı evlilik yoluyla alınan ve sonradan iptal edilen ikamet izinleri, bu Kanunda öngörülen ikamet izin sürelerinin toplanmasında hesaba katılmaz.

Öğrenci ikamet izni

MADDE 38- (1) Türkiye’de bir yükseköğretim kurumunda önlisans, lisans, yüksek lisans ya da doktora öğrenimi görecekt yabancılara öğrenci ikamet izni verilir.

(2) Bakımı ve masrafları gerçek veya tüzel kişi tarafından üstlenilen ilk ve orta derecede öğrenim görecekt yabancılara, velilerinin veya yasal temsilcilerinin muvafakatiyle öğrenimleri süresince birer yıllık sürelerle öğrenci ikamet izni verilebilir ve uzatılabilir.

(3) Öğrenci ikamet izni, öğrencinin anne ve babası ile diğer yakınlarına, ikamet izni alma konusunda hiçbir hak sağlamaz.

(4) Öğrenim süresi bir yıldan kısa ise, öğrenci ikamet izni süresi öğrenim süresini aşamaz.

Öğrenci ikamet izninin şartları

MADDE 39- (1) Öğrenci ikamet izninde aşağıdaki şartlar aranır:

- a) 38 inci madde kapsamındaki bilgi ve belgeleri ibraz etmek.
- b) 7 nci madde kapsamına girmemek.
- c) Türkiye’de kalacağı adres bilgilerini vermek.

Öğrenci ikamet izni talebinin reddi, iptali veya uzatılmaması

MADDE 40- (1) Aşağıdaki hâllerde, öğrenci ikamet izni verilmez, verilmişse iptal edilir, süresi uzatılmaz:

- a) 39 uncu maddede aranan şartların karşılanmaması veya ortadan kalkması.
- b) Öğrenimin sürdürülemeyeceği konusunda kanıtların ortaya çıkması.
- c) Öğrenci ikamet izninin, verilmiş amacı dışında kullanıldığının belirlenmesi.
- ç) Hakkında geçerli sınır dışı etme kararı veya Türkiye’ye giriş yasağı bulunması.

Öğrencilerin çalışma hakkı

MADDE 41- (1) Türkiye’de öğrenim gören önlisans, lisans, yüksek lisans ve doktora öğrencileri, çalışma izni almak kaydıyla çalışabilirler. Ancak, önlisans ve lisans öğrencileri için çalışma hakkı, ilk yıldan sonra başlar ve haftada yirmidört saatten fazla olamaz.

(2) Önlisans ve lisans öğrencilerinin çalışma hakkına ilişkin usul ve esaslar, Göç Politikaları Kurulunca belirlenecek esaslar çerçevesinde Bakanlık ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından müştereken düzenlenir.

Uzun dönem ikamet izni

MADDE 42- (1) Türkiye’de kesintisiz en az sekiz yıl ikamet izniyle kalmış olan ya da Göç Politikaları Kurulunun belirlediği şartlara uyan yabancılara, Bakanlığın onayıyla valilikler tarafından süresiz ikamet izni verilir.

(2) Mülteci, şartlı mülteci ve ikincil koruma statüsü sahipleri ile insani ikamet izni sahiplerine ve geçici koruma sağlananlara uzun dönem ikamet iznine geçiş hakkı tanınmaz.

Uzun dönem ikamet izninin şartları

MADDE 43- (1) Uzun dönem ikamet iznine geçişte aşağıdaki şartlar aranır:

- a) Kesintisiz en az sekiz yıl ikamet izniyle Türkiye’de kalmış olmak.
- b) Son üç yıl içinde sosyal yardım almamış olmak.
- c) Kendisi veya varsa ailesinin geçimini sağlayacak yeterli ve düzenli gelir kaynağına sahip olmak.
- ç) Geçerli sağlık sigortasına sahip olmak.
- d) Kamu düzeni veya kamu güvenliği açısından tehdit oluşturmamak.

(2) Göç Politikaları Kurulunun belirlediği şartlara sahip olması nedeniyle uzun dönem ikamet izni verilmesi uygun görülen yabancılar için, birinci fıkranın (d) bendi dışındaki şartlar aranmaz.

Uzun dönem ikamet izninin sağladığı haklar

MADDE 44- (1) Uzun dönem ikamet izni bulunan yabancılar;

- a) Askerlik yapma yükümlülüğü,
- b) Seçme ve seçilme,

- c) Kamu görevlerine girme,
- ç) Muaf olarak araç ithal etme,

ve özel kanunlardaki düzenlemeler hariç, sosyal güvenliğe ilişkin kazanılmış hakları saklı kalmak ve bu hakların kullanımında ilgili mevzuat hükümlerine tabi olmak şartıyla, Türk vatandaşlarına tanınan haklardan yararlanırlar.

(2) Birinci fıkradaki haklara kısmen veya tamamen kısıtlamalar getirmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Uzun dönem ikamet izninin iptali

MADDE 45- (1) Uzun dönem ikamet izinleri;

- a) Yabancıнын, kamu düzeni veya kamu güvenliği açısından ciddi tehdit oluşturmaları,
 - b) Sağlık, eğitim ve ülkesindeki zorunlu kamu hizmeti dışında bir nedenle kesintisiz bir yıldan fazla süreyle Türkiye dışında bulunması,
- hâllerinde iptal edilir.

(2) Birinci fıkranın (b) bendi kapsamında uzun dönem ikamet izni iptal edilen yabancıların, bu izni tekrar almak üzere yapacakları başvurular ve bunların sonuçlandırılmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

İnsani ikamet izni

MADDE 46- (1) Aşağıda belirtilen hâllerde, diğer ikamet izinlerinin verilmesindeki şartlar aranmadan, Bakanlığın onayı alınmak ve en fazla birer yıllık sürelerle olmak kaydıyla, valiliklerce insani ikamet izni verilebilir ve bu izinler uzatılabilir:

- a) Çocuğun yüksek yararı söz konusu olduğunda.
- b) Haklarında sınır dışı etme veya Türkiye'ye giriş yasağı kararı alındığı hâlde, yabancıların Türkiye'den çıkışları yaptırılamadığında ya da Türkiye'den ayrılmaları makul veya mümkün görülmediğinde.
- c) 55 inci madde uyarınca yabancı hakkında sınır dışı etme kararı alınmadığında.
- ç) 53 üncü, 72 nci ve 77 nci maddelere göre yapılan işlemlere karşı yargı yoluna başvurulduğunda.
- d) Başvuru sahibinin ilk iltica ülkesi veya güvenli üçüncü ülkeye geri gönderilmesi işlemlerinin devamı süresince.
- e) Acil nedenlerden dolayı veya ülke menfaatlerinin korunması ile kamu düzeni ve kamu güvenliği açısından Türkiye'ye girişine ve Türkiye'de kalmasına izin verilmesi gereken yabancıların, ikamet izni verilmesine engel teşkil eden durumları sebebiyle diğer ikamet izinlerinden birini alma imkânı bulunmadığında.
- f) Olağanüstü durumlarda.

(2) İnsani ikamet izni alan yabancılar, iznin veriliş tarihinden itibaren en geç yirmi iş günü içinde adres kayıt sistemine kayıt yaptırmak zorundadır.

İnsani ikamet izninin iptali veya uzatılmaması

MADDE 47- (1) İnsani ikamet izni Bakanlığın onayı alınmak kaydıyla, iznin verilmesini zorunlu kılan şartlar ortadan kalktığında valiliklerce iptal edilir ve uzatılmaz.

İnsan ticareti mağduru ikamet izni

MADDE 48- (1) İnsan ticareti mağduru olduğu veya olabileceği yönünde kuvvetli şüphe duyulan yabancılara, yaşadıklarının etkisinden kurtulabilmeleri ve yetkililerle iş birliği yapıp yapmayacaklarına karar verebilmeleri amacıyla valiliklerce otuz gün süreli ikamet izni verilir.

(2) Bu ikamet izinlerinde, diğer ikamet izinlerinin verilmesindeki şartlar aranmaz.

İnsan ticareti mağduru ikamet izninin uzatılması ve iptali

MADDE 49- (1) İyileşme ve düşünme süresi tanımak amacıyla verilen ikamet izni, mağdurun güvenliği, sağlığı veya özel durumu nedeniyle en fazla altışar aylık sürelerle uzatılabilir. Ancak, bu süreler hiçbir şekilde toplam üç yılı geçemez.

(2) İnsan ticareti mağduru olduğu veya olabileceği yönünde kuvvetli şüphe bulunan yabancının, kendi girişimleriyle suçun failleriyle yeniden bağ kurduklarının belirlendiği durumlarda ikamet izinleri iptal edilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Vatansız Kişiler

Vatansızlığın tespiti

MADDE 50- (1) Vatansızlığın tespiti Genel Müdürlükçe yapılır. Vatansız kişilere, Türkiye’de yasal olarak ikamet edebilme hakkı sağlayan Vatansız Kişi Kimlik Belgesi düzenlenir. Başka ülkeler tarafından vatansız kişi işlemi görenler bu haktan yararlandırılmaz.

(2) Vatansız kişiler, Vatansız Kişi Kimlik Belgesi almakla yükümlü olup, belge Genel Müdürlüğün uygun görüşü alınarak, valiliklerce düzenlenir. Hiçbir harca tabi olmayan bu belge, ikamet izni yerine geçer ve iki yılda bir valiliklerce yenilenir. Vatansız Kişi Kimlik Belgesinde yabancı kimlik numarası da yer alır.

(3) Vatansız Kişi Kimlik Belgesine sahip olarak Türkiye’de geçirilen süreler, ikamet sürelerinin toplanmasında hesaba katılır.

(4) Vatansız Kişi Kimlik Belgesi, kişinin herhangi bir ülke vatandaşlığını kazanmasıyla birlikte geçerliliğini kaybeder.

(5) Vatansızlık durumlarının tespiti ve Vatansız Kişi Kimlik Belgesiyle ilgili usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Vatansız kişilere tanınan haklar ve güvenceler

MADDE 51- (1) Vatansız Kişi Kimlik Belgesine sahip kişiler;

- a) Bu Kanundaki ikamet izinlerinden birini almak üzere talepte bulunabilirler,
- b) Kamu düzeni veya kamu güvenliği açısından ciddi tehdit oluşturmadıkları sürece sınır dışı edilmezler,
- c) Yabancılarla ilgili işlemlerde aranan karşılıklılık şartından muaf tutulurlar,
- ç) Çalışma izniyle ilgili iş ve işlemlerde, 4817 sayılı Kanun hükümlerine tabidirler,
- d) 5682 sayılı Kanunun 18 inci maddesi hükümlerinden yararlanabilirler.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Sınır Dışı Etme

Sınır dışı etme

MADDE 52- (1) Yabancılar, sınır dışı etme kararıyla, menşe ülkesine veya transit gideceği ülkeye ya da üçüncü bir ülkeye sınır dışı edilebilir.

Sınır dışı etme kararı

MADDE 53- (1) Sınır dışı etme kararı, Genel Müdürlüğün talimatı üzerine veya resen valiliklerce alınır.

(2) Karar, gerekçeleriyle birlikte hakkında sınır dışı etme kararı alınan yabancıya veya yasal temsilcisine ya da avukatına tebliğ edilir. Hakkında sınır dışı etme kararı alınan yabancı bir avukat tarafından temsil edilmiyorsa, kendisi veya yasal temsilcisi kararın sonucu, itiraz usulleri ve süreleri hakkında bilgilendirilir.

(3) Yabancı veya yasal temsilcisi ya da avukatı, sınır dışı etme kararına karşı, kararın tebliğinden itibaren onbeş gün içinde idare mahkemesine başvurabilir. Mahkemeye başvuran kişi, sınır dışı etme kararını veren makama da başvurusunu bildirir. Mahkemeye yapılan başvurular onbeş gün içinde sonuçlandırılır. Mahkemenin bu konuda vermiş olduğu karar kesindir. Yabancıнын rızası saklı kalmak kaydıyla; dava açma süresi içinde veya yargı yoluna başvurulması hâlinde yargılama sonuçlanıncaya kadar yabancı sınır dışı edilmez.

Sınır dışı etme kararı alınacaklar

MADDE 54- (1) Aşağıda sayılan yabancılar hakkında sınır dışı etme kararı alınır:

- a) 5237 sayılı Kanunun 59 uncu maddesi kapsamında sınır dışı edilmesi gerektiği değerlendirilenler.
- b) Terör örgütü yöneticisi, üyesi, destekleyicisi veya çıkar amaçlı suç örgütü yöneticisi, üyesi veya destekleyicisi olanlar.
- c) Türkiye'ye giriş, vize ve ikamet izinleri için yapılan işlemlerde gerçek dışı bilgi ve sahte belge kullananlar.
- ç) Türkiye'de bulunduğu süre zarfında geçimini meşru olmayan yollardan sağlayanlar.
- d) Kamu düzeni veya kamu güvenliği ya da kamu sağlığı açısından tehdit oluşturanlar.
- e) Vize veya vize muafiyeti süresini on günden fazla aşanlar veya vizesi iptal edilenler.
- f) İkamet izinleri iptal edilenler.
- g) İkamet izni bulunup da süresinin sona ermesinden itibaren kabul edilebilir gerekçesi olmadan ikamet izni süresini on günden fazla ihlal edenler.
- ğ) Çalışma izni olmadan çalıştığı tespit edilenler.
- h) Türkiye'ye yasal giriş veya Türkiye'den yasal çıkış hükümlerini ihlal edenler.
- ı) Hakkında Türkiye'ye giriş yasağı bulunmasına rağmen Türkiye'ye geldiği tespit edilenler.
- i) Uluslararası koruma başvurusu reddedilen, uluslararası korumadan hariçte tutulan, başvurusu kabul edilemez olarak değerlendirilen, başvurusunu geri çeken, başvurusu geri çekilmiş sayılan, uluslararası koruma statüleri sona eren veya iptal edilenlerden haklarında verilen son karardan sonra bu Kanunun diğer hükümlerine göre Türkiye'de kalma hakkı bulunmayanlar.
- j) İkamet izni uzatma başvuruları reddedilenlerden, on gün içinde Türkiye'den çıkış yapmayanlar.

(2) Başvuru sahibi veya uluslararası koruma statüsü sahibi kişiler hakkında, sadece ülke güvenliği için tehlike oluşturdıklarına dair ciddi emareler bulunduğu veya kamu düzeni açısından tehlike oluşturan bir suçtan kesin hüküm giymeleri durumunda sınır dışı etme kararı alınabilir.

Sınır dışı etme kararı alınmayacaklar

MADDE 55- (1) 54 üncü madde kapsamında olsalar dahi, aşağıdaki yabancılar hakkında sınır dışı etme kararı alınmaz:

a) Sınır dışı edileceği ülkede ölüm cezasına, işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya muameleye maruz kalacağı konusunda ciddi emare bulunanlar.

b) Ciddi sağlık sorunları, yaş ve hamilelik durumu nedeniyle seyahat etmesi riskli görülenler.

c) Hayati tehlike arz eden hastalıkları için tedavisi devam etmekte iken sınır dışı edileceği ülkede tedavi imkânı bulunmayanlar.

ç) Mağdur destek sürecinden yararlanmakta olan insan ticareti mağdurları.

d) Tedavileri tamamlanincaya kadar, psikolojik, fiziksel veya cinsel şiddet mağdurları.

(2) Birinci fıkrada kapsamındaki değerlendirmeler, herkes için ayrı yapılır. Bu kişilerden, belli bir adreste ikamet etmeleri, istenilen şekil ve sürelerde bildirimde bulunmaları istenebilir.

Türkiye’yi terke davet

MADDE 56- (1) Sınır dışı etme kararı alınanlara, sınır dışı etme kararında belirtilmek kaydıyla, Türkiye’yi terk edebilmeleri için onbeş günden az olmamak üzere otuz güne kadar süre tanınır. Ancak, kaçma ve kaybolma riski bulunanlara, yasal giriş veya yasal çıkış kurallarını ihlal edenlere, sahte belge kullananlara, asılsız belgelerle ikamet izni almaya çalışanlara veya aldığı tespit edilenlere, kamu düzeni, kamu güvenliği veya kamu sağlığı açısından tehdit oluşturanlara bu süre tanınmaz.

(2) Türkiye’den çıkış için süre tanınan kişilere, “Çıkış İzin Belgesi” verilir. Bu belge hiçbir harca tabi değildir. Vize ve ikamet harçları ile bunların cezalarına ilişkin yükümlülükler saklıdır.

Sınır dışı etmek üzere idari gözetim ve süresi

MADDE 57- (1) 54 üncü madde kapsamındaki yabancılar, kolluk tarafından yakalanmaları hâlinde, haklarında karar verilmek üzere derhâl valiliğe bildirilir. Bu kişilerden, sınır dışı etme kararı alınması gerektiği değerlendirilenler hakkında, sınır dışı etme kararı valilik tarafından alınır. Değerlendirme ve karar süresi kırksekiz saati geçemez.

(2) Hakkında sınır dışı etme kararı alınanlardan; kaçma ve kaybolma riski bulunan, Türkiye’ye giriş veya çıkış kurallarını ihlal eden, sahte ya da asılsız belge kullanan, kabul edilebilir bir mazereti olmaksızın Türkiye’den çıkmaları için tanınan sürede çıkmayan, kamu düzeni, kamu güvenliği veya kamu sağlığı açısından tehdit oluşturanlar hakkında valilik tarafından idari gözetim kararı alınır. Hakkında idari gözetim kararı alınan yabancılar yakalamayı yapan kolluk birimince geri gönderme merkezlerine kırksekiz saat içinde götürülür.

(3) Geri gönderme merkezlerindeki idari gözetim süresi altı ayı geçemez. Ancak bu süre, sınır dışı etme işlemlerinin yabancının iş birliği yapmaması veya ülkesiyle ilgili doğru bilgi ya da belgeleri vermemesi nedeniyle tamamlanamaması hâlinde, en fazla altı ay daha uzatılabilir.

(4) İdari gözetimin devamında zaruret olup olmadığı, valilik tarafından her ay düzenli olarak değerlendirilir. Gerek görüldüğünde, otuz günlük süre beklenilmez. İdari gözetimin devamında zaruret görülmeyen yabancılar için idari gözetim derhâl sonlandırılır. Bu yabancılarla, belli bir adreste ikamet etme, belirlenecek şekil ve sürelerde bildirimde bulunma gibi idari yükümlülükler getirilebilir.

(5) İdarî gözetim kararı, idari gözetim süresinin uzatılması ve her ay düzenli olarak yapılan değerlendirmelerin sonuçları, gerekçesiyle birlikte yabancıya veya yasal temsilcisine ya da avukatına tebliğ edilir. Aynı zamanda, idari gözetim altına alınan kişi bir avukat tarafından temsil edilmiyorsa, kendisi veya yasal temsilcisi kararın sonucu, itiraz usulleri ve süreleri hakkında bilgilendirilir.

(6) İdarî gözetim altına alınan kişi veya yasal temsilcisi ya da avukatı, idari gözetim kararına karşı sulh ceza hâkimine başvurabilir. Başvuru idari gözetimi durdurmaz. Dilekçenin idareye verilmesi hâlinde, dilekçe yetkili sulh ceza hâkimine derhâl ulaştırılır. Sulh ceza hâkimi incelemeyi beş gün içinde sonuçlandırır. Sulh ceza hâkiminin kararı kesindir. İdarî gözetim altına alınan kişi veya yasal temsilcisi ya da avukatı, idari gözetim şartlarının ortadan kalktığı veya değiştiği iddiasıyla yeniden sulh ceza hâkimine başvurabilir.

(7) İdarî gözetim işlemine karşı yargı yoluna başvuranlardan, avukatlık ücretlerini karşılama imkânı bulunmayanlara, talepleri hâlinde 19/3/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanunu hükümlerine göre avukatlık hizmeti sağlanır.

Geri gönderme merkezleri

MADDE 58- (1) İdarî gözetime alınan yabancılar, geri gönderme merkezlerinde tutulurlar.

(2) Geri gönderme merkezleri Bakanlık tarafından işletilir. Bakanlık, kamu kurum ve kuruluşları, Türkiye Kızılay Derneği veya kamu yararına çalışan derneklerden göç alanında uzmanlığı bulunanlarla protokol yaparak bu merkezleri işlettirebilir.

(3) Geri gönderme merkezlerinin kurulması, yönetimi, işletilmesi, devri, denetimi ve sınır dışı edilmek amacıyla idari gözetimde bulunan yabancıların geri gönderme merkezlerine nakil işlemleriyle ilgili usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

Geri gönderme merkezlerinde sağlanacak hizmetler

MADDE 59- (1) Geri gönderme merkezlerinde;

- a) Yabancı tarafından bedeli karşılanamayan acil ve temel sağlık hizmetleri ücretsiz verilir,
- b) Yabancıya; yakınlarına, notere, yasal temsilciye ve avukata erişme ve bunlarla görüşme yapabilme, ayrıca telefon hizmetlerine erişme imkânı sağlanır,
- c) Yabancıya; ziyaretçileri, vatandaşı olduğu ülke konsolosluk yetkilisi, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği görevlisiyle görüşebilme imkânı sağlanır,
- ç) Çocukların yüksek yararları gözetilir, aileler ve refakatsiz çocuklar ayrı yerlerde barındırılır,
- d) Çocukların eğitim ve öğretimden yararlandırılmaları hususunda, Millî Eğitim Bakanlığınca gerekli tedbirler alınır.

(2) Göç alanında uzmanlığı bulunan ilgili sivil toplum kuruluşu temsilcileri, Genel Müdürlüğün izniyle geri gönderme merkezlerini ziyaret edebilirler.

Sınır dışı etme kararının yerine getirilmesi

MADDE 60- (1) Geri gönderme merkezlerindeki yabancılar, kolluk birimi tarafından sınır kapılarına götürülür.

(2) Geri gönderme merkezlerine sevk edilmesine gerek kalmadan sınır dışı edilecek olan yabancılar, Genel Müdürlük taşra teşkilatının koordinesinde kolluk birimlerince sınır kapılarına götürülür.

(3) Sınır dışı edilecek yabancıların seyahat masrafları kendilerince karşılanır. Bunun mümkün olmaması hâlinde, masrafların eksik kalan kısmı veya tamamı Genel Müdürlük bütçesinden ödenir. Masraflar geri ödenmediği sürece, yabancının Türkiye'ye girişine izin verilmeyebilir.

(4) Genel Müdürlük sınır dışı işlemleriyle ilgili olarak uluslararası kuruluşlar, ilgili ülke makamları ve sivil toplum kuruluşlarıyla iş birliği yapabilir.

(5) Yabancıların pasaportları veya diğer belgeleri, sınır dışı edilinceye kadar tutulabilir ve sınır dışı işlemlerinde kullanılmak üzere biletleri paraya çevrilebilir.

(6) Gerçek veya tüzel kişiler, kalışlarını veya dönüşlerini garanti ettikleri yabancıların sınır dışı edilme masraflarını ödemekle yükümlüdür. Yabancıyı izinsiz çalıştıran işveren veya işveren vekillerinin, yabancının sınır dışı edilme işlemleri konusundaki yükümlülükleri hakkında 4817 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin üçüncü fıkrası hükmü uygulanır.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Uluslararası Koruma

BİRİNCİ BÖLÜM

Uluslararası Koruma Çeşitleri,

Uluslararası Korumanın Haricinde Tutulma

Mülteci

MADDE 61- (1) Avrupa ülkelerinde meydana gelen olaylar nedeniyle; ırkı, dini, tabiiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi düşüncelerinden dolayı zulme uğrayacağından haklı sebeplerle korktuğu için vatandaşı olduğu ülkenin dışında bulunan ve bu ülkenin korumasından yararlanamayan ya da söz konusu korku nedeniyle yararlanmak istemeyen yabancıya veya bu tür olaylar sonucu önceden yaşadığı ikamet ülkesinin dışında bulunan, oraya dönemeyen veya söz konusu korku nedeniyle dönmek istemeyen vatansız kişiye statü belirleme işlemleri sonrasında mülteci statüsü verilir.

Şartlı mülteci

MADDE 62- (1) Avrupa ülkeleri dışında meydana gelen olaylar sebebiyle; ırkı, dini, tabiiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi düşüncelerinden dolayı zulme uğrayacağından haklı sebeplerle korktuğu için vatandaşı olduğu ülkenin dışında bulunan ve bu ülkenin korumasından yararlanamayan, ya da söz konusu korku nedeniyle yararlanmak istemeyen yabancıya veya bu tür olaylar sonucu önceden yaşadığı ikamet ülkesinin dışında bulunan, oraya dönemeyen veya söz konusu korku nedeniyle dönmek istemeyen vatansız kişiye statü belirleme işlemleri sonrasında şartlı mülteci statüsü verilir. Üçüncü ülkeye yerleştirilinceye kadar, şartlı mültecinin Türkiye’de kalmasına izin verilir.

İkincil koruma

MADDE 63- (1) Mülteci veya şartlı mülteci olarak nitelendirilemeyen, ancak menşe ülkesine veya ikamet ülkesine geri gönderildiği takdirde;

- a) Ölüm cezasına mahkûm olacak veya ölüm cezası infaz edilecek,
- b) İşkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya muameleye maruz kalacak,
- c) Uluslararası veya ülke genelindeki silahlı çatışma durumlarında, ayırım gözetmeyen şiddet hareketleri nedeniyle şahsına yönelik ciddi tehditle karşılaşacak,

olması nedeniyle menşe ülkesinin veya ikamet ülkesinin korumasından yararlanamayan veya söz konusu tehdit nedeniyle yararlanmak istemeyen yabancı ya da vatansız kişiye, statü belirleme işlemleri sonrasında ikincil koruma statüsü verilir.

Uluslararası korumanın haricinde tutulma

MADDE 64- (1) Başvuru sahibi;

- a) Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği dışında, diğer bir Birleşmiş Milletler organı veya örgütünden hâlen koruma veya yardım görüyorsa,

b) İkamet ettiği ülke yetkili makamlarınca, o ülke vatandaşlarının sahip bulundukları hak ve yükümlülüklerle sahip olarak tanınıyorsa,

c) Sözleşmenin 1 inci maddesinin (F) fıkrasında belirtilen fiillerden suçlu olduğuna dair ciddi kanaat varsa,

uluslararası korumadan hariçte tutulur.

(2) Birinci fıkranın (a) bendine giren bir kişi hakkındaki koruma veya yardım herhangi bir nedenle sona erdiği zaman, bu kişilerin konumları Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda alınan kararlara istinaden kesin bir çözüme kavuşturulmadığı takdirde, bu kişiler bu Kanunun sağladığı korumadan yararlanabilir.

(3) Başvuru sahibinin, uluslararası koruma başvurusu yapmadan önce, Türkiye dışında hangi saikle olursa olsun zalimce eylemler yaptığını düşündürecek nedenler varsa birinci fıkranın (c) bendi kapsamında değerlendirme yapılır.

(4) Birinci fıkranın (c) bendi ile üçüncü fıkra da belirtilen suç ya da fiillerin işlenmesine iştirak eden veya bu fiillerin işlenmesini tahrik eden kişi uluslararası korumadan hariçte tutulur.

(5) Birinci fıkranın (c) bendi ile üçüncü ve dördüncü fıkralardaki durumlara ek olarak; kamu düzeni veya kamu güvenliği açısından tehlike oluşturduğuna dair ciddi emareler bulunan yabancı veya vatansız kişi ile birinci fıkranın (c) bendi kapsamında olmayan, fakat Türkiye’de işlenmesi hâlinde hapis cezası verilmesini gerektiren suç veya suçları daha önce işleyen ve sadece bu suçun cezasını çekmemek için menşe veya ikamet ülkesini terk eden yabancı veya vatansız kişi, ikincil korumadan hariçte tutulur.

(6) Başvuru sahibinin uluslararası korumadan hariçte tutulması, hariçte tutma nedenlerinden herhangi birinin diğer aile üyeleri için oluşmaması şartıyla, başvuru sahibinin aile üyelerinin de hariçte tutulmasını gerektirmez.

İKİNCİ BÖLÜM

Genel Usuller

Başvuru

MADDE 65- (1) Uluslararası koruma başvuruları valiliklere bizzat yapılır.

(2) Başvuruların ülke içinde veya sınır kapılarında kolluk birimlerine yapılması hâlinde, bu başvurular derhâl valiliğe bildirilir. Başvuruyla ilgili işlemler valilikçe yürütülür.

(3) Her yabancı veya vatansız kişi kendi adına başvuru yapabilir. Başvuru sahibi, başvuruları aynı gerekçeye dayanan ve kendisiyle birlikte gelen aile üyeleri adına başvuru yapabilir. Bu durumda; ergin aile üyelerinin, kendi adlarına başvuruda bulunulmasına yönelik muvafakati alınır.

(4) Makul bir süre içinde valiliklere kendiliğinden uluslararası koruma başvurusunda bulunanlar hakkında; yasadışı girişlerinin veya kalışlarının geçerli nedenlerini açıklamak kaydıyla, Türkiye’ye yasal giriş şartlarını ihlal etmek veya Türkiye’de yasal şekilde bulunmamaktan dolayı cezai işlem yapılmaz.

(5) Hürriyeti kısıtlanan kişilerin uluslararası koruma başvuruları, valiliğe derhâl bildirilir. Başvuruların alınması ve değerlendirilmesi, diğer adli ve idari işlemlerin ya da tedbir ve yaptırımların uygulanmasını engellemez.

Refakatsiz çocuklar

MADDE 66- (1) Uluslararası koruma başvurusunda bulunan refakatsiz çocuklar hakkında aşağıdaki hükümler uygulanır:

a) Refakatsiz çocuklarla ilgili tüm işlemlerde çocuğun yüksek yararının gözetilmesi esastır. Başvuru alındığı andan itibaren, haklarında 3/7/2005 tarihli ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu hükümleri uygulanır.

b) Refakatsiz çocuğun görüşü dikkate alınarak Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından, uygun konaklama yerlerine veya yetişkin akrabalarının veya koruyucu bir ailenin yanına yerleştirilirler.

c) Onaltı yaşını doldurmuş olanlar, uygun koşullar sağlandığında kabul ve barınma merkezlerinde de barındırılabilir.

ç) Mümkün olduğu ölçüde, çocukların yararı, yaşları ve olgunluk düzeyleri dikkate alınarak, kardeşler bir arada bulundurulur. Zorunlu olmadığı sürece konaklama yerlerinde değişiklik yapılmaz.

Özel ihtiyaç sahipleri

MADDE 67- (1) Özel ihtiyaç sahiplerine bu Kısımda yazılı hak ve işlemlerde öncelik tanınır.

(2) İşkence, cinsel saldırı ya da diğer ciddi psikolojik, bedensel ya da cinsel şiddete maruz kalan kişilere, bu türden fiillerin neden olduğu hasarlarını giderecek yeterli tedavi imkânı sağlanır.

Başvuru sahiplerinin idari gözetimi

MADDE 68- (1) Başvuru sahipleri, sadece uluslararası koruma başvurusunda bulunmalarından dolayı idari gözetim altına alınamaz.

(2) Başvuru sahiplerinin idari gözetim altına alınması istisnai bir işlemdir. Başvuru sahibi sadece aşağıdaki hâllerde idari gözetim altına alınabilir:

a) Kimlik veya vatandaşlık bilgilerinin doğruluğuyla ilgili ciddi şüphe varsa, bu bilgilerinin tespiti amacıyla.

b) Sınır kapılarında usulüne aykırı surette ülkeye girmekten alıkonulması amacıyla.

c) İdari gözetim altına alınmaması durumunda başvurusuna temel oluşturan unsurların belirlenemeyecek olması hâlinde.

ç) Kamu düzeni veya kamu güvenliği açısından ciddi tehlike oluşturmaya hâlinde.

(3) İdari gözetimin gerekip gerekmediği bireysel olarak değerlendirilir. İkinci fıkrada belirtilen hâllerde; idari gözetim altına alınmadan önce, 71 inci maddede belirtilen ikamet zorunluluğu ve bildirim yükümlülüğünün yeterli olup olmayacağı öncelikle değerlendirilir. Valilik, idari gözetim yerine başka usuller belirleyebilir. Bu tedbirler yeterli olmadığı takdirde, idari gözetim uygulanır.

(4) İdari gözetim kararı, idari gözetim altına alınma gerekçelerini ve gözetimin süresini içerecek şekilde idari gözetim altına alınan kişiye veya yasal temsilcisine ya da avukatına yazılı olarak tebliğ edilir. İdari gözetim altına alınan kişi bir avukat tarafından temsil edilmiyorsa kararın sonucu ve itiraz usulleri hakkında kendisi veya yasal temsilcisi bilgilendirilir.

(5) Başvuru sahibinin, idari gözetim süresi otuz günü geçemez. İdari gözetim altına alınan kişilerin işlemleri en kısa sürede tamamlanır. İdari gözetim, şartları ortadan kalktığı takdirde derhâl sonlandırılır.

(6) İdari gözetimin her aşamasında, kararı alan makam tarafından, idari gözetim sonlandırılarak, 71 inci maddede belirtilen yükümlülüklerin veya başka tedbirlerin yerine getirilmesi istenebilir.

(7) İdari gözetim altına alınan kişi veya yasal temsilcisi ya da avukatı, idari gözetime karşı sulh ceza hâkimine başvurabilir. Başvuru idari gözetimi durdurmaz. Dilekçenin idareye verilmesi hâlinde, dilekçe yetkili sulh ceza hâkimine derhâl ulaştırılır. Sulh ceza hâkimi incelemeyi beş gün içinde sonuçlandırır. Sulh ceza hâkiminin kararı kesindir. İdari gözetim altına alınan kişi veya yasal temsilcisi ya da avukatı, idari gözetim şartlarının ortadan kalktığı veya değiştiği iddiasıyla yeniden sulh ceza hâkimine başvurabilir.

(8) İkinci fıkra uyarınca idari gözetim altına alınan kişi, usul ve esasları yönetmelikle belirlenmek üzere ziyaretçi kabul edebilir. İdari gözetim altına alınan kişiye yasal temsilcisi, avukat, noter ve Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği görevlileriyle görüşme imkânı sağlanır.

Kayıt ve kontrol

MADDE 69- (1) Uluslararası koruma başvuruları valiliklerce kaydedilir.

(2) Başvuru sahibi kayıt esnasında kimlik bilgilerini doğru olarak bildirmek ve varsa kimliğini ispatlayacak belge ve seyahat dokümanlarını yetkili makamlara teslim etmekle yükümlüdür. Bu yükümlülüğün yerine getirilmesini sağlamak amacıyla, başvuru sahibinin üzerinde ve eşyalarında kontrol yapılabilir.

(3) Kayıt esnasında başvuru sahibinin kimliğine ilişkin belge olmaması hâlinde, kimlik tespitinde kişisel verilerinin karşılaştırılmasından ve yapılan araştırmalardan elde edilen bilgiler kullanılır. Kimlik tespit araştırmaları sonucunda da kimliğine dair bilgi elde edilememesi hâlinde, başvuranın beyanı esas alınır.

(4) Kayıt esnasında; başvuru sahibinin menşe veya ikamet ülkesini terk etme sebepleri, ülkesini terk ettikten sonra başından geçen ve başvuru yapmasına neden olan olaylar, Türkiye’ye giriş şekli, kullandığı yol güzergâhları ve vasıta bilgileri, daha önceden başka bir ülkede uluslararası korumaya başvurmuş veya korumadan yararlanmışsa, bu başvuru veya korumaya ilişkin bilgi ve belgeleri alınır.

(5) Mülakat zamanı ve yeri kayıt esnasında bildirilir.

(6) Kamu sağlığını tehlikeye düşürebileceği değerlendirilen başvuru sahibi sağlık kontrolünden geçirilir.

(7) Başvuru sahibine kayıt esnasında; kimlik bilgilerini içeren, uluslararası koruma başvurusunda bulunduğunu belirten, otuz gün geçerli kayıt belgesi verilir. Kayıt belgesi, gerektiğinde otuz günlük sürelerle uzatılabilir. Kayıt belgesi, hiçbir harca tabi olmayıp başvuru sahibinin Türkiye’de kalışına imkân sağlar.

Başvuru sahibinin bilgilendirilmesi ve tercümanlık

MADDE 70- (1) Başvuru sahibi, başvurusuyla ilgili takip edilecek usuller, başvurusunun değerlendirilmesi sürecindeki hak ve yükümlülükleri, yükümlülüklerini nasıl yerine getireceği ve bu yükümlülüklere uymaması ya da yetkililerle iş birliğinde bulunmaması hâlinde ortaya çıkabilecek muhtemel sonuçlar, itiraz usulleri ve süreleri konusunda kayıt esnasında bilgilendirilir.

(2) Başvuru sahibinin talep etmesi hâlinde, başvuru, kayıt ve mülakat aşamalarındaki kişisel görüşmelerde tercümanlık hizmetleri sağlanır.

İkamet zorunluluğu ve bildirim yükümlülüğü

MADDE 71- (1) Başvuru sahibine, kendisine gösterilen kabul ve barınma merkezinde, belirli bir yerde veya ilde ikamet etme zorunluluğu ile istenilen şekil ve sürelerde bildirimde bulunma gibi idari yükümlülükler getirilebilir.

(2) Başvuru sahibi, adres kayıt sistemine kayıt yaptırmak ve ikamet adresini valiliğe bildirmekle yükümlüdür.

Kabul edilemez başvuru

MADDE 72- (1) Başvuru sahibi;

a) Farklı bir gerekçe öne sürmeksizin aynı başvuruyu yenilemişse,

b) Kendi adına başvuru yapılmasına muvafakat verdikten sonra, başvurunun herhangi bir aşamasında haklı bir neden göstermeksizin veya başvurunun reddedilmesinin ardından farklı bir gerekçe öne sürmeksizin ayrı bir başvuru yapmışsa,

c) 73 üncü madde kapsamında olan ülkeden gelmişse,
ç) 74 üncü madde kapsamında olan ülkeden gelmişse,
başvurusunun kabul edilemez olduğuna ilişkin karar verilir.

(2) Birinci fıkrada belirtilen durumların, değerlendirmenin herhangi bir aşamasında ortaya çıkması hâlinde değerlendirme durdurulur.

(3) Başvurunun kabul edilemez olduğuna ilişkin karar, ilgiliye veya yasal temsilcisine ya da avukatına tebliğ edilir. İlgili kişi bir avukat tarafından temsil edilmiyorsa kararın sonucu, itiraz usulleri ve süreleri hakkında kendisi veya yasal temsilcisi bilgilendirilir.

İlk iltica ülkesinden gelenler

MADDE 73- (1) Başvuru sahibinin, daha önceden mülteci olarak tanındığı ve hâlen bu korumadan yararlanma imkânının olduğu veya geri göndermeme ilkesini de içeren yeterli ve etkili nitelikte korumadan hâlen faydalanabileceği bir ülkeden geldiğinin ortaya çıkması durumunda, başvuru kabul edilemez olarak değerlendirilir ve ilk iltica ülkesine gönderilmesi için işlemler başlatılır. Ancak geri gönderme işlemi gerçekleşinceye kadar ülkede kalışına izin verilir. Bu durum ilgiliye tebliğ edilir. İlgilinin, ilk iltica ülkesi olarak nitelenen ülke tarafından kabul edilmemesi hâlinde, başvuruya ilişkin işlemler devam ettirilir.

Güvenli üçüncü ülkeden gelenler

MADDE 74- (1) Başvuru sahibinin, Sözleşmeye uygun korumayla sonuçlanabilecek bir uluslararası koruma başvurusu yaptığı veya başvurma imkânının olduğu güvenli üçüncü bir ülkeden geldiğinin ortaya çıkması durumunda başvuru kabul edilemez olarak değerlendirilir ve güvenli üçüncü ülkeye gönderilmesi için işlemler başlatılır. Ancak geri gönderme işlemi gerçekleşinceye kadar ülkede kalışına izin verilir. Bu durum ilgiliye tebliğ edilir. İlgilinin, güvenli üçüncü ülke olarak nitelenen ülke tarafından kabul edilmemesi hâlinde, başvuruya ilişkin işlemler devam ettirilir.

(2) Aşağıdaki şartları taşıyan ülkeler güvenli üçüncü ülke olarak nitelendirilir:

a) Kişilerin hayatının veya hürriyetinin, ırkı, dini, tabiiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi düşünceleri nedeniyle tehdit altında olmaması.

b) Kişilerin işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya muameleye tabi tutulacağı ülkelere geri gönderilmemesi ilkesinin uygulanıyor olması.

c) Kişinin mülteci statüsü talep etme ve mülteci olarak nitelendirilmesi durumunda Sözleşmeye uygun olarak koruma elde etme imkânının bulunması.

ç) Kişinin ciddi zarar görme riskinin olmaması.

(3) Bir ülkenin başvuru sahibi için güvenli üçüncü ülke olup olmadığı, başvuru sahibinin ilgili üçüncü ülkeye gönderilmesini makul kılacak bu kişi ve ülke arasındaki bağlantılar da dâhil olmak üzere, her başvuru sahibi için ayrı olarak değerlendirilir.

Mülakat

MADDE 75- (1) Etkin ve adil karar verebilmek amacıyla, başvuru sahibiyle kayıt tarihinden itibaren otuz gün içinde bireysel mülakat yapılır. Mülakatın mahremiyeti dikkate alınarak, kişiye kendisini en iyi şekilde ifade etme imkânı tanınır. Ancak, aile üyelerinin de bulunmasının gerekli görüldüğü durumlarda, kişinin muvafakati alınarak mülakat aile üleriyle birlikte yapılabilir. Başvuru sahibinin talebi üzerine, avukatı gözlemci olarak mülakata katılabilir.

(2) Başvuru sahibi, yetkililerle iş birliği yapmak ve uluslararası koruma başvurusunu destekleyecek tüm bilgi ve belgeleri sunmakla yükümlüdür.

(3) Özel ihtiyaç sahipleriyle yapılacak mülakatlarda; bu kişilerin özel durumları göz önünde bulundurulur. Çocuğun mülakatında psikolog, çocuk gelişimci veya sosyal çalışmacı ya da ebeveyni veya yasal temsilcisi hazır bulunabilir.

(4) Mülakatın gerçekleştirilememesi hâlinde, yeni mülakat tarihi belirlenir ve ilgili kişiye tebliğ edilir. Mülakat tarihleri arasında en az on gün bulunur.

(5) Gerekli görüldüğünde başvuru sahibiyle ek mülakatlar yapılabilir.

(6) Mülakatlar sesli veya görsel olarak kayıt altına alınabilir. Bu durumda mülakat yapılan kişi bilgilendirilir. Her mülakatın sonunda tutanak düzenlenir, bir örneği mülakat yapılan kişiye verilir.

Uluslararası koruma başvuru sahibi kimlik belgesi

MADDE 76- (1) Mülakatı tamamlanan başvuru sahibine ve varsa birlikte geldiği aile üyelerine, uluslararası koruma talebinde bulunduğunu belirten ve yabancı kimlik numarasını içeren altı ay süreli Uluslararası Koruma Başvuru Sahibi Kimlik Belgesi düzenlenir. Başvurusu sonuçlandıramayanların kimlik belgeleri altı aylık sürelerle uzatılır.

(2) 72 nci ve 79 uncu maddeler kapsamında olanlar ile bunların aile üyelerine kimlik belgesi verilmez.

(3) Kimlik belgesinin şekli ve içeriği Genel Müdürlükçe belirlenir.

(4) Kimlik belgesi, hiçbir harca tabi olmayıp, ikamet izni yerine geçer.

Başvurunun geri çekilmesi veya geri çekilmiş sayılması

MADDE 77- (1) Başvuru sahibinin;

a) Başvurusunu geri çektiğini yazılı olarak beyan etmesi,

b) Mazeretsiz olarak mülakata üç defa üst üste gelmemesi,

c) İdarî gözetim altında bulunduğu yerden kaçması,

ç) Mazeretsiz olarak; bildirim yükümlülüğünü üç defa üst üste yerine getirmemesi, belirlenen ikamet yerine gitmemesi veya ikamet yerini izinsiz terk etmesi,

d) Kişisel verilerinin alınmasına karşı çıkması,

e) Kayıt ve mülakattaki yükümlülüklerine uymaması,

hâllerinde başvurusu geri çekilmiş kabul edilerek, değerlendirme durdurulur.

Karar

MADDE 78- (1) Başvuru, kayıt tarihinden itibaren en geç altı ay içinde Genel Müdürlükçe sonuçlandırılır. Kararın bu süre içerisinde verilememesi hâlinde başvuru sahibi bilgilendirilir.

(2) Kararlar bireysel olarak verilir. 64 üncü maddenin altıncı fıkrası saklı kalmak kaydıyla, aile adına yapılan başvuru bütün olarak değerlendirilir ve verilen karar tüm aile üyelerini kapsar.

(3) Başvuru hakkında karar verilirken menşe veya önceki ikamet ülkesinin mevcut genel şartları ve başvuru sahibinin kişisel şartları göz önünde bulundurulur.

(4) Başvuru sahibine, zulüm veya ciddi zarar görme tehdidine karşı vatandaşı olduğu ülke veya önceki ikamet ülkesinin belirli bir bölgesinde koruma sağlanabiliyorsa ve başvuru sahibi, ülkenin o bölgesine güvenli bir şekilde seyahat edebilecek ve yerleşebilecek durumdaysa, başvuru sahibinin uluslararası korumaya muhtaç olmadığına karar verilebilir.

(5) Dördüncü fıkradaki durumların ortaya çıkması, başvurunun tam bir incelemeye tabi tutulmasını engellemez.

(6) Karar, ilgiliye veya yasal temsilcisine ya da avukatına tebliğ edilir. Olumsuz kararın tebliğinde, kararın maddi gerekçeleri ve hukukî dayanakları da belirtilir. İlgili kişi bir avukat tarafından temsil edilmiyorsa, kararın sonucu, itiraz usulleri ve süreleri hakkında kendisi veya yasal temsilcisi bilgilendirilir.

Hızlandırılmış değerlendirme

MADDE 79- (1) Başvuru sahibinin;

a) Başvuru sırasında gerekçelerini sunarken, uluslararası korumayı gerektirecek konulara hiç değinmemiş olması,

b) Sahte belge ya da yanıltıcı bilgi ve belge kullanarak veya kararı olumsuz etkileyebilecek bilgi ve belgeleri sunmayarak yetkilileri yanlış yönlendirmesi,

c) Kimliğinin ya da uyruğunun tespit edilmesini güçleştirmek amacıyla kimlik ya da seyahat belgelerini kötü niyetle imha etmesi veya elden çıkarması,

ç) Sınır dışı edilmek üzere idari gözetim altında olması,

d) Sadece, Türkiye’den gönderilmesine yol açacak bir kararın uygulanmasını erteletmek ya da engellemek amacıyla başvuruda bulunması,

e) Kamu düzeni veya kamu güvenliği açısından tehlike oluşturması ya da bu nedenlerle Türkiye’den daha önce sınır dışı edilmiş olması,

f) Başvurusunun geri çekilmiş sayılmasından sonra yeniden başvuruda bulunması, hâllerinde, başvurusu hızlandırılmış olarak değerlendirilir.

(2) Başvurusu hızlandırılmış olarak değerlendirilen başvuru sahibiyle, başvuru tarihinden itibaren en geç üç gün içinde mülakat yapılır. Başvuru, mülakattan sonra en geç beş gün içinde sonuçlandırılır.

(3) Bu maddeye göre değerlendirilen başvurulardan, incelenmesinin uzun süreceği anlaşılanlar, hızlandırılmış değerlendirmeden çıkarılabilir.

(4) Refakatsiz çocukların başvuruları hızlandırılmış olarak değerlendirilemez.

İdari itiraz ve yargı yolu

MADDE 80- (1) Bu Kısımda yazılı hükümler uyarınca alınan kararlara karşı idari itiraz ve yargı yoluna başvurulduğunda aşağıdaki hükümler uygulanır:

a) İlgili kişi veya yasal temsilcisi ya da avukatı tarafından kararın tebliğinden itibaren on gün içinde Uluslararası Koruma Değerlendirme Komisyonuna itiraz edilebilir. Ancak 68 inci, 72 nci ve 79 uncu maddelere göre verilen kararlara karşı, sadece yargı yoluna başvurulabilir.

b) İdarî itiraz sonucu alınan karar, ilgiliye veya yasal temsilcisine ya da avukatına tebliğ edilir. Kararın olumsuz olması hâlinde; ilgili kişi bir avukat tarafından temsil edilmiyorsa kararın sonucu, itiraz usulleri ve süreleri hakkında kendisi veya yasal temsilcisi bilgilendirilir.

c) Bakanlık, verilen kararlara karşı yapılan idari itiraz usullerini düzenleyebilir.

ç) 68 inci maddede düzenlenen yargı yolu hariç olmak üzere, 72 nci ve 79 uncu maddeler çerçevesinde alınan kararlara karşı, kararın tebliğinden itibaren onbeş gün, alınan diğer idari karar ve işlemlere karşı kararın tebliğinden itibaren otuz gün içinde, ilgili kişi veya yasal temsilcisi ya da avukatı tarafından yetkili idare mahkemesine başvurulabilir.

d) 72 nci ve 79 uncu maddeler çerçevesinde mahkemeye yapılan başvurular onbeş gün içerisinde sonuçlandırılır. Mahkemenin bu konuda vermiş olduğu karar kesindir.

e) İtiraz veya yargılama süreci sonuçlanıncaya kadar ilgili kişinin ülkede kalışına izin verilir.

Avukatlık hizmetleri ve danışmanlık

MADDE 81- (1) Başvuru sahibi ile uluslararası koruma statüsü sahibi kişiler, bu Kısımda yazılı iş ve işlemlerle ilgili olarak, ücretleri kendilerince karşılanması kaydıyla avukat tarafından temsil edilebilir.

(2) Avukatlık ücretlerini karşılama imkânı bulunmayan başvuru sahibi ve uluslararası koruma statüsü sahibi kişiye, bu Kısım kapsamındaki iş ve işlemlerle ilgili olarak yargı önündeki başvurularında 1136 sayılı Kanunun adli yardım hükümlerine göre avukatlık hizmeti sağlanır.

(3) Başvuru sahibi ve uluslararası koruma statüsü sahibi kişi, sivil toplum kuruluşları tarafından sağlanan danışmanlık hizmetlerinden faydalanabilir.

Şartlı mültecinin ve ikincil koruma statüsü sahibinin ikameti

MADDE 82- (1) Şartlı mülteci ve ikincil koruma statüsü sahibi kişiye, Genel Müdürlükçe, kamu düzeni veya kamu güvenliği nedeniyle belirli bir ilde ikamet etme, belirlenen süre ve usullerle bildirimde bulunma yükümlülüğü getirilebilir.

(2) Bu kişiler, adres kayıt sistemine kayıt yaptırmak ve ikamet adresini valiliğe bildirmekle yükümlüdür.

Uluslararası koruma statüsü sahibi kimlik belgesi

MADDE 83- (1) Mülteci statüsü verilenlere yabancı kimlik numarasını içeren üçer yıl süreli kimlik belgesi düzenlenir.

(2) Şartlı mülteci ve ikincil koruma statüsü verilenlere, yabancı kimlik numarasını içeren birer yıl süreli kimlik belgesi düzenlenir.

(3) Birinci ve ikinci fıkralardaki kimlik belgeleri hiçbir harca tabi olmayıp, ikamet izni yerine geçer. Kimlik belgelerinin şekil ve içeriği Genel Müdürlükçe belirlenir.

Seyahat belgesi

MADDE 84- (1) Mültecilere, valiliklerce Sözleşmede belirtilen seyahat belgesi düzenlenir.

(2) Şartlı mülteci ve ikincil koruma statüsü sahiplerinin seyahat belgesi talepleri 5682 sayılı Kanunun 18 inci maddesi çerçevesinde değerlendirilir.

Uluslararası koruma statüsünün sona ermesi

MADDE 85- (1) Uluslararası koruma statüsü sahibi kişi;

a) Vatandaşı olduğu ülkenin korumasından kendi isteğiyle tekrar yararlanırsa,

b) Kaybettiği vatandaşlığını kendi isteğiyle tekrar kazanırsa,

c) Yeni bir vatandaşlık kazanmışsa ve vatandaşlığını kazandığı ülkenin korumasından yararlanıyorsa,

ç) Terk ettiği veya zulüm korkusuyla dışında bulunduğu ülkeye kendi isteğiyle tekrar dönmüşse,

d) Statü verilmesini sağlayan koşullar ortadan kalktığı için vatandaşı olduğu ülkenin korumasından yararlanabilecekse,

e) Vatansız olup da, statü verilmesine yol açan koşullar ortadan kalktığı için önceden yaşadığı ikamet ülkesine dönebilecekse,

uluslararası koruma statüsü sona erer.

(2) Birinci fıkranın (d) ve (e) bentlerinin incelenmesinde; statü verilmesine neden olan şartların ortadan kalkıp kalkmadığı veya önemli ve kalıcı bir şekilde değişip değişmediği göz önünde bulundurulur.

(3) İkincil koruma statüsü verilmesine neden olan şartlar ortadan kalktığında veya korumaya gerek bırakmayacak derecede değiştiğinde de statü sona erer. İkincil koruma statüsü verilmesini gerektiren şartlardaki değişikliklerin önemli ve kalıcı olup olmadığı göz önünde bulundurulur.

(4) Birinci ve üçüncü fıkralarda belirtilen şartların ortaya çıkması hâlinde, statü yeniden değerlendirilebilir. Bu kişiye; statüsünün yeniden değerlendirildiği ve nedenleri yazılı olarak bildirildikten sonra, statüsünün devam etmesi gerektiğine ilişkin nedenlerini sözlü veya yazılı şekilde sunabilmesine fırsat verilir.

(5) Maddi gerekçelerini ve hukukî dayanaklarını içeren sona erme kararı, ilgiliye veya yasal temsilcisine ya da avukatına tebliğ edilir. İlgili kişi bir avukat tarafından temsil edilmiyorsa kararın sonucu, itiraz usulleri ve süreleri hakkında kendisi veya yasal temsilcisi bilgilendirilir.

Uluslararası koruma statüsünün iptali

MADDE 86- (1) Uluslararası koruma statüsü verilen kişilerden;

a) Sahte belge kullanma, hile, aldatma yoluyla veya beyan etmediği gerçeklerle statü verilmesine neden olanların,

b) Statü verildikten sonra, 64 üncü madde çerçevesinde hariçte tutulması gerektiği anlaşılanların, statüsü iptal edilir.

(2) Maddi gerekçelerini ve hukuki dayanaklarını içeren iptal kararı, ilgiliye veya yasal temsilcisine ya da avukatına tebliğ edilir. İlgili kişi bir avukat tarafından temsil edilmiyorsa kararın sonucu, itiraz usulleri ve süreleri hakkında kendisi veya yasal temsilcisi bilgilendirilir.

Gönüllü geri dönüş desteği

MADDE 87- (1) Başvuru sahibi ve uluslararası koruma statüsü sahibi kişilerden, gönüllü olarak geri dönmek isteyenlere, ayni ve nakdî destek sağlanabilir.

(2) Genel Müdürlük, gönüllü geri dönüş çalışmalarını, uluslararası kuruluşlar, kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşlarıyla iş birliği içerisinde yapabilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Haklar ve Yükümlülükler

Hak ve yükümlülüklerle ilişkin genel ilkeler

MADDE 88- (1) Uluslararası koruma statüsü sahibi kişiler, karşılıklılık şartından muaftır.

(2) Başvuru sahibine, başvurusu reddedilen veya uluslararası koruma statüsü sahibi kişilere sağlanan hak ve imkânlar, Türk vatandaşlarına sağlanan hak ve imkânlardan fazla olacak şekilde yorumlanamaz.

Yardım ve hizmetlere erişim

MADDE 89- (1) Başvuru sahibi veya uluslararası koruma statüsü sahibi kişi ve aile üyeleri, ilköğretim ve ortaöğretim hizmetlerinden faydalanır.

(2) Başvuru sahibi veya uluslararası koruma statüsü sahibi kişilerden ihtiyaç sahibi olanların, sosyal yardım ve hizmetlere erişimleri sağlanabilir.

(3) Başvuru sahibi veya uluslararası koruma statüsü sahibi kişilerden;

a) Herhangi bir sağlık güvencesi olmayan ve ödeme gücü bulunmayanlar, 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu hükümlerine tabidir. Genel sağlık sigortasından faydalanacak kişilerin primlerinin ödenmesi için Genel Müdürlük bütçesine ödenek konulur. Primleri Genel Müdürlük tarafından ödenenlerden ödeme güçlerine göre primin tamamı veya belli bir oranı talep edilir.

b) Sağlık güvencesi veya ödeme gücünün bulunduğu veya başvurunun sadece tıbbi tedavi görmek amacıyla yapıldığı sonradan anlaşılanlar, genel sağlık sigortalılıklarının sona erdirilmesi için en geç on gün içinde Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirilir ve yapılan tedavi ve ilaç masrafları ilgililerden geri alınır.

(4) İş piyasasına erişimle ilgili olarak;

a) Başvuru sahibi veya şartlı mülteci, uluslararası koruma başvurusu tarihinden altı ay sonra çalışma izni almak için başvurabilir.

b) Mülteci veya ikincil koruma statüsü sahibi, statü almasından itibaren bağımlı veya bağımsız olarak çalışabilir. Yabancıların çalışamayacağı iş ve mesleklere ilişkin diğer mevzuatta yer alan hükümler saklıdır. Mülteci veya ikincil koruma statüsü sahibi kişiye verilecek kimlik belgesi, çalışma izni yerine de geçer ve bu durum kimlik belgesine yazılır.

c) Mülteci ve ikincil koruma statüsünün sahibinin iş piyasasına erişimi, iş piyasasındaki durum ve çalışma hayatındaki gelişmeler ile istihdama ilişkin sektörel ve ekonomik şartların gerekli kıldığı hâllerde, belirli bir süre için, tarım, sanayi veya hizmet sektörleri, belirli bir meslek, işkolu veya mülki ve coğrafi alan itibarıyla sınırlandırılabilir. Ancak, Türkiye’de üç yıl ikamet eden veya Türk vatandaşıyla evli olan ya da Türk vatandaşı çocuğu olan mülteci ve ikincil koruma statüsü sahipleri için bu sınırlamalar uygulanmaz.

ç) Başvuru sahibi veya uluslararası koruma statüsü sahibi kişilerin çalışmasına ilişkin usul ve esaslar, Bakanlığın görüşü alınarak Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından belirlenir.

(5) 72 nci ve 79 uncu maddelerde sayılanlar hariç olmak üzere, muhtaç olduğu tespit edilen başvuru sahibine, Maliye Bakanlığının uygun görüşü alınarak Bakanlığın belirleyeceği usul ve esaslar çerçevesinde harçlık verilebilir.

Yükümlülükler

MADDE 90- (1) Başvuru sahibi veya uluslararası koruma statüsü sahibi kişi, bu Kısımda yazılı yükümlülüklerine ek olarak;

a) Çalışma durumuna ait güncel bilgileri otuz gün içinde bildirmekle,

b) Gelirlerini, taşınır ve taşınmazlarını otuz gün içinde bildirmekle,

c) Adres, kimlik ve medeni hâl değişikliklerini yirmi iş günü içinde bildirmekle,

ç) Kendisine sağlanan hizmet, yardım ve diğer imkânlardan haksız olarak yararlandığının tespit edilmesi hâlinde, bedellerini tamamen veya kısmen geri ödemekle,

d) Genel Müdürlükçe kendisinden bu Kısım çerçevesinde istenilenleri yerine getirmekle, yükümlüdür.

(2) Bu Kısımda yazılı yükümlülüklerle uymayanlar ile başvuruları ve uluslararası koruma statüleriyle ilgili olumsuz karar verilenlere; eğitim ve temel sağlık hakları hariç, diğer haklardan faydalanmaları bakımından sınırlama getirilebilir. Sınırlamaya ilişkin değerlendirme bireysel yapılır. Karar ilgili kişiye veya yasal temsilcisine ya da avukatına yazılı olarak tebliğ edilir. İlgili kişi bir avukat tarafından temsil edilmiyorsa kararın sonucu, itiraz usulleri ve süreleri hakkında kendisi veya yasal temsilcisi bilgilendirilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Geçici Koruma ve Uluslararası Korumaya İlişkin Diğer Hükümler

Geçici koruma

MADDE 91- (1) Ülkesinden ayrılmaya zorlanmış, ayrıldığı ülkeye geri dönemeyen, acil ve geçici koruma bulmak amacıyla kitlesel olarak sınırlarımıza gelen veya sınırlarımızı geçen yabancılara geçici koruma sağlanabilir.

(2) Bu kişilerin Türkiye'ye kabulü, Türkiye'de kalışı, hak ve yükümlülükleri, Türkiye'den çıkışlarında yapılacak işlemler, kitlesel hareketlere karşı alınacak tedbirlerle, ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlar arasındaki iş birliği ve koordinasyon, merkez ve taşrada görev alacak kurum ve kuruluşların görev ve yetkilerinin belirlenmesi, Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Uluslararası koruma süreçlerinde iş birliği

MADDE 92- (1) Bakanlık, bu Kısımda yazılı uluslararası koruma süreçleriyle ilgili konularda, 5/5/1969 tarihli ve 1173 sayılı Milletlerarası Münasebetlerin Yürütülmesi ve Koordinasyonu Hakkında Kanun çerçevesinde Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği, Uluslararası Göç Örgütü, diğer uluslararası kuruluşlar ve sivil toplum kuruluşlarıyla iş birliği yapabilir.

(2) Sözleşme hükümlerinin uygulanmasına nezaret etme görevini yerine getirmesinde, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliğiyle gerekli iş birliği sağlanır. Bakanlık, bu Kanun çerçevesindeki uluslararası koruma, başvuru, değerlendirme ve karar süreçlerini belirlemeye, bu amaçla Dışişleri Bakanlığının uygun görüşü alınmak suretiyle Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliğiyle uluslararası anlaşma niteliği taşımayan protokoller yapmaya yetkilidir.

(3) Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliğinin uluslararası koruma başvurusunda bulunmuş kişilere sınır kapıları da dâhil olmak üzere erişimi ve başvuru sahibinin de kabul etmesi şartıyla, başvurusuyla ilgili bilgilere erişimi sağlanır. Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği, başvurunun her aşamasında görüşlerini yetkililere iletebilir.

Menşe ülke bilgisi

MADDE 93- (1) Uluslararası koruma başvuruları incelenirken, etkin ve adil karar verebilmek, başvuran tarafından iddia edilen hususların doğruluğunu tespit edebilmek amacıyla menşe, ikamet ve transit ülkelerle ilgili Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği kaynakları ve diğer kaynaklardan güncel bilgi toplanır.

(2) Menşe ülke bilgi sisteminin kurulması, bilgilerin toplanması, depolanması, sistemin işletilmesi, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının kullanımına açılması Genel Müdürlükçe belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde yapılır.

Gizlilik ilkesi ve kişisel dosyaya erişim

MADDE 94- (1) Başvuru sahibinin ve uluslararası koruma statüsü sahibi kişinin tüm bilgi ve belgelerinde gizlilik esastır.

(2) Ancak, başvuru sahibi ve uluslararası koruma statüsü sahibi kişi ile yasal temsilcisi veya avukatı, başvuru sahibi ve uluslararası koruma statüsü sahibinin kişisel dosyasında yer alan belgeleri inceleyebilir, birer örneğini alabilir. Millî güvenlik ve kamu düzeninin korunması ile suç işlenmesinin önlenmesine ilişkin belgeler incelenemez ve verilemez.

Kabul ve barınma merkezleri

MADDE 95- (1) Başvuru sahibi veya uluslararası koruma statüsü sahibi kişinin, barınma ihtiyaçlarını kendisinin karşılaması esastır.

(2) Genel Müdürlük, başvuru sahibi veya uluslararası koruma statüsü sahibi kişinin barınma, iâşe, sağlık, sosyal ve diğer ihtiyaçlarının karşılanacağı kabul ve barınma merkezleri kurabilir.

(3) Merkezlerde özel ihtiyaç sahiplerinin barındırılmasına öncelik verilir.

(4) Kabul ve barınma merkezleri, valilikler tarafından işletilir. Genel Müdürlük, merkezleri, kamu kurum ve kuruluşlarıyla, Türkiye Kızılay Derneği ve göç alanında uzmanlığı bulunan kamu yararına çalışan derneklerle protokol yaparak işletirebilir.

(5) Kabul ve barınma merkezi dışında ikamet eden başvuru sahibi veya uluslararası koruma statüsü sahibi kişiler ve aile üyeleri bu merkezlerdeki hizmetlerden yararlandırılabilir.

(6) Kabul ve barınma merkezlerinde sağlanan hizmetler, satın alma yoluyla da yürütülebilir.

(7) İmkânlar ölçüsünde merkezlerde kalan ailelerin bütünlüğü korunur.

(8) Göç alanında uzmanlığı bulunan ilgili sivil toplum kuruluşu temsilcileri, Genel Müdürlüğün izniyle kabul ve barınma merkezlerini ziyaret edebilirler.

(9) Kabul ve barınma merkezlerinin kurulması, yönetimi ve işletilmesiyle ilgili usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Yabancılar ve Uluslararası Korumaya İlişkin

Ortak Hükümler

Uyum

MADDE 96- (1) Genel Müdürlük, ülkenin ekonomik ve mali imkânları ölçüsünde, yabancı ile başvuru sahibinin veya uluslararası koruma statüsü sahibi kişilerin ülkemizde toplumla olan karşılıklı uyumlarını kolaylaştırmak ve ülkemizde, yeniden yerleştirildikleri ülkede veya geri döndüklerinde ülkelerinde sosyal hayatın tüm alanlarında üçüncü kişilerin aracılığı olmadan bağımsız hareket edebilmelerini kolaylaştıracak bilgi ve beceriler kazandırmak amacıyla, kamu kurum ve kuruluşları, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları, üniversiteler ile uluslararası kuruluşların öneri ve katkılarından da faydalanarak uyum faaliyetleri planlayabilir.

(2) Yabancılar, ülkenin siyasi yapısı, dili, hukuki sistemi, kültürü ve tarihi ile hak ve yükümlülüklerinin temel düzeyde anlatıldığı kurslara katılabilir.

(3) Kamusal ve özel mal ve hizmetlerden yararlanma, eğitime ve ekonomik faaliyetlere erişim, sosyal ve kültürel iletişim, temel sağlık hizmeti alma gibi konularda kurslar, uzaktan eğitim ve benzeri sistemlerle tanıtım ve bilgilendirme etkinlikleri Genel Müdürlükçe kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum kuruluşlarıyla da iş birliği yapılarak yaygınlaştırılır.

Davete uyma yükümlülüğü

MADDE 97- (1) Yabancılar, başvuru sahipleri ve uluslararası koruma statüsü sahibi kişiler;

- a) Türkiye'ye girişi veya Türkiye'de kalışı hakkında inceleme ihtiyacının doğması,
- b) Hakkında sınır dışı etme kararı alınma ihtimalinin bulunması,
- c) Bu Kanunun uygulanmasıyla ilgili işlemlerin bildirimi,

nedenleriyle, ilgili valiliğe veya Genel Müdürlüğe davet edilebilirler. Davete uyulmadığında veya uyulmayacağına ilişkin ciddi şüphe olması durumunda yabancılar davet edilmeksizin kolluk tarafından getirilebilirler. Bu işlem, idari gözetim olarak uygulanamaz ve bilgi alma süresi dört saati geçemez.

Taşıyıcıların yükümlülükleri

MADDE 98- (1) Taşıyıcılar;

a) Ülkeye giriş yapmak veya ülkeden transit geçmek üzere sınır kapılarına getirmiş oldukları yabancılardan herhangi bir nedenle Türkiye’ye girişleri ve Türkiye’den transit geçişleri reddedilenleri, geldikleri ya da kesin olarak kabul edilecekleri bir ülkeye geri götürmekle,

b) Yabancıya refakat edilmesi gerekli görüldüğü durumlarda refakatçilerin gidiş ve dönüşlerini sağlamakla,

c) Taşıdıkları kişilerin belge ve izinlerini kontrol etmekle,
yükümlüdür.

(2) Genel Müdürlük, sınır kapılarına yolcu getiren taşıyıcılardan, Türkiye’ye hareketlerinden önce taşıyacakları yolcuların bilgilerinin verilmesini isteyebilir.

(3) Birinci ve ikinci fıkralarda yer alan yükümlülüklerle ilişkin uygulanacak usul ve esaslar, Bakanlık ve Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığınca müştereken çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Kişisel veriler

MADDE 99- (1) Yabancılara, başvuru ve uluslararası koruma statüsü sahiplerine ait kişisel veriler, Genel Müdürlükçe veya valiliklerce ilgili mevzuata ve taraf olunan uluslararası anlaşmalara uygun olarak alınır, korunur, saklanır ve kullanılır.

Tebliğat

MADDE 100- (1) Bu Kanuna ilişkin tebligat işlemleri, 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre yapılır.

(2) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar ilgilinin yabancı olduğu ve varsa özel durumları da dikkate alınarak yönetmelikle düzenlenir.

Yetkili idare mahkemeleri

MADDE 101- (1) Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin olarak idari yargıya başvurulması hâlinde, bir yerde birden fazla idare mahkemesinin bulunması hâlinde bu davaların hangi idare mahkemesinde görüleceği Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından belirlenir.

İdari para cezası

MADDE 102- (1) Diğer kanunlara göre daha ağır bir ceza gerektirmediği takdirde;

a) 5 inci maddeye aykırı şekilde, Türkiye’ye yasa dışı giren veya Türkiye’yi yasa dışı terk eden ya da buna teşebbüs eden yabancılar hakkında ikibin Türk Lirası,

b) 9 uncu maddenin birinci ve ikinci fıkraları uyarınca Türkiye’ye girişleri yasaklanmış olmasına rağmen Türkiye’ye girebilmiş olanlar hakkında bin Türk Lirası,

c) 56 ncı maddenin birinci fıkrasında tanınan sürede Türkiye’den ayrılmayanlar hakkında bin Türk Lirası,

ç) 57 nci, 58 inci, 60 ıncı ve 68 inci maddeler kapsamındaki işlemler sırasında kaçanlar hakkında bin Türk Lirası,

idari para cezası uygulanır.

(2) İdari para cezası öngörülen kabahatlerin bir takvim yılı içinde tekrarı hâlinde, para cezaları yarı oranında arttırılarak uygulanır.

(3) Bu maddedeki idari para cezalarının uygulanması, Kanunda öngörülen diğer idari tedbirlerin uygulanmasına engel teşkil etmez.

(4) Bu maddedeki idari para cezaları, valilik veya kolluk birimlerince uygulanır. Verilen para cezaları tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde ödenir.

BEŞİNCİ KISIM

Göç İdaresi Genel Müdürlüğü

BİRİNCİ BÖLÜM

Kuruluş, Görev ve Yetki

Kuruluş

MADDE 103- (1) Göç alanına ilişkin politika ve stratejileri uygulamak, bu konularla ilgili kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyonu sağlamak, yabancıların Türkiye’ye giriş ve Türkiye’de kalışları, Türkiye’den çıkışları ve sınır dışı edilmeleri, uluslararası koruma, geçici koruma ve insan ticareti mağdurlarının korunmasıyla ilgili iş ve işlemleri yürütmek üzere İçişleri Bakanlığına bağlı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü kurulmuştur.

Görev ve yetki

MADDE 104- (1) Genel Müdürlüğün görev ve yetkileri şunlardır:

a) Göç alanına ilişkin, mevzuatın ve idari kapasitenin geliştirilmesi, politika ve stratejilerin belirlenmesi konularında çalışmalar yürütmek ve Bakanlar Kurulunca belirlenen politika ve stratejilerin uygulanmasını izlemek ve koordine etmek.

b) Göç Politikaları Kurulunun sekreteryaya hizmetlerini yürütmek, Kurul kararlarının uygulanmasını takip etmek.

c) Göçle ilgili iş ve işlemleri yürütmek.

ç) 19/9/2006 tarihli ve 5543 sayılı İskân Kanununda Bakanlığa verilen görevleri yürütmek.

d) İnsan ticareti mağdurlarının korunmasına ilişkin iş ve işlemleri yürütmek.

e) Türkiye’de bulunan vatansız kişileri tespit etmek ve bu kişilerle ilgili iş ve işlemleri yürütmek.

f) Uyum süreçlerine ilişkin iş ve işlemleri yürütmek.

g) Geçici korumaya ilişkin iş ve işlemleri yürütmek.

ğ) Düzensiz göçle mücadele edilebilmesi amacıyla kolluk birimleri ve ilgili kamu kurum ve kuruluşları arasında koordinasyonu sağlamak, tedbirler geliştirmek, alınan tedbirlerin uygulanmasını takip etmek.

h) Kamu kurum ve kuruluşlarının göç alanına yönelik faaliyetlerinin programlanmasına ve projelendirilmesine yardımcı olmak, proje tekliflerini değerlendirmek ve onaylamak, yürütülen çalışma ve projeleri izlemek, bu çalışma ve projelerin uluslararası standartlara uygun şekilde yürütülmesine destek vermek.

ı) Mevzuatla verilen diğer görevleri yürütmek.

(2) Genel Müdürlük, görevleriyle ilgili konularda kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları, özel sektör ve uluslararası kuruluşlarla iş birliği ve koordinasyonu sağlamakla yetkilidir.

(3) Genel Müdürlüğün bu Kanun kapsamındaki her tür bilgi ve belge talebi, ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından geciktirilmeden yerine getirilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Göç Politikaları Kurulu

Göç Politikaları Kurulu ve görevleri

MADDE 105- (1) Göç Politikaları Kurulu, İçişleri Bakanının başkanlığında, Aile ve Sosyal Politikalar, Avrupa Birliği, Çalışma ve Sosyal Güvenlik, Dışişleri, İçişleri, Kültür ve Turizm, Maliye, Millî Eğitim, Sağlık ve Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme bakanlıkları müsteşarları ile Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanı ve Göç İdaresi Genel Müdüründen oluşur. Toplantı gündemine göre, konuyla ilgili bakanlık, ulusal veya uluslararası diğer kurum ve kuruluşlar ile sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri toplantıya davet edilebilir.

(2) Kurul, Kurul Başkanının çağrısı üzerine her yıl en az bir kez toplanır. Gerekli görüldüğü hâllerde Kurul Başkanının çağrısıyla olağanüstü toplanabilir. Toplantı gündemi, üyelerin görüşü alınarak Başkan tarafından belirlenir. Kurulun sekretarya hizmetleri, Genel Müdürlük tarafından yerine getirilir.

(3) Kurulun görevleri şunlardır:

- a) Türkiye'nin göç politika ve stratejilerini belirlemek, uygulanmasını takip etmek.
- b) Göç alanında strateji belgeleri ile program ve uygulama belgelerini hazırlamak.
- c) Kitlemel akın durumunda uygulanacak yöntem ve tedbirleri belirlemek.
- d) İnsani mülahazalarla toplu hâlde Türkiye'ye kabul edilecek yabancılar ile bu yabancıların ülkeye giriş ve ülkede kalışlarıyla ilgili usul ve esasları belirlemek.
- e) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının önerileri çerçevesinde, Türkiye'nin ihtiyaç duyduğu yabancı işgücü ile Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının da görüşleri doğrultusunda tarım alanlarındaki mevsimlik işler için gelecek yabancılara ilişkin esasları belirlemek.
- f) Yabancılar verilecek uzun dönem ikamet iznine ilişkin şartları belirlemek.
- g) Göç alanında görev yapan kamu kurum ve kuruluşları arasında koordinasyonun sağlanmasına yönelik kararlar almak.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Merkez, Taşra ve Yurt Dışı Teşkilatı, Hizmet Birimleri

Teşkilat

MADDE 106- (1) Genel Müdürlük, merkez, taşra ve yurt dışı teşkilatından oluşur.

(2) Genel Müdürlük merkez teşkilatı ekli (I) sayılı cetvelde gösterilmiştir.

Genel Müdür

MADDE 107- (1) Genel Müdür, Genel Müdürlüğün en üst amiri olup, Bakana karşı sorumludur.

(2) Genel Müdürün görevleri şunlardır:

- a) Genel Müdürlüğü mevzuat hükümlerine, Hükümet programı ve politikalarına uygun olarak yönetmek.
- b) Genel Müdürlüğün görev alanına giren hususlarda gerekli mevzuat çalışmalarını yürütmek, belirlenen strateji, amaç ve performans ölçütleri doğrultusunda Genel Müdürlüğü yönetmek.

c) Genel Müdürlüğün faaliyet ve işlemlerini denetlemek, yönetim sistemlerini gözden geçirmek, kurumsal yapı ile yönetim süreçlerinin etkililiğini gözetmek ve yönetimin geliştirilmesini sağlamak.

ç) Genel Müdürlüğün orta ve uzun vadeli strateji ve politikalarını belirlemek, bu amaçla uluslararası kuruluşlar, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşlarıyla iş birliği yapılmasını sağlamak.

d) Faaliyet alanına giren konularda kamu kurum ve kuruluşlarıyla iş birliği ve koordinasyonu sağlamak.

(3) Genel Müdürlüğün yönetim ve koordinasyonunda Genel Müdüre yardımcı olmak üzere, iki Genel Müdür yardımcısı atanabilir. Genel Müdür yardımcıları, Genel Müdür tarafından verilen görevleri yerine getirir ve Genel Müdüre karşı sorumludur.

Hizmet birimleri

MADDE 108 - (1) Genel Müdürlüğün hizmet birimleri ve görevleri şunlardır:

a) Yabancılar Dairesi Başkanlığı:

1) Düzenli göçle ilgili iş ve işlemleri yürütmek,

2) Düzensiz göçle ilgili iş ve işlemleri yürütmek,

3) 5543 sayılı Kanunda Bakanlığa verilen görevleri yürütmek,

4) Türkiye’de bulunan vatansız kişilerle ilgili iş ve işlemleri yürütmek,

5) Düzensiz göçle mücadele edilebilmesi amacıyla kolluk birimleri ve ilgili kamu kurum ve kuruluşları arasında koordinasyonu sağlamak, tedbirler geliştirmek, alınan tedbirlerin uygulanmasını takip etmek,

6) Türkiye’nin taraf olduğu geri kabul anlaşmalarının üçüncü ülke vatandaşları ile vatansız kişilere ilişkin hükümlerini yürütmek.

7) Genel Müdür tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

b) Uluslararası Koruma Dairesi Başkanlığı:

1) Uluslararası korumaya ilişkin iş ve işlemleri yürütmek.

2) Geçici korumaya ilişkin iş ve işlemleri yürütmek.

3) Menşe ülkelerle ilgili bilgileri toplamak ve güncellemek.

4) Genel Müdür tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

c) İnsan Ticareti Mağdurlarını Koruma Dairesi Başkanlığı:

1) İnsan ticaretiyle mücadele ve mağdurların korunmasına ilişkin iş ve işlemleri yürütmek.

2) İnsan ticaretiyle mücadele ve mağdurların korunmasına ilişkin projeleri yürütmek.

3) İnsan ticareti mağdurlarına yönelik yardım hatlarını kurmak, işletmek veya işlettmek.

4) Genel Müdür tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

ç) Göç Politika ve Projeleri Dairesi Başkanlığı:

1) Göç alanında politika ve stratejiler belirlenmesine yönelik çalışmalar yürütmek ve belirlenen politika ve stratejilerin uygulanmasını izlemek ve koordine etmek.

2) Göç Politikaları Kurulunun sekreteryaya hizmetlerini yürütmek, Kurul kararlarının uygulanmasını takip etmek.

3) Göç alanına ilişkin projeleri yürütmek.

4) Kamu kurum ve kuruluşlarının göç alanına yönelik faaliyetlerinin programlanmasına ve projelendirilmesine yardımcı olmak, proje tekliflerini değerlendirmek ve onaylamak, yürütülen çalışma ve projeleri izlemek, bu çalışma ve projelerin uluslararası standartlara uygun şekilde yürütülmesine destek vermek.

5) Göç alanına ilişkin inceleme, araştırma ve etki analizleri yapmak veya yaptırmak.

6) Türkiye İstatistik Kurumuyla iş birliği hâlinde göç alanına ve insan ticaretiyle mücadele ve mağdurların korunmasına ilişkin istatistikleri yayınlamak.

7) Yıllık göç raporunu hazırlamak ve yayınlamak.

8) Genel Müdür tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

d) Uyum ve İletişim Dairesi Başkanlığı:

1) Yabancıların toplumla olan karşılıklı uyumlarına ilişkin iş ve işlemleri yürütmek.

2) Genel Müdürlüğün görev alanıyla ilgili konularda kamuoyunu bilgilendirmek ve toplumsal bilinci arttırmaya yönelik çalışmalar yapmak.

3) Basın ve halkla ilişkiler faaliyetlerini planlamak ve yürütmek.

4) Genel Müdür tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

e) Bilgi Teknolojileri Dairesi Başkanlığı:

1) Genel Müdürlüğün görev alanıyla ilgili bilgi sistemleri kurmak, işletmek ve işlettmek.

2) Bu Kanun kapsamındaki kişisel verilerin alınması, korunması, saklanması ve kullanılmasına ilişkin altyapı iş ve işlemlerini yürütmek.

3) Genel Müdürlük birimleri arasında haberleşmeyi yürütmek, elektronik evrakın kayıt, tasnif ve dağıtımını sağlamak, bilişim ve haberleşme ihtiyaçları ile bağlantılı yazılımları temin etmek, oluşturmak ve geliştirmek.

4) Genel Müdür tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

f) Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı:

1) Genel Müdürlüğün görev alanıyla ilgili konularda diğer ülkeler ve uluslararası alanda faaliyet gösteren kuruluşlarla iletişim ve iş birliğini yürütmek, gerekli bağlantıyı ve koordinasyonu sağlamak, yeni iş birliği alanlarına yönelik çalışmalar yapmak.

2) Genel Müdürlüğün görev ve faaliyet alanına giren konularda Avrupa Birliği ile ilişkilerin yürütülmesini sağlamak.

3) Genel Müdürlük personelinin yurt dışında geçici görevlendirilmeleriyle ilgili işlemleri yürütmek.

4) Genel Müdürlüğün görev alanıyla ilgili ülkeye gelen yabancı heyet ve yetkililerin ziyaretlerini programlamak, uluslararası toplantı, konferans, seminer ve benzeri faaliyetlerin düzenlenmesiyle ilgili çalışma yapmak, koordinasyonu sağlamak.

5) Genel Müdürlüğün görev alanına giren konularda yabancı ülkelerde gerçekleşen faaliyet ve gelişmeleri izlemek.

6) Türkiye'deki diplomatik temsilciliklerde göç konularında görev yapan yetkililerle temasları yürütmek.

7) Genel Müdür tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

g) Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı:

1) 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 22/12/2005 tarihli ve 5436 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 15 inci maddesi ve diğer mevzuatla strateji geliştirme ve mali hizmetler birimlerine verilen görevleri yapmak.

2) Genel Müdür tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

ğ) Hukuk Müşavirliği:

1) 26/9/2011 tarihli ve 659 sayılı Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdareleri ve Özel Bütçeli İdarelerde Hukuk Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre hukuk birimlerine verilen görevleri yapmak.

2) Genel Müdür tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

h) İnsan Kaynakları Dairesi Başkanlığı:

1) Genel Müdürlüğün insan gücü politikası ve planlaması ile insan kaynakları sisteminin geliştirilmesi ve performans ölçütlerinin oluşturulması konusunda çalışmalar yapmak ve tekliflerde bulunmak.

2) Genel Müdürlük personelinin atama, nakil, terfi, emeklilik ve benzeri özlük işlemlerini yürütmek.

3) Genel Müdür tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

ı) Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı:

1) 5018 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde kiralama ve satın alma işlerini yürütmek, temizlik, güvenlik, aydınlatma, ısıtma, onarım, taşıma ve benzeri hizmetleri yapmak veya yaptırmak.

2) Genel Müdürlüğün taşınır ve taşınmazlarına ilişkin işlemleri ilgili mevzuat çerçevesinde yürütmek.

3) Genel evrak ve arşiv faaliyetlerini düzenlemek ve yürütmek.

4) Genel Müdürlüğün sivil savunma ve seferberlik ile afet ve acil durum hizmetlerini planlamak ve yürütmek.

5) 9/10/2003 tarihli ve 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanununa göre yapılacak bilgi edinme başvurularını etkin, süratli ve doğru bir şekilde sonuçlandırmak üzere gerekli tedbirleri almak.

6) Merkezler ve insan ticareti mağdurları sığınma evleri kurmak, işletmek veya işletmektir.

7) Genel Müdür tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

i) Eğitim Dairesi Başkanlığı:

1) Genel Müdürlüğün görev alanıyla ilgili eğitim faaliyetlerini planlamak ve uygulamak.

2) Bilimsel nitelikli yayınlar yapmak.

3) Seminer, sempozyum, konferans ve benzeri etkinlikler düzenlemek.

4) Ulusal ve uluslararası yayın, mevzuat, mahkeme kararları ile diğer bilgi ve belgeleri izlemek, derlemek ve ilgili dairelere bildirmek.

5) Genel Müdür tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

Taşra teşkilatı

MADDE 109- (1) Genel Müdürlük, ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde taşra teşkilatı kurmaya yetkilidir.

Yurt dışı teşkilatı

MADDE 110- (1) Genel Müdürlük, 13/12/1983 tarihli ve 189 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Yurtdışı Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararname esaslarına uygun olarak yurt dışı teşkilatı kurmaya yetkilidir.

(2) Büyükelçiliklerde görev alan göç müşavirlerinin görevleri şunlardır:

- a) Görevli oldukları ülkelerdeki kurum ve kuruluşlarla Genel Müdürlük arasında göç alanına ilişkin iş birliği ve koordinasyonu sağlamak.
- b) Genel Müdürlüğün görev alanına giren konulardaki gelişmeleri izlemek ve Genel Müdürlüğe iletmek.
- c) Bulundukları ülkeyle ülkemiz arasında göç alanındaki mevzuatın uygulanmasını takip etmek,
- ç) Düzensiz göçe konu yabancıların sınır dışı edileceği veya gönüllü geri dönüşlerinin sağlanacağı ülkelerde bu faaliyetleri kolaylaştırmak amacıyla gerekli temas ve bağlantıları kurmak.
- d) Menşe ülke bilgilerine ilişkin işlemleri yürütmek.
- e) Genel Müdürlükçe insan ticaretiyle mücadele ve mağdurların korunması alanına ilişkin olarak verilecek görevleri yapmak.
- f) Görevli oldukları ülkelerle müştereken yürütülecek göç ve insan ticaretiyle mücadele ve mağdurların korunması alanına ilişkin proje tekliflerini önermek, hazırlamak ve yürütülen projeleri takip etmek.

g) Genel Müdürlükçe verilecek diğer görevleri yapmak.

(3) Konsolosluklarda görev alan göç ataşelerinin görevleri şunlardır:

- a) Konsolosluklara yapılacak vize ve ikamet izni başvurularını almak ve sonuçlandırmak.
- b) Başvurularla ilgili bilgi ve belge toplamak, eksik bilgi ve belgeleri yabancından talep etmek, gerektiğinde ilgililiyle mülakatlar yaparak değerlendirmek ve bunları kayıt altına almak.
- c) Konsolosluklarca karara bağlanabilecek vize başvurularını doğrudan, ikamet izni başvuruları ile Genel Müdürlüğün kararını gerektiren vize başvurularını ise Genel Müdürlüğün kararını aldıktan sonra konsolosun onayına sunmak.
- ç) Türkiye’den sınır dışı edilecek veya gönüllü geri dönecek yabancıların, gidecekleri ülkedeki iş ve işlemlerinde yardımcı olmak.
- d) Görev yaptıkları ülkede göç konuları ile ilgili gelişmeleri takip etmek ve yıllık raporlar hazırlamak.
- e) Göç alanına ilişkin konsoloslar tarafından verilen diğer görevleri yürütmek.
- f) Genel Müdürlükçe verilecek diğer görevleri yürütmek.

Çalışma grupları ve düzenleme yetkisi

MADDE 111- (1) Genel Müdürlük merkez teşkilatında, hizmetlerin yürütülebilmesi amacıyla, birim amirlerinin teklifi ve Genel Müdürün onayıyla çalışma grupları oluşturulabilir. Gruplar, Genel Müdür tarafından görevlendirilecek bir uzmanın koordinasyonunda faaliyet gösterir.

(2) Genel Müdürlük, görev, yetki ve sorumluluk alanına giren konularda idari düzenleme yapmaya yetkilidir.

Yöneticilerin sorumlulukları ve yetki devri

MADDE 112- (1) Genel Müdürlüğün her kademedeki yöneticileri, görevlerini mevzuata, stratejik plan ve programlara, performans ölçütlerine ve hizmet kalite standartlarına uygun olarak yürütmekten üst kademelere karşı sorumludur.

(2) Genel Müdür ve her kademedeki Genel Müdürlük yöneticileri, sınırları açıkça belirtilmek ve yazılı olmak şartıyla yetkilerinden bir kısmını alt kademelere devredebilir.

Yetki devri, uygun araçlarla ilgililere duyurulur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Sürekli Kurul ve Komisyonlar ile Geçici Komisyonlar

Sürekli kurul ve komisyonlar

MADDE 113- (1) Genel Müdürlüğün sürekli kurul ve komisyonları şunlardır:

- a) Göç Danışma Kurulu.
- b) Uluslararası Koruma Değerlendirme Komisyonu.
- c) Düzensiz Göçle Mücadele Koordinasyon Kurulu.

(2) Sürekli kurul ve komisyonların üyelerinin yeterlilikleri, olağan ve olağanüstü toplantılarının yer ve zamanı ile çalışma ve karar verme usul ve esasları ile kurul ve komisyonlara ilişkin diğer hususlar yönetmelikle belirlenir.

(3) Sürekli kurul ve komisyonların sekreteryası ve destek hizmetleri Genel Müdürlük tarafından sağlanır.

Göç Danışma Kurulu

MADDE 114- (1) Göç Danışma Kurulu, Bakanlık Müsteşarı veya görevlendireceği müsteşar yardımcısının başkanlığında, Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığı, Avrupa Birliği, Çalışma ve Sosyal Güvenlik ve Dışişleri bakanlıklarının en az daire başkanı seviyesindeki temsilcileri, Genel Müdür, genel müdür yardımcıları, Yabancılar Dairesi, Uluslararası Koruma Dairesi, İnsan Ticareti Mağdurlarını Koruma Dairesi, Uyum ve İletişim Dairesi ve Göç Politika ve Projeleri Dairesi başkanları, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği Türkiye Temsilcisi, Uluslararası Göç Örgütü Türkiye Temsilcisi, göç konularıyla ilgili beş öğretim elemanı ve göç alanında çalışmalarda bulunan beş sivil toplum kuruluşu temsilcisinden oluşur. Kurul toplantılarına Başkan tarafından, yurt içi ve yurt dışından göç alanında uzman kişiler çağrılarak görüşleri alınabilir. Kurul yılda iki kez olağan olarak toplanır. Kurul, ayrıca Başkanın çağrısı üzerine her zaman olağanüstü toplanabilir. Toplantı gündemi, Başkan tarafından belirlenir.

(2) Öğretim elemanları ve sivil toplum kuruluşu temsilcileri, Bakanlıkça belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde seçilir.

(3) Kurulun görevleri şunlardır:

- a) Göç uygulamalarını izlemek ve önerilerde bulunmak.
- b) Göç alanında yapılması planlanan yeni düzenlemeleri değerlendirmek.
- c) Göç politikaları ve hukuku alanında bölgesel ve uluslararası gelişmeleri değerlendirmek ve bu gelişmelerin Türkiye’ye yansımalarını incelemek.
- ç) Göçle ilgili mevzuat çalışmalarını ve uygulamalarını değerlendirmek.
- d) Göç alanında çalışmalar yapmak üzere alt komisyonlar kurmak, komisyon çalışmaları sonrasında ortaya çıkacak raporları değerlendirmek.

(4) Kurulun tavsiye niteliğindeki kararları, Genel Müdürlük ile kamu kurum ve kuruluşlarınca değerlendirilir.

Uluslararası Koruma Değerlendirme Komisyonu

MADDE 115- (1) Uluslararası Koruma Değerlendirme Komisyonu, Genel Müdürlük temsilcisi başkanlığında, Adalet ve Dışişleri bakanlıklarınca görevlendirilen birer temsilci ve bir göç uzmanından oluşur. Komisyona, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği Türkiye Temsilciliği temsilcisi gözlemci olarak katılmak üzere davet edilebilir. Genel Müdürlük merkez veya taşra teşkilatında, bir veya birden fazla komisyon kurulabilir. Genel Müdürlük temsilcisi ve göç uzmanı iki yıl, diğer üyeler ise en az bir yıl için asıl ve yedek olmak üzere belirlenir. Komisyon başkan ve üyelerine, görevleri süresince ek görev verilmez.

(2) Komisyonun görevleri şunlardır:

a) İdari gözetim kararları ve kabul edilemez başvurularla ilgili kararlar ile hızlandırılmış değerlendirme sonucu verilen kararlar hariç, uluslararası koruma başvuruları hakkında verilen kararlar ile başvuru ve uluslararası koruma statüsü sahibi hakkındaki diğer kararlara karşı itirazları değerlendirmek ve karar vermek.

b) Uluslararası korumanın sona ermesi ya da iptaline yönelik kararlara karşı itirazları değerlendirmek ve karar vermek.

(3) Komisyonlar, doğrudan Genel Müdürün koordinasyonunda çalışır.

Düzensiz Göçle Mücadele Koordinasyon Kurulu

MADDE 116- (1) Düzensiz Göçle Mücadele Koordinasyon Kurulu, Bakanlık Müsteşarı veya görevlendireceği müsteşar yardımcısı başkanlığında, Genelkurmay Başkanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik ve Dışişleri bakanlıkları ile Millî İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı, ilgili kolluk birimleri ve Genel Müdürlüğün en az daire başkanı seviyesindeki temsilcilerinden oluşur.

(2) Kurul toplantılarına, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının merkez ve taşra birimleri, sivil toplum kuruluşları, uluslararası kuruluş temsilcileri ile konuyla ilgili uzmanlar çağrılabilir. Kurul, gündemli olarak altı ayda bir toplanır. Kurul, ayrıca Başkanın çağrısı üzerine her zaman olağanüstü toplanabilir. Toplantı gündemi, üyelerin görüşü alınmak suretiyle Başkan tarafından belirlenir.

(3) Kurulun görevleri şunlardır:

a) Düzensiz göçle etkin şekilde mücadele edilebilmesi amacıyla kolluk birimleri ve ilgili kamu kurum ve kuruluşları arasında koordinasyonu sağlamak.

b) Yasadışı olarak Türkiye’ye giriş ve Türkiye’den çıkış yollarını tespit ederek önlemler geliştirmek.

c) Düzensiz göçle yönelik tedbirleri geliştirmek.

ç) Düzensiz göçle mücadele alanında mevzuat oluşturma ve uygulama çalışmalarını planlamak ve uygulanmasını izlemek.

(4) Kurulun kararları, kamu kurum ve kuruluşlarınca öncelikle değerlendirilir.

Geçici komisyonlar

MADDE 117- (1) Genel Müdürlük, görev alanına giren konularla ilgili olarak çalışmalarda bulunmak üzere Bakan onayıyla, kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, uluslararası kuruluşlar ile konuyla ilgili uzmanların katılımıyla geçici komisyonlar oluşturabilir.

(2) Geçici komisyonların oluşumu, üye sayısı, görevlendirme ve seçilme yeterlilikleri, olağan ve olağanüstü toplantılarının yer ve zamanı, çalışma, karar alma usul ve esasları ile kurullarla ilgili diğer hususlar yönetmelikle belirlenir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Atama ve Personele İlişkin Hükümler

Atama ve görevlendirme

MADDE 118 - (1) Genel Müdürlükte, Genel Müdür ve Genel Müdür Yardımcısı kadrolarına müşterek kararla, diğer kadrolara Genel Müdürün teklifi üzerine Bakan onayıyla atama yapılır.

(2) Genel Müdürlüğün görev alanıyla ilgili konularda çalıştırılmak üzere bütün kamu kurum ve kuruluşlarının personeli, kendilerinin ve kurumlarının muvafakatiyle Genel Müdürlükte geçici olarak görevlendirilebilir. Görevlendirme, personelin aylık, ödenek, her tür zam ve tazminatlar ile diğer mali ve sosyal hak ve yardımları kendi kurumlarınca ödenmek kaydıyla yapılır. Bu şekilde görevlendirilen personel, kurumlarından aylıklı izinli sayılır, Genel Müdürlükte geçen hizmet süreleri mesleki kıdemlerinden kabul edilir ve asıl kadrosuyla ilgisi devam eder. Bunların terfileri başkaca bir işleme gerek kalmaksızın süresinde yapılır. Görevlendirilecek personel sayısı, mevcut personelin yüzde otuzunu aşamaz.

Personele ilişkin hükümler

MADDE 119- (1) Genel Müdürlük merkez teşkilatında Göç Uzmanı ve Göç Uzman Yardımcısı, taşra teşkilatında İl Göç Uzmanı ve İl Göç Uzman Yardımcısı istihdam edilebilir.

(2) Göç Uzman Yardımcılığı ve İl Göç Uzman Yardımcılığına atanabilmek için, 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinde sayılan şartlara ek olarak hukuk, siyasal bilgiler, iktisat, işletme ve uluslararası ilişkiler alanında en az dört yıllık lisans eğitimi veren ve bunların dışında yönetmelikle belirlenen fakültelerden veya bunlara denkliği Yükseköğretim Kurulu tarafından kabul edilen yurt içindeki ve yurt dışındaki yükseköğretim kurumlarından mezun olmak ve yapılacak özel yarışma sınavında başarılı olmak gerekir. Göç Uzman Yardımcılığı ve İl Göç Uzman Yardımcılığı yarışma sınavı, yazılı ve sözlü aşamalarından oluşur.

(3) Göç Uzman Yardımcılarının mesleğe alınmaları, yarışma sınavı, tez hazırlama ve yeterlik sınavları ile uzmanlığa atanmaları hakkında 657 sayılı Kanunun ek 41 inci maddesi hükümleri uygulanır.

(4) İl Göç Uzman Yardımcılığına atanmalar, en az üç yıl fiilen çalışmak kaydıyla açılacak yeterlik sınavına girme hakkını kazanırlar. Sınavda başarılı olamayanlar veya geçerli mazereti olmaksızın sınav hakkını kullanmayanlara, bir yıl içinde ikinci kez sınav hakkı verilir. İkinci sınavda başarı gösteremeyen veya sınav hakkını kullanmayanlar İl Göç Uzman Yardımcısı unvanını kaybederler ve durumlarına uygun memur unvanlı kadrolara atanırlar. İl Göç Uzmanı ve İl Göç Uzman Yardımcılarının mesleğe alınmaları, yarışma sınavı, komisyonların oluşumu, yetiştirilmeleri, yeterlik sınavları, atanmaları, eğitimleri, çalışma ve görevlendirilmelerine ilişkin usul ve esaslar ile diğer hususlar yönetmelikle düzenlenir.

(5) Genel Müdürlükte özel bilgi ve uzmanlığı gerektiren işlerde sözleşmeyle yabancı uzman istihdam edilebilir. Bu personele ödenecek aylık ücretin net tutarı, birinci dereceli Göç Uzmanına mali haklar kapsamında ödenen aylık net tutarı geçmemek üzere Genel Müdür tarafından belirlenir ve bunlar 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılır. Bu şekilde istihdam edilecek personel sayısı, Genel Müdürlüğün toplam kadro sayısının yüzde birini geçemez ve bunların istihdamına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

(6) Genel Müdürlükte, Genel Müdür, Genel Müdür yardımcıları ile Göç Politika ve Projeleri Dairesi, Uyum ve İletişim Dairesi, Dış İlişkiler Dairesi, Strateji Geliştirme Dairesi ve Destek Hizmetleri Dairesi başkanları ile göç müşavirleri mülki idare amirliği hizmetleri sınıfından atanır veya görevlendirilir.

Kadrolar

MADDE 120- (1) Genel Müdürlüğün kadrolarının tespiti, ihdası, kullanımı ve iptali ile kadrolara ilişkin diğer hususlar, 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre düzenlenir.

ALTINCI BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

Yönetmelik

MADDE 121- (1) Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar çıkarılacak yönetmeliklerle belirlenir.

Atıf yapılan hükümler

MADDE 122- (1) Diğer mevzuatta, 15/7/1950 tarihli ve 5683 sayılı Yabancıların Türkiye’de İkamet ve Seyahatleri Hakkında Kanuna yapılmış olan atıflar, bu Kanuna yapılmış sayılır. Diğer mevzuatta geçen yabancılara mahsus “ikamet tezkeresi” ibaresinden, bu Kanundaki “ikamet izni” anlaşılır.

Değiştirilen hükümler

MADDE 123- (1) 15/7/1950 tarihli ve 5682 sayılı Pasaport Kanununun 34 üncü maddesinde yer alan “vatandaşlar ve yabancılara” ibaresi “vatandaşlara” şeklinde değiştirilmiştir.

(2) 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununun 88 inci maddesinin birinci fıkrasına (e) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bentler eklenmiştir:

“(f) Uzun dönem ikamet izni bulunanlar,

(g) İnsan ticareti suçunun mağduru olanlar.”

(3) 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun;

a) 36 ncı maddesinin “Ortak Hükümler” başlıklı bölümünün (A) fıkrasının (11) numaralı bendine “Enerji ve Tabii Kaynaklar Uzman Yardımcıları” ibaresinden sonra gelmek üzere “, Göç Uzman Yardımcıları, İl Göç Uzman Yardımcıları” ibaresi, “Enerji ve Tabii Kaynaklar Uzmanlığına” ibaresinden sonra gelmek üzere “, Göç Uzmanlığına, İl Göç Uzmanlığına” ibaresi eklenmiştir.

b) 152 nci maddesinin “II- Tazminatlar” kısmının “A- Özel Hizmet Tazminatı” bölümünün (ğ) bendine “Yükseköğretim Kurulu Uzmanları” ibaresinden sonra gelmek üzere “, Göç Uzmanları” ibaresi, (h) bendine “İçişleri Bakanlığı İl Planlama Uzmanları,” ibaresinden sonra gelmek üzere “İl Göç Uzmanları,” ibaresi eklenmiştir.

c) Eki (I) sayılı Ek Gösterge Cetvelinin “I- Genel İdare Hizmetleri Sınıfı” bölümünün (g) bendine “Avrupa Birliği İşleri Uzmanları,” ibaresinden sonra gelmek üzere “Göç Uzmanları,” ibaresi, (h) bendine “İçişleri Bakanlığı Planlama Uzmanları,” ibaresinden sonra gelmek üzere “İl Göç Uzmanları,” ibaresi eklenmiştir.

(4) 14/2/1985 tarihli ve 3152 sayılı İçişleri Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 29 uncu maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir:

“(e) Göç İdaresi Genel Müdürlüğü.”

(5) 27/2/2003 tarihli ve 4817 sayılı Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanunun;

a) 5 inci maddesinin birinci fıkrasında geçen “ikamet izninin süresi ile” ibaresi metinden çıkarılmıştır.

b) 8 inci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

“(i) Uluslararası koruma başvurusunda bulunan ve İçişleri Bakanlığınca şartlı mülteci statüsü verilen yabancı ve vatansız kişilere,”

c) 12 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yabancılar, ilk çalışma izni başvurularını bulundukları ülkelerdeki Türkiye Cumhuriyeti konsolosluklarına yapar. Konsolosluk, bu başvuruları doğrudan Bakanlığa iletir. Bakanlık, ilgili mercilerin görüşlerini alarak 5 inci maddeye göre başvuruları değerlendirir; durumu uygun görülen yabancılara çalışma izni verir. Yabancılar, konsolosluklardan almış oldukları çalışma izinlerinde belirtilen süre kadar Türkiye’de kalıp çalışabilir.”

ç) 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(c) İçişleri Bakanlığının olumsuz görüş bildirmesi,”

d) 16 ncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(a) Yabancı hakkında sınır dışı etme kararı alınmış olması veya Türkiye’ye girişinin yasaklanması,”

(6) 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (I) sayılı cetvele 54 üncü sırasından sonra gelmek üzere “55) Göç İdaresi Genel Müdürlüğü” sırası eklenmiştir.

(7) 25/4/2006 tarihli ve 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununun;

a) 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (bb) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(bb) Yabancılar kütüğü: Türkiye’de Vatansız Kişi Kimlik Belgesi alanlar ve herhangi bir amaçla en az doksan gün süreli ikamet izni verilenlerle, yasal olarak bulunan yabancılardan yabancılar kimlik numarası talep edenlerin kayıtlarının tutulduğu kütüğü,”

b) 8 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) Türkiye’de herhangi bir amaçla en az doksan gün süreli ikamet izni alan yabancılar, Genel Müdürlükçe yabancılar kütüğüne kayıt edilir. Ancak, Türkiye’de yasal olarak bulunan yabancılar da talep etmeleri hâlinde yabancılar kütüğüne kayıt edilir. Bu kütüğe kayıt edilen yabancılar, her tür nüfus olayını nüfus müdürlüklerine beyan etmekle yükümlüdürler. Diplomatik misyon mensupları bu hükmün dışındadır.”

(8) 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun;

a) 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (27) numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(27) Uluslararası koruma başvurusu veya statüsü sahibi ve vatansız kişi: İçişleri Bakanlığı tarafından başvuru sahibi, mülteci, ikincil koruma veya şartlı mülteci statüsü sahibi veya vatansız olarak tanınan kişileri,”

b) 60 ncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin (2) numaralı alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(2) Uluslararası koruma başvurusu veya statüsü sahibi ve vatansız olarak tanınan kişiler,”

c) 61 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendindeki “vatansız ve sığınmacı sayıldıkları” ibaresi “uluslararası koruma başvurusu yaptıkları veya uluslararası koruma statüsü aldıkları veya vatansız kişi sayıldıkları” şeklinde değiştirilmiştir.

(9) Ekli (1), (2) ve (3) sayılı listelerde yer alan kadrolar ihdas edilerek, 190 sayılı Kanun Hükmünde Karamamenin eki (I) sayılı cetvele “Göç İdaresi Genel Müdürlüğü” bölümü olarak eklenmiştir.

(10) 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Karamameye ekli (II) sayılı cetvelin 9 uncu sırasına “Basın-Yayın ve Enformasyon,” ibaresinden sonra gelmek üzere “Göç İdaresi,” ibaresi eklenmiştir.

Yürürlükten kaldırılan mevzuat

MADDE 124- (1) 15/7/1950 tarihli ve 5683 sayılı Yabancıların Türkiye’de İkamet ve Seyahatleri Hakkında Kanun ile 15/7/1950 tarihli ve 5682 sayılı Pasaport Kanununun 4 üncü, 6 ncı, 7 nci, 8 inci, 9 uncu, 10 uncu, 11 inci, 24 üncü, 25 inci, 26 ncı, 28 inci, 29 uncu, 32 nci, 33 üncü, 35 inci, 36 ncı, 38 inci ve ek 5 inci maddeleri, 5 inci maddesinin birinci ve ikinci fıkraları ile 34 üncü maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Genel Müdürlüğün görev alanına giren konularla ilgili Emniyet Genel Müdürlüğünce tutulan dosya, yazılı ve elektronik ortamdaki kayıt ve diğer dokümanlar ile bilgi sistemleri, elektronik projeler ve veri tabanları Genel Müdürlüğe ve ilgili taşra birimlerine kademeli olarak devredilir. Devre ilişkin olarak, Emniyet Genel Müdürlüğü ile Genel Müdürlük arasında bu maddenin yayımı tarihinden itibaren altı ay içerisinde protokol yapılır ve Bakan onayıyla yürürlüğe girer.

(2) Bu Kanunun yayımından itibaren bir yıl sonra kabul ve barınma merkezleri ile geri gönderme merkezlerine ait taşınırлар hiçbir işleme gerek kalmaksızın Genel Müdürlüğe devredilmiş, taşınmazlar ise hiçbir işleme gerek kalmaksızın Genel Müdürlüğe tahsis edilmiş sayılır. Devir nedeniyle yapılan işlemler, harçlardan, düzenlenen kâğıtlar damga vergisinden müstesnadır. Bu Kanunun uygulanmasında taşınır devri ile taşınmazların tahsisi ve benzeri hususlarda ortaya çıkabilecek sorunları gidermeye Bakan yetkilidir.

(3) Genel Müdürlüğün 2012 mali yılı harcamaları için gereken ödenek ihtiyacı, 21/12/2011 tarihli ve 6260 sayılı 2012 Yılı Merkezî Yönetim Bütçe Kanununun 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendine göre karşılanır. 31/12/2013 tarihine kadar Göç İdaresi Genel Müdürlüğü adına ihdas edilen kadroların yüzde ellisini geçmemek üzere, 6260 sayılı Kanundaki sınırlamalara tabi olmadan atama yapılabilir.

(4) Bu Kanunda belirlenen esaslara göre Genel Müdürlüğün taşra teşkilatlanmasının tamamlanacağı tarihe kadar, yürütülmekte olan görev ve hizmetler daha önce bu görev ve hizmetleri yapmakta olan birimler veya personel tarafından yapılmaya devam edilir. Genel Müdürlük, ilgili yerlerdeki teşkilatlanmanın tamamlandığı tarihte söz konusu birimlerde görev yapmakta olan personeli, 118 inci maddenin ikinci fıkrasında belirtilen sayı sınırlamasına tabi olmaksızın devir tarihinden itibaren üç yıl aşmamak üzere anılan maddeye göre istihdam edebilir.

(5) Genel Müdürlük, merkez teşkilatında görev yapmak üzere, Emniyet Genel Müdürlüğü Yabancılar Hudut İltica Dairesi Başkanlığı ile il emniyet müdürlüklerinin ilgili şubelerinde en az iki yıl süreyle görev yapmış personeli, 118 inci maddenin ikinci fıkrasında belirtilen sayı sınırlamasına tabi olmaksızın bu maddenin yayımı tarihinden itibaren üç yıl süreyle anılan maddeye göre istihdam edebilir.

(6) Bu Kanunun İkinci Kısımının yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde valiliklere yazılı olarak müracaat eden yabancılar, bu Kanunda ikamet izinleriyle ilgili kendilerine tanınan haklardan yararlandırılır.

(7) Bu Kanunun Üçüncü Kısımının yürürlüğe girdiği tarihten önce, 14/9/1994 tarihli ve 94/6169 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Türkiye'ye İltica Eden veya Başka Bir Ülkeye İltica Etmek Üzere Türkiye'den İkamet İzni Talep Eden Münferit Yabancılar ile Topluca Sığınma Amacıyla Sınırlarımıza Gelen Yabancılar ve Olabilecek Nüfus Hareketlerine Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik uyarınca statü verilenlere bu Kanunda belirtilen statülerine göre işlem yapılır, başvuru yapanların işlemleri ise bu Kanuna göre sonuçlandırılır. Bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren Üçüncü Kısımın yürürlüğe girdiği tarihe kadar, anılan Yönetmelik uyarınca statü verilenler ile başvuru yapanlardan ikamet izni harcı alınmaz.

(8) Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin düzenlemeler yürürlüğe girinceye kadar mevcut düzenlemelerin bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

Yürürlük

MADDE 125- (1) Bu Kanunun Beşinci Kısım yayımı tarihinde, diğer hükümleri yayımı tarihinden bir yıl sonra yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 126- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TASARI METNİNE EKİLİ CETVEL

(I) SAYILI CETVEL
GÖÇ İDARESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TEŞKİLATI

<u>Genel Müdür</u>	<u>Genel Müdür Yardımcısı</u>	<u>Hizmet Birimleri</u>
Genel Müdür	Genel Müdür Yardımcısı Genel Müdür Yardımcısı	1. Yabancılar Dairesi Başkanlığı 2. Uluslararası Koruma Dairesi Başkanlığı 3. İnsan Ticareti Mağdurlarını Koruma Dairesi Başkanlığı 4. Göç Politika ve Projeleri Dairesi Başkanlığı 5. Uyum ve İletişim Dairesi Başkanlığı 6. Bilgi Teknolojileri Dairesi Başkanlığı 7. Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı 8. Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı 9. Hukuk Müşavirliği 10. İnsan Kaynakları Dairesi Başkanlığı 11. Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı 12. Eğitim Dairesi Başkanlığı

İÇİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METNE EKİLİ CETVEL

(I) SAYILI CETVEL
GÖÇ İDARESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TEŞKİLATI

<u>Genel Müdür</u>	<u>Genel Müdür Yardımcısı</u>	<u>Hizmet Birimleri</u>
Genel Müdür	Genel Müdür Yardımcısı Genel Müdür Yardımcısı	1. Yabancılar Dairesi Başkanlığı 2. Uluslararası Koruma Dairesi Başkanlığı 3. İnsan Ticareti Mağdurlarını Koruma Dairesi Başkanlığı 4. Göç Politika ve Projeleri Dairesi Başkanlığı 5. Uyum ve İletişim Dairesi Başkanlığı 6. Bilgi Teknolojileri Dairesi Başkanlığı 7. Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı 8. Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı 9. Hukuk Müşavirliği 10. İnsan Kaynakları Dairesi Başkanlığı 11. Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı 12. Eğitim Dairesi Başkanlığı

TASARI METNİNE EKLİ LİSTELER

(1) SAYILI LİSTE

KURUMU: GÖÇ İDARESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TEŞKİLATI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN				
<u>Sınıfı</u>	<u>Unvanı</u>	<u>Derecesi</u>	<u>Serbest Kadro Adedi</u>	<u>Toplam</u>
MİAH	Genel Müdür	1	1	1
MİAH	Genel Müdür Yardımcısı	1	2	2
MİAH	Göç Politika ve Projeleri Dairesi Başkanı	1	1	1
MİAH	Uyum ve İletişim Dairesi Başkanı	1	1	1
MİAH	Dış İlişkiler Dairesi Başkanı	1	1	1
MİAH	Strateji Geliştirme Dairesi Başkanı	1	1	1
MİAH	Destek Hizmetleri Dairesi Başkanı	1	1	1
GİH	Yabancılar Dairesi Başkanı	1	1	1
GİH	Uluslararası Koruma Dairesi Başkanı	1	1	1
GİH	İnsan Ticareti Mağdurlarını Koruma Dairesi Başkanı	1	1	1
GİH	Bilgi Teknolojileri Dairesi Başkanı	1	1	1
GİH	İnsan Kaynakları Dairesi Başkanı	1	1	1
GİH	Eğitim Dairesi Başkanı	1	1	1
GİH	I. Hukuk Müşaviri	1	1	1
GİH	Göç Uzmanı	1	15	15
GİH	Göç Uzmanı	2	15	15
GİH	Göç Uzmanı	3	15	15
GİH	Göç Uzmanı	4	15	15
GİH	Göç Uzmanı	5	15	15
GİH	Göç Uzmanı	6	15	15
GİH	Göç Uzmanı	7	15	15
GİH	Göç Uzman Yardımcısı	8	35	35
GİH	Göç Uzman Yardımcısı	9	65	65
GİH	Mali Hizmetler Uzmanı	5	5	5
GİH	Mali Hizmetler Uzman Yardımcısı	9	5	5
GİH	Çözümleyici	1	1	1
GİH	Çözümleyici	2	1	1
GİH	Çözümleyici	4	1	1
GİH	Çözümleyici	6	1	1
GİH	Çözümleyici	7	1	1
GİH	Çözümleyici	8	1	1
GİH	Programcı	1	1	1
GİH	Programcı	3	1	1
GİH	Programcı	4	1	1
GİH	Programcı	5	1	1
GİH	Programcı	6	1	1

GİH	Programcı	8	2	2
GİH	Mütercim	1	2	2
GİH	Mütercim	2	2	2
GİH	Mütercim	3	3	3
GİH	Mütercim	4	3	3
GİH	Mütercim	5	3	3
GİH	Mütercim	6	3	3
GİH	Mütercim	7	3	3
GİH	Mütercim	8	3	3
GİH	Mütercim	9	3	3
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	3	3	3
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	4	3	3
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	5	3	3
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	6	3	3
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	7	3	3
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	8	3	3
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	9	3	3
GİH	Memur	9	3	3
GİH	Memur	10	3	3
GİH	Memur	11	3	3
GİH	Memur	12	3	3
GİH	Sekreter	5	1	1
GİH	Sekreter	7	2	2
GİH	Sekreter	9	2	2
GİH	Sekreter	11	1	1
GİH	Şoför	5	1	1
GİH	Şoför	9	2	2
GİH	Hukuk Müşaviri	1	2	2
GİH	Hukuk Müşaviri	4	3	3
AH	Avukat	5	3	3
AH	Avukat	6	3	3
AH	Avukat	7	3	3
AH	Avukat	8	3	3
AH	Avukat	9	3	3
TH	Mühendis	1	1	1
TH	Mühendis	6	2	2
TH	Mühendis	8	2	2
TH	İstatistikçi	1	1	1
TH	İstatistikçi	6	2	2
TH	İstatistikçi	8	2	2
TH	Sosyolog	1	1	1
TH	Sosyolog	6	2	2
TH	Sosyolog	8	2	2
SH	Sosyal Çalışmacı	1	1	1
SH	Sosyal Çalışmacı	6	2	2

SH	Sosyal Çalışmacı	8	2	2
SH	Psikolog	1	1	1
SH	Psikolog	6	2	2
SH	Psikolog	8	2	2
YH	Hizmetli	5	5	5
YH	Hizmetli	12	5	5
TOPLAM			365	365

(2) SAYILI LİSTE

KURUMU: GÖÇ İDARESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TEŞKİLATI: TAŞRA

İHDAS EDİLEN KADROLARIN				
Sınıfı	Unvanı	Derecesi	Serbest Kadro Adedi	Toplam
GH	İl Göç İdaresi Müdürü	1	81	81
GH	İlçe Göç İdaresi Müdürü	1	50	50
GH	İlçe Göç İdaresi Müdürü	2	50	50
GH	İlçe Göç İdaresi Müdürü	3	48	48
GH	Merkez Müdürü	1	5	5
GH	Merkez Müdürü	2	5	5
GH	Merkez Müdürü	3	5	5
GH	İnsan Ticareti Mağdurları Sığınma Evi Müdürü	1	5	5
GH	İnsan Ticareti Mağdurları Sığınma Evi Müdürü	2	5	5
GH	İnsan Ticareti Mağdurları Sığınma Evi Müdürü	3	5	5
GH	İl Göç Uzmanı	1	50	50
GH	İl Göç Uzmanı	2	50	50
GH	İl Göç Uzmanı	3	50	50
GH	İl Göç Uzmanı	4	100	100
GH	İl Göç Uzmanı	5	100	100
GH	İl Göç Uzmanı	6	130	130
GH	İl Göç Uzmanı	7	250	250
GH	İl Göç Uzman Yardımcısı	8	450	450
GH	İl Göç Uzman Yardımcısı	9	500	500
GH	Çözümleyici	1	1	1
GH	Çözümleyici	2	2	2
GH	Çözümleyici	3	2	2
GH	Çözümleyici	4	2	2
GH	Çözümleyici	5	2	2
GH	Çözümleyici	6	2	2
GH	Çözümleyici	7	2	2
GH	Çözümleyici	8	2	2
GH	Programcı	1	1	1

GİH	Programcı	2	2	2
GİH	Programcı	3	2	2
GİH	Programcı	4	2	2
GİH	Programcı	5	2	2
GİH	Programcı	6	2	2
GİH	Programcı	7	2	2
GİH	Programcı	8	2	2
GİH	Mütercim	1	4	4
GİH	Mütercim	2	4	4
GİH	Mütercim	3	4	4
GİH	Mütercim	4	4	4
GİH	Mütercim	5	4	4
GİH	Mütercim	6	4	4
GİH	Mütercim	7	4	4
GİH	Mütercim	8	4	4
GİH	Mütercim	9	4	4
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	3	50	50
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	4	50	50
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	5	50	50
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	6	20	20
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	7	20	20
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	8	20	20
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	9	20	20
GİH	Memur	9	20	20
GİH	Memur	10	20	20
GİH	Memur	11	20	20
GİH	Memur	12	20	20
GİH	Şoför	5	15	15
GİH	Şoför	10	15	15
AH	Avukat	5	5	5
AH	Avukat	6	5	5
AH	Avukat	7	10	10
AH	Avukat	8	10	10
TH	Sosyolog	1	5	5
TH	Sosyolog	6	5	5
TH	Sosyolog	8	5	5
SH	Sosyal Çalışmacı	1	15	15
SH	Sosyal Çalışmacı	6	15	15
SH	Sosyal Çalışmacı	8	15	15
SH	Psikolog	1	15	15
SH	Psikolog	6	15	15
SH	Psikolog	8	15	15
YH	Hizmetli	9	30	30
YH	Hizmetli	12	30	30
TOPLAM			2540	2540

(3) SAYILI LİSTE

KURUMU: GÖÇ İDARESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TEŞKİLATI: YURTDIŞI

İHDAS EDİLEN KADROLARIN				
<u>Sınıfı</u>	<u>Unvanı</u>	<u>Derecesi</u>	<u>Serbest Kadro Adedi</u>	<u>Toplam</u>
GİH	Göç Müşaviri	1	15	15
GİH	Göç Ataşesi	1	85	85
TOPLAM			100	100

İÇİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METNE EKLİ LİSTELER

(1) SAYILI LİSTE

KURUMU: GÖÇ İDARESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TEŞKİLATI: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLARIN				
<u>Sınıfı</u>	<u>Unvanı</u>	<u>Derecesi</u>	<u>Serbest Kadro Adedi</u>	<u>Toplam</u>
MİAH	Genel Müdür	1	1	1
MİAH	Genel Müdür Yardımcısı	1	2	2
MİAH	Göç Politika ve Projeleri Dairesi Başkanı	1	1	1
MİAH	Uyum ve İletişim Dairesi Başkanı	1	1	1
MİAH	Dış İlişkiler Dairesi Başkanı	1	1	1
MİAH	Strateji Geliştirme Dairesi Başkanı	1	1	1
MİAH	Destek Hizmetleri Dairesi Başkanı	1	1	1
GİH	Yabancılar Dairesi Başkanı	1	1	1
GİH	Uluslararası Koruma Dairesi Başkanı	1	1	1
GİH	İnsan Ticareti Mağdurlarını Koruma Dairesi Başkanı	1	1	1
GİH	Bilgi Teknolojileri Dairesi Başkanı	1	1	1
GİH	İnsan Kaynakları Dairesi Başkanı	1	1	1
GİH	Eğitim Dairesi Başkanı	1	1	1
GİH	I. Hukuk Müşaviri	1	1	1
GİH	Göç Uzmanı	1	15	15
GİH	Göç Uzmanı	2	15	15
GİH	Göç Uzmanı	3	15	15
GİH	Göç Uzmanı	4	15	15
GİH	Göç Uzmanı	5	15	15
GİH	Göç Uzmanı	6	15	15
GİH	Göç Uzmanı	7	15	15
GİH	Göç Uzman Yardımcısı	8	35	35
GİH	Göç Uzman Yardımcısı	9	65	65
GİH	Mali Hizmetler Uzmanı	5	5	5
GİH	Mali Hizmetler Uzman Yardımcısı	9	5	5
GİH	Çözümleyici	1	1	1
GİH	Çözümleyici	2	1	1
GİH	Çözümleyici	4	1	1
GİH	Çözümleyici	6	1	1
GİH	Çözümleyici	7	1	1
GİH	Çözümleyici	8	1	1
GİH	Programcı	1	1	1
GİH	Programcı	3	1	1

GIH	Programcı	4	1	1
GIH	Programcı	5	1	1
GIH	Programcı	6	1	1
GIH	Programcı	8	2	2
GIH	Mütercim	1	2	2
GIH	Mütercim	2	2	2
GIH	Mütercim	3	3	3
GIH	Mütercim	4	3	3
GIH	Mütercim	5	3	3
GIH	Mütercim	6	3	3
GIH	Mütercim	7	3	3
GIH	Mütercim	8	3	3
GIH	Mütercim	9	3	3
GIH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	3	3	3
GIH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	4	3	3
GIH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	5	3	3
GIH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	6	3	3
GIH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	7	3	3
GIH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	8	3	3
GIH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	9	3	3
GIH	Memur	9	3	3
GIH	Memur	10	3	3
GIH	Memur	11	3	3
GIH	Memur	12	3	3
GIH	Sekreter	5	1	1
GIH	Sekreter	7	2	2
GIH	Sekreter	9	2	2
GIH	Sekreter	11	1	1
GIH	Şoför	5	1	1
GIH	Şoför	9	2	2
GIH	Hukuk Müşaviri	1	2	2
GIH	Hukuk Müşaviri	4	3	3
AH	Avukat	5	3	3
AH	Avukat	6	3	3
AH	Avukat	7	3	3
AH	Avukat	8	3	3
AH	Avukat	9	3	3
TH	Mühendis	1	1	1
TH	Mühendis	6	2	2
TH	Mühendis	8	2	2
TH	İstatistikçi	1	1	1
TH	İstatistikçi	6	2	2
TH	İstatistikçi	8	2	2
TH	Sosyolog	1	1	1
TH	Sosyolog	6	2	2
TH	Sosyolog	8	2	2
SH	Sosyal Çalışmacı	1	1	1
SH	Sosyal Çalışmacı	6	2	2
SH	Sosyal Çalışmacı	8	2	2
SH	Psikolog	1	1	1
SH	Psikolog	6	2	2
SH	Psikolog	8	2	2
YH	Hizmetli	5	5	5
YH	Hizmetli	12	5	5
TOPLAM			365	365

(2) SAYILI LİSTE

KURUMU: GÖÇ İDARESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TEŞKİLATI: TAŞRA

İHDAS EDİLEN KADROLARIN				
<u>Sınıfı</u>	<u>Unvanı</u>	<u>Derecesi</u>	<u>Serbest Kadro Adedi</u>	<u>Toplam</u>
GİH	İl Göç İdaresi Müdürü	1	81	81
GİH	İlçe Göç İdaresi Müdürü	1	50	50
GİH	İlçe Göç İdaresi Müdürü	2	50	50
GİH	İlçe Göç İdaresi Müdürü	3	48	48
GİH	Merkez Müdürü	1	5	5
GİH	Merkez Müdürü	2	5	5
GİH	Merkez Müdürü	3	5	5
GİH	İnsan Ticareti Mağdurları Sığınma Evi Müdürü	1	5	5
GİH	İnsan Ticareti Mağdurları Sığınma Evi Müdürü	2	5	5
GİH	İnsan Ticareti Mağdurları Sığınma Evi Müdürü	3	5	5
GİH	İl Göç Uzmanı	1	50	50
GİH	İl Göç Uzmanı	2	50	50
GİH	İl Göç Uzmanı	3	50	50
GİH	İl Göç Uzmanı	4	100	100
GİH	İl Göç Uzmanı	5	100	100
GİH	İl Göç Uzmanı	6	130	130
GİH	İl Göç Uzmanı	7	250	250
GİH	İl Göç Uzman Yardımcısı	8	450	450
GİH	İl Göç Uzman Yardımcısı	9	500	500
GİH	Çözümleyici	1	1	1
GİH	Çözümleyici	2	2	2
GİH	Çözümleyici	3	2	2
GİH	Çözümleyici	4	2	2
GİH	Çözümleyici	5	2	2
GİH	Çözümleyici	6	2	2
GİH	Çözümleyici	7	2	2
GİH	Çözümleyici	8	2	2
GİH	Programcı	1	1	1
GİH	Programcı	2	2	2
GİH	Programcı	3	2	2
GİH	Programcı	4	2	2
GİH	Programcı	5	2	2
GİH	Programcı	6	2	2
GİH	Programcı	7	2	2
GİH	Programcı	8	2	2
GİH	Mütercim	1	4	4
GİH	Mütercim	2	4	4
GİH	Mütercim	3	4	4
GİH	Mütercim	4	4	4
GİH	Mütercim	5	4	4

GİH	Mütercim	6	4	4
GİH	Mütercim	7	4	4
GİH	Mütercim	8	4	4
GİH	Mütercim	9	4	4
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	3	50	50
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	4	50	50
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	5	50	50
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	6	20	20
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	7	20	20
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	8	20	20
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	9	20	20
GİH	Memur	9	20	20
GİH	Memur	10	20	20
GİH	Memur	11	20	20
GİH	Memur	12	20	20
GİH	Şoför	5	15	15
GİH	Şoför	10	15	15
AH	Avukat	5	5	5
AH	Avukat	6	5	5
AH	Avukat	7	10	10
AH	Avukat	8	10	10
TH	Sosyolog	1	5	5
TH	Sosyolog	6	5	5
TH	Sosyolog	8	5	5
SH	Sosyal Çalışmacı	1	15	15
SH	Sosyal Çalışmacı	6	15	15
SH	Sosyal Çalışmacı	8	15	15
SH	Psikolog	1	15	15
SH	Psikolog	6	15	15
SH	Psikolog	8	15	15
YH	Hizmetli	9	30	30
YH	Hizmetli	12	30	30
TOPLAM			2540	2540

(3) SAYILI LİSTE

KURUMU: GÖÇ İDARESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TEŞKİLATI: YURT DIŞI

İHDAS EDİLEN KADROLARIN				
<u>Sınıfı</u>	<u>Unvanı</u>	<u>Derecesi</u>	<u>Serbest Kadro Adedi</u>	<u>Toplam</u>
GİH	Göç Müşaviri	1	15	15
GİH	Göç Ataşesi	1	85	85
TOPLAM			100	100

